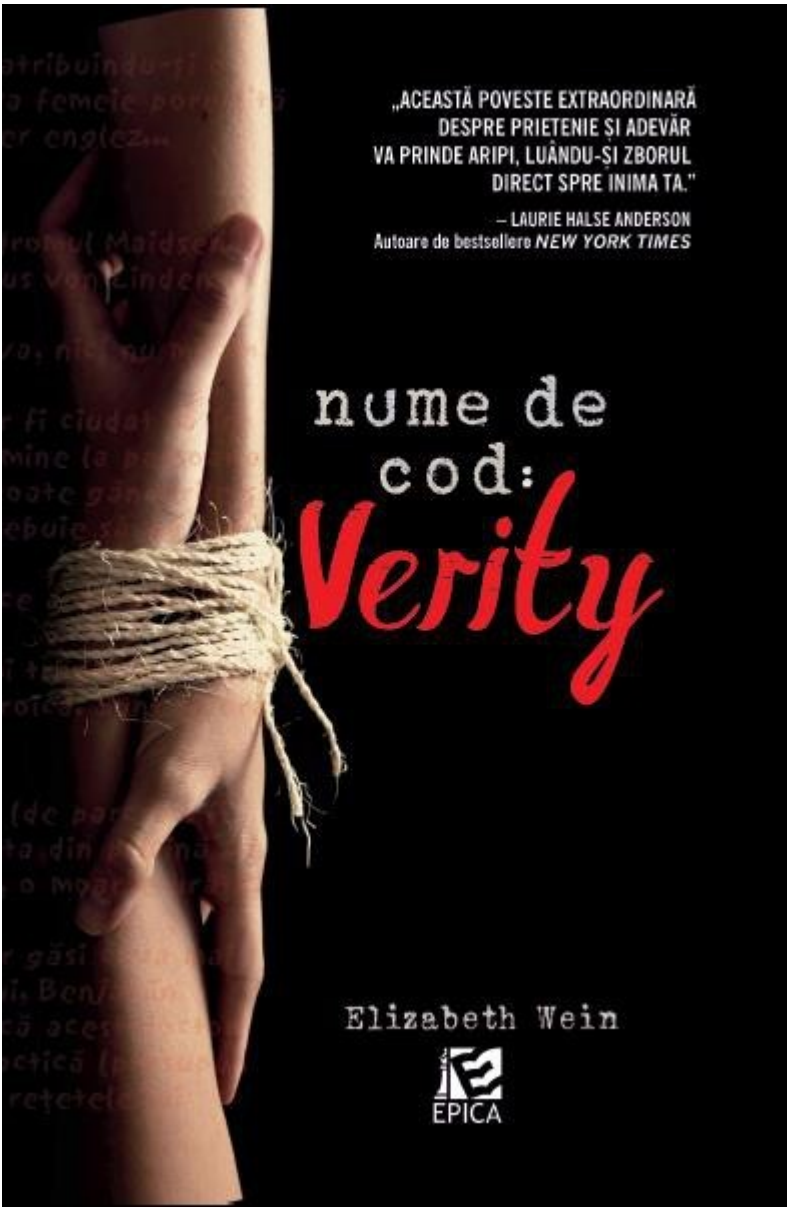
„ACEASTĂ POVESTE EXTRAORDINARĂ
DESPRE PRIETENIE ȘI ADEVĂR
VA PRINDE ARIPI, LUÂNDU-ȘI ZBORUL
DIRECT SPRE INIMA TA."
– LAURIE HALSE ANDERSON
Autoare de bestselleruri NEW YORK TIMES
nume de cod:
Verity
Elizabeth Wein
EPICA

Elizabeth Wein

Nume de cod: *Verity*

Traducere din limba engleză şi note de Cristina Jinga

Editura
EPICA

Pentru Amanda
– facem o echipă senzaţională –

Cei care rezistă pasiv trebuie să înţeleagă că sunt la fel de importanţi în rolul lor de sabotori.

– SOE *Secret Operation Manual,* „Metode de rezistenţă pasivă”

Partea 1

Verity

SUNT O LAŞĂ.

Voiam să fiu eroină şi mă prefăceam c-aş fi. M-am priceput întotdeauna la prefăcătorie. Mi-am petrecut primii doisprezece ani din viaţă jucându-mă de-a Bătălia de la Stirling Bridge[1] cu cei cinci fraţi mai mari ai mei – şi, cu toate că sunt fată, ei mă lăsau să fiu William Wallace, despre care se crede că ar fi strămoş de-al nostru, pentru că eu ţineam cele mai înflăcărate cuvântări de bătălie. Doamne, cât m-am străduit săptămâna trecută. Doamne, *cât am încercat.* Dar acum ştiu că sunt o laşă. După ridicola înţelegere pe care am făcut-o cu Hauptsturmführerul SS von Linden, am înţeles că sunt o laşă. Şi o să vă spun tot ce-mi cereţi, tot ce-mi pot aminti. *Până în cel mai mic detaliu.*

Iată ce înţelegere am făcut. O notez ca s-o păstrez vie în minte.

— Hai să încercăm aşa, mi-a zis Hauptsturmführerul. Cum ai putea fi mituită?

Iar eu i-am spus că-mi voiam hainele înapoi.

Acum pare un fleac. Sunt convinsă că el se aşteptase ca răspunsul meu să fie ceva sfidător – „Dă-mi Libertatea sau „Victorie” – sau ceva generos, de pildă: „N-o mai hărţui pe nenorocita aia de fată din Rezistenţa franceză, ci îndură-te şi dă-i o moarte demnă”. Sau, cel puţin, ceva mai direct legat de condiţia mea din momentul acela, cum ar fi „Te

[1] Bătălie (11 septembrie 1297) din Primul război de independenţă al Scoţiei, în care răsculaţii lui Andrew Moray şi William Wallace au zdrobit cavaleria forţelor engleze conduse de John de Varenne, conte de Surrey, şi Hugh de Cressingham, pe podul dinspre Stirling, semănând panica în restul trupelor şi silindu-le să se retragă.

rog, lasă-mă să mă duc la culcare” sau „Dă-mi de mâncare” sau „Scapă-mă de blestematul ăsta de drug de fier pe care mi l-aţi ţinut legat în spinare în ultimele trei zile”. Dar eu eram gata să continui, fără somn, nemâncată şi în picioare încă o bucată de vreme, numai să nu fiu silită s-o fac în lenjerie de corp – foarte murdară şi udă, uneori, şi atât de UMILITOARE. Căldura şi demnitatea fustei mele de flanelă şi a puloverului de lână valorau mult mai mult pentru mine, atunci, decât patriotismul sau integritatea.

Şi, astfel, von Linden mi-a vândut hainele înapoi, una câte una. Cu excepţia fularului şi a ciorapilor, fireşte, care îmi fuseseră luaţi mai devreme, ca să nu mă spânzur cu ei (fiindcă încercasem). Puloverul m-a costat *patru seturi de coduri de radiotelegrafie* – toată seria de poeme criptate, parole şi frecvenţe. Von Linden mi-a îngăduit să-mi recapăt puloverul imediat, fără să-mi pună la îndoială informaţiile. Mă aştepta în celulă, când m-au dezlegat, în cele din urmă, după acele trei zile îngrozitoare, deşi la început am fost incapabilă să îmbrac nenorocitul de pulover; dar numai să-l pun peste mine ca pe un şal a fost o alinare. Acum, odată ce am reuşit în sfârşit să-l îmbrac, mă îndoiesc c-o să-l mai dau jos vreodată. Fusta şi bluza m-au costat mai puţin decât puloverul, şi pentru pantofi n-am dat decât un set de coduri pentru fiecare.

Au fost unsprezece seturi, în total. Cu ultimul ar fi trebuit să-mi răscumpăr furoul. Remarcaţi cum a aranjat el ca eu să-mi primesc hainele de la cele exterioare la cele de dedesubt, astfel încât să fiu nevoită să trec prin chinul *dezbrăcării* în faţa tuturor de fiecare dată când mi se returna un alt articol. El era singurul care nu se uita – m-a ameninţat că mi le ia înapoi pe toate când i-am sugerat că pierdea un spectacol nemaipomenit. Era prima oară când vătămările acumulate erau într-adevăr expuse şi mi-ar fi plăcut ca el să-şi fi *privit* capodopera – în special braţele mele – şi, de asemenea, prima oară când eram în stare să stau pe picioarele mele un timp şi aş fi vrut să mă dau mare. În orice caz, am hotărât să mă descurc fără furou, ceea ce m-a scutit şi de neplăcerea de a mă dezbrăca din

nou ca să-l iau pe mine şi, în schimbul ultimului set de coduri, am căpătat cerneală şi hârtie – şi un pic de timp.

Von Linden a spus că am două săptămâni şi că pot cere oricâtă hârtie vreau. Tot ce trebuie să fac e să dezvălui ce-mi pot aminti despre eforturile de război ale britanicilor. Şi am de gând s-o fac. Von Linden seamănă cu Căpitanul Cârlig, în aceea că e un tip de gentleman corect, cu toate că e o brută, iar eu sunt chiar Peter Pan-escă, în ceea ce priveşte încrederea mea naivă că el va juca după reguli şi se va ţine de cuvânt. Până acum, s-a ţinut. Ca să-mi încep mărturisirea de faţă, el mi-a dat celula asta drăguţă, cu pereţi crem şi în relief, din Château de Bordeaux, mai precis Hotelul Castel Bordeaux, ceea ce obişnuia să fie clădirea. (N-aş fi crezut că un hotel franţuzesc poate deveni atât de grozav de deprimant, dacă n-aş fi văzut cu ochii mei obloanele ferecate cu drugi şi uşile cu lacăte. Dar ai fi putut face întregul oraş Ormaie cel fermecător să arate deprimant.)

E destul de mult în schimbul unui singur cod, dar în plus faţă de raportul meu trădător i-am promis lui von Linden şi sufletul meu, deşi pe-asta nu cred c-o ia în serios. În orice caz, va fi o uşurare să scriu despre *orice* care nu are legătură cu vreun cod. M-am săturat până peste cap să divulg coduri de transmisiuni. Abia când am aşternut toată lista pe hârtie mi-am dat seama ce uriaşă provizie de coduri aveam, de fapt, în mine.

E absolut uluitor, pe cuvânt.

TÂMPIŢILOR, NAZIŞTI NEMERNICI CE SUNTEŢI.

Sunt pur şi simplu pierdută. Sunt cu totul şi cu totul pierdută. O să mă împuşcaţi la sfârşit, orice-aş face, pentru că asta faceţi voi cu agenţii duşmani. Asta facem *noi* cu agenţii duşmani. După ce scriu mărturisirea asta, dacă nu mă împuşcaţi *voi* şi o să ajung vreodată acasă, o să fiu oricum judecată şi împuşcată pentru colaboraţionism. Dar, dacă mă uit la căile întunecate şi întortocheate de dinaintea mea, asta este cea uşoară, cea evidentă. Ce mă aşteaptă în viitor – un bidon de kerosen turnat pe gât şi un chibrit aprins la buzele mele? Scalpel şi acid, ca fetei din

Rezistenţă care nu vrea să vorbească? Scheletul meu încă viu, urcat într-un vagon de vite, alături de alte două sute de disperaţi, duşi Dumnezeu ştie unde, ca să murim de sete mai înainte de a ajunge acolo? Nu. Eu n-am să merg pe drumurile alea. Ăsta e cel mai uşor. Celelalte sunt prea înspăimântătoare şi numai să le contemplu.

O să scriu în engleză. Nu am vocabular de război pentru un raport în franceză şi nu pot scrie destul de fluent în germană. Cineva va trebui să traducă pentru Hauptsturmführerul von Linden. O poate face Fräulein Engel. Ea vorbeşte foarte bine engleză. Ea este cea care mi-a explicat că gazul lampant şi kerosenul sunt cam unul şi acelaşi lucru. Pe la noi i se spune gaz lampant, dar americanii îl numesc kerosen şi tot cam aşa sună cuvântul şi în franceză, şi în germană.

(Despre gaz lampant, kerosen, sau ce-o fi. Nu prea cred că aveţi un litru de kerosen de risipit pe mine. Sau faceţi rost de pe piaţa neagră? Cum justificaţi cheltuiala: *1 l. combustibil puternic exploziv pentru execuţie spion britanic?* Oricum, o să fac tot posibilul să vă scutesc de cheltuială.)

Unul dintre primele lucruri de pe lista asta foarte lungă la care mi-a fost indicat să mă gândesc pentru a-l include în confesiunea mea este Locaţia aerodromurilor de campanie britanice pentru invazia Europei. Fräulein Engel o să confirme că am izbucnit în râs când am citit asta. Voi chiar credeţi că am vreo idee despre unde plănuiesc Aliaţii să-şi lanseze invazia Europei ocupate de nazişti? Sunt în Direcţia de Operaţiuni Speciale[2] pentru că vorbesc franceza şi germana şi mă pricep la născocit poveşti, şi mă aflu în cartierul general al Gestapoului din Ormaie pentru că n-am nici pic de simţ al orientării. Ţinând cont că persoanele care m-au pregătit mi-au încurajat binecuvântata neştiinţă în privinţa aerodromurilor tocmai

[2] Special Operations Executive (abr. SOE) – unitate de servicii secrete britanice din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, urmărind acţiuni de spionaj, sabotaj şi recunoaştere în ţările europene ocupate de puterile Axei şi organizarea rezistenţei locale.

ca să *nu* vă pot dezvălui aceste lucruri în caz că m-aţi fi prins şi, de asemenea, neuitând că nu mi s-a spus nici măcar numele aerodromului de pe care am decolat când am venit aici, daţi-mi voie să vă reamintesc că eram în Franţa de mai puţin de 48 de ore, când acel îndatoritor agent al vostru a trebuit să mă salveze să nu fiu călcată de o dubă franţuzească plină cu găini franţuzeşti, fiindcă eu mă uitasem în direcţia greşită înainte de a trece strada. Ceea ce arată cât de isteţi sunt cei din Gestapo. „Persoana pe care am scos-o de sub roţile unei morţi sigure se pregătea să traverseze, printre maşini, pe partea stângă a străzii. Prin urmare, de bună seamă că este de origine engleză şi foarte probabil paraşutată în Franţa ocupată de nazişti dintr-un avion al Aliaţilor. O voi aresta, acum, ca spion.”

Aşadar, n-am niciun pic de simţ al orientării. Pentru unii dintre noi ăsta e un DEFECT TRAGIC şi n-are niciun rost să încercaţi să mă puneţi pe mine să vă îndrum spre Locaţia Oricărui Aerodrom de Oriunde-ar fi. Mai ales când nu mi-a dat cineva coordonatele înainte. Le-aş fi putut născoci, probabil, şi vi le-aş fi putut servi convingător, ca să obţin ceva mai mult timp, dar v-aţi fi prins în cele din urmă.

Tipurile de aparate de zbor folosite operativ este, de asemenea, un subiect de pe lista lucrurilor pe care trebuie să vi le spun eu. Doamne, nostimă listă. Dacă aş fi ştiut sau m-ar fi interesat ceva despre tipurile de aparate de zbor, aş fi pilotat avioane pentru unitatea Auxiliară de Transport Aerian, ca Maddie, femeia pilot care m-a paraşutat aici, sau aş fi lucrat la asamblare ori ca mecanic. Şi n-aş mai fi tremurat de frică divulgând fapte şi cifre pentru Gestapo. (N-am să mai pomenesc de laşitatea mea, pentru că începe să mă facă să mă simt indecentă. Şi nu vreau să vă plictisesc şi să-mi luaţi hârtia asta frumoasă, ca să mă treceţi iar la vârât capul în ligheanul cu apă rece ca gheaţa până îmi pierd cunoştinţa.)

Nu, staţi puţin, chiar ştiu nişte tipuri de aparate de zbor. O să vă spun toate tipurile de avioane pe care le cunosc,

începând cu Puss Moth. Ăsta a fost primul avion cu care prietena mea Maddie a zburat în viaţa ei. De fapt, a fost primul în care s-a urcat vreodată şi primul de care a putut să se apropie. Nu cred c-o să înţeleg vreodată cum am ajuns să deţin cartea ei de identitate şi licenţa ei de pilot, în locul propriilor acte de identitate, când m-aţi arestat voi, dar dacă vă povestesc despre Maddie, o să înţelegeţi de ce am zburat împreună până aici.

TIPURI DE AVIOANE

Maddie este, de fapt, Margaret Brodatt. Aveţi cartea ei de identitate, îi ştiţi numele. Brodatt nu este un nume englezesc nordic; este un nume rusesc, cred, pentru că bunicul ei a venit din Rusia. Dar Maddie e o veritabilă nativă din Stockport. Spre deosebire de mine, ea are un excelent simţ de orientare. Poate naviga după stele şi după calcule deductive fără repere, dar cred că a învăţat să-şi folosească simţul orientării cum trebuie din cauză că bunicul ei i-a dat o motocicletă cadou la a şaisprezecea aniversare. De atunci Maddie a ieşit din Stockport şi-a colindat pe drumurile de ţară desfundate de pe platourile mlăştinoase ale dealurilor Pennine. Penninii se pot vedea de jur-împrejurul oraşului Stockport, verzi şi golaşi, cu fâşii de nori gonind grăbite şi cu lumina soarelui alunecând pe deasupra lor ca într-un film de la Technicolor. Ştiu asta, pentru că am fost într-un weekend pe la Maddie şi bunicii ei, iar ea m-a dus cu motocicleta până sus, pe Dark Peak, într-una dintre cele mai frumoase după-amiezi din viaţa mea. Era iarnă şi soarele a ieşit doar pentru vreo cinci minute, dar nici atunci moina nu s-a oprit – tocmai pentru că prognoza meteo era atât de potrivnică zborurilor avusese ea trei zile libere. Dar pentru cinci minute, Cheshire a părut verde şi scânteietor. Bunicul lui Maddie are un magazin de motociclete şi făcuse rost de motorină la negru special pentru ea, când am fost eu în vizită. Notez şi asta (cu toate că n-are nicio legătură cu tipurile de

avioane) pentru că dovedeşte că ştiu despre ce vorbesc când descriu ce a însemnat pentru Maddie să fie singură într-al nouălea cer, asurzită de mugetul vântului care bătea din toate părţile şi al motorului cu doi cilindri, cu tot platoul Cheshire, cu lanurile sale verzi şi hornurile sale roşii, aşternut la picioarele ei ca o pătură de tartan pentru picnic.

Maddie avea o prietenă pe nume Beryl, care abandonase şcoala, iar, în vara lui 1938, Beryl lucra la filatura de bumbac din Ladderal. Le plăcea să iasă la picnicuri, duminica, pe motocicleta lui Maddie, pentru că era singura ocazie când se puteau vedea, în zilele acelea. Beryl îşi ţinea strâns braţele pe după mijlocul lui Maddie, cum făcusem şi eu, în vizita mea. Nici Beryl, nici eu nu ne puseserăm ochelari de protecţie, deşi Maddie avea o pereche pentru ea. Într-o duminică din iunie, au mers pe drumurile de ţară dintre zidurile de piatră pe care străvechii agricultori ai lui Beryl le construiseră şi au trecut dincolo de vârful Highdown Rise, stropite de noroi până sus, pe pulpele goale. În ziua aceea s-a dus cea mai bună fustă a lui Beryl, iar tatăl ei a pus-o să-şi plătească pentru una nouă din simbriile ei pe săptămânile următoare.

— Îl iubesc pe bunicul tău, i-a strigat Beryl la ureche lui Maddie. Mi-ar fi plăcut să fie al meu. (Şi eu mi-aş fi dorit asta!) îţi dai seama, să-ţi dăruiască o Silent Superb de ziua ta!

— Nu-i chiar atât de silenţioasă, i-a strigat Maddie peste umăr. N-a fost nouă când am primit-o şi acum are cinci ani în plus. Trebuie să-i recondiţionez motorul, anul ăsta.

— N-o face bunicul tău pentru tine?

— El n-a vrut nici să mi-o dea, până ce nu i-am scos motorul. Trebuie să-l refac singură sau n-am s-o pot folosi deloc.

— Tot îl iubesc, a strigat Beryl.

Au gonit mai departe pe drumurile platoului înverzit Highdown Rise, urmând făgaşele de tractoare, ceea ce era cât pe-aci să le arunce de-a berbeleacul peste zidurile de piatră ale câmpurilor, într-un culcuş de noroi, urzici şi oi.

Îmi amintesc şi ştiu cum trebuie să fi fost. Din când în când, după vreun colţ sau în vârful vreunei cocoaşe de deal, puteai vedea lanţul Penninilor, golaş şi verde, întinzându-se liniştit spre apus, sau furnalele fabricilor din sudul Manchesterului mâzgălind albastrul cerului, spre miazănoapte, cu fum negru.

— Şi aşa o să ai o calificare, a răcnit Beryl.

— O ce?

— O *calificare.*

— Reparator de motoare! a urlat Maddie.

— Este o calificare. Mai bine decât încărcător de suveici.

— Măcar tu eşti plătită pentru încărcatul suveicilor, a strigat Maddie înapoi. Eu nu primesc un sfanţ.

Drumeagul din faţa lor era plin de gropi pline cu apă de ploaie. Arăta ca o machetă la scară redusă a lacurilor Scoţiei. Maddie a încetinit, şi în cele din urmă a oprit de tot motocicleta. Şi-a lăsat picioarele pe pământul solid, cu fusta suflecată până sus pe coapse, încă simţind hodorogitul motorului prin tot corpul, un hodorogit cu care se obişnuise şi îi părea familiar.

— Cine i-ar da unei fete slujba de reparator de motoare? a zis Maddie. Bunica vrea să învăţ dactilografie. Cel puţin, tu câştigi o pâine.

Au fost nevoite să se dea jos de pe motocicletă şi să meargă pe lângă ea, de-a lungul drumului brăzdat de şanţuri pline cu apă. Au mai urcat un dâmb şi au ajuns la poarta unei ferme aşezate între hotarele câmpurilor, iar Maddie a sprijinit motocicleta de un zid de piatră, până şi-au mâncat sandvişurile. S-au uitat una la cealaltă şi au râs de cât de noroite erau.

— Ce-o să zică taică-tău! a exclamat Maddie.

— Da’ bunică-ta!

— S-a obişnuit.

Beryl îi zicea picnicului „trăistărie”, mi-a povestit Maddie. Felii groase cât treptele casei, din pâinea de grâu pe care mătuşa lui Beryl o cocea pentru trei familii în fiecare miercuri, şi cepe murate mari cât merele. Sandvişurile lui Maddie erau cu pâine de secară de la

brutarul din Reddyke, unde o trimitea bunica ei în fiecare vineri. Cepele murate le-au oprit pe Maddie şi Beryl să mai sporovăiască, pentru că mestecatul le producea atâta scârţâit în ţeste că nu s-ar fi putut auzi vorbind şi trebuia să înghită cu grijă ca să nu se asfixieze de vreo ţâşnire accidentală de oţet. (Probabil Şef-Asalt-Căpitanul von Linden va găsi cepele murate folositoare ca instrumente de convingere. Iar prizonierii voştri vor fi şi hrăniţi, în acelaşi timp.)

(Fräulein Engel mi-a cerut să notez aici, ca să ştie şi căpitanul von Linden, când va citi, că am pierdut 20 de minute din timpul acordat, pentru că, odată ajunsă aici cu relatarea, am râs la gluma mea stupidă cu cepele murate şi am rupt vârful creionului. Am fost nevoite să aşteptăm pe cineva să aducă un cuţit ca să-l ascuţim, întrucât domnişoara Engel nu are voie să mă lase singură. Apoi am mai pierdut alte 5 minute plângând, după ce am rupt noul vârf al creionului, pentru că domnişoara E. L-a ascuţit foarte aproape de faţa mea, aruncându-mi aşchiile în ochi, în timp ce Scharführerul SS Thibaut îmi ţinea capul nemişcat, ceea ce m-a făcut îngrozitor de agitată. Acum nu mai râd, nici nu mai plâng şi o să încerc să nu apăs prea tare pe creion după toate acestea.)

În orice caz, Maddie înainte de război, liberă şi acasă, cu gura plină de cepe murate – n-a putut decât să arate cu degetul şi să se înece, când un avion pufnind şi împroşcând fum a apărut plutind pe deasupra capetelor lor, rotindu-se pe câmpul de unde priveau ele, cocoţate pe poartă. Avionul era un Puss Moth.

Vă pot spune câte ceva despre avioanele Puss Moth. Sunt monoplane rapide, uşoare – ştiţi, cu numai o pereche de aripi – Tiger Moth e un biplan şi are două perechi (un alt tip de care tocmai mi-am amintit). Poţi să strângi aripile unui Puss Moth ca să-l transporţi pe drum sau să-l adăposteşti. Are o vedere largă din cockpit şi poate duce doi pasageri, în afară de pilot. Am fost şi eu pasager într-unul, de vreo două ori. Mi se pare că modelul mai nou se numeşte Leopard Moth (şi cu ăsta, se fac trei avioane pe

care le-am numit într-un singur paragraf!).

Puss Moth-ul care se rotea deasupra câmpurilor la Highdown Rise, primul Puss Moth de care a dat Maddie în viaţa ei, se îneca muribund. Maddie a zis că a fost ca şi când ar fi avut un loc lângă arenă, la circ. Cu avionul la o sută cincizeci de metri, ea şi Beryl puteau vedea toate detaliile maşinăriei în miniatură: fiecare cablu, fiecare lonjeron al perechii sale de aripi de pânză, fâlfâitul braţelor elicei de lemn care se învârteau ineficient în vânt. Nori mari de fum albastru se revărsau pe ţevile de evacuare.

— A luat foc! a ţipat Beryl, într-un acces de panică entuziastă.

— N-a luat foc. Arde uleiul, a zis Maddie, pentru că ea ştie lucrurile astea. Dacă are un dram de minte, pilotul o să decupleze motorul şi atunci o să se oprească. Pe urmă poate ateriza.

Au privit. Previziunea lui Maddie s-a adeverit: motorul s-a oprit şi fumul s-a risipit, iar pilotul evident plănuia să-şi aducă aparatul defect la sol, chiar pe câmpul din faţa lor. Era un câmp lăsat în pârloagă, nearat, necosit, fără vite la păşunat. Aripile de deasupra lor au umbrit soarele o secundă cu alunecarea şi întoarcerea în vânt a unui iaht pe mare. Trecerea finală a avionului le-a spulberat toate merindele dintre ele, departe pe câmp, cojile brune de pâine şi hârtia cafenie fluturând în fumul albastru ca nişte confetti nebune.

Maddie zicea c-ar fi fost o aterizare reuşită, dacă s-ar fi făcut pe un aerodrom. În câmp, aparatul de zbor rănit s-a izbit nefericit de pământ, săltând prin iarba necosită pe vreo treizeci de metri. Apoi a basculat graţios, proptindu-se în bot.

Maddie a izbucnit în aplauze. Beryl a apucat-o de mâini şi a plesnit-o peste una dintre ele.

— Vacă proastă ce eşti! Poate că e rănit! Oh, ce să facem?

Maddie nu voise să aplaude. O făcuse fără să se gândească. Mi-o pot închipui dându-şi părul negru şi creţ

la o parte din ochi, împingându-şi buza de jos în afară, şi apoi sărind jos de pe poartă şi luând-o la fugă, peste smocurile de iarbă, spre avionul căzut.

Nu erau flăcări. Maddie s-a căţărat pe botul Puss Moth-ului ca să ajungă la cabină, intrând cu unul dintre bocancii ţintuiţi prin materialul care acoperea fuzelajul (cred că aşa se numeşte corpul avionului) şi pariez că s-a crispat; nici asta nu intenţionase. Era foarte agitată şi încordată în clipa în care a deschis uşa, aşteptându-se la mustrări din partea proprietarului aeroplanului, şi s-a simţit ruşinos de uşurată găsindu-l pe pilot atârnând cu capul în jos în curelele de protecţie pe jumătate desfăcute şi evident fără cunoştinţă. Maddie a aruncat o privire la comenzile maşinăriei necunoscute. Niciun indicator de presiune a uleiului (ea mi-a spus toate astea). Acceleraţie, nimic. Moartă. Mai bine. Maddie a descurcat curelele şi l-a lăsat pe pilot să alunece la pământ.

Beryl era acolo, pregătită să prindă greutatea trupului desprins al pilotului leşinat. A fost mai uşor pentru Maddie să se dea jos din avion decât îi fusese să se urce, doar o săritură lejeră pe pământ. I-a desfăcut pilotului cascheta şi ochelarii de protecţie; ea şi Beryl luaseră amândouă lecţii de prim ajutor la Cercetaşi, la orice-o fi folosind asta, şi ştiau destul cât să se asigure că accidentatul respira.

Beryl a început să râdă.

— Cine-i vaca proastă? a exclamat Maddie.

— E o fată! a râs Beryl. E o fată!

*

Beryl a rămas cu fata pilot inconştientă, în timp ce Maddie s-a dus cu Silent Superb la fermă, după ajutoare. A găsit doi flăcăi înalţi şi solizi, de vârsta ei, dând bălegarul la lopată, şi pe nevasta fermierului sortând primii cartofi timpurii şi boscorodind un cadril de fete care asamblau un puzzle pe lespezile vechi de piatră ale bucătăriei (era duminică, altminteri ar fi fiert rufe). S-a expediat o echipă de salvare. Maddie a fost trimisă ceva mai departe pe

drum, cu motocicleta ei, până la poalele dealului, unde era o crâşmă şi un telefon public.

— O să aibă nevoie de o ambulanţă, ştii tu, drăguţă, i-a zis lui Maddie cu blândeţe nevasta fermierului. O să aibă nevoie să meargă la spital, dacă a zburat cu un avion.

Cuvintele sale i-au răsunat lui Maddie în cap tot drumul până la telefon. Nu că „O să aibă nevoie să meargă la spital dacă a fost rănită", ci „O să aibă nevoie să meargă la spital dacă a zburat cu un avion".

O fată care a zburat! se gândea Maddie. O fată care a zburat cu un avion!

Nu, s-a corectat ea; *nu* o fată care a zburat cu un avion. O fată care a căzut cu un avion într-o pajişte de oi.

Dar a zburat cu el, mai întâi. Trebuia să fi fost în stare să zboare mai întâi cu el pentru a putea ateriza (sau cădea cu el).

Deducţia i se părea logică lui Maddie.

Eu n-am căzut niciodată cu motocicleta mea, s-a gândit ea. Aş putea să conduc un avion.

Mai există câteva tipuri de avioane de care ştiu, dar cel care îmi vine în minte acum este Lysander. Acesta e avionul pe care l-a pilotat Maddie când m-a paraşutat pe mine aici. De fapt, ar fi trebuit să aterizeze, nu să mă arunce pe mine din el. Dar s-a tras în noi, pe drum, şi pentru o vreme coada a fost în flăcări şi ea nu l-a mai putut controla cum trebuie, drept pentru care m-a pus pe mine să sar cu paraşuta înainte de a încerca să aterizeze. N-am văzut-o coborând. Însă voi mi-aţi arătat fotografiile de la faţa locului şi de aceea ştiu că, de acum, are şi ea o cădere cu avionul la activ. Totuşi nu puteţi da vina pe pilot, când avionul a fost lovit de antiaeriană.

UNII BRITANICI SPRIJINĂ ANTISEMITISMUL

Puss Moth s-a prăbuşit duminică. Beryl s-a întors la muncă, la filatura din Ladderal, în ziua următoare. Inima mi se răsuceşte şi mi se strânge de-o invidie atât de

întunecată şi de dureroasă, încât am stricat deja jumătate din pagina asta cu lacrimi înainte să-mi dau seama că-mi curg, numai gândindu-mă la îndelungata viaţă a lui Beryl, de încărcat suveici şi de crescut prunci mucoşi, împreună cu un flăcău ca un urs, într-o suburbie industrială a Manchesterului. Bineînţeles, asta se întâmpla în 1938 şi de atunci au fost cu toţii bombardaţi şi făcuţi fărâme, aşa că probabil Beryl şi copiii ei sunt deja morţi, caz în care lacrimile mele de invidie sunt foarte egoiste. Îmi pare rău pentru hârtie. Domnişoara E. Se uită peste umărul meu în timp ce scriu şi îmi spune să nu-mi întrerup relatarea cu alte scuze.

În săptămâna care a urmat, Maddie a aflat povestea fetei pilot, punând cap la cap o mulţime de tăieturi din ziare, cu ferocitatea mentală a unei Lady Macbeth. O chema Dympna Wythenshawe (îmi amintesc numele pentru că e atât de caraghios). Era fiica răsfăţată a lui Sir Numaiştiucum Wythenshawe. Vineri fusese un val de indignare în ziarul de seară, pentru că de îndată ce i se dăduse drumul din spital, ea începuse să facă nişte cascadorii cu celălalt avion al său (un Dragon Rapide – ce deşteaptă sunt), în timp ce Puss Moth era la reparat. Maddie stătea pe podea, în hambarul bunicului ei, lângă mult iubita ei Silent Superb, care avea nevoie de o mulţime de cârpeli ca să rămână în stare de funcţionare pentru plimbările de la sfârşit de săptămână, şi se lupta cu ziarul. Erau pagini peste pagini despre iminenţa războiului dintre Japonia şi China, şi despre probabilitatea în creştere de război în Europa. Puss Moth-ul prăbuşit în câmpul fermierului din Highdown Rise era ştire de săptămâna trecută, totuşi; vineri, nu mai era nicio fotografie cu avionul, ci numai una cu faţa zâmbăreaţă a aviatoarei, arătând fericită, cu părul fluturând în vânt şi mult, mult mai drăguţă decât fascistul ăla idiot de Oswald Mosley, a cărui faţă dispreţuitoare o sfida pe Maddie din locul de cinste din capul paginii. Maddie l-a acoperit cu cana ei de cacao şi s-a gândit la cea mai rapidă cale de a ajunge la Aerodromul Catton Park. Distanţa era considerabilă, însă a

doua zi avea să fie din nou sâmbătă.

Maddie a regretat, în dimineaţa următoare, că nu dăduse mai multă atenţie articolului despre Oswald Mosley. Era acolo, chiar în Stockport, vorbind în faţa bisericii St. Mary, la marginea pieţei de sâmbătă, iar idioţii lui de adepţi fascişti organizaseră propriul marş ca să-l întâlnească, începând de la primăria oraşului şi sfârşind la St. Mary, paralizând traficul şi mulţimea. La momentul acela, li se mai domolise un pic antisemitismul, iar mitingul acesta se presupunea c-ar fi în numele păcii, oricât de greu de crezut, încercând să convingă pe toată lumea că ar fi o idee bună să păstreze relaţii cordiale cu idioţii de fascişti din Germania. Mosleyiţilor nu li se mai permitea să-şi poarte simbolicele cămăşi negre insipide – se adoptase o lege în privinţa manifestaţiilor publice în uniforme politice, în special pentru a-i împiedica pe Mosleyiţi să provoace conflicte, ca acelea pe care le stârniseră cu marşurile lor prin cartierele evreieşti din Londra. Dar ei veniseră oricum să-l aclame pe Mosley. Era o mulţime fericită, a admiratorilor lui, şi una furioasă, a celor care-l antipatizau. Erau femei cu coşuri, încercând să-şi facă totuşi cumpărăturile în piaţa de sâmbătă. Erau poliţişti. Erau animale – unii dintre poliţişti erau călare pe cai şi o turmă de oi fusese mânată prin mulţime, în drum spre piaţă, şi prinsese în mijlocul oilor o căruţă care căra lapte trasă de un cal. Erau şi câini. Probabil mai erau şi pisici, şi iepuri, şi găini, şi raţe.

Maddie nu putea traversa Stockport Road (nu ştiu cum îi zice de fapt. Probabil chiar aşa se numeşte, fiindcă e principalul drum dinspre sud. Nu trebuie să vă bizuiţi pe niciuna dintre indicaţiile mele geografice.) Maddie a aşteptat şi a tot aşteptat la marginea mulţimii clocotind înăbuşit, căutând să treacă. După douăzeci de minute a început să se enerveze. Oamenii o împingeau acum şi pe ea de la spate. A încercat să întoarcă motocicleta, mergând pe lângă ea şi ducând-o de coarne, dar a lovit pe cineva.

— Au! Vezi pe unde mergi cu motocicleta aia!

— Scuze! Maddie şi-a ridicat privirile.

Era un grup de derbedei, purtând cămăşi negre pentru manifestaţie deşi ar fi putut fi arestaţi pentru asta, cu părul netezit pe spate cu Brylcreem[3], ca o gaşcă de piloţi. Au măsurat-o pe Maddie din cap până-n picioare cu amuzament, foarte siguri că ar fi o pradă uşoară.

— Fainã motocicletă.

— Faine picioare!

Unul dintre ei a pufnit în râs:

— Frumoasă…

A folosit un cuvânt urât, de nerostit, şi nu-mi bat capul să-l transcriu, pentru că nu cred că vreunul dintre voi ar şti ce înseamnă în engleză, iar eu cu siguranţă nu cunosc echivalentul lui în franceză sau germană. Derbedeul acela l-a folosit intenţionat ca s-o aţâţe, şi i-a mers. Maddie şi-a împins motocicleta cu roata din faţă peste cel în care intrase mai devreme, lovindu-l din nou, iar el a apucat de coarne cu pumnii lui mari între mâinile ei.

Maddie s-a ţinut bine. S-au luptat o clipă pe motocicletă. Tânărul a refuzat să-i dea drumul, iar tovarăşii lui au râs.

— La ce-i trebuie unei fetişcane ca tine o jucărie mare ca asta? De unde-ai luat-o?

— De la magazinul de motociclete, de unde crezi?

— Magazinul lui Brodatt, a zis unul dintre ei.

Era singurul magazin din partea aceea a oraşului.

— Ăla vinde motociclete evreilor, asta face.

— Poate că-i motocicleta unui evreu.

Voi probabil nu ştiţi, dar Manchesterul şi suburbiile lui pline de fum ajunseseră la o populaţie evreiască destul de importantă şi asta nu deranja pe nimeni. Ei bine, evident că deranja pe unii idioţi fascişti, dar cred că înţelegeţi ce vreau să spun. Veniseră din Rusia şi din Polonia, iar mai târziu din România şi din Austria, ţări central şi est europene, de-a lungul întregului secol al nouăsprezecelea. Magazinul de motociclete de ai cărui clienţi era vorba se întâmpla să fie chiar magazinul bunicului lui Maddie, pe care îl deţinea de mai bine de treizeci de ani. Se

[3] O marcă de briantină, produs cosmetic gras, care serveşte pentru a da strălucire părului.

descurcase chiar bine cu el, adică îndeajuns de bine cât s-o ţină pe eleganta bunică a lui Maddie în stilul de trai cu care fusese obişnuită, şi locuiau într-o casă mare, veche, în Grove Green, la marginea oraşului, unde aveau un grădinar şi o slujnică pentru menaj. În orice caz, când gaşca respectivă a început să scuipe venin la adresa magazinului bunicului ei, Maddie s-a luat nechibzuit la harţă cu ei şi le-a zis:

— Întotdeauna e nevoie de trei dintre voi ca să ducă la capăt o idee? Sau aţi putea s-o faceţi şi fără ajutorul amicilor voştri, dacă aţi avea timp să vă gândiţi bine la ea înainte?

I-au aruncat motocicleta cât colo. Aceasta a căzut trăgând-o şi pe Maddie după ea. Pentru că agresiunea e lucrul la care se pricep cel mai bine idioţii fascişti.

Dar atunci s-a ridicat un val de vociferări indignate din partea celorlalţi oameni de pe strada aglomerată şi ceata de derbedei a râs din nou şi şi-a văzut de drum. Maddie a mai putut auzi nechezatul nazal distinctiv al unuia dintre flăcăi mult după ce nu l-a mai putut zări.

Mai mulţi oameni decât o puseseră la pământ i-au sărit în ajutor, un muncitor şi o fată cu un cărucior de copil, un puşti şi două femei cu coşniţe. Nu se bătuseră sau interveniseră, dar au ajutat-o pe Maddie să se ridice şi să se scuture de praf, iar muncitorul şi-a plimbat cu admiraţie mâna peste aripa lui Silent Superb.

— N-ai păţit nimic, domnişoară, nu-i aşa?

— Fainã motocicletă!

Ăsta a fost puştiul. Mama lui l-a interpelat, grăbită:

— Oh, tu să taci! pentru că sunase ca şi cum i-ar fi imitat pe cei doi tineri cu cămăşi negre care o trântiseră pe Maddie.

— E chiar frumoasă, a zis omul.

— A îmbătrânit, a spus Maddie cu modestie, dar încântată.

— Vandali nesimţiţi.

— După asta, ar trebui să te duci să vezi de genunchii ăia, iubire, a sfătuit-o una dintre femeile cu coşniţe.

Maddie şi-a zis, cu gândul la avioane: Staţi că v-arăt eu vouă, fascişti idioţi. O să mă duc să-mi iau o jucărie mai mare decât motocicleta asta.

Credinţa lui Maddie în umanitate a fost restabilită, iar ea şi-a croit drum ieşind din mulţime, pornind-o pe străzile pietruite lăturalnice din Stockport. Pe-acolo nu era nimeni, în afară de copilandrii care jucau fotbal de stradă în grupuri gălăgioase şi surori mai mari sâcâite, cu părul legat cu cârpe de praf, scuturând preşuri fără pic de graţie şi frecând treptele intrărilor, cât erau mamele plecate la cumpărături. Jur că o să plâng de invidie dacă mă mai gândesc la ele, fie spulberate de bombardamente, fie altminteri.

Fräulein Engel s-a uitat peste umărul meu încă o dată şi mi-a cerut să încetez să mai scriu „fascişti idioţi”, pentru că după părerea ei Hauptsturmführerului von Linden n-o să-i placă. Eu cred că e puţin speriată de Căpt. Von Linden (cine-ar învinovăţi-o?) şi mai cred că şi Scharführerul Thibaut e speriat de el.

LOCAŢIA AERODROMURILOR ENGLEZE

Nu-mi vine să cred că vreţi să vă spun eu că Aerodromul Catton Park e în Portul Ilsmere, pentru că în ultimii zece ani a fost probabil cel mai folosit din nordul Angliei. Acolo se construiesc avioane. Înainte de război, avea un club select de aviaţie şi, de asemenea, a fost ani de-a rândul o bază a Royal Air Force. Escadrila locală din Royal Air Force a lansat bombardiere de pe aerodromul ăla încă din 1936. Intuiţia voastră e la fel de bună ca şi a mea, ba, probabil mult mai bună, cât priveşte pentru ce îl folosesc ei acum (nu mă îndoiesc că e înconjurat de baloane de baraj[4] şi artilerie antiaeriană). Când Maddie a oprit acolo, în acea duminică dimineaţă, a stat un moment să se holbeze bovin (termenul ei), mai întâi la parcarea ce

[4] Mici baloane ancorate de sol, folosite pentru a ridica în jurul aeroporturilor o îngrăditură împotriva atacurilor aeriene.

conţinea cea mai mare colecţie de maşini scumpe pe care le văzuse ea la un loc odată şi apoi la cer, care conţinea cea mai mare colecţie de avioane. S-a sprijinit cu coatele de gard, să privească. După câteva minute a observat că majoritatea avioanelor păreau să zboare după un anumit grafic, aterizând şi decolând pe rând. Trecuse o jumătate de oră şi ea încă mai privea cerul, putând să-şi dea seama care dintre piloţi era începător şi că aparatul lui întotdeauna sălta doi metri în sus după ce atingea solul, înainte de a face contact cum trebuia cu pământul, că unul exersa nişte manevre acrobatice absolut smintite şi că un altul plimba oamenii – o dată în jurul aeroportului, cinci minute în aer şi înapoi pe pământ, după care îi dădeai cei doi şilingi ai tăi, şi treceai ochelarii de protecţie următorului client: *vă rog.*

Era un loc foarte aglomerat în acea vreme de pace nesigură, când piloţii militari şi civili stăteau la rând să folosească pista, dar Maddie era hotărâtă şi a urmat indicatoarele spre clubul aviatic. A găsit persoana pe care o căuta din pură întâmplare – destul de uşor, de fapt, pentru că Dympna Wythenshawe era singurul pilot care stătea degeaba în aeroport, tolănită în voie într-unul din şezlongurile ponosite înşirate în faţa sediului clubului aviatorilor. Maddie n-a recunoscut pilotul. Nu semăna deloc nici cu splendida fotografie-portret din ziare, nici cu victima accidentului fără cunoştinţă şi cu caschetă care fusese când o întâlnise Maddie, în duminica de mai înainte. Nici Dympna n-a recunoscut-o pe Maddie, dar i-a strigat, jovial:

— Sperai să dai o tură?

Vorbea cu un accent cultivat, al banilor şi privilegiilor. Cam ca al meu, fără r-ul velar scoţian. Probabil nu la fel de privilegiat ca al meu, dar cu mai mulţi bani. Oricum, pe Maddie a făcut-o să se simtă instantaneu ca o servitoare.

— O caut pe Dympna Wythenshawe, a zis Maddie. Voiam doar să ştiu cum se mai simte după… după săptămâna trecută.

— E bine.

Eleganta făptură i-a zâmbit binevoitor.

— Eu am găsit-o, a izbucnit Maddie.

— E ca nouă, a repetat Dympna, întinzându-i o mână leneşă, albă ca laptele, care în mod sigur nu schimbase vreodată un filtru de ulei (mâinile mele albe ca laptele au făcut-o, aş vrea să ştiţi, dar numai sub strictă supraveghere). E ca nouă. Eu sunt aceea.

Maddie i-a strâns mâna.

— Ia un loc, a continuat Dympna molatic (închipuiţi-vă că ea ar fi eu, crescută într-un castel şi educată la un internat elveţian, numai că mult mai înaltă şi fără să se smiorcăie tot timpul).

A făcut semn spre şezlongurile goale.

— Sunt locuri destule.

Era îmbrăcată de parcă s-ar fi dus într-un safari şi izbutea să fie şi strălucitoare, în ţinuta aceea. Dădea deopotrivă lecţii particulare şi făcea plimbări cu avionul. Era singura femeie pilot de pe întreg aerodromul şi, cu siguranţă, singura femeie instructor.

Când dragul meu Puss Moth o să iasă de la reparat, o să te iau într-o plimbare, i-a propus ea lui Maddie.

Iar Maddie, care dacă nici ea nu e calculată, apoi nu ştiu cine mai e, a întrebat-o dacă putea vedea avionul.

Îl demontaseră şi îl transportaseră bucăţi de pe Highdown Rise, iar acum o echipă de băieţi şi bărbaţi îmbrăcaţi în salopete unsuroase se căzneau să-l asambleze la loc într-unul din lungul şir de hangare-atelier înalte. Încântătorul motor al lui Puss Moth (aşa vorbeşte Maddie: e puţin sărită) avea doar JUMĂTATE DIN PUTEREA motocicletei lui Maddie. Oamenii îl curăţaseră de iarbă cu perii de sârmă. Zăcea întins pe o muşama, într-o mie de piese sclipitoare. Maddie a ştiut imediat că ajunsese în locul potrivit.

— Oh, pot să mă uit? a zis ea.

Iar Dympna, care nu-şi murdărise niciodată mâinile, putea totuşi să numească fiecare cilindru şi valvă întinse pe podea, şi a lăsat-o pe Maddie să vopsească noua învelitoare (peste fuzelajul în care intrase ea cu piciorul)

cu o porcărie de plastic vâscos numit „email”, care mirosea a ceapă murată. A trecut o oră, iar Maddie încă era acolo, întrebând despre toate părţile avionului la ce foloseau şi cum erau numite, aşa că mecanicii i-au dat până la urmă o perie de sârmă şi au lăsat-o să dea o mână de ajutor.

Maddie a zis că s-a simţit mereu în deplină siguranţă, după aceea, când a zburat cu Puss Moth-ul lui Dympna, pentru că ajutase personal la montarea motorului avionului.

— Când mai vii? a întrebat-o Dympna în timp ce îşi beau cănile de ceai uleios[5], patru ore mai târziu.

— E prea departe pentru mine să vin des în vizită, i-a mărturisit Maddie, cu tristeţe. Eu locuiesc în Stockport. Îl ajut pe bunicul la birou, în timpul săptămânii, iar el îmi plăteşte motorina, dar nu pot să vin aici în toate weekendurile.

— Eşti cea mai norocoasă fată din lume, a zis Dympna. De îndată ce Puss Moth o să fie în stare să zboare din nou, o să-mi mut ambele avioane pe noul aerodrom de la Oakway. E chiar lângă Filatura Ladderal, unde lucrează prietena ta, Beryl. Sâmbăta viitoare are loc o mare gală, cu ocazia deschiderii oficiale a aerodromului. O să vin să te iau şi o să poţi privi toată distracţia de la estrada piloţilor. Poate veni şi Beryl.

Iată, v-am dat locaţiile a două aerodromuri.

Mă cam ia cu ameţeală, pentru că nu mi-a dat nimeni să mănânc sau să beau de ieri încoace şi scriu de nouă ceasuri. Aşa că acum o să risc să arunc creionul ăsta peste masă şi să urlu.

[5] Preparat specific asiatic – frunzele de ceai se prăjesc în ulei, apoi se opăresc cu apa.

Ormaie 9.XI.43 JB-S

Stiloul ăsta n merge. Scuze pentru petele de cerneală. Ăsta-i test sau pedeaps. Vreau înapoi creionul meu

[Notă pentru Hauptsturmführerul SS Amadeus von Linden, tradusă din germană]

Locotenentul de aviaţie englez spune adevărul. Cerneala care i-a fost dată era prea veche/prea groasă pentru utilizare şi se închega rău pe vârful peniţei. Acum a fost subţiată şi o încerc aici, pentru a confirma că este acceptabilă pentru scris.

Heil Hitler!

Scharführer SS Etienne Thibaut

Colaboraţionist ignorant nenorocit, Scharführer SS Etienne Thibaut, EU SUNT SCOŢIANĂ.

Comedianţii Laurel şi Hardy, adică Sergent-Lacheul Thibaut şi Femeia-Gardian-de-Serviciu Engel, s-au amuzat foarte tare pe seama mea în privinţa cernelii inferioare pe care Thibaut mi-a găsit-o ca să scriu. Şi bineînţeles c-a trebuit dracului s-o subţieze cu kerosen, nu? S-a supărat când am făcut gălăgie din pricina cernelii şi aparent nu m-a crezut că s-a înecat stiloul, după care *m-am supărat eu foc* când a ieşit pentru a se întoarce cu un litru de kerosen. De cum a apărut cu bidonul de tablă, am ştiut imediat ce era, iar domnişoara E. a trebuit să-mi arunce o cană de apă în faţă, ca să-mi potolească istericalele. Acum stă vizavi, la masa mea, aprinzându-şi şi stingându-şi ţigara, azvârlind chibriturile în direcţia mea ca să mă facă să sar speriată, dar ea râde când face asta.

Noaptea trecută a fost îngrijorată, fiindcă după părerea ei nu decartasem destule informaţii pe ziua de ieri ca să pot fi socotită o mică Iudă corespunzătoare. Şi din nou mă

gândesc că ea îşi făcea griji pentru reacţia lui von Linden, întrucât ea e cea care trebuie să-i traducă ce scriu eu aici. După cum a reieşit, acesta a zis că era o „interesantă vedere de ansamblu a situaţiei britanice pe termen lung” şi o „curioasă perspectivă individuală” (mi-a pus un pic la încercare germana pe care o ştiu când am vorbit despre asta). De asemenea, cred că speră c-o să-i pârăsc pe Monsieur Laurel şi pe Mademoiselle Hardy. Nu are încredere în Thibaut, pentru că Thibaut e francez, şi nu are încredere în Engel, pentru că Engel e femeie. Urmează să primesc apă toată ziua când scriu (şi ca să beau, şi ca să se preîntâmpine istericalele) *şi* o pătură. Pentru o pătură în odăiţa mea rece, Hauptsturmführer SS Amadeus von Linden, o să-l torn fără ezitări sau mustrări de conştiinţă pe eroicul meu strămoş William Wallace, Protector al Scoţiei.

Ştiu că restul prizonierilor voştri mă dispreţuiesc. Thibaud m-a dus la… nu ştiu cum se numeşte când m-aţi pus să privesc – *instrucţie*? Ca să-mi amintesc ce norocoasă sunt, probabil? După criza mea nervoasă de ieri, când m-am oprit din scris şi înainte de a mi se da voie să mănânc, pe drumul înapoi spre celulă, Scharführerul Thibaut mi-a ordonat să mă opresc şi să privesc cum Jacques era din nou interogat. (Nu ştiu cum îl cheamă de fapt*, Jacques* îşi spun cetăţenii francezi unii altora în *Povestea celor două oraşe*[6]*,* şi mi se pare potrivit.) Băiatul ăla mă *urăşte.* Nu contează câtuşi de puţin că şi eu sunt legată fedeleş de scaunul meu cu sârme din corzi de pian sau ceva asemănător, şi mă sufoc cu suspine de mila lui, întorcându-mi capul tot timpul, mai puţin când Thibaut mi-l ţine cu forţa. Jacques ştie, toţi ştiu, că eu sunt colaboraţionista, singura laşă printre ei. Nimeni altcineva n-a divulgat nici măcar o fărâmă de cod – darămite UNSPREZECE SETURI –, ca să nu mai spun de o mărturisire scrisă. Scuipă spre mine când îl târăsc afară.

— Scârnăvie mică scoţiană.

[6] Roman scris în 1859 de Charles Dickens, a cărui acţiune se petrece în Londra şi Paris înainte de Revoluţia Franceză.

Sună atât de drăguţ în franceză, *p'tit morceau de merdre écossaise.* Pe cont propriu, am făcut praf 700 de ani de Auld Alliance[7] între Franţa şi Scoţia.

Mai e un Jacques, o fată, care fluieră Scoţia Vitează[8], dacă suntem duse una pe lângă cealaltă (celula mea e o anticameră a suitei folosite pentru interogatorii), sau alt imn de luptă asociat cu moştenirea mea, şi scuipă şi ea, de asemenea. Toţi mă detestă. Nu e acelaşi sentiment ca ura pentru Thibaut, trădătorul dezertor, care e compatriotul lor şi lucrează pentru inamic. Şi eu sunt inamicul vostru, ar trebui să fiu una dintre ei. Dar sunt mai mult decât dispreţuită. O neînsemnată scârnăvie scoţiană.

Nu credeţi că îi face mai puternici când le daţi pe cineva pe care să-l dispreţuiască? se uită la mine cum mă smiorcăi în colţ şi îşi zic *„Mon Dieu.* Nu mă lăsa să ajung vreodată ca *ea."*

GARDA AERIANĂ CIVILĂ (CÂTEVA CIFRE)

Titlul ăsta pare grozav de oficial. Mă simt deja mai bine. Ca o mică Iudă corespunzătoare.

Să presupunem că ai fi fost o fată, în Stockport, în 1938, crescută de bunici iubitori şi îngăduitori şi mai degrabă obsedată de motoare. Să presupunem că te-ai fi hotărât că vrei să înveţi să zbori: să zbori de-adevăratelea. Voiai să pilotezi avioane.

Un curs de trei ani la Instruire pentru Serviciul Aerian te-ar fi costat mai mult de o mie de lire. Nu ştiu cât câştiga pe atunci bunicul lui Maddie într-un an. Câştiga foarte bine din afacerea lui cu motociclete, după cum am mai spus; mai puţin bine în timpul recesiunii, totuşi, după

---

[7] Vechea Alianţă (în scoţiană, în original) dintre regatele Scoţiei şi al Franţei, datând din 1295 şi reînnoită până în 1560, care prevedea ca ori de câte ori una dintre ţări era atacată de Anglia, cealaltă să-i vină cu armata în ajutor.

[8] Scotland the Brave (Alba an Aigh), cântec patriotic, considerat imnul neoficial al Scoţiei.

standardele noastre de la vremea aceea, oricine ar fi considerat că traiul său e bun. În orice caz, l-ar fi costat aproape tot câştigul său pe un an ca să-i plătească lui Maddie un an de lecţii de zbor. Primul zbor l-a primit gratuit – o cursă de o oră în Puss Moth-ul reparat al lui Dympna, într-o minunată seară senină de vară, cu vânt răcoros şi lumină îndelungată, când a văzut prima oară Penninii de sus. Beryl a fost luată să o însoţească şi ea în plimbare, de vreme ce fusese la fel de implicată în salvarea lui Dympna pe cât fusese Maddie, însă Beryl a trebuit să stea în spate, de unde n-a putut vedea la fel de bine, făcându-i-se rău şi vomitând în punga ei. I-a mulţumit lui Dympna, dar n-a mai vrut vreun alt zbor.

Şi, desigur, aceea a fost o călătorie de plăcere, nu o lecţie. Maddie nu-şi putea permite lecţii. Dar a pus stăpânire pe Aerodromul Oakway. Oakway a luat fiinţă în paralel cu pasiunea lui Maddie pentru avioane – Vreau jucării mai mari, şi-a dorit ea, şi, ce să vezi, *presto,* o săptămână mai târziu, avea Oakway. Se afla la numai cincisprezece minute cu motocicleta distanţă de casă. Aerodromul era atât de nou, încât mecanicii erau bucuroşi să aibă prin preajmă o pereche în plus de mâini pricepute. Maddie a fost plecată de-acasă în fiecare sâmbătă, în vara aceea, meşterind la motoare, lăcuind la aripi de prelată şi făcându-şi prieteni. Apoi, în octombrie, stăruinţa ei a fost deodată, pe neaşteptate, răsplătită. În momentul acela, am înfiinţat noi Civil Air Guard[9].

Când spun *noi,* mă refer la britanici. Aproape fiecare club de aviaţie din regat s-a înscris şi mii de persoane şi-au depus cererea – pregătire de pilotaj gratuită! –, încât nu s-au putut primi decât o zecime din solicitări. Şi doar una din douăzeci erau femei. Dar Maddie a avut din nou noroc, pentru că toţi inginerii, mecanicii şi instructorii de la Oakway o cunoşteau şi o plăceau acum, şi a primit

[9] Unitate paramilitară de voluntari, creată în 1938, în urma unui program prin care guvernul Marii Britanii aloca subsidii pentru pregătirea membrilor cluburilor aviatice în vederea viitoarelor recrutări.

recomandări elogioase pentru că era iute, devotată şi ştia totul despre nivelul de ulei. Ea n-a fost imediat mai bună decât oricare alt pilot antrenat la Oakway cu programul Civil Air Guard. Dar nu era nici cea mai slabă. Şi-a efectuat cel dintâi zbor solo în prima săptămână a noului an, printre rafalele de zăpadă.

Atenţie, totuşi, la perioada de timp. Maddie a început să piloteze la sfârşitul lunii octombrie 1938… Hitler (o să observaţi că mi-am luat seama la termenii coloraţi de descriere a Führerului şi i-am eliminat cu grijă pe toţi) a invadat Polonia la 1 septembrie 1939, iar Marea Britanie a declarat război Germaniei două zile mai târziu. Maddie şi-a efectuat testul practic de zbor pentru licenţa, A", licenţa de bază a pilotului, cu şase luni mai înainte ca toate zborurile avioanelor civile să fie interzise, în august. După aceea, cele mai multe dintre aceste avioane au fost recrutate în serviciul guvernului. Ambele avioane ale lui Dympna au fost rechiziţionate de Ministerul aviaţiei pentru comunicaţii, iar ea era înnebunită din pricina asta.

Cu doar câteva zile înainte ca Marea Britanie să declare război Germaniei, Maddie a zburat singură în celălalt capăt al Angliei, trecând foarte aproape pe deasupra Penninilor şi evitând baloanele de baraj ca nişte metereze argintii ce protejau cerul în jurul lui Newcastle. A urmat coasta spre nord, până la Bamburgh şi Holy Island. Cunosc fâşia aceea de ţărm la Marea Nordului foarte bine, pentru că pe acolo trece trenul de la Edinburgh la Londra şi băteam drumul ăsta în sus şi-n jos tot anul, când eram la şcoală. Apoi, când şcoala mea s-a închis, chiar înainte de izbucnirea războiului, în loc să termin studiile în altă parte, m-am înscris, cam pe nepusă masă, la universitate pentru un semestru şi am luat acelaşi tren pentru a ajunge acolo, simţindu-mă foarte matură.

Coasta Northumbriei este cea mai frumoasă bucată din drum. Soarele apune foarte târziu în nordul Angliei, în august, iar Maddie cu aripi de pânză a zburat foarte jos deasupra plajelor lungi din Holy Island şi a văzut focile adunate acolo. A zburat peste măreţele creste ale

castelelor Lindisfarne şi Bamburgh, de la nord şi de la sud, şi peste ruinele abaţiei din secolul al doisprezecelea, şi peste câmpurile care se întindeau, galbene şi verzi, către joasele coline Cheviot Hills ale Scoţiei. Maddie s-a întors urmând spinarea dragonului de 100 de kilometri lungime şi de 2000 de ani vechime a Zidului lui Hadrian, spre Carlisle, şi apoi în sud, printre culmile din Lakeland, de-a lungul lacului Windermere. Munţii semeţi se înălţau în jurul ei, iar apele poeţilor sclipeau dedesubt, în văile memoriei – puzderie de narcise de aur, *Rândunele şi Amazoane*[10]*,* Iepurele Peter[11]. A venit acasă peste landa Blackstone Edge, de dincolo de anticul drum roman, pentru a evita smogul de deasupra Manchesterului, şi a aterizat la Oakway, suspinând de durere şi dragoste; dragoste pentru insula ei natală pe care o văzuse din aer în întregime, fragilă, în răstimpul unei după-amiezi, de la o coastă la alta, ţinându-şi respiraţia ca într-o lentilă de sticlă de vară şi de lumină a soarelui. Şi toată avea să fie înghiţită în nopţile de flăcări şi camuflaj. Maddie a aterizat pe Oakway înainte de asfinţit şi a oprit motorul, apoi a stat în cockpit şi a plâns.

Mai mult ca orice, cred eu, Maddie s-a dus la război în numele focilor de pe Holy Island.

În cele din urmă, a coborât din Puss Moth-ul lui Dympna. Ultimele raze ale soarelui se reflectau în celelalte aeroplane din hangar pe care le folosea Dympna, jucării scumpe, pe cale de a atinge apogeul utilităţii lor (în mai puţin de un an, acelaşi Puss Moth, pilotat de altcineva, avea să transporte sânge pentru transfuzii în Franţa la Forţele Expediţionare Britanice în nevoie). Maddie a făcut toate verificările pe care le făcea în mod normal după un zbor, apoi a luat-o de la capăt cu acelea pe care le făcea înainte de zbor. Aşa a găsit-o Dympna, o jumătate de oră mai târziu, când încă nu pusese avionul la culcare, curăţând musculiţele de pe parbriz, în lumina aurie de la

[10] Titlul unei serii de cărţi pentru copii *(Swallows and Amazons),* de Arthur Ransome.

[11] Personaj din diverse poveşti pentru copii scrise de Beatrix Potter.

sfârşitul zilei.

— Nu e nevoie să faci tu asta.

— Cineva trebuie s-o facă. N-o să mai zbor cu el, nu-i aşa? Nu şi de mâine încolo. E singurul lucru pe care-l *pot* face, să verific uleiul, să curăţ insectele.

Dympna a stat, fumând calmă, în lumina amurgului şi a privit-o pe Maddie o vreme. Apoi a zis:

— O să fie treabă de făcut în aviaţie şi pentru fete, în războiul ăsta. Stai să vezi. Or să aibă nevoie de toţi piloţii pe care-i pot aduna pentru a lupta în Royal Air Force. Aceia or să fie tinerii bărbaţi, unii dintre ei cu mai puţină pregătire decât ai tu acum, Maddie. Şi astfel o să rămână în sarcina bătrânilor şi a femeilor să livreze noile avioane, să le ducă mesajele şi să le transporte piloţii de colo-colo. Aceştia vom fi noi.

— Crezi?

— Există o unitate care instruieşte piloţii civili pentru a sprijini eforturile de război. Se numeşte ATA – Air Transport Auxiliary[12] – şi de femei, şi de bărbaţi. O să înceapă cât de curând. Numele meu e pe listă; Pauline Gower conduce secţiunea de femei.

Pauline era o prietenă pilot de-a lui Dympna; Pauline fusese aceea care o încurajase pe Dympna să intre în afacerea plimbării doritorilor de zbor cu avionul.

— Tu nu ai calificările pentru treaba asta, dar eu n-o să te uit, Maddie. Când or să deschidă din nou instruirea pentru fete, o să-ţi trimit o telegramă. Tu o să fii prima.

Maddie ştergea musculiţele şi îşi ştergea şi ochii, prea amărâtă ca să-i poată răspunde.

— Şi când termini de corvodit, o să-ţi fac o cană din cel mai bun ceai uleios al piloţilor din Oakway, iar mâine-dimineaţă o să te escortez la cel mai apropiat birou de recrutare WAAF[13].

---

[12] Transport aerian auxiliar – organizaţie civilă britanică, din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, care transporta avioanele militare noi, reparate sau avariate de la fabricile şi uzinele de asamblare, la punctele de livrare transatlantice, la unităţile de întreţinere şi şantiere sau la aeroporturile escadrilelor din serviciul activ.

[13] Women Auxiliary Air Force, serviciul militar aviatic pentru femei,

WAAF este unitatea auxiliară de femei din Forţele Aeriene, pe lângă RAF, Forţele Aeriene Regale. Nu *zbori* la WAAF, dar, la cum stau lucrurile acum, poţi face aproape orice muncă pe care o îndeplineşte un bărbat, orice muncă asociată cu zborul şi lupta: electrician, tehnician, montator, operator de baloane-baraj, şofer, bucătar, frizer… Aţi crede că lui Maddie i-ar fi plăcut o funcţie de mecanic, nu-i aşa? La atât de puţin timp de la declararea războiului, nu dăduseră încă drumul acestor funcţii pentru femei. N-a contat că Maddie avea mult mai multă experienţă decât mulţi băieţi; nu exista un loc şi pentru ea. Dar ea deja învăţase codul Morse şi un pic de telegrafie, ca parte a pregătirii sale pentru licenţa „A” de pilot. Ministerul Aviaţiei intrase în panică, în august 1939, căutând să strângă femei care să se ocupe de transmisiuni, când îşi dăduse seama de cât de mulţi bărbaţi era nevoie pentru pilotaj. Maddie s-a înrolat în WAAF şi, în cele din urmă, a devenit operator radio.

CÂTEVA FUNCŢII WAAF

A fost ca la şcoală. Nu ştiu dacă şi lui Maddie i s-a părut la fel; ea nu mersese la un internat elveţian, ci urmase un liceu normal în Manchester şi cu siguranţă nu se gândise niciodată să se ducă la o facultate. Chiar şi atunci când fusese la şcoală, se întorcea acasă în fiecare seară şi nu împărţise niciodată dormitorul cu douăzeci de fete, nici nu dormise pe saltele de paie, făcute din trei baloturi în chip de perne de canapea. Noi le numeam „biscuiţi”. Întotdeauna eram atât de obosite că nu ne păsa; mi-aş da mâna stângă să am acum una aici. Inspecţia aia cu tam-tam prin care te făceau să treci, când trebuia să îţi expui toate obiectele personale într-o ordine întâmplătoare, dar

înfiinţat în 1938; deşi femeile pilot nu au luptat propriu-zis, au participat la paraşutări, la dispunerea şi întreţinerea baloanelor-baraj, la transporturile de provizii şi oameni, la radar şi operaţiunile de telegrafie şi radiocomunicaţii.

specială, pe o pătură împăturită, ca un puzzle, şi dacă ceva era un milimetru aşezat greşit, ţi se tăiau puncte – asta era exact ca la şcoală. De asemenea, jargonul, exerciţiile de mărşăluire din „instrucţia de front”, mesele plictisitoare şi uniformele, deşi grupul lui Maddie nu primise uniforme corespunzătoare, la început. Toate purtau cardigane albastre asemănătoare, ca Fetele-ghid[14] (ghidele nu poartă cardigane albastre de aviaţie, dar înţelegeţi ce vreau să spun).

Maddie a fost detaşată la Oakway, iniţial, foarte convenabil ca distanţă de casă. Asta se întâmpla la sfârşitul lui 1939, începutul lui 1940. Pretinsul Război. Nu se petrecea mare lucru.

Nu în Marea Britanie, în orice caz. Ne agitam acasă, exersând.

Aşteptând.

TELEFONISTĂ

— Tu! Fata în cardigan!

Cinci fete cu căştile pe urechi întorc capul de la panoul cu comutatoare, fac semn spre piept şi întreabă doar din buze, *Eu?*

— Da, tu! Voluntar în aviaţie Brodatt! Ce cauţi aici? Eşti operator radio calificat!

Maddie a arătat spre căşti şi spre firul cu care se pregătea să se conecteze.

— Scoate-ţi naibii alea şi răspunde-mi!

Maddie s-a întors înapoi la panoul ei şi, cu răceală, a înfipt jacul cablului din faţă. A apăsat comutatorul şi a rostit clar în microfonul aparatului.

— Aveţi legătura cu comandorul, domnule. Puteţi vorbi.

Apoi şi-a scos căştile şi s-a întors iarăşi spre cel venit în control, care aştepta un răspuns. Era instructorul-şef de zbor pentru escadrila RAF de la Oakway, acelaşi ofiţer cu

[14] Organizaţie britanică pentru tinere femei, fondată în 1910, după modelul Fetelor-cercetaş.

care susţinuse Maddie testul de pilotaj, în urmă cu un an.

— Mă iertaţi, domnule. Aici am fost detaşată, domnule. (Am mai spus că era ca la şcoală.)

— Detaşată! Nici măcar nu sunteţi în uniforme, vreuna dintre voi!

Cinci femei pilot Clasa Întâi şi-au netezit cardiganele albastre de aviaţie.

— Nu ni s-au dat costumaţii complete, domnule.

— Detaşată! a repetat ofiţerul. O să începi serviciul în staţia radio, mâine, voluntar Brodatt. Asistentul operatorului e indisponibil, din cauza gripei.

Şi a ridicat căştile de pe consola ei, punându-le cu stângăcie pe marele lui cap.

— Fă-mi legătura cu administraţia WAAF, a cerut el. Vreau să vorbesc cu ofiţerul de la unitatea ta.

Maddie a acţionat comutatoarele şi a conectat firele, iar el a dat ordinele pentru detaşare chiar de la telefonul ei.

OPERATOR RADIO

— Cadet către sol, recrut către sol, s-a auzit apelul avionului de antrenament. Poziţie incertă, deasupra unei întinderi de apă triunghiulare, la estul culoarului aerian.

— Solul către cadet, a răspuns Maddie. E un lac natural sau un lac de acumulare?

— Repetă!

— E lac natural sau lac de acumulare? întinderea ta triunghiulară de apă.

După o scurtă tăcere, Maddie îl ajută:

— Un lac de acumulare are un baraj la unul dintre capete.

— Cadet către sol. Confirm lac de acumulare.

— Este cumva Ladyswell? Baloane baraj Manchester la ora zece şi Macclesfield la ora opt?

— Cadet către sol, confirm. Poziţie localizată. Deasupra bazinului Ladyswell pentru întoarcere spre Oakway.

Maddie a oftat.

— Solul către cadet, raportează înainte de aterizare.

Maddie a clătinat din cap, înjurând fără menajamente în şoaptă.

— Oh, pe sfânta sfintelor! Avea vizibilitate maximă! Maximă, mai puţin la nord-est unde este oraşul ăla poluat, înconjurat! a 3000 de metri de câteva sute de baloane argintii cu hidrogen cât autobuzele de mari! Cum, pentru numele nenumiţilor, o să găsească el *Berlinul*, dacă nu e în stare să găsească *Manchesterul?*

Se lăsase o tăcere adâncă în incinta staţiei radio. Apoi ofiţerul comandant al staţiei radio a spus, calm:

— Controlor trafic Brodatt, eşti încă în transmisie.

— Brodatt, stai pe loc.

Lui Maddie şi tuturor celorlalte li se spusese să se ducă acasă. Sau înapoi la barăcile şi diversele lor cazărmi, oricum vrei să le spui, pentru odihna de după-amiază. Era o zi cu o vreme atât de îngrozitor de închisă, că s-ar fi aprins luminile de stradă, dacă n-ar fi fost teama că ar fi putut fi depistate de avioanele inamice – mă rog, nu că avioanele inamice ar fi putut zbura pe-o asemenea întunecime. Maddie şi celelalte voluntare WAAF din baraca ei încă nu primiseră uniformele regulamentare, dar, cum era iarnă, li se dăduseră nişte mantale RAF – bărbăteşti. Călduroase şi impermeabile, dar ridicole. Ca şi când ai fi purtat un cort. Maddie şi-a lipit strâns mâinile pe coapse când ofiţerul i s-a adresat, stând drepţi şi sperând că arăta mai vioaie decât se simţea. Se oprise, ca ofiţerul să poată ajunge lângă ea, aşteptând pe grătarele de lemn întinse peste platforma de beton, pentru că era atât de multă apă care băltea deasupra acesteia încât nu puteai călca, fiindcă ţi-ar fi trecut peste marginile ghetelor.

— Tu ai dirijat băieţii mei care s-au antrenat pe bombardierul Wellington, azi-dimineaţă? a întrebat ofiţerul.

Maddie a înghiţit în sec. Lăsase deoparte protocolul radio ca să-i dirijeze pe băieţii aceia, forţându-i să treacă printr-o breşă de zece minute în norii care atârnau foarte

jos, rugându-se ca ei să-i urmeze instrucţiunile fără să pună întrebări şi ca ea să nu-i mâne drept în cablurile de oţel explozive mascate care susţineau baloanele de baraj menite să oprească avioanele inamice. Acum îl recunoştea pe ofiţer: era unul dintre locotenenţii-comandori.

— Da, domnule, a recunoscut ea, cu glasul gâtuit, dar capul sus.

Era atâta umezeală în aer încât părul i se lipise de frunte. A aşteptat, spăsită, crezând că el urma s-o ameninţe cu trimiterea la Curtea marţială.

— Băieţii ăia de bună seamă îţi datorează viaţa, i-a spus el lui Maddie. Niciunul dintre ei nu-i încă stăpân pe aparate şi mai zburau şi fără hartă. N-ar fi trebuit să-i lăsăm să decoleze, dimineaţă.

— Vă mulţumesc, domnule, a răspuns Maddie, uimită.

— Au avut numai cuvinte de laudă pentru tine. Totuşi, mă întreb, ai idee cum arată pista din aer?

Maddie a zâmbit, timid.

— Am certificat de pilot clasa „A”. Încă valabil. Desigur, n-am mai zburat din august.

— Ah, înţeleg!

Locotenent-comandorul RAF porni s-o conducă pe Maddie la cantina din perimetrul aerodromului. Ea fost nevoită să alerge puţin ca să-şi potrivească pasul cu al lui.

— Ţi-ai luat licenţa aici, la Oakway, nu? Garda aeriană civilă?

— Da, domnule.

— Şi calificare de instructor?

— Nu, domnule. Dar am zburat pe timp de noapte.

— Ei, asta chiar e neobişnuit! Te-ai folosit de balizele de ceaţă, nu?

Se referea la puternicele lămpi cu gaz înşirate, la intervale, pe ambele margini ale pistei, ca să se poată ateriza şi pe vreme rea.

— De vreo două sau trei ori. Nu prea des, domnule.

— Deci într-adevăr ai văzut cum arată o pistă din aer. Şi pe întuneric, pe deasupra! Atunci…

Maddie a aşteptat. Chiar n-avea idee ce urma să spună

omul acesta mai departe.

— Dacă e să dirijezi oamenii la aterizare, ai face bine să ştii cum se vede din cockpitul unui bombardier Wellington angajat în aterizare. Ai vrea un zbor într-un Wellington?

— Oh, da, vă rog, domnule!

(Vedeţi – era exact ca la şcoală.)

FIGURANTĂ

Aceasta nu e o funcţie WAAF. Aşa eşti numit când urci într-un avion doar pentru plimbare şi nu contribui cu adevărat la succesul zborului. Probabil că Maddie a fost mai mult un călător băgăcios care dă sfaturi şoferului de pe bancheta din spate, decât un figurant propriu-zis.

— Nu cred că ai reajustat direcţia în giroscop.

— Ţi-a spus să te îndrepţi pe 270. Tu te-ai întors spre est.

— Fruntea sus, băieţi, avion spre nord, la ora trei, o mie de metri sub noi.

O dată, trenul de aterizare electric s-a defectat, iar ea a trebuit să-şi câştige locul în echipă şi să-şi ia rândul la dat la pompă, ca să nu se prăbuşească. Altădată, au lăsat-o la turelă, în timpul zborului. l-a plăcut asta, de parcă ar fi fost un peştişor singur, într-un cer gol.

Altădată, a trebuit s-o scoată pe sus dintr-un avion, după aterizare, fiindcă tremura atât de tare că nu se putea da jos singură.

Zborurile cu Wellington-ul făcute de Maddie nu erau tocmai clandestine, dar nu erau nici ortodoxe. Era socotită dintre S.O.B.[15]-uri când decolau băieţii, dar cu siguranţă nu era autorizată să se afle acolo, convingându-i prin linguşiri pe membrii novice ai echipajelor de pe bombardiere s-o ia şi pe ea când exersau zboruri la joasă înălţime pe deasupra landurilor. Aşadar, mai multe persoane îngrijorate, şi dintre cele în serviciu, şi dintre cele în afara serviciului, au ieşit valvârtej din birouri şi din

[15] *Souls on Board* – suflete la bord, membri ai echipajului unui avion.

barăcile de bărbaţi şi de femei, fără haine şi albi la faţă, când i-au văzut pe tovarăşii din RAF ai lui Maddie aducând-o pe braţe, pe pistă.

O prietenă de-a ei din WAAF, pe nume Joan, şi căpitan al escadrilei vinovate, a ajuns prima la ea.

— Ce-aţi păţit? Ce s-a întâmplat? E rănită?

Maddie nu era rănită. Deja insista pe lângă membrii echipajului Wellington-ului care o cărau s-o lase jos.

— Daţi-mi drumul, o să mă vadă toată lumea şi fetele n-or să mă mai slăbească amintindu-mi de asta…

— *Ce s-a întâmplat?*

Maddie s-a zbătut să stea pe picioarele ei şi a rămas tremurând pe beton.

— S-a tras în noi, a zis ea, întorcându-şi privirea, arzând de ruşine pentru cât de tare se pierduse cu firea.

— *S-a tras în voi!* s-a răstit căpităneasa.

Asta se petrecea în primăvara lui 1940 – războiul se purta încă pe continent. Era înainte de dezastrul din mai, când Aliaţii au dat bir cu fugiţii, retrăgându-se pe plajele franceze, înainte de asediul care avea să fie cunoscut ca Bătălia Marii Britanii, înainte de nopţile cu tunete şi fulgere ale Blitz[16]-ului. În primăvara lui 1940, cerurile noastre erau în alertă, armate şi neliniştite. Totuşi erau încă sigure.

— Da, s-a tras, a repetat pilotul Wellington-ului, furios.

Şi el era alb ca hârtia.

— De către idioţii ăia care mânuiesc tunurile antiaeriene de la barajul de baloane Cattercup. De *propriii noştri tunari.* Cine dracu-i instruieşte? Iresponsabili şi tâmpiţi ca noaptea! Irosesc muniţia şi bagă dracului în sperieţi pe toată lumea! Orice copil de şcoală poate vedea deosebirea dintre un trabuc în zbor şi un creion în zbor!

(Noi le numeam pe dragele noastre Wellington-uri „trabucuri zburătoare”, iar pe Dornier-urile voastre nesuferite, „creioane zburătoare”. Distrează-te să traduci, domnişoară E.)

---

[16] Bombardarea aeriană sistematică, noapte de noapte, a oraşelor britanice de către germani în 1940–1941.

Pilotul se speriase la fel de tare ca şi Maddie, dar nu tremura.

Joan a luat-o încurajator pe Maddie pe după umeri şi a sfătuit-o, în şoaptă, să nu dea atenţie limbajului pilotului. Maddie a răspuns râzând şovăielnic şi forţat.

— Nici măcar nu stăteam în turelă, a murmurat ea. Slavă Domnului că *eu* n-o să zbor în Europa.

LA TRANSMISIUNI

— Căpitanul Mottram a avut numai cuvinte de laudă pentru tine, i-a spus ofiţerul subunităţii WAAF. A zis că ai cea mai ageră pereche de ochi de la Oakway – şi ofiţerul şi-a dat ochii peste cap. Probabil a cam exagerat, dar a susţinut că în timpul zborului tu eşti întotdeauna prima care zăreşte alt avion apropiindu-se. Ce-ai zice să te pregăteşti mai departe?

— În ce?

Femeia ofiţer a tuşit, încurcată.

— E oarecum secret. Ei bine: e foarte, foarte secret. Spune da, şi-o să te trimit mai departe.

— Da, a zis Maddie.

Ca să lămuresc o remarcă făcută mai devreme de cineva, mărturisesc că inventez toate numele proprii. Credeţi că mai ţin minte toate numele şi gradele multitudinii de oameni cu care a lucrat Maddie? Sau fiecare avion cu care a zburat ea? Mie mi se pare mai interesant aşa.

Asta-i tot ce pot să scriu cu folos astăzi, deşi aş putea continua să bat câmpii despre nimic, dacă aş crede că făcând astfel aş putea evita următoarele câteva ore de interogatoriu în contradictoriu – Engel căznindu-se să-mi descifreze scrisul, iar von Linden găsind nod în papură la tot ce am spus. Trebuie s-o fac şi pe-asta… n-are niciun rost s-o amân. Am o pătură la care să mă aştept, după aceea, sper, poate şi o porţie călduţă de *kailkenny à la*

guerre – adică terci de varză şi cartofi, fără cartofi şi cu nu prea multă varză. N-am făcut scorbut încă, oricum, mulţumită infinitei rezerve a Franţei de varză de închisoare. Haiti[17]…

[17] Joc de cuvinte bazat pe asemănarea de pronunţie între exclamaţia englezească *heigh-ho!* (haiti!) şi salutul nazist *Heil Hitler!*

Ormaie 10.XI.43 JB–S

RAF WAAF RDF Y
S.O.B. S.O.E.
ASST S/O Flt Off
w/op
clk/sd
m'aidez m'aidez mayday[18]

APĂRAREA DE COASTĂ

De fapt, mi-e teamă să scriu asta.

Nu ştiu de ce-mi închipui că ar conta. Bătălia Marii Britanii s-a încheiat. Invazia plănuită de Hitler, Operaţiunea Leul de Mare, a dat greş acum trei ani. Şi, curând, va duce disperat războiul pe două fronturi, cu americanii în spatele nostru şi cu ruşii apropiindu-se de Berlin dinspre est, plus rezistenţa organizată în toate ţările prinse la mijloc. Nu pot să cred că nu are consilieri care să ştie ce se întâmpla în adăposturile făcute din fier şi beton, în sus şi-n jos, pe toată coasta de sud-est a Angliei în vara lui 1940 – într-un sens general, în orice caz.

Doar că n-aş prea vrea să intru în istorie ca aceea care a dezvăluit detaliile.

RDF înseamnă Range and Direction Finding, detectare a distanţei şi a direcţiei unui obiect. Acelaşi acronim ca Radio Direction Finding, ca să deruteze inamicul, dar nu e chiar acelaşi lucru. După cum ştiţi. Bine. Acum i se spune *radar*, un cuvânt american, acronim de la *RA*dio *D*etection *A*nd *R*anging[19], despre care eu nu sunt de părere că se ţine minte mai uşor. În vara lui 1940, era încă atât de nou,

[18] *M'aidez* (fr.), care înseamnă „ajutaţi-mă", a stat la baza formulării apelului de urgenţă internaţional *mayday,* în procedurile standard de radio-comunicaţii.

[19] Detectarea prin radio şi determinarea distanţei.

încât nimeni nu ştia ce era de fapt, şi mai era şi atât de secret încât

pe toţi dracii – nu pot să fac asta.

Am petrecut o enervantă jumătate de oră bătându-mă cu Fräulein Engel pe o peniţă de stilou, pe care jur că nu am îndoit-o dinadins, prima dată. E adevărat că asta m-a scutit să mai continui o bună bucată de vreme, dar n-a îmbunătăţit situaţia nici faptul că zgripţuroaica asta a îndreptat-o de dinţii mei, când aş fi putut s-o fac eu însămi, de masă. Este, de asemenea, adevărat că a fost o prostie din partea mea s-o deformez iarăşi, dinadins, în secunda în care ea mi-a înapoiat-o. Fiindcă atunci a trebuit să-mi arate DE MAI MULTE ORI cum, pe când era ea la şcoala, asistenta medicală folosea o peniţă de stilou ca s-o înţepe pentru un test de sânge.

Nu ştiu de ce-am îndoit tâmpenia din nou. E aşa de uşor s-o iriţi pe domnişoara Engel. Ea câştigă întotdeauna, dar numai pentru că am gleznele legate de scaun.

Bine, şi pentru că, la sfârşitul fiecărei controverse, îmi aminteşte de înţelegerea pe care am făcut-o cu un anumit ofiţer Gestapo, după care eu cedez.

— Hauptsturmführerul von Linden e ocupat, după cum ştii, şi nu-i va plăcea să fie întrerupt. Însă mi s-a spus să-l chem, dacă e nevoie. Ţi s-a dat stilou şi hârtie, fiindcă el a apreciat că a i fi fost gata să cooperezi, iar dacă nu-ţi scrii mărturisirea cum te-ai învoit, el nu va avea de ales şi va trebui să reia interogatoriul.

TACĂ-ŢI GURA, ANNA ENGEL. ŞTIU.

O să fac orice: n-a trebuit decât să-mi pomenească de numele lui şi acum îmi amintesc, o să fac orice, *orice,* numai să evit de a mai fi interogată de el.

Deci. Detectarea distanţei şi a direcţiei. Apărarea de coastă. Îmi primesc cei treizeci de arginţi? Nu, doar şi mai mult din papetăria hotelului ăstuia. E foarte plăcut să scrii pe ea.

APĂRAREA DE COASTĂ, VERSIUNEA INTEGRALĂ

Ne-am dat seama de ce-o să urmeze – cineva şi-a dat seama. Am fost cu atâtica înaintea voastră şi voi n-aţi înţeles. N-aţi înţeles cât de avansat era deja sistemul RDF sau cât de rapid ne pregăteam oamenii ca să-l folosească sau cât de departe puteam vedea cu ajutorul lui. Voi n-aţi înţeles nici măcar cât de repede ne construiam noile noastre avioane. E adevărat că eram depăşiţi numeric, dar cu RDF-ul vă vedeam venind – vedeam roiurile de avioane Luftwaffe încă de când decolau de la bazele lor din Franţa ocupată, stabileam la ce înălţime zburau, vedeam câte dintre ele făceau raidul. Şi asta ne dădea timp să ne concentrăm trupele. Vă puteam întâmpina în aer, să vă respingem atacul, să vă împiedicăm să aterizaţi, să vă distragem atenţia până rămâneaţi fără combustibil şi ne întorceaţi coada până la următorul val. Insula noastră asediată, singură, la marginea Europei.

Maddie jurase să păstreze secretul pe viaţa copiilor ei nenăscuţi. Era un secret atât de mare, încât nici nu primeai un titlu când erai cel care te ocupai de radar; erai numit doar „tehnician servicii speciale”. Tehnician, în engleză *Clerk,* şi *Special Duties,* prescurtat clk/sd, aşa cum w/op e prescurtarea de la operator telegraf, *Wireless Operator,* şi Y e pentru radiotelegrafie. Clk/sd, se poate ca asta să fie cea mai folositoare şi mai condamnabilă informaţie pe care v-am dat-o eu. Acum ştiţi.

Maddie a petrecut şase săptămâni de instruire în folosirea radarului. A fost chiar promovată şi făcută sergent. Apoi a fost repartizată la RAF Maidsend, o bază operaţională pentru o escadră de Spitfire, noile avioane de luptă, nu departe de Canterbury, lângă coasta Kentului. Era cel mai departe loc de casa ei în care ajunsese vreodată. De fapt, Maddie n-a fost pusă la treabă la un ecran radar, într-una dintre staţiile de detectare, deşi Maidsend avea o astfel de staţie; a rămas tot la staţia

radio. În focul şi para verii anului 1940, Maddie a stat într-un turn de fier şi beton, ocupându-se de direcţionarea traficului aerian prin telefon. Celelalte fete RDF făceau identificarea pe ecranele de sticlă cu luminiţe verzi clipitoare şi le transmiteau prin radio sau prin telefon la Operaţiuni; când Operaţiunile identificau avioane care se apropiau pentru ea, Maddie prelua apelurile aer-sol, dirijând avionul care venea, şchiopătând, acasă. Sau care uneori venea tunând triumfător acasă sau care era proaspăt livrat de la depozitul de mentenanţă de la Swi

SWINLEY SWINLEY

De la *Swinley.* Thibaut m-a silit să termin de scris numele. Mi-e atât de ruşine de mine însămi că-mi doresc să fiu din nou bolnavă.

Engel spune, nerăbdătoare, să nu-mi bat capul cu numele atelierului. Au existat încercări repetate de bombardare şi distrugere completă a acestuia şi nu mai e un secret. Engel e sigură că Hauptsturmführerul nostru va fi mai interesat de eşantionul meu de descriere a reţelei radar de la începuturi. E supărată acum pe T. Pentru că m-a întrerupt.

Îi urăsc pe amândoi. Îi urăsc pe toţi.

ÎI URĂSC!

APĂRAREA DE COASTĂ, LA DRACU’.

Idioată smiorcăită.

Deci. Deci, pe ecranul RDF vedeai un punct verde pentru un avion, unul sau două mişcându-se pe ecran. Ar fi putut fi ale noastre. Dacă priveai angajându-se o luptă, punctele se înmulţeau – mai multe alăturându-se celui dintâi şi lumina pulsatilă deplasându-se pe ecran. Se strângeau laolaltă şi unele dintre ele se stingeau, ca scânteile de artificii. Şi fiecare licăr verde care dispărea era o viaţă sfârşită, un om pentru un avion de vânătoare, un întreg echipaj pentru un bombardier. *Te stinge, dar, tu, candelă de-o clipă!* (Asta-i din *Macbeth.* Se zice că şi el ar

fi unul dintre improbabilii mei strămoşi şi curtea lui chiar a fost pe domeniul familiei mele din moşi strămoşi. Dar n-a fost, după toate mărturiile contemporanilor scoţieni, nemernicul trădător cum l-a înfăţişat Shakespeare. Oare istoria o să-şi aducă aminte de mine pentru MBE[20]-ul meu, titlul meu onorific din partea Imperiului Britanic pentru „cavalerism”, sau pentru cooperarea cu Gestapoul? Nu vreau să mă gândesc la asta. Cred că-ţi pot lua MBE-ul înapoi, dacă încetezi să te mai porţi cavalereşte.)

Dacă erau echipaţi cu radio, Maddie putea vorbi cu avioanele pe care tehnicienii de la servicii speciale le vedeau pe ecranele lor. Le spunea piloţilor mai mult sau mai puţin ce le spunea şi pe când era la Oakway, cu excepţia faptului că nu cunoştea reperele de pe teren la fel de bine în Kent. Transmitea coordonatele avionului în zbor, împreună cu viteza vântului şi dacă existau sau nu găuri în piste în ziua aceea (uneori sufeream câte un raid). Sau le cerea celorlalte avioane să dea prioritate celui care-şi pierduse flapsurile sau, mai rău, al cărui pilot avea un fragment de şrapnel înfipt în umăr sau ceva de genul ăsta.

Maddie ascultase comunicaţiile avioanelor rătăcite care se întorceau, într-o după amiază, după o bătălie în care fusese implicată şi Escadrila de la Maidsend. A fost cât pe-aci să cadă de pe scaun, când a auzit apelul disperat venit pe frecvenţa ei:

— Mayday, mayday…

Recognoscibil în engleză. Sau probabil era franţuzescul *„M’aidez”,* ajutaţi-mă. Restul transmisiunii a fost în germană.

Vocea era o voce de băiat, tânăr şi speriat. Îşi încheia fiecare apel cu un suspin. Maddie şi-a înghiţit nodul din gât – habar n-avea de unde veneau disperatele strigăte de ajutor. A strigat:

— Ascultaţi, ascultaţi! şi a comutat căştile pe difuzorul Tannoy, ca să poată auzi toată lumea, după care a pus mâna pe telefon.

---

[20] Titlu britanic, *Member of the Order of the British Empire* (Membru al Ordinului Imperiului Britanic).

— Sunt sergent de radiotransmisiuni Brodat, în turn. Pot obţine linie directă cu Jenny, de la servicii speciale? Bine, cu Tessa, atunci. Cu oricine care are în faţă un radar pornit. Am nevoie de o interceptare în urma unui apel radio…

Toată lumea s-a strâns în jurul telefonului, citind peste umărul lui Maddie, în timp ce ea lua notiţe despre direcţia avionului interceptat, apoi scoţând puternice exclamaţii când au înţeles ce spuneau notiţele ei.

— Vine direct spre Maidsend!

— Şi dacă e un bombardier?

— Şi dacă e încă încărcat?

— Şi dacă e o farsă?

— Ar fi vorbit în engleză, dacă ar fi fost o farsă!

— Ştie cineva germană? a strigat ofiţerul în funcţiune pentru staţia radio.

Tăcere.

— Dumnezeule! Brodatt, rămâi la telefon. Davenport, dă fuga la staţia de radiotelegrafie; poate găseşti o fată acolo să te ajute. Vreau un vorbitor de germană! *Acum!*

Maddie a ascultat cu inima la gură, ţinându-şi căştile la o ureche şi telefonul la cealaltă, aşteptând ca fata de la ecranul RDF să-i transmită noi informaţii.

— Ssst, a avertizat-o ofiţerul radio, aplecându-se peste umărul lui Maddie şi luându-i receptorul telefonului, ca să-i lase liberă mâna dreaptă să ia notiţe. Nu spune nimic – nu-l lăsa să ştie cine îl ascultă…

Uşa camerei radio s-a deschis de perete şi subofiţerul Davenport a intrat, cu una dintre operatoarele radiotelegrafiste WAAF imediat în urma lui. Maddie şi-a ridicat privirile.

Fata era imaculată – nicio piesă de uniformă albastră nelalocul ei, cocul părului ei lung răsucit frumos la două degete deasupra gulerului uniformei. Maddie a recunoscut-o de la cantină şi de la rarele seri de socializare. Queenie[21], aşa i se spunea, deşi nu era oficial Regina Roiului WAAF (aşa o numeam noi pe femeia ofiţer

[21] Mica Regină.

superior din administraţia bazei), şi nici nu era numele ei. Maddie nu-i cunoştea adevăratul nume. Queenie îşi dobândise reputaţia de a fi agilă şi fără frică; era obraznică faţă de ofiţerii superiori şi scăpa basma curată, dar, deopotrivă, nu părăsea o clădire în timpul unui raid aerian până nu se asigura că toată lumea ieşise. Având legături pe departe cu casa regală, era ea însăşi ofiţer, locotenent, un rang de privilegiu, nu de experienţă militară; însă era dedicată îndeletnicirii sale şi la fel de sârguincioasă în faţa aparatului său de radiotelegrafistă ca orice fată de vânzător care-şi croise drum prin forţe proprii. Era frumoasă, minionă şi sprintenă, iar la serile de dans ale escadrilei, sâmbetele, la ea trăgeau piloţii.

— Dă-ne casca ta, Brodatt, a zis ofiţerul staţiei radio.

Maddie şi-a desfăcut căştile şi microfonul şi i le-a întins micuţei telegrafiste blonde şi frumoase, care şi-a potrivit căştile pe cap.

După câteva secunde, Queenie a zis:

— Spune că e deasupra Canalului Mânecii. Vrea să ajungă la Calais.

— Dar Tessa a zis că se apropie de coastă la Whitstable!

— E într-un bombardier Heinkel, restul echipajului a fost ucis, a pierdut un motor şi vrea să aterizeze la Calais.

Toţi se uitară la telegrafistă.

— Eşti sigură că vorbim despre acelaşi avion? întrebă ofiţerul staţiei radio, cu îndoială.

— Tessa, a întrebat Maddie la telefon, avionul german ar putea fi deasupra Canalului Mânecii?

Acum întreaga încăpere îşi ţinea respiraţia, aşteptând răspunsul pe calea undelor al Tessei, în timp ce, undeva sub faleza de calcar, aceasta privea licărele verzi de pe ecranul ei. Răspunsul acesteia apăru sub creionul nervos al lui Maddie: *Avion duşman identificat ruta 187 Maidsend 40 km est 2500 m înălţime.*

— De ce dracu-şi închipuie că e deasupra Canalului?

— Oh! scoase Maddie o exclamaţie, pricepând, şi făcu semn spre enorma hartă a sud-estului Marii Britanii, nord-vestului Franţei şi a Ţărilor de Jos care acoperea peretele

în spatele postului ei. Uitaţi-vă, uitaţi-vă… vine dinspre Suffolk! A bombardat bazele de pe coastă de acolo. A traversat gurile Tamisei în cel mai larg punct al acestora şi crede că a traversat *Canalul.* Se îndreaptă direct spre Kent şi crede că e în Franţa!

Ofiţerul staţiei radio îi ordonă telegrafistei:

— Răspunde-i.

— Trebuie să-mi spuneţi protocolul, domnule.

— Brodatt, dă-i protocolul corect.

Maddie a înghiţit în sec. Nu era timp de ezitare. A întrebat:

— Cea zis că pilotează? Ce fel de avion e bombardierul lui?

Telegrafista a repetat numele mai întâi în germană şi cu toţii s-au uitat lung la ea.

— He-111? a tradus ea, şovăielnic.

— Heinkel He-111 – altă identificare?

— Un Heinkel He-111. N-a spus altceva.

— Îi repeţi doar tipul avionului său, Heinkel He-111. E un răspuns deschis. Apeşi butonul înainte să vorbeşti; îl păstrezi apăsat cât timp vorbeşti, altminteri n-o să te poată auzi. Apoi îi dai drumul, că altfel nu auzi ce-ţi răspunde.

Ofiţerul radio a lămurit-o:

— „Heinkel He-111, aici e Calais-Marck”. Spune-i că suntem Calais-Marck.

Maddie a ascultat în timp ce telegrafista făcea primul ei apel radio, în germană, la fel de calmă şi de succintă de parcă dăduse indicaţii radio bombardierelor de la Luftwaffe toată viaţa ei. Vocea băiatului de la Luftwaffe a răspuns cu o grabă recunoscătoare, practic plângând de uşurare.

Telegrafista s-a întors spre Maddie.

— Cere coordonate pentru aterizare.

— Transmite-i astea…

Maddie a scris în grabă numerele şi distanţele pe carnetul ei.

— Spune mai întâi identificarea lui, apoi pe a ta: „Heinkel He-111, aici Calais”. Apoi pista, viteza vântului,

vizibilitatea…

A scris detaliile în cea mai mare grabă. Telegrafista s-a uitat atentă la prescurtările codate, după care a vorbit în căşti, transmiţând ordinele în germană cu un calm încrezător.

A făcut o pauză la mijlocul transmisiei şi a împuns cu un deget perfect manicurat pe notiţele pe care i le dăduse Maddie, întrebând din buze: *R27?*

— Pista douăzeci şi şapte, a zis Maddie, în şoaptă. Spune: „Liber acces, pista 27” Spune-i să lase restul de bombe în mare, dacă mai are, ca să nu le planteze când aterizează.

Toată staţia radio amuţise, hipnotizată de comunicarea scurtă, precisă, a instrucţiunilor de neînţeles pe care telegrafista elegantă le transmitea cu autoritatea unei directoare; şi de răspunsurile gâfâite, îngrijorate, la fel de neinteligibile, ale băiatului din avionul avariat; şi de Maddie care scria coordonatele şi protocolul pentru a le transmite, pe minusculul carneţel.

— Iată-l! a şoptit ofiţerul staţiei şi toată lumea, în afară de Maddie şi de telegrafistă – ale căror capete erau mai departe conectate la telefon şi la căştile de radiotransmisie – a dat fuga la fereastra lungă pentru a privi bombardierul Heinkel apropiindu-se şovăitor.

— Când îşi anunţă ultimul apel, transmite-i doar viteza vântului, a instruit-o Maddie, scriind în mare viteză. Opt noduri[22] vest-sud-vest, intensitate până la douăsprezece.

— Spune-i că pompierii sunt pe drum să-l întâmpine, a adăugat ofiţerul staţiei radio.

A pus o mână pe umărul celeilalte operatoare radio:

— Cheamă maşinile acolo! Şi o ambulanţă!

Silueta neagră din depărtare deveni mai mare. Apoi îi putură auzi singurul motor rămas înecându-se şi urlând, suprasolicitat.

— Doamne! Nu şi-a golit încărcătura, a tresărit tânărul locotenent Davenport. Să te ţii acum explozie.

Dar n-a explodat. Heinkel-ul a aterizat scurt pe burtă,

[22] Aproximativ 15 km/h.

împroşcând cu iarbă şi ţărână, şi s-a oprit în faţa turnului de control, cu maşinile de pompieri şi o ambulanţă venind ţipând spre el.

Toată lumea de la fereastră s-a năpustit pe scară în jos şi mai departe, pe pistă.

Maddie şi-a pus din nou căştile pe cap. Celelalte două operatoare erau în picioare, la fereastră. Maddie a ciulit urechea să audă ce se petrecea, dar nu auzea decât sirenele. Departe de fereastră, putea vedea cerul şi mâneca de vânt de la capătul pistei, dar nimic din ce era imediat la picioarele turnului. Un fuior subţire de fum negru se ridica în faţa ferestrei.

Afară, la marginea pistei, Queenie sau cum o chema stătea uitându-se la bombardierul Luftwaffe avariat.

Zbătându-se trântit pe burtă, era ca o uriaşă balenă de metal suflând în sus fum, în loc de apă de mare. Telegrafista îl putea vedea, prin plexiglasul înflorit al cupolei, pe tânărul pilot încercând disperat să-i scoată cascheta însângerată şi ferfeniţită pilotului-navigator mort de alături. A urmărit furnicarul echipei de mecanici şi pompieri apropiindu-se ca să scoată pilotul şi echipajul neînsufleţit din avion. Şi a văzut uşurarea sinceră de pe faţa pilotului prefăcându-se în uluire şi teamă, când s-a trezit înconjurat de uniforme albastre cu însemnele şi insignele RAF.

Ofiţerul staţiei radio de lângă ea a ţâţâit uşurel.

— Bietul ticălos de nemţotei, a rostit el. N-o să se ducă acasă ca erou, nu? Probabil că n-are nici pic de simţ al orientării.

A pus o mână mulţumită pe umărul telegrafistei vorbitoare de germană.

— Dacă nu te superi, a zis, pe ton de scuză, am avea nevoie de ajutorul tău ca să-l interogăm.

*

Maddie ieşise din tură când oamenii de la ambulanţă terminaseră de bandajat în grabă pilotul german şi îl

aduseseră în biroul de la parter al turnului de control. Ea îl zări în treacăt pe tânărul zăpăcit sorbind cu prudenţă dintr-o cană aburindă, în timp ce o ordonanţă aprindea o ţigară pentru el. Îl înfăşuraseră într-o pătură şi, deşi era august, lui îi clănţăneau dinţii. Frumoasa telegrafistă era aşezată pe marginea unui scaun tare, în capătul celălalt al încăperii, ferindu-şi politicoasă privirea de la acest inamic distrus şi nefericit. Fuma şi ea, o ţigaretă de a ei, aşteptând să i se dea instrucţiuni. Arăta la fel de îngrijită şi de calmă cum fusese şi atunci când luase căştile de la Maddie, în camera de radiotransmisiuni, dar Maddie putu vedea şi cum bătea darabana, cu aparentă degajare, pe speteaza scaunului, cu un deget arătător fără astâmpăr.

Eu n-aş fi putut face ce a făcut ea adineauri, s-a gândit Maddie. N-am fi făcut această captură, dacă n-ar fi fost ea. Lăsând la o parte vorbitul germanei, eu tot nu m-aş fi putut *preface* aşa, din mers, fără pregătire, fără nimic. Nu sunt sigură c-aş fi reuşit să fac faţă nici la ce urmează să facă ea mai departe. Slavă Domnului că *eu* nu vorbesc germana!

În noaptea aceea, Maidsend a fost din nou bombardat. N-avea nicio legătură cu bombardierul Heinkel capturat; era doar un raid aerian obişnuit, Luftwaffe străduindu-se din toate puterile ca să distrugă apărarea britanică. Au fost aruncate în aer cazărmile ofiţerilor RAF (dar niciun ofiţer nu se afla în ele, la momentul acela) şi gropi mari s-au căscat în piste. Ofiţerii WAAF erau cantonaţi în barăcile de la intrare, la marginea terenului pe care fusese construit aeroportul, iar Maddie şi tovarăşele ei de dormitor erau atât de adânc cufundate în somn că nu au auzit sirenele. Nu s-au trezit decât după prima explozie. Au fugit prin pădurice până la cel mai apropiat adăpost, în pijamale şi cu chipiurile pe cap, cu măştile de gaz şi documentele de identitate în braţe. Nu exista nicio lumină, ca să vezi ceva, în afara gurilor de tun şi a flăcărilor din urma exploziilor – niciun felinar, nicio rază de lumină de la vreo uşă sau fereastră, nici măcar jarul vreunei ţigarete

aprinse. Era ca în iad, numai umbre şi flăcări ţâşnind, numai focuri şi stele deasupra capetelor.

Maddie înşfăcase o umbrelă. Masca de gaz, chipiul, cupoanele de masă şi o umbrelă. Peste ea ploua cu foc din cer, iar ea se apăra cu o umbrelă. Nimeni nu-şi dăduse seama c-o avea, bineînţeles, până în momentul în care se luptă să intre pe uşa adăpostului antiaerian.

— Închide-o, închide naibii chestia aia, *las-o!*

— N-o las! a strigat Maddie şi a reuşit să vâre cu forţa umbrela înăuntru.

Fata din spatele ei o împinsese, iar una dintre fetele din faţă o apucase de braţ şi o smucise spre ea, după care au rămas toate tremurând în bezna subteranei, cu uşa închisă.

Vreo două dintre ele se gândiseră să-şi aducă ţigările. Le dădeau din mână în mână, împărţindu-le cu zgârcenie. Nu era niciun băiat printre ele – bărbaţii erau încartiruiţi la o jumătate de kilometru distanţă, pe partea cealaltă a aerodromului, şi foloseau un alt adăpost – în afară de cei care se urcaseră repede în avioane ca să răspundă atacului. Fata cu chibriturile a găsit o lumânare şi s-au aşezat toate pe jos, aşteptând să se termine raidul.

— Scoate pachetul ăla de cărţi, iubire, hai să facem o partidă de remi.

— Remi? Nu fi bleagă. Poker! Jucăm pe ţigăruşe. Pentru numele tuturor sfinţilor, închide umbrela aia, Brodatt, eşti complet razna?

— Nu, a zis Maddie, foarte calmă.

Stăteau toate ghemuite pe podea, în jurul jocului de cărţi şi ale capetelor de jăratic ale ţigărilor. Era plăcut, înăuntru, la fel cum ar fi fost, probabil, plăcut în iad. Ceva zburând la joasă înălţime ciuruia pista cu focuri de mitralieră; chiar şi îngropaţi sub pământ, chiar şi la o jumătate de kilometru distanţă, pereţii de fier ai buncărului se zgâlţâiau din încheieturi.

— Mă bucur că nu sunt în tură acum!

— Vai de bietele suflete care sunt.

— Vrei să-mi dai şi mie umbrela ta?

Maddie şi-a ridicat privirile. Pe vine, lângă ea, în lumina pâlpâitoare a lumânării şi a unei lămpi cu petrol, stătea mica telegrafistă vorbitoare de germană. Era întruchiparea perfecţiunii feminine şi a eroismului, chiar şi în pijamalele bărbăteşti, căci WAAF nu rezolvase încă problema echipamentului, cu părul ei blond împletit într-o codiţă lăsată pe un umăr. Toate celelalte îşi pierduseră agrafele; agrafele lui Queenie se înşirau ordonat pe marginea buzunarului pijamalei şi n-aveau să ajungă înapoi în părul ei până ce nu avea să fie din nou în pat. Cu degetele ei subţiri şi manicurate îi oferi lui Maddie o ţigară.

— Mi-ar fi plăcut să-mi fi luat şi eu o umbrelă, zise ea tărăgănat, cu inflexiunile acelea calde, educate ale colegiilor Oxbridge[23]. O idee trăsnet! O iluzie portabilă de adăpost şi siguranţă. Ai loc pentru două persoane?

Maddie a luat ţigara, dar n-a dat-o mai departe imediat. Maddie ştia că zâna Queenie se deda la accese de nebunie, cum ar fi să şterpelească whisky de malţ de la popota ofiţerilor RAF, iar Maddie era sigură că oricine într-atât de îndrăzneţ cât să se dea drept operator radio inamic într-un impuls de moment era absolut capabil de a râde de altcineva care izbucnea în plâns ori de câte ori auzea focuri de artilerie. Pe un aerodrom militar. Într-un război.

Dar Queenie nu părea s-o ia în râs pe Maddie – dimpotrivă. Maddie se dădu puţin mai la o parte, făcând loc pentru încă o persoană sub umbrelă.

— Minunat! exclamă Queenie, fericită. Ca o broască ţestoasă. Ar fi trebuit să le facă din oţel. Dă-mi voie s-o ţin eu…

Luă blând mânerul din mâna tremurătoare a lui Maddie şi ţinu ridicola umbrelă deasupra capetelor amândurora, în buncăr. Maddie trase un fum din ţigara oferită. După o vreme ba de ros unghiile, ba de fumat din ţigară până ce rămase doar o bucăţică de hârtie şi cenuşă, mâinile ei se opriră din tremurat. Maddie zise, răguşit:

— Mulţumesc.

— Pentru nimic, a răspuns Queenie. De ce nu joci tu

[23] Din universităţile Oxford şi Cambridge.

mâna asta? Te acopăr eu.

— Tu ce erai în civilie, deci… începu Maddie, neprotocolar. Actriţă?

Mica telegrafistă izbucni într-un hohot de râs înveselit, deşi continuând să ţină ferm umbrela deasupra capului lui Maddie.

— Nu, doar îmi place să mă prefac, a zis ea. Fac acelaşi lucru şi cu băieţii noştri, ştii. Flirtul e un joc. Mă plictisesc rău, pe cuvânt. Aş fi fost la universitate, dacă n-ar fi început războiul. N-am apucat să termin nici primul an. Am început cu un an mai devreme şi un semestru mai târziu.

— Studiind ce?

— Germană. Evident. Se vorbea – bine, într-o variantă mai ciudată – în orăşelul în care am mers eu la şcoală, în Elveţia. Şi mi-a plăcut.

Maddie a râs.

— Ai fost magică, în după-amiaza asta. Într-adevăr genială.

— N-aş fi reuşit s-o scot la capăt dacă nu mi-ai fi spus tu ce să zic. Şi *tu* ai fost genială. Ai fost *acolo* exact când aveam nevoie de tine, niciun cuvânt sau apel nelalocul lui. Tu ai luat toate deciziile. Eu n-a trebuit decât să fiu atentă şi asta fac oricum toată ziua la pupitrul Y – Y, telegraful, ştii – doar ascult şi ascult. Şi niciodată n-am ceva *de făcut.* Iar azi după-amiază n-am avut decât să citesc notiţele pe care mi le-ai dat tu.

— A trebuit să traduci! protestă Maddie.

— Am făcut-o împreună, a mai zis prietena ei.

Oamenii sunt complicaţi. Fiecare are mult mai multe profunzimi decât îţi închipui tu. Vezi pe cineva la şcoală în fiecare zi, sau la serviciu, sau la cantină, şi împărţi o ţigară sau o cafea cu persoana respectivă, şi vorbeşti cu ea despre vreme sau despre raidul de noaptea trecută. Dar nu-i spui şi care a fost cel mai urât lucru din toate pe care i l-ai aruncat în faţă mamei tale, sau cum ţi-ai închipuit că eşti David Balfour, eroul din *Răpit de piraţi*[24]*,* tot anul, pe

[24] Roman pentru copii, de Robert Louis Stevenson.

când aveai treisprezece ani, sau ce îţi imaginezi că ai face cu pilotul care arată ca Leslie Howard, dacă aţi fi singuri în dormitorul lui, după o seară de dans.

Nimeni n-a dormit în noaptea aceea în timpul raidului aerian, nici a doua zi. A trebuit să reparăm mai întâi pista, în dimineaţa aceea, noi înşine. Nu eram echipate pentru aşa ceva, nu aveam nici unelte, nici materiale, şi nu eram constructori, dar fără pistă, RAF Maidsend era lipsit de apărare. La fel şi Marea Britanie, privind în perspectivă. Am reparat pista.

Toată lumea a contribuit cu ceva, inclusiv neamţul capturat – cred că mai degrabă se temea pentru soarta lui ca prizonier de război şi a fost mai mulţumit să-şi petreacă ziua dezbrăcat până la brâu, dând la lopată mormanele de pământ, umăr la umăr cu alţi douăzeci de piloţi, decât să fie mutat în cine ştie ce lagăr de prizonieri necunoscut, care l-ar fi aşteptat în interiorul ţării. Îmi aduc aminte că a trebuit să ne plecăm cu toţii capetele, păstrând un moment de tăcere pentru tovarăşii lui morţi, înainte de a ne apuca de treabă. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el, după aceea.

La cantină, Queenie adormise cu capul pe masă. Trebuie să se fi pieptănat, mai întâi, înainte de a fi intrat în cantină, după cele două ceasuri de strâns pietre de pe pistă, dar adormise mai înainte de a-şi fi scos linguriţa din cana de ceai.

Maddie s-a aşezat în faţa ei la masă, cu două căni de ceai proaspăt şi un rulou glazurat. Nu ştiu de unde făcuseră rost de glazură. Cineva trebuie să fi pus deoparte zahărul pentru eventualitatea în care aerodromul ar fi fost lovit direct şi toată lumea ar fi avut nevoie de un pic de încurajare. Maddie a fost chiar uşurată s-o vadă pe imperturbabila telegrafistă cu garda jos. A împins cana-cu-înviorarea mai aproape de faţa lui Queenie şi căldura acesteia a trezit-o.

Şi-au sprijinit amândouă capetele pe coate, uitându-se una la cealaltă.

— Ţie ţi-e frică de ceva? întrebă Maddie.

— De o grămadă de lucruri!

— Numeşte unul.
— Pot să numesc zece.
— S-aud.
Queenie s-a uitat la mâinile ei.
— Să mi se rupă unghiile, zise ea, cu un aer critic.
După două ore de cărat molozul şi metalele deformate de pe pistă, manicura ei avea nevoie de reparaţii.
— Vorbesc serios, a zis Maddie, liniştită.
— Bine, atunci. De întuneric.
— Nu te cred.
— E adevărat. Acum, rândul tău.
— De frig, răspunse Maddie.
Queenie a sorbit din ceai.
— Să n-adorm când sunt de serviciu.
— Şi mie la fel! râse Maddie. Şi de bombele care cad.
— Prea uşor.
— Bine.
Era rândul lui Maddie să fie defensivă. Şi-a scuturat buclele ciufulite de pe guler, părul ei fiind destul de lung, la limita regulamentului, dar prea scurt pentru a fi prins.
— Să nu cadă vreo bombă peste bunica şi bunicul.
Queenie a dat din cap, încuviinţând.
— Să nu cadă vreo bombă peste fratele meu preferat. Jamie e cel mai mic dintre fraţi, cel mai apropiat de vârsta mea. E pilot.
— Că nu am vreo calificare utilă, a zis Maddie. Nu vreau să fiu nevoită să mă mărit imediat, numai ca să nu ajung să muncesc la Filatura Ladderal.
— Glumeşti!
— După război, eu *tot* n-o să am vreo calificare. Pariez că n-or să mai fie atât de disperaţi după operatori radio, când o să se termine războiul.
— Crezi c-o să se întâmple curând?
— Cu cât continuă războiul, a zis Maddie, tăind cu grijă ruloul ei glazurat în două cu un cuţitaş de unt, cu atât devin şi eu mai bătrână.
Queenie lăsă să-i scape un hohot de râs ameţitor, săltăreţ.

— Să devii mai bătrână! exclamă ea. Mie îmi e groaznic de frică să îmbătrânesc!

Maddie zâmbi şi îi întinse jumătate din rulou.

— Şi mie. Cam tot cât mi-e de frică şi să mor. Nu prea poţi face nimic în privinţa asta.

— La câte-am ajuns?

— Ai numit patru. Fără să socotim unghiile. Mai ai şase.

— Bine.

Queenie îşi rupse intenţionat jumătatea de rulou în şase bucăţele egale şi le aranjă pe marginea farfuriei. Apoi, una câte una, le înmuia în ceai, numea câte ceva de care-i era frică şi le mânca.

— Numărul cinci, portarul Colegiului Newbery. Blimey, e un căpcăun. Eu eram cu un an mai mică decât toţi ceilalţi din anul întâi şi mi-era frică de el, chiar dacă el n-avea nimic cu mine. Ci numai pentru faptul că eu studiam germană, iar el era sigur că tutorele meu era spion! Am spus cinci, da? Numărul şase, înălţimile, mi-e frică de înălţimi. Asta din cauză că fraţii mei mai mari m-au legat de un burlan, pe acoperişul castelului nostru, când aveam cinci ani, şi au uitat de mine aproape toată după-amiaza. Toţi cinci au încasat apoi o papară zdravănă pentru asta. Şapte, stafii – vreau să spun o stafie, nu şapte, o stafie anume. Dar aici nu am de ce să-mi fac griji în privinţa ei. Din cauza stafiei, probabil, mi-e frică de întuneric.

Queenie îşi spălă aceste mărturisiri incredibile cu alte înghiţituri de ceai. Maddie se uita la ea, din ce în ce mai uimită, încă mai stăteau faţă în faţă, cu bărbiile proptite în palme şi cu coatele pe masă, iar Queenie nu părea să inventeze. Luase foarte în serios treaba cu inventarul.

— Numărul opt, să fiu prinsă furând struguri din sera aflată în grădina de legume. Asta-i o altă papară. Fireşte, acum suntem cu toţii prea bătrâni ca să mai mâncăm bătaie *şi* să mai furăm struguri. Numărul nouă, să ucid pe cineva. Din greşeală sau intenţionat. Oare i-am salvat viaţa băiatului ăluia neamţ, ieri, sau i-am distrus-o? Şi tu faci asta – le spui avioanelor de vânătoare unde să-i găsească pe ceilalţi. Eşti responsabilă pentru vieţile lor. Te gândeşti

la asta?

Maddie nu i-a răspuns. Într-adevăr se gândise la asta.

— Probabil devine mai uşor după cea dintâi acţiune. Numărul zece, să mă rătăcesc.

Queenie îşi ridică privirea după ce înmuie „să mă rătăcesc” în ceai şi se uită drept în ochii lui Maddie.

— Acum, îmi dau seama că eşti sceptică şi câtuşi de puţin dispusă să crezi ceva din ce-ţi spun eu. Şi probabil nu sunt *chiar atât* de înfricoşată de stafii. Dar, serios, mi-e foarte frică să mă rătăcesc. Nu pot să sufăr ideea de a încerca să-mi găsesc drumul în aerodromul de aici. Toate barăcile Nissen arată la fel. Doamne, sunt patruzeci! Şi toate căile de acces şi acostamentele par să se schimbe în fiecare zi. Eu tot încerc să mă folosesc de avioane ca reper, iar ele se tot mută de colo-colo.

Maddie râse.

— Mi-a părut rău pentru pilotul nemţotei rătăcit, ieri, a zis ea. Ştiu că n-ar fi trebuit. Dar am văzut atâţia băieţi dintr-ai noştri devenind derutaţi, în primul lor zbor peste Pennini. Ai zice că n-ar fi posibil să confunzi Anglia şi Franţa. Dar cine ştie ce-i în mintea ta când toţi tovarăşii tăi au fost făcuţi ţăndări, iar tu zbori într-un avion avariat. Probabil era primul lui zbor în Anglia. Mi-a fost foarte milă de el.

— Da, şi mie, a zis Queenie încetişor şi a înghiţit restul de ceai ca şi când ar fi dat pe gât ultimul strop de whisky.

— A fost crâncen de dur, interogatoriul lui?

Queenie i-a aruncat o scurtă privire pătrunzătoare.

— „Gura slobodă costă vieţi.”[25] Am jurat să nu spun nimic despre asta.

— Oh! Maddie se făcu roşie ca sfecla. Bineînţeles că nu. Scuze.

Telegrafista se îndreptă în scaun. Se uită la unghiile ei distruse, ridică din umeri, şi îşi netezi părul, ca să fie sigură că e încă în bună ordine. Apoi se ridică în picioare, se întinse şi căscă.

---

[25] *Careless Talk Costs Lives*, în original, mesaj propagandistic al guvernului britanic din timpul războiului.

— Mulţumesc că ţi-ai împărţit cu mine ruloul, zise ea, zâmbind.

— Mulţumesc că mi-ai împărtăşit spaimele tale!

— Tu îmi eşti încă datoare.

Sirena de raid aerian începu să urle.

Ormaie 11.XI.43 JB-S

NU PACE PARTE DIN RAPORT

Trebuie să pun pe hârtie interogatoriul de noaptea trecută, fiindcă a fost atât de amuzant.

Engel a fluturat snopul de hârtii de scris ale hotelului pe care mâzgălisem eu raportul, l-a trântit pe masă şi i-a zis lui von Linden:

— Trebuie să i se ordone să scrie despre întâlnirea dintre Brodatt şi ea. Descrierea primelor operaţiuni radar este o prostie fără relevanţă.

Von Linden a scos un sunet ca un foarte uşor pufnet, ca de suflat în lumânare. Engel şi cu mine ne uitam fix la el, de parcă i-ar fi crescut deodată coame. (Era un râs. Fără să şi zâmbească – cred că faţa lui e făcută din gips –, dar fără îndoială a râs.)

— Fräulein Engel, dumneata nu eşti familiarizată cu creaţia literară, a zis. Locotenentul englez a studiat arta romanului. Se foloseşte de tehnica suspansului şi a prefigurării.

Interzisă, Engel se holba la el. Eu, bineînţeles m-am folosit de prilej ca să intervin cu mândrie de Wallace încăpăţânat:

— Nu sunt englezoaică, afurisit de friţ ignorant. Sunt SCOŢIANĂ.

Engel m-a pălmuit prompt, în tăcere, apoi a spus:

— Nu scrie un roman. Dă un raport.

— Dar foloseşte construcţiile fanteziste şi tehnicile de roman. Iar întâlnirea de care vorbeai a apărut deja – ai citit-o în ultimul sfert de oră.

Engel a răsfoit paginile înnebunită, de la coadă la capăt.

— N-o recunoşti în aceste pagini? replică von Linden. Ah, probabil că nu; se flatează atribuindu-şi o competenţă şi un curaj pe care dumneata nu le-ai observat nicio clipă.

Ea este tânăra femeie poreclită Queenie, telegrafista care aduce la sol avionul din Luftwaffe. Agentul nostru prizonier englez…

— *Scoţian!*

Jap.

— *Prizoniera* noastră nu a dat încă detalii despre propriul rol ca telegrafistă pe aerodromul Maidsend.

Oh, e bun. Eu n-aş fi ghicit nici într-un milion de ani că Hauptsturmführerul SS Amadeus von Linden este „familiarizat cu creaţia literară”. Nici într-un milion de ani.

A vrut să ştie, apoi, de ce alesesem să scriu despre mine la persoana a treia. Ştiţi ceva, nici nu mi-am dat seama c-o făcusem până să mă întrebe el.

Răspunsul simplu e fiindcă relatez o poveste din punctul de vedere al lui Maddie şi ar fi ciudat să introduc perspectiva altui personaj la acest moment. E mult mai simplu să scriu despre mine la persoana a treia decât ar fi să spun povestea din punctul meu de vedere. Aşa, pot sări peste toate gândurile şi sentimentele mele vechi. E o metodă superficială de a scrie despre mine însămi. Nu trebuie să mă iau prea în serios – sau, mă rog, numai atât de serios cât mă ia Maddie.

Dar, aşa cum a remarcat von Linden, nici măcar nu am folosit numele meu real, ceea ce a derutat-o pe Engel.

Presupun că adevăratul răspuns este că, acum, nu mai sunt Queenie. Vreau doar să-mi *trântesc vechiul sine în faţă* când mă gândesc la ea, atât de serioasă şi de cinstită, şi înflăcărat de eroică. Sunt sigură că şi alţii au gândit la fel despre ea.

Acum sunt altcineva.

Într-adevăr obişnuiau să-mi spună Queenie, totuşi. Toată lumea avea porecle stupide (de parc-am fi fost la şcoală, ţineţi minte?). Eu eram Scottie, uneori, dar cel mai adesea Queenie. Asta din pricină că Mary, Regina scoţienilor[26], este o altă străbună ilustră de-a mea. A avut, de asemenea,

[26] Sau Mary Stuart (1542–1587) – după o existenţă tumultuoasă, sfârşeşte închisă mai mulţi ani de către regina Elizabeth I şi, acuzată de complot împotriva coroanei, în cele din urmă, decapitată.

o moarte urâtă. Toţi au avut o moarte urâtă.

O să rămân fără hârtie, azi. Mi s-a dat un reţetar evreiesc, să-l folosesc până îmi vor găsi ceva mai potrivit. Nici nu ştiam că există aşa ceva. Formularele au imprimate numele doctorului, Benjamin Zylberberg, sus, şi o stea galbenă cu un avertisment ştampilate la bază, specificând că acest doctor evreu nu poate prescrie legal medicamente decât altor evrei. Presupun că nu mai practică (presupun că a fost expediat la spart pietre într-un lagăr de concentrare, undeva) şi de aceea reţetele lui necompletate au căzut în mâinile Gestapoului.

REȚETE!

Nom: Anna Engel *Adresse:* Fräulein Engel e formularea obligatorie[1]. Eu mai folosesc uneori „Femeie Gardian de Serviciu al Mein Führer DOMNULE", ca s-o scot din țâțâni.	*Date:* Nu cred că a avut vreodată o întâlnire[2]. Oare are vreun iubit? Vreun soț?... Nu poartă nicio bijuterie. (v. L. are un inel de aur cu sigiliu și cu un mic safir).
R_x Are nevoie de o tăvăleală zdravănă. Ar putea alege dintre următoarele: Gherila Maquis Gestapo Armata germană Poliția militară franceză Civili	
Médecin: Dr Sigmund Freud (Nu dr. Zylberberg, totuși un evreu adecvat)	*Rép.* În fiecare noapte, 4 sau 5 *fois*[3]

[1] Confuzie intenționată între adresă și adresare.

[2] Joc de cuvinte, intraductibil: *date*, în engleză, înseamnă atât „dată", cât și „întâlnire (amoroasă)" sau „băiatul cu care-ți dai întâlnire".

[3] Ori, dăți (franceză).

I-am făcut și una mai drăguță.

Nume: Anna Engel *Adresă:*	*Date:* Încă mai caută

R

✓ 1 țigaretă în portțigaret de fildeș
✓ 1 șampanie magnum (o sticlă obișnuită n-ar fi destul ca s-o descătușeze)
✓ ținută cocktail Chanel... ROȘU este culoarea lui Engel
✓ o masă la Hôtel Ritz Paris, dacă naziștii or să iasă vreodată din el. De ce le-o fi atât de drag să distrugă hoteluri absolut frumoase?

Médecin	Rép. Oricând e nevoie *fois*

Aş fi vrut să-i prescriu o Noapte în Oraş, dar când mi-am imaginat scenariul, m-am dus cu gândul la Mata Hari într-o misiune. N-ar fi Engel mai fericită ca spioană, fermecătoare şi mortală? Nu pot s-o văd în alt rol decât în acela de Funcţionară îngrozitor de Scrupuloasă. De asemenea, n-aş putea spune că aş găsi ceva de recomandat în neplăcutele consecinţe ale unei misiuni nereuşite a unui agent special.

Aş fi vrut să completez nişte reţete şi pentru William Wallace şi Mary, Regina scoţienilor, de asemenea şi pentru Adolf Hitler, dar nu-mi trece nimic inteligent prin minte care să merite represaliile pentru irosirea hârtiei.

Cafeaua ar fi în fruntea listei pe propria mea reţetă. Apoi aspirina. Am o febră recurentă. N-o fi tetanos, aşa cum ne sugerează ei, dar ar putea fi septicemie; nu cred că acele alea au fost foarte curate. Pe unul l-am uitat înfipt, o vreme, după ce mi le-am scos pe celelalte, iar locul este foarte dureros, acum (sunt un pic îngrijorată şi de arsuri, care se freacă de masă când scriu şi ating lemnul cu încheietura mâinii). Probabil o să mor sigur de infectare a sângelui şi-o să scap de tratamentul cu gaz lampant.

Nu este deloc o metodă eficientă să te sinucizi cu un ac de croitorie (eu n-aş numi contractarea unei cangrene un mod eficient de a te sinucide) – mi-am muncit creierii multă vreme, văzând că mi-au lăsat acele înfipte în carne, dar pur şi simplu nu e posibil. Folositoare pentru deschis încuietori, totuşi. Atâta mi-au plăcut lecţiile de efracţie pe care le-am făcut la pregătire! Nu mi-a mai plăcut la fel demult sumbra urmare a încercării mele nereuşite de a le pune în practică – foarte pricepută la deschis încuietori, dar nu la fel de pricepută la ieşit din clădire. Celulele închisorii noastre sunt doar nişte camere de hotel, dar suntem păziţi ca nişte capete încoronate. Şi, de asemenea, sunt câini. După episodul cu acele, şi-au dat multă osteneală să se asigure că n-o să fiu în stare să merg, dacă aş izbuti să ies – nu ştiu de unde aţi dobândit îndemânarea de a schilodi o persoană fără să-i rupeţi realmente picioarele, din Şcoala Nazistă de Ameninţare şi Violenţă?

Ca orice altceva, n-a fost o vătămare permanentă, n-a rămas nimic, săptămâna asta, decât vânătăile, iar ei mă verifică minuţios acum, căutând fragmente metalice rătăcite. Am fost prinsă, ieri, încercând să ascund o peniţă în păr (n-avusesem vreun plan cu ea, dar nu se ştie niciodată).

Oh – adesea uit că nu scriu asta pentru mine însămi şi atunci e prea târziu să mai tai. Diavoliţa Engel întotdeauna îmi smulge totul din mâini şi dă alarma dacă mă vede încercând să retractez ceva. Ieri, am încercat să rup marginea de jos a paginii şi s-o înghit, dar ea a fost mai iute. (Atunci mi-am dat seama că menţionasem, cu neglijenţă, fabrica de la Swinley. E reconfortant, uneori, să te lupţi cu ea. Are ea avantajul libertăţii, dar eu am mult mai multă imaginaţie. De asemenea, sunt gata să-mi folosesc dinţii, ceea ce pe ea o dezgustă.)

Unde eram? Hauptsturmführerul von Linden mi-a luat tot ce am scris, ieri. E numai vina ta, nemţotei nemernic rece şi fără suflet, dacă mă repet.

Domnişoara Engel mi-a adus aminte. „A început să sune arena antiaeriană.” Fată deşteaptă, a fost atentă.

Acum îmi cere să-i dau să citească fiecare pagină, de cum o termin. Ne-am distrat completând reţetele. Oare o s-o bag în bucluc dacă menţionez că a *ars* câteva pagini ea însăşi, ca să scape de ele, de data asta? Asta o să te înveţe minte să încerci să te pui bine cu mine, Gardian-de-serviciu Engel.

Am băgat-o deja la apă, fără să ştiu că am făcut-o, pomenind despre ţigări. Ea n-are voie să fumeze când e de serviciu. Aparent, Adolf Hitler are o ură neîmpăcată împotriva tutunului, îl consideră mizerabil şi dezgustător, iar poliţia sa militară şi asistenţii acesteia n-au voie să fumeze la serviciu. Nu cred că asta e prea strict impusă, mai puţin atunci când locul e condus de un zbir obsedat ca Amadeus von Linden. Să-i fie ruşine, pe bune, căci a aprinde o ţigară e un accesoriu convenabil dacă meseria ta se întâmplă să fie Extragerea Informaţiilor de la Agenţii de Informaţii Inamici.

Câtă vreme infracţiunile lui Engel sunt atât de neînsemnate, n-or s-o dea afară pentru că talentele ei combinate ar fi chiar greu de înlocuit (cam ca ale mele). Dar delictele ei intră consecvent la categoria „insubordonare”.

ARTILERIST ANTIAERIANĂ

A început să sune sirena antiaeriană. Toate capetele din încăpere s-au uitat în sus, cu disperare şi epuizare, la tavanul de carton gipsat al cantinei, de parc-ar fi putut vedea prin el. Apoi, toată lumea a ţâşnit din scaunele pliante de lemn împrumutate din naosul bisericii ca să se arunce în noua luptă.

Maddie a rămas în picioare, cu faţa la prietena ei de dincolo de masa pe care tocmai o abandonaseră, cu oamenii în jurul lor învălmăşindu-se în acţiune. Se simţea de parcă ar fi fost în miezul unei furtuni tropicale. Punctul de cotitură, încă neclintit, al lumii.

— Hai! a strigat Queenie, întocmai ca Regina de Cupă din *Alice în Ţara Oglinzilor,* şi a înşfăcat-o pe Maddie de braţ, târând-o afară. Intri de serviciu la unu; cât mai ai – se uită la ceasul de la mână – o oră? Un somn rapid în adăpost, înainte să te cheme în turnul radio – păcat că nu ţi-ai adus şi umbrela. Hai, o să merg cu tine.

Piloţii alergau deja spre avioanele Spitfire, iar Maddie a încercat să-şi concentreze gândurile asupra problemei practice de cum era mai bine să decoleze de pe pista pe jumătate reparată – cel mai greu avea să fie să-şi facă drum pe căile laterale de acces, căci n-aveai cum să vezi gropile din cockpit dincolo de botul micilor avioane de vânătoare. Încerca să nu se gândească la ce va însemna să străbată aerodromul în fugă până la turnul de control peste o oră, sub foc.

Dar a făcut-o. Pentru că o faci. E incredibil ce faci, când ştii că trebuie s-o faci. La mai puţin de oră după aceea – ca să le îngăduie un pic de răgaz să se adăpostească de

bombe – cele două fete erau din nou afară, în peisajul lunar care era acum RAF Maidsend.

Queenie a condus-o pe Maddie la trap, amândouă aplecate aproape până la pământ, lipindu-se de zidurile clădirilor şi alergând în zigzag prin spaţiile deschise. Auziseră că în timpul retragerii din Franţa, avioanele Luftwaffe, care zburau foarte jos, secerau oamenii de la sol cu mitraliera, doar de dragul prăpădului, şi chiar în momentul acela două sau trei avioane de vânătoare germane zumzăiau la joasă înălţime peste pistă, ca viespile cu soarele în aripi, ciuruind geamurile şi avioanele parcate.

— Aici! Aici! a ţipat cineva disperat. Hei, voi două, veniţi să ajutaţi aici!

Pentru câteva secunde, Maddie, luptând cu îndârjire cu iadul ei personal de frică raţională sau iraţională, n-a observat schimbarea de direcţie a lui Queenie, către locul de unde se strigase după ajutor. Apoi, pentru un minut, Maddie şi-a venit în fire, ca să-şi dea seama că prietena ei Queenie o trăsese spre cel mai apropiat cuib de antiaeriană.

Sau ce mai rămăsese din el. Cea mai mare parte a bateriei protectoare de beton şi sacii de nisip din jur fuseseră spulberate de bombe, odată cu doi dintre artileriştii care încercaseră, curajos, să menţină pista operativă pentru escadrila de Spitfire care avea să aterizeze pe ea după luptă. Unul dintre artileriştii morţi era puţin mai tânăr decât Maddie. Un al treilea, care mai era încă în picioare, arăta ca un măcelar fără şorţ, plin de sânge de la gât până la coapsă. S-a întors obosit şi a zis:

— Mulţumesc pentru ajutor. Sunt frânt.

Apoi s-a aşezat pe platforma distrusă şi a închis ochii. Maddie s-a ghemuit lângă el, cu braţele peste cap, ascultând horcăitul hidos al artileristului când trăgea aer în plămânii inundaţi de sânge. Queenie i-a dat o palmă.

— Ridică-te, fato! a ordonat ea. N-am nevoie de asta. Eu sunt ofiţerul superior care-ţi dau ţie ordine, acum. Ridică-te, Brodatt! Dacă eşti speriată, *fă ceva.* Vezi dacă poţi să

pui în funcţiune tunul ăsta. Mişcă-te!

— Trebuie întâi încărcate obuzele, a murmurat artileristul, arătând cu degetul. Prim-ministrului nu-i plac fetele care trag cu tunul.

— Dă-l naibii pe prim-ministru! a exclamat ofiţerul superior. Încarcă blestematul de tun, Brodatt!

Maddie, funcţionând mecanic, antrenată să reacţioneze pozitiv la ordinele de la mai-marii în grad, s-a căţărat în patru labe până la tun.

— Fâţa asta de fată n-o să urnească niciodată obuzul ăla, a cârâit artileristul. Cântăreşte şapte kile unu'.

Maddie nu-l asculta. Chibzuia. După vreun minut de gândire raţională şi cu o forţă pe care, mai târziu, nu şi-a putut-o explica, a încărcat obuzul.

Queenie se ocupa înnebunită de artileristul căzut, încercând să-i astupe găurile din piept şi din burtă. Maddie nu se uita. După un timp, Queenie a luat-o de umeri şi i-a arătat cum să ţintească.

— Trebuie să anticipezi – e ca împuşcatul vrăbiilor, trebuie să tragi puţin înaintea lor, cam acolo unde vor fi în clipa următoare…

— Ai împuşcat multe vrăbii, nu? a şuierat Maddie, mânia şi frica făcând-o să-i sară ţandăra în privinţa talentelor aparent nelimitate ale celeilalte fete.

— M-am născut în mijlocul unui teren de vânătoare cu potârnichi, chiar în ziua de deschidere a sezonului de vânătoare! Am tras cu arma înainte să învăţ să citesc! Dar tâmpenia asta e o idee mai mare decât o puşcă pneumatică Diana şi nu ştiu cum funcţionează, aşa că va trebui s-o facem împreună. Cum am făcut ieri, bine?

A scos o exclamaţie subită şi a întrebat, cu nervozitate:

— Ăla nu e unul din avioanele noastre, nu?

— Nu-ţi dai seama?

— Nu prea.

Maddie a lăsat-o mai moale.

— E un Messerschmitt 109.

— Ei bine, pe el! Ţinteşte în direcţia asta… acum aşteaptă până se întoarce, că nu ştie că postul ăsta e încă

operaţional… doar aşteaptă.

Maddie a aşteptat. Queenie a avut dreptate: să facă ceva, să se concentreze, să-şi alunge frica.

— Acum, foc!

Explozia le-a orbit, pe moment, pe amândouă. N-au văzut ce se întâmplase. Maddie se jura, mai târziu, că avionul nu s-a prăbuşit ca o minge de foc, decât după ce-a mai trecut de cel puţin două ori pe deasupra pistei. Însă nimeni altcineva n-a reclamat să fi tras şi să fi doborât acel Me 109 (oh, ce de tipuri de avioane cunosc, în definitiv!) şi Dumnezeu ştie că piloţii avioanelor de vânătoare erau o gaşcă de numărători scrupuloşi în continuă întrecere. Astfel că uciderea aceea (mă aştept ca şi Luftwaffe să numească tot ucidere atunci când cineva doboară un avion, ca pe un cerb) a fost atribuită celor două fete din WAAF, mânuind împreună, în afara serviciului, un tun de antiaeriană rămas fără artilerişti.

— Nu cred că tunul nostru a făcut asta, i-a spus Maddie prietenei sale, palidă la faţă, în timp ce fumul negru, greoi, se ridica din câmpul de napi unde căzuse avionul. Trebuie să fi fost unul dintr-ai noştri, care a tras din aer. Şi dacă totuşi *a fost* tunul ăsta, n-ai făcut-o tu.

Era destul de rău că Maddie bănuia că motivul pentru care Queenie se afla lângă ea în clipa aceea era că trebuise să renunţe la a-l mai slava pe băiatul al cărui tun îl luaseră în primire. Destul de rău. Darămite că mai fusese şi un pilot în mingea aceea de foc, un tânăr viu, cu nu mai multă pregătire decât Maddie.

— Rămâi aici, zise Queenie, gâtuit. Poţi încărca un alt obuz? O să găsesc pe cineva care ştie ce face să ne ia locul – o să fie nevoie de tine în turn, acuma…

Queenie se opri o clipă.

— Pe unde ajung de aici la adăpostul antiaeriană de la nord-est? a întrebat ea, nerăbdătoare. M-am zăpăcit de tot cu fumul ăsta.

Maddie i-a arătat.

— În linie dreaptă, peste pajişte. Floare la ureche, dacă

ai destul curaj – cum ai găsi Ţara de Nicăieri[27], „A doua la dreapta şi apoi drept înainte până în zori”.

— Dar tu? Ai destul curaj?

— O să fiu bine. Acum, că am ceva de făcut…

Amândouă se lăsară instinctiv la pământ, când ceva a explodat în celălalt capăt al pistei. Queenie a strâns-o pe Maddie de mijloc şi i-a dat o sărutare grăbită pe obraz.

— „Sărută-mă, Hardy!”[28] Nu acestea au fost ultimele cuvinte ale lui Nelson, în Bătălia de la Trafalgar? Nu plânge. Suntem încă în viaţă şi facem o echipă *senzaţională.*

Apoi şi-a ridicat părul, regulamentar, la două degete deasupra gulerului, şi-a şters lacrimile de la ochi şi unsoarea, praful de beton şi sângele tunarului de pe obraji, cu dosul palmei, şi-a pornit din nou s-alerge, ca Regina de Cupă.

Să-ţi descoperi cel mai bun prieten, e ca şi când ai fi îndrăgostit.

— Ia-ţi mantaua de ploaie, a zis Maddie. O să te învăţ să navighezi.

Queenie a izbucnit în râs:

— Imposibil!

— Nu-i imposibil! Sunt vreo doi piloţi care şi-au croit cu greu drum din Polonia, după ce a fost invadată. Au ajuns aici Iară nicio hartă, fără mâncare, fără să ştie altă limbă decât poloneza. Or să-ţi povestească despre asta, dacă-i laşi – e o provocare să înţelegi ceva din engleza lor. Oricum, dacă doi prizonieri evadaţi şi-au putut găsi drumul traversând Europa şi au devenit piloţi RAF…

— Ai *vorbit* cu piloţii? o întrerupse Queenie, cu interes.

---

[27] Tărâmul lui Peter Pan, al Tilincuţei, al Băieţilor Pierduţi şi al altor personaje din cărţile lui J. M. Barrie.

[28] Cuvinte rostite de pe patul de moarte de amiralul Horatio Nelson (rănit la Trafalgar, pe 21 octombrie 1805, pe puntea vasului *Victory),* pentru viceamiralul Sir Thomas Hardy, căpitanul vasului şi prietenul amiralului.

— Poţi face şi alte lucruri în afară de a dansa cu ei.

— Da, dar *să vorbeşti*! Câtă lipsă de imaginaţie.

— Unii nu vor să danseze, ştii, aşa că trebuie să vorbeşti. Fiul vicarului, de pildă, nu dansează. Pe el e greu şi să-l faci să vorbească, de altfel – dar tuturor le place să trăncănească despre hărţi. Sau despre lipsa hărţilor. Haide, tu n-o să ai nevoie de hartă. Avem toată ziua la dispoziţie. Şi n-o să ne îndepărtăm mai mult de cinci kilometri, ca să mă pot întoarce la timp, dacă vremea se face frumoasă. Dar *uită-te* şi tu…

Maddie făcu semn spre fereastră. Ploua cu găleata, pânze de apă cădeau pe pământ şi vântul sufla vijelios.

— Exact ca acasă, a zis Queenie, fericită. Nu vezi o ceaţă scoţiană cum se cuvine în Elveţia.

Maddie pufni. Queenie era chitită să arunce cu vorbele la întâmplare, împrăştiind detaliile despre educaţia ei privilegiată fără nici cea mai mică urmă de modestie sau stinghereală (deşi, după o vreme, Maddie începuse să-şi dea seama că nu făcea aşa decât cu persoanele la care ţinea sau pe care le detesta – cele care nu se supărau şi cele de care nu-i păsa – cu oricine din afara acestor categorii sau care s-ar fi putut simţi ofensat se arăta mai prudentă).

— Am biciclete, a zis Maddie. Sunt nişte mecanici care mă lasă să le împrumut pe ale lor. Ploaia nu-i opreşte pe băieţii ăia de la muncă.

— Unde mergem?

— La Green Man. Taverna de la poalele falezei, în golful St. Catherine, ultima şansă, fiindcă o să se închidă, săptămâna viitoare. Proprietarul s-a săturat să se tragă în localul lui. Nu de către germani, atenţie, ci tocmai băieţii noştri îi ciuruiesc firma de sub acoperişul de şindrilă, ca ultimul lucru pe care-l fac înainte de a porni către casă, după o luptă – o fac să le poarte noroc!

— Pariez că fac asta ca să scape de muniţia nefolosită!

— Ei bine, e un punct de reper, iar tu eşti navigatorul. Găseşte coasta şi du-te spre sud, floare la ureche! Poţi folosi busola mea. Dacă *nu* poţi s-o găseşti, mă tem că n-o

să fie decât fasole icre direct din conservă pentru tine, la cină, diseară!

— Nu-i corect! La unsprezece intru înapoi în tură, noaptea asta!

Maddie şi-a dat ochii peste cap.

— Fir-ar-să fie, asta ne lasă numai vreo cincisprezece ore la dispoziţie pentru o raită cam de zece kilometri cu bicicletele! Dar o să-mi dea ocazia să termin să-ţi înşir spaimele mele.

Maddie îşi îmbrăcă uriaşa manta bărbătească şi îi legă poalele în jurul gambelor, ca să nu se prindă în lanţul bicicletei.

— Sper că ai un desfăcător de conserve, a zis Queenie ameninţător, luptându-se cu propria manta uriaşă. Şi o lingură.

Era uimitor, după zece minute de pedalat îndepărtându-se de baza RAF Maidsend, cât de paşnic arăta ţinutul rural, murat de ploaie, al Kentului. E drept că, din când în când, treceau pe lângă un amplasament de beton pentru antiaeriană sau un foişor de pază, dar în cea mai mare parte a timpului doar călătoreau printre câmpurile vălurite, calcaroase, verzi de napi şi cartofi, şi printre kilometri în şir de livezi.

— Ai fi putut să-ţi iei umbrela aia, a zis Queenie.

— O păstrez pentru următorul raid aerian.

Au ajuns la o răspântie. Nu existau indicatoare, nici măcar unul; toate fuseseră date jos sau camuflate pentru a deruta inamicul, în eventualitatea în care Operaţiunea Leul de Mare ar fi reuşit şi armata germană ar fi înaintat ca un furnicar spre interiorul insulei.

— N-am nicio idee unde suntem, s-a văitat Queenie.

Bicicleta mecanicului era atât de mare pentru ea încât nu putea sta pe şa; se ţinea doar pe pedale. Părea în permanent pericol de a cădea sau de a fi înghiţită de enorma ei manta. Avea expresia indignată, înnebunită, a unei pisici ude.

— Foloseşte busola. Continuă să mergi spre est, până ajungi la mare. Prefă-te, a îndemnat-o Maddie, inspirată.

Prefă-te că eşti un *spion german.* Ai fost paraşutată aici. Trebuie să-ţi găseşti persoana de contact, care se află la acea legendară tavernă a traficanţilor de la malul mării şi, dacă te prinde careva…

Pe sub pălărioara ei de plastic şiroind de apă, genul acela pe care-l iei într-o cutie mică de carton, cu o floare pe ea, pentru o jumătate de penny, Queenie i-a aruncat lui Maddie o privire ciudată. Un amestec de provocare, sfidare şi emoţie. Dar şi *iluminare.* Queenie s-a aplecat peste ghidonul bicicletei şi dusă a fost, pedalând cu furie.

Pe creasta unei culmi domoale, a sărit de pe bicicleta ei într-un salt colosal, ca de căprioară peste vâlcele, şi a fost la jumătatea unui copac mai înainte ca Maddie să-şi dea seama ce făcea.

— Dă-te jos, ţicnito! O să te faci leoarcă! Eşti *în uniformă*!

— *Von hier aus kann ich das Meer sehen,* a zis Queenie, ceea ce înseamnă „De aici pot vedea marea”, în germană. (Oh – ce toantă sunt. Fireşte că ştiţi ce înseamnă.)

— Taci din gură! Eşti nebună! a certat-o Maddie, mânioasă. Ce naiba *faci*?

— *Ich bin cine Agentin der Nazis,* a subliniat Queenie. *Zum Meer geht es da lang*[29]*.*

— O să ne împuşte pe amândouă!

Queenie chibzui. Se uită la cerul descătuşat, la nesfârşitele livezi de meri picurând de apă şi la drumul pustiu. Apoi ridică din umeri şi spuse, în engleză:

— Nu cred.

— „Gura slobodă costă vieţi”, a citat-o Maddie.

Queenie a râs cu atâta poftă, încât a alunecat fără graţie şi dureros din creangă în creangă, rupându-şi haina în coborâre.

— Acum stai liniştită, Maddie Brodatt. Mi-ai spus să fiu un spion nazist şi sunt unul. N-o să las să te împuşte.

(Chiar mi-ar plăcea să mă catapultez în timp înapoi, acolo, şi să-mi dau una de să-mi sară dinţii din gură.)

Traseul la dus spre golful St. Catherine a fost, să zicem

[29] Sunt o agentă a naziştilor… Marea la care mergem e acolo (germ.)

aşa, *creativ.* A implicat să se dea jos Queenie de pe bicicletă la fiecare răspântie de drumuri – toate ude, răscolite de vânt şi lipsite de trăsături definitorii – şi să se caţăre pe un zid, pe o poartă sau într-un copac ca să se orienteze. În plus, trebuia totdeauna să negocieze cu mantaua când se suia din nou pe bicicletă, ratând la mustaţă băltoacele.

— Ştii de ce mi-e frică mie? a strigat Maddie cât o ţinea gura, ploaia şi vântul dinspre est izbind-o în faţă, în timp ce pedala energic ca să se ţină după mica telegrafistă. De fasolea rece la cutie! E două fără un sfert. Taverna va fi închisă când o să ajungem noi.

— Ai spus că nu se închide până săptămâna viitoare.

— Închisă pentru după-amiază, găgăuţă cu jumătate de minte! Fac pauză şi nu servesc până seara!

— Cred că e îngrozitor de nedrept din partea ta să dai vina pe mine, a zis Queenie. E jocul tău. Eu doar îl joc cuminte.

— Un alt lucru de care mi-e frică? a continuat Maddie.

— Nu se pune. Nici fasolea la conservă nu se pune. Zi de ce ţi-e cel mai tare frică – care e frica ta numărul unu?

— Curtea marţială, a răspuns Maddie scurt.

Queenie, în mod neobişnuit, a tăcut. Şi a rămas tăcută o bună bucată de vreme, chiar şi când a mai făcut o altă căţărare în copaci pentru a sonda împrejurimile. În cele din urmă, a întrebat:

— De ce?

Trecuse multişor de când Maddie îi dăduse răspunsul, dar n-a fost nevoie să-i aducă aminte Queenie despre ce era vorba.

— Tot *fac* lucruri. Iau decizii fără să gândesc. Poftim, trag cu un blestemat de tun antiaeriană – fără nicio autorizaţie, oricare, cu Messerschmitt-ul 109 rotindu-se deasupra capului!

— Păi, Messerschmitt-ul 109 rotindu-se deasupra capului a fost motivul pentru care ai tras, i-a replicat Queenie. Eu te-am autorizat. Eu sunt locotenent de aviaţie.

— Nu eşti locotenentul meu şi nu ai nicio autorizaţie

pentru tragerile artileriei.

— Şi mai ce? a întrebat Queenie.

— Oh… şi altele, cum ar fi ghidarea pilotului german, deunăzi. Am mai făcut aşa ceva înainte, numai că în engleză.

Atunci i-a povestit prima oară lui Queenie despre cum îi condusese la aterizare pe băieţii din Wellington.

— Nici operaţiunea aceea n-a autorizat-o careva. N-am dat de bucluc, dar ar fi trebuit. Atât de prosteşte. De ce-am făcut-o?

— Caritate?

— I-aş fi putut omorî, totuşi.

— Trebuie să-ţi asumi riscuri dintr-astea. Suntem în război. Ar fi putut ei înşişi să vrea să aterizeze şi să se prăbuşească în flăcări, fără ajutorul tău. Dar cu ajutorul tău, au ajuns la sol în siguranţă.

Queenie a făcut o pauză. Apoi a întrebat:

— De ce eşti atât de *al naibii de bună* la asta?

— La ce?

— Navigaţie aviatică.

— Sunt pilot, a zis Maddie – ştiţi, era atât de firească, nu era mândră, nu era defensivă: doar *sunt pilot.*

Queenie a fost indignată.

— Ai spus că nu ai nicio *calificare*, mincinoaso!

— Nu am. Sunt doar pilot civil. N-am zburat niciun an încheiat. N-am dat examenul cu instructor. Am multe ore de zbor, probabil mai multe decât majoritatea băieţilor de pe Spitfire; am zburat chiar şi noaptea. Dar nu-mi foloseşte. Când or să suplimenteze locurile în Transportul Aerian Auxiliar, o să încerc să intru şi eu – dacă mă lasă WAAF să mă duc. Trebuie să fac un curs. Nu se fac antrenamente pentru femei cât ai clipi.

Queenie aparent a trebuit să cântărească informaţiile astea în minte, o vreme, gândindu-se la implicaţii: Maddie Brodatt, cu accentul ei necultivat din sudul Manchesterului şi cu stilul ei de abordare a problemelor foarte pragmatic, ca de mecanic de motociclete, era pilot – cu mai multă experienţă practică decât majoritatea celor din escadrila

RAF de la Maidsend, care, zi de zi şi fără odihnă, se aruncau în flăcări şi moarte, împotriva Luftwaffe.

— Eşti foarte tăcută, observă Maddie.

— *Ich habe eine Platten,* a anunţat Queenie.

— Vorbeşte englezeşte, zănatico!

Queenie s-a oprit şi s-a dat jos de pe bicicletă.

— Am o pană. Mi s-a dezumflat roata.

Maddie a oftat zgomotos. Şi-a rezemat bicicleta de marginea drumului şi s-a ghemuit într-o baltă, să se uite. Roata din faţă a lui Queenie era aproape pe jantă. Probabil se înţepase cu doar câteva secunde în urmă – Maddie încă mai putea auzi şuierul aerului care ieşea din cameră.

— Ar fi mai bine să ne întoarcem, a zis ea. Dacă mergem mai departe, o să avem prea mult de mers pe jos. Nu am trusă de reparaţii.

— O, necredincioaso, a spus Queenie, arătând către intrarea spre drumeagul unei ferme, la vreo douăzeci de metri mai încolo. Acesta e planul meu de a căpăta o masă înainte de a mă întâlni cu persoana de contact.

A adulmecat, expertă, cu nasul în vânt.

— O fermă provincială se află la mai puţin de o sută de metri depărtare şi simt miros de tocană şi de plăcintă de fructe…

Şi-a luat bicicleta avariată de coarne şi a pornit pe drumeag cu pas hotărât. Fetele de la corpul terestru prăşiseră varza pe câmpul alăturat – dar nu era vremea potrivită pentru ele, pe ploaie. Folosiseră saci legaţi cu sfoară în jurul picioarelor şi folii de prelată, cu câte o gaură la mijloc, în chip de pelerine de ploaie. În comparaţie cu ele, Maddie şi spioana nazistă deghizată erau bine echipate, cu mantalele lor bărbăteşti.

Un cor de câini răi începu să latre când se apropiară. Maddie se uită în jur, neliniştită.

— Nicio grijă, fac doar gălăgie. Ar fi fost legaţi dacă le-ar fi făcut necazuri fetelor de la terestru. Semnul e pus?

— Ce semn?

— Un borcan de scoruşe în fereastră – dacă nu-s scoruşe în fereastră, n-am să fiu bine-venită.

Maddie a izbucnit în râs.

— *Eşti* ţăcănită!

— E acolo?

Maddie era mai înaltă decât însoţitoarea ei. Se ridică pe vârfuri ca să vadă peste zidul curţii şi rămase mască.

— *Este,* zise ea şi se întoarse cu gura căscată la Queenie. Cum…?

Queenie şi-a rezemat bicicleta de zid, foarte încrezută.

— Se văd copacii, peste zidul grădinii. Tocmai au fost tunşi. Totul e foarte curat şi frumos, în stilul unei neveste, dar va trebui să-şi scoată muşcatele ca să planteze grumbe pentru contribuţia la Eforturile de Război. Aşa că, dacă are ceva drăguţ cu care să-şi împodobească bucătăria, cum ar fi fructe de scoruş proaspăt culese, foarte probabil o va face *şi…*

Queenie şi-a aranjat părul pe sub boneta de ploaie din plastic.

— *Şi* este genul de persoană care-o să ne dea ceva de mâncare.

Porni cu îndrăzneală spre uşa bucătăriei fermei necunoscute.

— N-am vrea să vă deranjăm, doamnă…

Accentul ei foarte cultivat se transformă deodată într-un irezistibil zumzăit scoţian.

— Veneam de la RAF Maidsend şi am dat oleacă de necaz cu bicicleta mea. Şi mă întrebam…

— Oh, niciun deranj, drăguţă! a zis nevasta fermierului. Am două fete de la terestru cazate la mine şi sunt sigură c-o să găsim o trusă de reparat camerele de bicicletă sparte pe la noi. Mavis şi Grace sunt la câmp, în clipa asta, dar dacă aşteptaţi o clipă cât să verific în hambar… Oh, pentru Dumnezeu, intraţi şi încălziţi-vă, mai întâi!

Queenie scoase la iveală, ca prin magie, o cutie de tablă Player’s, de douăzeci şi cinci, din buzunarele mantalei sale. Maddie îşi dădu brusc seama că această infinită provizie de ţigări era cu grijă tezaurizată – îşi dădu seama că o văzuse rareori pe Queenie fumând, în schimb se folosea de ţigări ca daruri sau ca plată în natură – pentru sugestii şi

jetoane de poker sau, acum, petice pentru bicicletă şi prânz.

Numai o dată, îşi aducea Maddie aminte, o văzuse pe Queenie fumând o ţigaretă pe care n-o aprinsese pentru altcineva – numai o dată, când aştepta să-l interogheze pe pilotul german.

Queenie întinse ţigările.

— Oh, Doamne, nu, e *mult* prea mult!

— Lasă, luaţi-le, de le împărţiţi cu fetele. Un dar de mulţumire. Dar n-aţ' vrea să ne împrumutaţi plita, ca să ne încălzim conservuţele noastre de fasole, 'nainte să ne vedem de drum?

Nevasta fermierului râse vesel.

— Îi pun pe ofiţerii WAAF să bată drumurile ca ţiganii, nu-i aşa, vă cumpăraţi fierberea ceaiului la schimb pentru o ţigară? Avem aici plăcintă păstorească[30] şi de mere, rămase de la masa noastră, puteţi să vă serviţi! Doar un minut, până vă găsesc un petic pentru camera bicicletei…

Curând înfulecau dintr-o masă fierbinte considerabil mai bună decât orice mâncaseră la Maidsend în ultimele trei luni, inclusiv smântână proaspătă pe care s-o toarne peste aluaturile de casă. Singura neplăcere a fost că au trebuit să mănânce în picioare, căci era mare vânzoleală în bucătărie – scaunele fuseseră scoase ca să nu împiedice trecerea ajutoarelor de la fermă, a fetelor de la terestru şi a câinilor (fără copii; fuseseră evacuaţi, duşi departe de linia de front a Bătăliei pentru Marea Britanie).

— Îmi datorezi patru spaime de-ale tale în plus, a zis Queenie.

Maddie s-a gândit. S-a gândit la cele mai multe dintre temerile pe care le mărturisise Queenie – stafii, întuneric, să nu primească bătaie că nu-i cuminte, portarul de la colegiu. Erau toate spaime copilăreşti, uşor de înăbuşit. Le puteai desfiinţa, sau râde de ele, sau ignora.

— Câinii, zise ea deodată, amintindu-şi dulăii cu spume

[30] Plăcintă tradiţională englezească, dintr-un strat de carne de miel tocată, acoperit cu un strat de piure de cartofi (opţional un strat de brânză).

la gură pe care-i întâlniseră la venire. Şi să nu primesc dreptul de combatant – părul meu e mereu prea lung, n-ai voie să-ţi modifici mantaua, aşa că e mereu prea mare, lucruri dintr-astea. Şi: sudiştii care să râdă de accentul meu.

— Aha, bine, încuviinţă Queenie.

Nu putea fi vreo problemă pe care s-o fi întâmpinat vreodată, cu vocalele ei educate superior, dar fiind scoţiană, simpatiza cu orice neîncredere în blândul grai englezesc din sud.

— Mai ai o singură frică – vezi să fie una bună.

Maddie scormoni prin minte. Ieşi cu sinceritate, şovăind puţin la simplitatea şi nuditatea confesiunii, apoi admise:

— Să dezamăgesc oamenii.

Prietena ei nu-şi rostogoli ochii în cap, nici nu râse. Asculta, amestecând smântână caldă în merele coapte. Nu o privi pe Maddie.

— Adică să nu-mi fac bine treaba, completă Maddie. Să nu mă ridic la înălţimea aşteptărilor.

— Un pic ca frica mea de a ucide pe cineva, zise Queenie, dar mai puţin specifică.

— Ar putea include şi uciderea cuiva, zise Maddie.

— Ar putea, opină Queenie serioasă, acum. Cel puţin dacă nu le iaci o favoare omorându-i. Atunci i-ai dezamăgi dacă *nu* i-ai omorî. Dacă n-ai putea s-o faci tu însăţi. Unchiul meu a avut un cancer oribil la gât şi a fost de două ori în America, să i se scoată tumorile, iar ele se tot refăceau, şi până la urmă i-a cerut soţiei lui să-l omoare, iar ea a făcut-o. N-a fost acuzată de nimic – s-a înregistrat ca un accident cu arma de vânătoare, credeţi sau nu, dar ea era sora bunicii mele şi cu toţii ştim adevărul.

— Ce *cumplit*, a zis Maddie, pătimaş. Ce cumplit pentru ea! Dar… da. Trebuie să trăieşti cu egoismul ăsta după aceea, dacă n-ai putut să te hotărăşti s-o faci tu însăţi. Da, mi-e frică de asta.

Nevasta fermierului apăru din nou, cu un petic şi o găleată pe care s-o umple cu apă, ca să poată găsi locul unde era camera spartă, iar Maddie a tras repede cortina

de camuflaj peste sufletul ei luminos şi vulnerabil şi s-a apucat să scoată cauciucul. Queenie a stat în bucătărie, netezind gânditoare ultimele picături de smântână caldă cu o lingură de metal.

O jumătate de oră mai târziu, în timp ce străbăteau, mer gând pe lângă biciclete, noroioasa ulicioară a fermei, ca să ajungă la drumul mare, Queenie comentă:

— Dumnezeu să ne-ajute dacă germanii invadatori vor apărea cu accent scoţian. Am pus-o să-mi deseneze o hartă. *Cred* că pot găsi taverna, acum.

— Poftim înapoi acul de păr, a zis Maddie şi-i întinse acul subţire de oţel. Poate vrei să scapi de dovezi, data viitoare când mai sabotezi cauciucurile cuiva.

Queenie a lăsat să-i scape un hohot din acela de râs ameţitor, molipsitor, de-al ei.

— M-ai prins! L-am înfipt prea adânc şi n-aveam cum să-l iau înapoi fără să observi. Nu fi supărată! E un *joc.*

— Eşti prea bună, a zis Maddie, aspră.

— Te-ai ales cu o masă din asta, nu? Haide, taverna o să fie deschisă din nou până ajungem noi acolo şi n-o să putem sta prea mult – intru de serviciu la unsprezece şi vreau să trag un pui de somn. Dar meriţi un whisky, mai întâi. Fac cinste.

— Sunt sigură că nu asta beau spionii nazişti.

— Ăsta de faţă bea.

Încă mai ploua când ajunseră pe drumul abrupt care coboară şerpuind pe versantul falezei golfului St. Catherine până la mare. Drumul era alunecos, iar ele au mers cu băgare de seamă, ţinând ferm frânele. Doi soldaţi, jalnic de uzi, care stăteau în amplasamentul tunului antiaerian, au făcut cu mâna şi au strigat când fetele pe biciclete au trecut ca vântul pe lângă ei, cu frânele scrâşnind la coborârea abruptă. Taverna Green Man era deschisă. În bovindou stăteau locotenent-comandorul, deşirat şi obosit, al escadrilei RAF de la Maidsend şi un civil miop, bine îmbrăcat, într-un costum de tweed. Toţi ceilalţi erau strânşi în jurul barului.

Queenie s-a dus direct la focul vesel de cărbuni din vatră

şi a îngenuncheat, frecându-şi palmele.

Locotenent-comandorul Creighton a slobozit un salut care nu putea fi ignorat.

— Ce noroc! Veniţi la masa noastră, doamnelor.

Se ridică şi le făcu o plecăciune ceremonioasă, oferindule scaune. Queenie, în largul ei şi într-adevăr obişnuită cu astfel de atenţii din partea ofiţerilor superiori, s-a oprit lângă masă şi a aşteptat să-i fie luată mantaua. Maddie se ţinea mai în spate.

— Această tânără şi udă leoarcă persoană, i-a spus locotenent-comandorul civilului, este eroina de care ţi-am povestit – vorbitoarea de germană. Cealaltă este sergent Brodatt, care a preluat apelul şi a dirijat avionul la aterizare. Veniţi cu noi la masă, doamnelor, veniţi cu noi!

— Sergent Brodatt e pilot, a zis Queenie.

— Pilot!?

— Nu în acest moment, a zis Maddie, roşind şi foindu-se în loc de stinghereală. Mi-ar plăcea să fiu în ATA, unitatea Auxiliară de Transport Aerian, când vor îngădui şi femeilor să intre. Am o licenţă civilă. Instructorul meu s-a înrolat în ianuarie, anul acesta.

— Cu adevărat extraordinar! a zis gentlemanul miop şi s-a zgâit la Maddie prin lentilele de un deget grosime.

Era mai în vârstă decât locotenent-comandorul, destul de bătrân cât să fie refuzat, dacă ar fi încercat să se înroleze. Queenie a dat mâna cu el şi i-a zis, serioasă:

— Dumneavoastră trebuie să fiţi persoana mea de contact.

El şi-a ridicat mult sprâncenele.

— Trebuie?

Maddie a intervenit, furioasă:

— Nu-i daţi atenţie, domnule, vorbeşte în dodii. S-a ţinut de jocuri tâmpite toată dimineaţa…

S-au aşezat toţi patru.

— Propunerea ei, a zis Queenie. Jocurile tâmpite.

— A fost propunerea mea, dar numai pentru că ea e catastrofa la orientarea în spaţiu. I-am spus să pretindă c-ar fi…

— „Gura slobodă costă vieţi”, a întrerupt-o Queenie.

— …spioană, continuă Maddie, trecând peste adjectivele injurioase. Trebuia să-şi închipuie că a fost paraşutată şi să-şi găsească drumul până la această tavernă.

— Nu-i un joc oarecare! a exclamat gentlemanul în costum de tweed şi cu ochelari groşi. Nu un joc oarecare, ci tocmai Marele Joc! Aţi citit *Kim*? Vă place Kipling?

— Nu ştiu, necuviincios ce eşti, eu nu m-am hâţânat[31] niciodată, i-a răspuns Queenie cu ţâfnă.

Civilul a chicotit încântat. Queenie a continuat, cu falsă modestie:

— Bineînţeles că da, Kipling, bineînţeles că da, *Kim*, când eram mică. Acum prefer Orwell.

— Aţi fost la universitate?

Au descoperit că şi Queenie, şi soţia gentlemanului fuseseră la acelaşi colegiu, deşi la douăzeci de ani distanţă, şi schimbară între ei citate din literatura germană. Evident erau croiţi din acelaşi material ţicnit, al celor foarte citiţi, foarte bine educaţi.

— Care e otrava ta? o întrebă jovial civilul cu o slăbiciune pentru Kipling. Şi apa vieţii tale? Oare am simţit o graseiere scoţiană? Alte limbi străine, în afară de germană?

— Deocamdată, numai cafea, căci mai târziu intru de serviciu; da, aţi simţit; *et oui, je suis courante en français aussi*[32]*.* Bunica şi doica mea sunt din Ormaie, de lângă Poitiers. Şi pot să imit destul de bine doricul, dialectul rustic din Aberdeen, şi cant[33]-ul tinichigiilor, dar nativii nu

---

[31] Joc de cuvinte bazat pe asemănarea fonetică dintre Kipling şi *kippeln* (germană), care înseamnă a se hâţâna, a se zgâlţâi, a se clătina.

[32] şi, da, vorbesc curent şi franceza (fr.).

[33] Cant-ul tinichigiilor din Highland este o combinaţie complexă de scoţiană şi galeză, în parte arhaică, şi cu un amestec de romani. Vocabularul romani e folosit în paralel cu galeza. Acest lucru le permite tinichigiilor de a comuta prompt de la un grai la altul, în prezenţa străinilor, chiar şi a celor vorbitori de galeză, o abilitate care le este utilă atunci când sunt chestionaţi în privinţa suspiciunilor de furt sau braconaj.

se lasă păcăliţi.

— Doricul din Aberdeen şi cant-ul tinichigiilor!

Bunul domn a râs atât de tare, încât a trebuit să-şi scoată ochelarii şi să-i şteargă folosindu-se de o batistă de mătase cu buline. Şi-i puse din nou pe nas şi se uită la Queenie. Lentilele îi făceau irisurile verzi-albăstrii să apară atât de mari încât te şocau.

— Şi… cum ai reuşit să-ţi găseşti, până la urmă, drumul până aici, astăzi, agentul meu inamic?

— E povestea lui Maddie, zise agentul inamic cu generozitate. Şi îi datorez un whisky.

Aşadar, Maddie a povestit unui public care ştia să aprecieze cum ea a jucat rolul de Watson pe lângă ameţitoarea ei prietenă Sherlock Holmes – despre sabotajul cauciucului la intrarea în ferma bine aprovizionată, şi despre supoziţiile exacte în privinţa dulăilor, a mâncării şi a florilor de acolo.

— Şi, a încheiat Maddie cu o înfloriturăfinală, nevasta fermierului i-a desenat o *hartă.*

Aşa-zisul agent inamic i-a aruncat lui Maddie o privire pătrunzătoare. Locotenent-comandorul Creighton a întins mâna, cu palma în sus.

— Am ars-o, a zis Queenie cu voce scăzută. Am aruncat-o în foc, primul lucru când am intrat aici. N-o să vă spun care fermă, aşa că nu întrebaţi.

— N-ar trebui să-mi fie prea greu să deduc eu însumi care, a spus civilul cu vedere slabă, pe baza descrierii prietenei tale.

— Sunt ofiţer, a spus Queenie cu o voce perfect netulburată. Am făcut-o cu ou şi oţet pe femeie după ce mi-a desenat-o şi mă îndoiesc că o să aibă nevoie de un al doilea avertisment, însă, pe de altă parte, nu am minţit-o cu nimic şi, dac-aş fi făcut-o, în primul rând, ar fi putut fi mai suspicioasă. N-ar fi potrivit să pedepsiţi pe nimeni – în afară de mine, bineînţeles.

— Nici nu-mi trece prin minte. Sunt uluit de iniţiativa ta.

Omul se uită la tăcutul Creighton şi continuă:

— Sunt convins că sugestia ta de mai devreme e exactă.

Apoi a adăugat ceea ce Maddie a presupus că era un citat din Kipling:

— „Numai o dată la o mie de ani se naşte un cal atât de potrivit pentru vânătoare precum mânzul nostru.”

— Nu uita, a zis Creighton calm, susţinând privirea ochilor măriţi de lentile ai celuilalt, peste turla degetelor unite, ele două lucrează bine împreună.

clk/sd & w/op

Afurisitul şi Machiavelicul Ofiţer Englez de Informaţii jucându-se de-a Dumnezeu.

Nu i-am ştiut niciodată numele. Creighton l-a prezentat sub un pseudonim pe care acesta îl mai folosea, câteodată. La interviul meu, s-a recomandat în glumă printr-un număr, pentru că asta fac spionii Imperiului britanic în *Kim* (deşi *noi,* nu; nouă ni s-a spus, la pregătire, că numerele sunt prea periculoase).

Mi-a plăcut omul – nu mă înţelegeţi greşit – ochi frumoşi în spatele ochelarilor oribili, foarte amabil şi puternic, sub costumul de tweed de erudit. A fost minunat să flirtez cu el, toate tachinările alea literare ascuţite brici, ca Beatrice şi Benedict în *Mult zgomot pentru nimic.* Un duel al spiritului şi un test, de asemenea. Dar el se juca de-a Dumnezeu. Am observat-o, am ştiut-o, şi nu mi-a păsat. Era atât de interesant să fii unul dintre arhangheli, îngerii răzbunării, cei puţini aleşi.

Von Linden e aproape de aceeaşi vârstă ca ofiţerul de la informaţii care m-a recrutat. Are şi von Linden o soţie educată? (Poartă verighetă.) S-ar putea ca soţia lui von Linden să fi fost colegă, la universitate, cu preparatorul meu?

Incredibila nebunie de legat absolută a unei asemenea foarte banale posibilităţi mă face să vreau să-mi pun capul pe masa asta şi să plâng.

Totul e *atât de pe dos.*

Nu mai am hârtie.

Ormaie 16.XI.43 JB-S

Oh, Maddie.

Sunt pierdută. Mi-am pierdut firul. M-am complăcut să intru în detalii de parc-ar fi fost păturи de lână şi alcool, evadând cu totul înapoi, în primele zile, pline de încercări, ale prieteniei noastre. Făceam o echipă *senzaţională.*

Eram atât de sigură că va ateriza în siguranţă.

Au trecut patru zile de când am scris ultima oară şi asta dintr-un motiv foarte simplu: lipsa hârtiei. Când n-au mai venit să mă ia, în prima zi, am fost suspicioasă şi mi-am petrecut întreaga dimineaţă dormind – exact ca într-o vacanţă. Pătura mi-a schimbat viaţa. La sfârşitul celei de-a doua zile mi se făcuse foarte foame şi mă cam săturasem să stau în beznă totală. Apoi, fotografiile acelea. Îmi arătaseră deja cabina din spate distrusă a avionului Lysander al lui Maddie, dar astea erau noi – mărite, din cockpitul pilotului.

Oh, Maddie.

Maddie.

Acela a fost ultimul moment liniştit al vacanţei mele. De asemenea, au interogat-o iarăşi pe fata franţuzoaică. Stăteam întinsă pe jos, cu nasul lipit de crăpătura de sub uşă – plânsesem şi ăla era singurul loc unde aveam puţină lumină – şi i-am recunoscut picioarele, când au târât-o prin faţa uşii (are nişte tălpi de-a dreptul drăguţe şi e întotdeauna desculţă).

N-aş fi dormit oricum după fotografiile acelea, dar am mai zis până acum că am camera alături de suita pe care o folosesc ci pentru interogatorii şi etc? Ar trebui să fii complet surd ca să dormi în timpul acestora, chiar şi într-un pat de puf.

În dimineaţa următoare, un trio de soldaţi m-a legat în lanţuri – *lanţuri!* – şi m-a cărat până la un subsol, unde am fost sigură că urma să fiu disecată. Nu, s-a dovedit a fi

bucătăria – literalmente bucătăria acestui hotel profanat, locul unde ne gătesc ei delicioasa noastră supă cenuşie de varză (nu coc şi pâinea aici – când primim pâine, e mucegăită gata, aruncată din altă parte). Aparent, servitoarea care a frecat oalele, a măturat podelele de rumeguş şi a presărat în loc alt rumeguş, mai puţin mucegăit, a adus lemne şi cărbuni, a golit toate găleţile de excremente ale prizonierilor, pe care le-a deversat, a curăţat cartofii pentru supa ofiţerilor Gestapo (îmi place să-mi închipui că a făcut ultimele două treburi fără să se fi spălat pe mâini între una şi cealaltă) – etc. – a fost eliminată. Mai precis, a fost arestată şi trimisă la închisoare – nu la aceasta de aici, evident –, pentru că a furat două verze. Oricum, alaltăieri şi ieri au avut nevoie de altcineva care să îndeplinească toate aceste sarcini ingrate, până să găsească ei altă vită de povară ca s-o înlocuiască.

Cine s-ar fi potrivit cel mai bine pentru o astfel de muncă decât o trândavă femeie locotenent de aviaţie de la Operaţiuni Speciale? Lanţurile au vrut să însemne o aducere-aminte că sunt o prizonieră, nu o angajată. În special, o aducere-aminte pentru bucătar şi slugile lui, cred, dar bucătarul era un animal atât de scârbos şi de mizerabil, că n-ar fi observat nici dac-aş fi fost în uniforma Führerului însuşi, câtă vreme ar fi putut să-mi pipăie sânii.

Şi – eu l-am lăsat s-o facă. Pentru mâncare, aţi putea bănui, dar nu! (Deşi ţapul bătrân *chiar* m-a lăsat, foarte generos, să mă ospătez cu cojile, când au terminat de cojit cartofii. Eu, una, n-am avut de cojit nimic, căci au avut înţelepciunea să nu-mi dea un cuţit.) Ca o opiomană, aş face aproape orice pentru a mai primi hârtie.

Beciul hotelului Château de Bordeaux e un labirint straniu. De-a dreptul fantomatic. Sunt câteva încăperi (cele cu congelatoarele şi cuptoarele de gaz) pe care le folosesc, probabil, la experimente oribile, dar cele mai multe dintre aceste pivniţe sunt goale, pentru că nu sunt securizate şi, în general, sunt mult prea întunecoase pentru o activitate productivă. Tot echipamentul pentru serviciile hotelului se

află încă aici, jos – uriaşe ibrice de cafea, tigăi de alamă de mărimea căzilor de baie, bidoane de lapte (goale), sticle de vin goale şi borcane de gem îngrămădite peste tot, chiar şi un şir de şorţuri albastre şi slinoase, acoperite de praf, mai atârnă încă într-un pasaj. Există mai multe lifturi de serviciu, elevatoare pentru tăvi, în afara celui mare, pentru încărcatul lăzilor şi a celorlalte lucruri din strada principală, şi tocmai când exploram unul dintre cele mici (cu gândul de-a scăpa urcând cu el, dacă m-aş fi putut îndesa înăuntru), am descoperit hârtia – teancuri peste teancuri de carneţele nefolosite de reţete, aruncate în elevator pentru a le da la o parte din cale.

M-am gândit la Sara Crewe, în *Mica Prinţesă,* când îşi închipuia că e deţinută la Bastilia ca să-şi facă munca de servitoare mai uşor de suportat. Şi, ştiţi… pur şi simplu n-am putut. Ce rost avea să-mi închipui că sunt la Bastilia? Mi-am petrecut două zile în lanţuri, sub pământ, slugărind pentru un monstru. Ariadna în labirintul Minotaurului? (Mi-ar fi plăcut să-mi fi venit ideea mai devreme.) Dar am fost prea ocupată cu munca pentru a-mi mai închipui ceva, oricum.

Aşadar… am obţinut învoirea să iau carnetele alea de reţete cu mine, în schimbul pipăitului, şi-am reuşit să limitez asaltul sugerând că eram Bucăţica de Distracţie Scoţiană a lui von Linden şi că Hauptsturmführerului n-avea să-i placă dacă bucătarul mă contamina.

O, Doamne! Cum să alegi între anchetatorul Gestapoului şi bucătarul închisorii?

Bineînţeles că nu mi s-a dat voie să iau hârtia cu mine, în camera mea (în caz că aş fi rupt-o fâşii şi aş fi împletit-o într-o sfoară cu care să mă spânzur, bănuiesc), aşa că a trebuit să mai aştept o vreme în marea încăpere exterioară, în timp ce von Linden era ocupat cu altcineva. Uitaţi-vă la mine, ghemuită de frică într-un colţ, cu cătuşe la mâini şi la picioare, strângând în braţe un maldăr de carnete de reţete albe şi încercând să nu bag de seamă ce îi făceau lui Jacques la degetele de la mâini şi de la picioare cu bucăţi de metal înroşit în foc şi cleşti.

După o epuizantă oră, sau pe-aproape, din această melodramă, v. L. A luat o pauză şi a venit agale să stea puţin de vorbă cu mine. I-am spus, cu cea mai bună intonaţie a mea de dispreţ glacial al unei aristocrate latifundiare, ce plăpând trebuia să fie imperiul celui de-al Treilea Reich, dacă nu-şi permitea să aprovizioneze cu hârtie informatorii dubli ca mine, menţionând că vita aceea scârnavă din bucătărie şi izmenele lui sunt profund demoralizate de cum merge războiul (Italia cedase, oraşele şi fabricile germane fuseseră făcute una cu pământul de bombardamente, toată lumea aştepta o invazie a Aliaţilor în maxim un an – ceea ce era, de fapt, adevăratul motiv pentru care eu şi Jacques ne aflam aici, prinşi pe când încercam să grăbim sus-numita invazie).

Von Linden a vrut să ştie dacă citisem *Vagabond prin Paris şi Londra,* a lui Orwell.

Mi-ar fi plăcut să nu-i dau din nou satisfacţie rămânând cu gura căscată. Oh! Presupun că am lăsat să-mi scape amănuntul că îmi plăcea Orwell. Unde mi-o fi fost capul?

Astfel, am început atunci o discuţie agreabilă despre socialismul orwellian. El (v. L.) îl dezaprobă (evident, de vreme ce Orwell şi-a petrecut cinci luni luptând contra idioţilor de fascişti în Spania, în 1937). Iar eu (care, la rândul meu, nu totdeauna sunt de acord cu Orwell, dar din alte motive) i-am spus că nu cred că experienţa mea ca ajutor de bucătar se potrivea *exact* cu a lui Orwell, dacă la asta voia să ajungă v. L., deşi ne treziserăm amândoi muncind în subsoluri de hotel franţuzeşti asemănătoare, pentru simbrii asemănătoare (a lui Orwell puţin mai mare decât a mea, căci mi se pare că-mi amintesc că i se dădeau, ca bonificaţie, două sticle de vin, pe lângă cojile de cartofi cruzi). În cele din urmă, von Linden mi-a confiscat carnetele de reţete, a pus să mi se scoată lanţurile şi să fiu aruncată la loc în celula mea.

A fost cu adevărat o seară suprarealistă.

Am visat că eram din nou în primele zile şi că ei începeau din nou procedurile asupra mea, un efect secundar al faptului că fusesem silită să-i văd lucrând pe

altcineva. *Anticiparea* a ceea ce or să-ţi facă e absolut la fel de oribilă într-un vis ca şi atunci când urmează să se întâmple de-adevăratelea.

În săptămâna aceea de interogatoriu – după ce m-au înfometat şi m-au ţinut în beznă aproape o lună, când în sfârşit s-au hotărât să purceadă la acţiunea mult mai complicată de a extrage informaţii de la mine – von Linden nu s-a uitat la mine nici măcar o dată. Se plimba în sus şi-n jos, îmi amintesc, dar ca şi când făcea un calcul foarte complex în minte. Erau mai mulţi asistenţi cu mănuşi la îndemână care să se ocupe de treburile murdare. Niciodată n-a părut că le-ar fi *spus* ce să facă; presupun că trebuie să fi dat din cap sau să fi arătat prin gesturi. A fost ca şi când s-ar fi transformat într-un proiect tehnic. Groaza şi umilinţa nu constaseră în aceea că crai dezbrăcat până la lenjeria intimă şi prelucrat încet, piesă cu piesă, ci în aceea că nimănui nu părea să-i pese nici cât negru sub unghie. N-o făceau de amuzament; nu păreau interesaţi de concupiscenţă, plăcere sau răzbunare; nu m-au bruscat, cum o face Engel; nu erau mânioşi pe mine. Tinerii soldaţi ai lui von Linden îşi făceau datoria, cu tot atâta indiferenţă şi precizie de parcă ar fi demontat un aparat de radiotelegrafie, cu von Linden îndeplinindu-şi rolul de inginer-şef, conducând operaţiunea fără pic de emoţie, testând butoanele şi tăind curentul.

Numai că aparatul de radiotelegrafie nu tremură şi plânge, nu înjură şi imploră după apă, nu i se face rău, nu-şi şterge nasul cu propriul păr când firele îi sunt scurt-circuitate, tăiate, fripte şi înnodate la loc. Doar stă acolo, stoic, ca un aparat de radiotelegrafie ce este. Nu contează dacă încerci să-l laşi legat de un scaun trei zile, zăcând în propriile efluvii, cu un drug de fier fixat drept de şira spinării, ca să nu-şi poată relaxa spatele.

Von Linden nu a fost *deloc* mai uman interogându-mă despre Orwell, seara trecută, decât atunci când m-a interogat despre acele blestemate de coduri, în urmă cu două săptămâni. Încă nu sunt nimic mai mult pentru el decât un aparat de radiotransmisiuni. Dar acum sunt mai

degrabă un aparat radio special, unul la care îi face plăcere să meşterească în timpul liber – unul care se poate acorda în secret la BBC.

Ei bine – au trecut patru zile, trei dintre ele de drenaj mintal şi/sau psihic, iar eu am pierdut firul. Nu mi s-au dat reţetele scrise ca să mă uit peste ele, nici măcar Engel nu mi-a adus aminte unde rămăsesem. Presupun că are şi alte îndatoriri în afară de mine şi poate chiar să primească o zi liberă, când şi când. Fiara de Thibaut e aici, astăzi, cu un alt bărbat, şi de aceea scriu ca apucata, orice aiureală, cât să nu atrag atenţia asupra mea. Nu mi-e propriu-zis frică de el, cum mi-e de bucătar sau de Hauptsturmführer, dar să fiu a naibii, îl dispreţuiesc pe Thibaut – la fel cum presupun că şi el mă dispreţuieşte pe mine – derbedei dezertori ce suntem. E mai crud decât von Linden, cred, îi face mai multă plăcere, dar n-are inteligenţa sau loialitatea lui v. L. Câtă vreme scriu, Thibaut mă lasă în pace. Mi-ar fi plăcut numai să nu-mi fi legat sforile astea în halul ăsta de strâns.

Am uitat unde am ajuns cu raportul şi, de asemenea, sunt puţin panicată de Timp. E a noua zi de când am început, iar v. L. a spus că îmi acordă două săptămâni. Nu ştiu dacă asta include sau nu şi ultimele patru zile irosite, dar în ritmul ăsta n-o să ajung la un sfârşit (cred că ştim cu toţii că n-o să mai am prilejul să mă uit niciodată pe Lista aia idioată).

O să-l rog, în germană, să-mi mai dea o săptămână, diseară. Îi creează o dispoziţie de umor bine-crescut când oamenii sunt oficiali şi politicoşi. Sunt sigură că o parte din motivul pentru care sunt tratată ca o asemenea ţăcănită periculoasă, în afară de faptul că l-am muşcat pe poliţistul ăla când am fost arestată, e acela că sunt mereu rea de gură şi irascibilă. Au mai avut aici, o dată, un ofiţer britanic, un aviator englez, un băiat *civilizat clasa întâi,* cum spun eu, şi cu toate că era ţinut sub pază, i se îngăduia tot timpul să umble cu mâinile libere. (Pariez că n-a avut reputaţia mea de artistă amatoare de evadări. Şi chiar nu-mi pot stăpâni firea explozivă.)

Nu, chiar o să mă *mai* uit peste lista aceea, totuşi. Probabil o să-mi dea o idee de unde să încep povestirea. De asemenea, Thibaut şi tovarăşul lui va trebui să caute până o găsesc, ceea ce o să fie distractiv.

AVIOANE LA ÎNTÂMPLARE

Puss Moth, Tiger Moth, Fox Moth
Lysander, Wellington, Spitfire
Heinkel He 111, Messerschmitt
AVRO ANSON!

CHARTER AERIAN LA ATA

Cum am putut să uit de Anson!

Nu ştiu cum reuşiţi să menţineţi Luftwaffe dotată cu avioane funcţionabile. Noi, la unitatea Auxiliară de Transport Aerian, reuşim să deservim RAF, transportând avioane şi persoane. E un flux continuu şi important de avioane, cele avariate se duc înapoi spre atelierele de reparaţii, cele noi sunt livrate de la uzine la bazele operaţionale – toate pilotate de aviatori civili, fără instrumente, fără radio, fără arme. Navighează orientându-se după copaci şi râuri, linii de cale ferată şi cicatricele lungi şi drepte ale drumurilor romane. Fac autostopul înapoi la bază, pentru următoarea sarcină.

Dympna Wythenshawe (o mai ţineţi minte?) a fost unul dintre aceşti piloţi de charter. Într-o după-amiază zbuciumată de toamnă, când zilele frenetice ale Bătăliei pentru Marea Britanie se stinseseră şi mai pâlpâiau doar în nopţile explozive ale Blitz-ului Londrei, Dympna a aterizat la RAF Maidsend cu un avion cu două motoare, aducând trei piloţi, care urma să ia trei avioane Spitfire ca să le ducă la reparat. (Trei băieţi. Pe fete nu le-au lăsat să piloteze avioane, nici măcar pe cele avariate, decât puţin mai târziu, în război. Nu foarte târziu.) Dympna a intrat în

cantină, pentru o cană caldă de ceva, şi acolo era şi Maddie.

După ce-au sfârşit cu îmbrăţişările, râsul şi exclamatul (Dympna ştiuse unde e Maddie repartizată, dar Maddie nu se aşteptase s-o vadă pe Dympna), şi au băut ceştile de Cafea de Campanie (extract de cicoare şi apă fierbinte, *îhhh),* Dympna a zis:

— Maddie, vino să zbori cu Anson-ul.

— Ce?

— Poţi să ocupi locul pilotului. Vreau să văd dacă-ţi mai aduci aminte cum se pilotează.

— N-am zburat niciodată cu un Anson!

— Ai zburat cu Rapide-ul meu de zece ori. Şi Annie are două motoare, nu-i prea diferit. Bine… un pic mai mare. Şi într-adevăr mult mai puternic. Şi e un monoplan, cu tren de aterizare retractabil…

Maddie a scos un hohot de râs, nevenindu-i să creadă.

— Nu prea diferit!

— Dar o să am eu grijă de trenul de aterizare. E o manetă dreaptă de ridicat şi de coborât, trebuie s-o faci manual, înclini la 150…

— Am făcut asta într-un Wellington, a zis Maddie, cu infatuare.

— Păi, vezi! a exclamat Dympna. Nicio grijă, atunci. Vino cu mine, trebuie să fac o escală scurtă la RAF Branston şi să las un alt pilot de charter.

S-a uitat în jur, prin cantină, aprobator.

— E *atât de plăcut* să aterizezi pe un aerodrom unde poţi primi pâine prăjită caldă cu unt. Atât de multe aerodromuri sunt strict Exclusiv pentru Băieţi, cu o sală de aşteptare neîncălzită pentru doamne, de regulă pustie. Să te ferească sfântul să nu reuşeşti să decolezi de pe aerodrom înainte de stingere – a trebuit să petrec o dată noaptea pe locul din spate al unui Fox Moth. Am murit de frig.

Maddie şi-a ferit privirea, cu ochii plini de lacrimi de invidie la gândul unei nopţi geroase şi solitare, în spatele unui Fox Moth. Ea nu mai atinsese comenzile unui

aeroplan de când începuse războiul. Nu pilotase niciodată ceva atât de complicat ca un Avro Anson.

Queenie a venit spre ele, cu ceaşca ei aburindă de ulei de motor negru. Dympna s-a ridicat în picioare.

— Trebuie să plec până nu se întunecă, a zis ea, dezinvolt. Să vii, Maddie. O să te las înapoi aici, pe drumul meu de întoarcere. E doar o escală de douăzeci de minute, şi la dus, şi la întors. Decolezi, zbori drept şi lin…

— „A doua la dreapta şi apoi drept înainte până în zori”, a zis Queenie. Bună! Tu trebuie să fii Dympna Wythenshawe.

— Iar tu trebuie să fii tunarul inspiraţiei de moment al aerodromului Maidsend!

Queenie făcu o mică plecăciune.

— Sunt tunar numai marţea dimineaţă. În momentul de faţă, sunt într-o Dispoziţie Bombă. Vezi?

Îşi ridică jumătatea de felie de pâine prăjită.

— Deja s-a terminat untul.

— Eu tocmai o iau pe prietena ta Maddie la o lecţie de zbor, zise Dympna. O oră afară din unitate. E loc pentru încă o persoană, dacă eşti liberă.

Maddie n-a văzut nicio tresărire sau paloare trecând pe faţa ei frumoasă. Queenie a răspuns, calmă, punându-şi ceaşca pe masă:

— Nu, nu prea cred.

Apoi a repetat, una câte una, obiecţiile lui Maddie.

— N-a mai zburat cu modelul ăsta de avion. Aşa a zis ea. Şi n-a zburat decât ca pilot civil.

Şi a enunţat exact câtă vreme trecuse de când Maddie nu mai pilotase un avion, un fapt cunoscut.

— Acum un an. Mai mult de un an.

Raţiunea nu-i dădea pace lui Maddie cu mustrări de conştiinţă. Se gândi, trecând rapid în revistă: n-aş putea pleca de la unitate, nu ştiu ce fac, probabil e ilegal, o să ajung la Curtea marţială şi aşa mai departe. Dar imediat luă o hotărâre. Amintindu-şi de câtă vreme nu mai zburase cu un avion, Maddie se hotărî. Trecuse mult prea multă vreme.

— Ei, zise Maddie. Acum port uniforma Forţelor Aeriene şi, anul acesta, deja s-a tras în avionul meu când eram în aer, şi am doborât un avion inamic, eu însămi sau pe-aproape. Şi Dympna e instructorul meu, şi eu sunt pilot, şi tu…

Queenie trebuia convinsă. Era încă fermă pe poziţii, ţinând încă strâns felia de pâine prăjită, neatinsă.

— Prefă-te, i-a spus Maddie, inspirată. Prefă-te că eşti Jamie. Fratele tău preferat, cel pentru care-ţi faci griji, într-o misiune de antrenament. Eşti sigur şi plin de tine. Ţi-ai făcut solo-ul într-un Tiger Moth, iar acum vii ca figurant şi tot ce ai de făcut este să ridici şi să laşi în jos trenul de aterizare, ca să-i îngădui instructorului libertatea de a se concentra asupra pilotului începător…

Deodată, Maddie şovăi.

— Nu-i adevărat că ţi-e frică de înălţimi, nu-i aşa?

— O Wallace şi o Stuart să se teamă de ceva?

Maddie credea că trebuia să fie ca şi când ai avea un mic şplint de bronz în minte, ca un întrerupător legat de un bec electric pe un hol, iar când îl apăsai, te transformai instantaneu într-o altă persoană. Atitudinea lui Queenie se schimbase, tălpile îi erau uşor depărtate şi bine lipite pe podea, umerii drepţi şi încordaţi. Probabil, părea mai degrabă un sergent de instrucţie, decât fratele ei mai mare, educat la Eton, dar cu siguranţă arăta mai bărbat decât oricare alt locotenent de aviaţie de la WAAF. Îşi dădu şmechereşte pe spate chipiul albastru.

— Era demult timpul să pună RAF-ul în kilturi, remarcă ea, fluturând cu dispreţ poalele fustei uniformei sale.

Maddie a spus în minte un mulţumesc lui Adolf Hitler pentru că-i dăduse acest cameleon total scrântit ca prietenă şi a condus-o cu binişorul pe Queenie afară, pe aerodrom, în urma lui Dympna.

Cerul era acoperit de nori joşi, cenuşii şi plini de ploaie.

— O să treci, în jurnalul tău de bord, o oră de antrenament ca P1, i-a zis Dympna lui Maddie peste umăr, când se îndreptau spre Anson. Transport, decolare şi un zbor complet până la RAF Branston. O să te îndrum eu la

aterizare acolo şi o să poţi încerca singură când ne întoarcem la Maidsend.

Era un băiat (unul adevărat) care-i făcea o ultimă verificare completă avionului când au ajuns ele şi discuta cu alţi doi membri ai echipei de la sol. Se dovedi a fi celălalt pasager al lui Dympna, celălalt pilot de charter, în cursa ei de taxi. Şi-a ridicat privirea spre Dympna, când se apropia, a râs şi a exclamat într-un accent clar american:

— Ei, ia te uită ce-avem aici: trei splendide păpuşi englezoaice cu care să zburăm!

— Yankeu idiot! a înjurat tânăra pilot de bombardier cu kilt albastru. Eu sunt *scoţiană.*

Maddie a urcat prima. S-a căţărat în faţă prin fuzelaj (fost avion civil de pasageri, rechiziţionat de RAF ca şi Puss Moth-ul lui Dympna) şi s-a aşezat pe scaunul din stânga, locul pilotului. Apoi a trecut în revistă colecţia de aparate de măsură şi de instrumente de bord. A fost surprinsă cât de multe îi erau foarte cunoscute, cadrane familiare pe care le ştia: indicatorul de turaţie, indicatorul vitezei aerului, altimetrul – iar când a pus mâna pe manetele de pilotaj şi a simţit eleroanele şi elevatorul răspunzând docil la comenzile ei, pentru o clipă a crezut că avea să plângă de-a dreptul. Apoi a aruncat o privire peste umăr şi a văzut pasagerii urcând în spate. Dympna şi-a strecurat corpul zvelt în scaunul din partea dreaptă, lângă Maddie, iar Maddie şi-a venit în fire. Pe partea ei, o pală răzleaţă de vânt a împestriţat geamurile carlingii cu picături mici de ploaie, vreo zece secunde. Apoi ploaia s-a oprit brusc, ca o rafală de mitralieră.

Ce-i trebuie unei fetişcane ca tine o jucărie mare ca asta?

Maddie a râs şi i-a zis lui Dympna:

— Mai prezintă-mi o dată dotările.

— Ce-i de râs?

— E cea mai mare jucărie din viaţa mea.

— O să avem curând unele mai mari, a asigurat-o Dympna.

Maddie se simţea ca în ultima zi de şcoală, ca la începutul vacanţei de vară.

— Două rezervoare de combustibil în fiecare aripă, a zis Dympna. Două aparate de măsură a presiunii uleiului, două manete de reglare a debitului. Dar un singur regulator de amestec – fixat pentru decolare normală. Echipa de la sol se ocupă de amorsarea pompelor… (Aici bat câmpii. Dar aţi prins ideea.)

Maddie rulase pe acest aerodrom familiar şi accelerase de-a lungul pistei denivelate de atâtea ori, în mintea ei, încât acum simţea că mai făcuse asta; sau de parcă abia acum visa. Anson-ul s-a ridicat de la sol într-o răbufnire de vânt frontal. Maddie s-a luptat cu avionul o vreme, a îndreptat cârma, a simţit viteza crescând, în timp ce Dympna ridica anevoie trenul de aterizare, iar rezistenţa la înaintare a cedat. Aripile s-au ridicat şi au coborât în vântul şuierător ca o barcă cu motor călărind pe valuri. Era o plăcere să zbori cu un avion cu aripi joase, cu vederea neobturată, nelimitată a cerului – sau, cu această ocazie, a norilor atârnând greoi.

— Hei, scoţiano! a ordonat Dympna, strigând peste zgomotul motoarelor. Nu mai scheuna şi dă-mi o mână de ajutor!

Scoţiană s-a târât scâncind până la cabina de comandă, ţinându-se aproape de podeaua avionului ca să-şi ferească ochii de-a privi afară. Maddie s-a uitat la ea, peste umăr; şi-a dat seama că prietena ei se lupta bărbăteşte cu demonii personali.

— Dacă ţi-e frică*, fă ceva,* i-a strigat Maddie, nu fără ironie.

Scoţiană, albă la faţă şi dârză, s-a aplecat pe lângă scaunul pilotului şi a apucat cu nădejde de manivela trenului de aterizare.

— Adevărata mea teamă, a gâfâit scoţiană, învârtind de manivelă, nu e de înălţimi – încă o învârtitură –, ci de a nu mi se face rău.

— Dacă faci ceva, s-ar putea să te ajute, a răcnit yankeul din spate, bucurându-se de priveliştea din faţa sa din

motive diferite decât restul.

— Dacă te uiţi la orizont, te ajută, a strigat Maddie, ţinându-şi şi ea ochii ageri aţintiţi în zare, acolo unde pământul cenuşiu şi turtit se întâlnea cu pătura cenuşie a norilor tumultuoşi.

Conversaţia nu era cu adevărat posibilă. Mare parte din fiinţa lui Maddie era absorbită în pilotarea nervosului Anson. Dar într-un colţ al minţii, îi părea rău că primul zbor al prietenei sale nu se făcea pe o seară liniştită de vară, în lumina aurie de deasupra verzilor Pennini.

Maddie a aterizat cu Anson-ul sub vânt, cu o smucitură, iar Dympna şi-a ţinut mâinile acasă, lăsând-o pe Maddie să se descurce. Yankeul a zis că a fost o aterizare ca de balenă, voind ca remarca să-i fie luată drept compliment. Mai târziu, scoţiană stătea în picioare, tremurând pe pistă, clănţănind din dinţi, în timp ce avionului i se făcea plinul, iar mecanicii de la sol din Branston vorbeau cu piloţii transbordaţi. Maddie stătea lângă ea, dar nu atât cât să o atingă, nimic atât de copilăresc. Însă oferindu-i simpatie mută.

Mai puţin pilotul yankeu, rămas la sol, echipajul Anson-ului a pornit înapoi spre Maidsend. Lumina sporadică a soarelui, foarte coborât la orizont, sclipea printre norii groşi de la apus, iar Maddie, aproape disperată să îşi îmbunătăţească experienţa pentru pasagera ei suferindă, a reuşit să urce un pic, unde vântul era mai tăios, dar nu atât de capricios. (Piloţii de avioane de transport n-au voie să zboare la mai mult de 5 000 de picioare[34]. Engel va trebui să facă conversia metrică – scuze pentru asta.)

Afurisit de vânt transversal, a înjurat Maddie în gând, în timpul drumului spre casă.

— Încă îţi mai e rău? a urlat Dympna spre nefericita scoţiană. Vino să stai în faţă.

Scoţiană, slăbită, era mai uşor de intimidat (după cum ştiţi). Dympna s-a dat la o parte din scaunul ei, lăsându-i locul scoţienei.

Maddie i-a aruncat o privire prietenei sale, a rânjit şi a

[34] Adică 1 500 de metri.

strâns-o de mâna frumos manicurată, încleştată pe braţul scaunului copilotului. I-a condus apoi mâna spre manşa de zbor.

— Ţine de asta, i-a răcnit ea. Vezi cum ne înclinăm spre soare? Asta pentru că e un monstruos vânt transversal, aşa că trebuie să mergem într-o parte, ca un crab. Exact ca la navigatul cu barca. Tu înclini avionul. Ai înţeles?

Scoţiană a dat din cap, albă la faţă, cu maxilarul strâns şi ochii strălucitori.

— Vezi? Maddie şi-a întins braţele în lateral. Tu conduci. Tu pilotezi avionul. Scoţiană Zburătoare!

Scoţiană Zburătoare a scâncit din nou.

— Nu te agăţa de manşă – doar ţine-o, mai uşor – oh, bravo.

Şi-au zâmbit una alteia, pentru o clipă. Apoi şi-au reîntors ochii la cer.

— Dympna! a strigat Maddie. Uită-te, uită-te la *soare*

Era verde.

Pe ce-am mai sfânt – discul soarelui care asfinţea, atât cât puteau ele vedea din el, se colorase în verde. Era făcut sandviş între un front de ceaţă joasă şi un alt front, mai sus, de nori întunecoşi, şi chiar deasupra marginii de sus a ceţii era această strălucitoare pastilă de un verde înflăcărat, ca lichiorul Chartreuse luminat din spate. Maddie nu mai văzuse niciodată aşa ceva.

— Doamne…, Dympna a şoptit ceva la această privelişte, ilar nimeni n-a auzit-o.

A pus câte o mână pe umerii fetelor, strângându-le cu putere.

— Pilotează avionul, Maddie, a comandat ea cu asprime, o atenţionare de instructor.

— Asta fac.

Maddie a pilotat avionul, dar s-a şi uitat lung la discul verde al soarelui, pentru o lungă, triumfală şi zgâlţâită de vânt jumătate de minut. Treizeci de secunde a durat lumina verde a soarelui străpungând norii la orizont. Apoi lumina a pâlpâit şi s-a stins, în ceaţa de jos, şi toate trei au rămas orbite în întunecimea mohorâtă a unei după-amiezi

de toamnă cu ploaie deasă.

— Ce-a fost asta? Dympna, ce-a fost? Un test? O nouă bombă? Ce…

Dympna şi-a slăbit strânsoarea pe umerii lor.

— Se numeşte rază verde, a zis ea. E doar un miraj, un truc de lumină. N-are nicio legătură cu războiul.

Scoase o mică exclamaţie de încântare.

— Oh! Tata a văzut-o odată, când campa pe Kilimanjaro, cu ani în urmă. Treci la treabă, scoţiano; trebuie coborât trenul de aterizare. Şi eu am nevoie de scaunul instructorului înapoi, ca să fiu sigură că Brodatt ne duce la sol în siguranţă.

Înapoi pe pământ, Dympna le-a dat jos pe cele două începătoare şi a decolat din nou, fără să mai pună şi ea piciorul pe pistă la Maidsend, grăbindu-se la baza ei mai înainte să se întunece sau să se strice vremea (piloţii ATA au voie să-şi autorizeze singuri zborurile).

Queenie, venindu-şi iarăşi în fire, a luat-o de mână pe Maddie şi i-a strâns-o tare. Nu i-a mai dat drumul, cât au traversat aerodromul. Maddie a închis ochii şi a zburat din nou în lumina eterică, verde-pal. Ştia că nu i-ar da drumul niciodată.

Îmi pare rău. Asta a făcut varză tot ce avea legătură cu charterul aerian.

Dar tocmai acel zbor a fost ca o profeţie împlinită pentru Maddie să intre la ATA. A primit autorizaţie de eliberare din WAAF, nu a fost scoasă din cadrele regulate – o procedură cumva neobişnuită pe atunci, deşi aveau s-o facă des mai târziu, în război; neobişnuită, pentru că ATA e o organizaţie civilă, iar WAAF e militară. Dar Maddie fusese pe lista de aşteptare ATA încă de la înfiinţare şi, cu Dympna de partea ei, a fost avantajată în faţa celorlalte fete înscrise, care ar fi putut avea aceeaşi calificare. Femeile de pe lista de aşteptare erau cu mult mai bine pregătite decât bărbaţii, pentru că bărbaţii calificaţi nu trebuiseră să aştepte. De asemenea, zborurile de noapte

făcute de Maddie la Oakway şi aterizările după balizele de ceaţă o făceau un pic specială *(noapte şi ceaţă,* brrr, chiar şi neintenţionat, chiar şi în engleză, tot îmi dă fiori). Băieţii cu experienţă pilotau bombardiere, acum. ATA avea nevoie de ea.

Zburau fără radio sau ajutoare de navigare. Aveau hărţi, dar nu li se permitea să marcheze pe ele poziţiile baloanelor sau ale noilor aerodromuri, pentru eventualitatea că ar fi pierdut hărţile şi le-aţi fi găsit voi. Maddie a făcut un curs de instructaj când a venit la ATA, în 1941, şi a avut un instructor care i-a spus:

— N-ai nevoie de hartă. Doar zboară pe direcţia asta atâta timp cât ţi-ar lua ca să fumezi o ţigară. Apoi cârmeşte şi zboară pe următoarea direcţie, pentru încă o ţigară.

Poţi zbura cu mâinile libere şi să-ţi aprinzi o ţigară în timpul cursei destul de uşor, dacă avionul e orientat cum trebuie – CDF, Cigarette Detection Finding[35].

Cam în acelaşi timp ce Maddie intra în rândurile unităţilor Auxiliare de Transport Aerian, prietena ei telegrafista era scoasă din cadrele WAAF şi trimisă la SOE, direcţia de operaţiuni speciale. Maddie n-a ştiut asta. Şi-au trimis una alteia scrisori, o vreme, după ce Maddie a plecat de la Maidsend, şi apoi, brusc, scrisorile lui Queenie au început să sosească de la o adresă nedezvăluită şi să fie pline de tăieturile negre ale cenzurii, de parcă ar fi venit de la un soldat din Africa de Nord. După aceea, Queenie i-a cerut să-i scrie acasă, un loc care avea adresa uimitor de simplă (şi palindromică!) Craig Castle, Castle Craig (Aberdeenshire). Dar ea nu era acasă. De acolo îi erau doar retrimise. Prin urmare, nu s-au mai văzut anul acela, decât atunci când:

1) Queenie a apărut pe neaşteptate, în timpul unei acalmii în Manchester Blitz, şi au petrecut trei zile, ploioase şi vijelioase, consumând motorină de pe piaţa neagră, fâţâindu-se în sus şi-n jos prin Pennini, cu

[35] Aluzie la RDF, sistemul de detectare şi determinare a distanţei prin radio.

motocicleta Silent Superb a lui Maddie.

2) Una dintre Primele Zece frici ale lui Queenie s-a materializat şi fratele ei preferat, Jamie, pilotul pe bombardier (adevăratul Jamie), şi echipajul lui au fost doborâţi. Jamie a petrecut o noapte plutind în Marea Nordului şi după aceea a trebuit să i se amputeze patru degete degerate de la mână şi toate cele de la picioare. Maddie s-a dus să-l viziteze pe când era în spital. De fapt, nu-l întâlnise niciodată înainte şi probabil nu era cel mai bun moment să-l cunoască, dar Queenie i-a trimis lui Maddie o telegramă – a doua telegramă pe care avea s-o primească vreodată – rugând-o să se ducă să-l vadă, iar Maddie se dusese. Probabil nu fusese cel mai bun moment nici acela când o cunoscuse pe Queenie.

3) Queenie a fost trimisă la Oakway pentru instruire la paraşutare. Şi nu li s-a dat voie să stea de vorbă, atunci.

Asta ar trebui să fie o secţiune separată, SOE Salturi cu Paraşuta. Dar n-am ajuns la partea aceea, deocamdată, iar acum von Linden tocmai a sosit şi va trebui să-i traduc eu însămi ce am scris azi, de vreme ce Engel nu e aici.

Sunt singură. O, Doamne. Am încercat să-mi desfac nodurile făcute de Thibaut, dar nu ajung la ele cu amândouă mâinile. Traduceam ce scrisesem azi pentru von Linden, cu coatele pe masă şi capul între palme, neîndrăznind să mă uit la el. Deja îi cerusem mai mult timp, iar el spusese că se va gândi, după ce va auzi materialul de azi. Şi eu ştiu că azi nu i-am dat nimic. Nimic în afară de evenimentele din ultimele două săptămâni, pe care deja le cunoaşte, şi de raza verde. Iisuse Hristoase. După ce am ajuns la episodul cu bucătarul care m-a pipăit – atât de stingheritor, dar dacă aş fi sărit peste el şi v. L. l-ar fi găsit mai târziu, as fi plătit cu sânge – s-a apropiat şi a stat lângă mine. A trebuit să-mi ridic privirea. Atunci, mi-a înfipt mâna în păr şi mi l-a ţinut ridicat uşor la ceafa, pentru o clipă.

El niciodată nu zâmbeşte, nu se încruntă sau *ceva.* Mi-am simţit faţa arzând. Oh, de ce a trebuit să pun pe hârtie sarcasmul ăla grosolan, mizerabil, despre alegerea între

bucătar şi anchetator? Nu mi-am dat seama ce era în mintea lui. Mi-a frecat uşor părul între degete.

Apoi a rostit un cuvânt. Sună la fel şi în engleză, şi în franceză, şi în germană. *Kerosen.*

Şi m-a lăsat aici, închizând uşa.

Mi-ar plăcea să scriu ceva eroic şi inspirat înainte de a mă transforma în foc de artificii, dar sunt prea prostită şi terminată de groază ca să mă gândesc la ceva. Nu-mi vine în minte nici măcar sfidarea memorabilă a altcuiva, ca s-o repet. Mă întreb ce a zis William Wallace când l-au legat de caii ce aveau să-l despice în patru. Singurul lucru de care-mi amintesc este ce a spus Nelson: „Sărută-mă, Hardy”.

Ormaie 17.XI.43 JB–S

Mi-au SPĂLAT PĂRUL. Pentru asta a fost kerosenul, de data asta. ARDEREA PĂDUCHILOR. Acum miros exploziv, dar nu mai am lindeni.

Imediat după ce Hauptsturmführerul m-a părăsit, noaptea trecută, a fost un raid aerian şi toată lumea s-a grăbit să intre în adăposturi, ca de obicei. Eu am stat plângând şi aşteptând vreo două ore, la fel cum am mai făcut, câteodată, şi în timpul săptămânii aceleia de interogatorii, rugându-mă la Dumnezeu şi la RAF pentru o bombă drept la ţintă, pe care N-O DAU NICIODATĂ. După ce s-a terminat, n-a venit nimeni înapoi, pentru încă o oră. TREI ORE fără să-mi spună nimeni ce se întâmpla. Cred că v. L. sperase că, în panica mea, aveam să scriu ceva mai productiv, ca ultim resort, numai că eu atâta m-am zbătut să-mi eliberez picioarele, încât scaunul de care eram legată s-a răsturnat. Nu-i nevoie să mai spun că nu puteam scrie în starea aceea (şi nici măcar nu mi-a trecut prin minte să strig după ajutor). În cele din urmă, mai multe persoane au intrat şi m-au găsit executând o imitaţie înnebunită a unei ţestoase întoarse cu susul în jos.

Reuşisem să mă târăsc, cu scaun cu tot, până la uşă şi am pregătit o ambuscadă care a trimis doi gardieni de-a rostogolul, când au intrat şi s-au împiedicat de mine. Von Linden chiar ar fi trebuit să mă cunoască bine de acum, ca să ştie că n-o să-mi primesc execuţia fără luptă. Sau fără ceva care să semene, fie şi pe departe, a demnitate.

Când m-au readus la viaţă şi m-au aşezat din nou la masă, von Linden a intrat şi a aşezat o singură pastilă albă în faţa mea. Ca Alice, am fost suspicioasă. Tot mai credeam că urma să fiu executată, înţelegeţi.

— Cianură? am întrebat, cu lacrimi în ochi.

Ar fi fost o soluţie atât de umană.

Dar s-a dovedit că nu era o tabletă de sinucidere. Era o

aspirină.

Ca şi Engel, este atent.

Mi-a mai dat o săptămână. Dar mi-a dublat norma de lucru. Am făcut o înţelegere. Încă una. Pe cinstite, credeam că nu se poate să-mi mai fi rămas ceva din suflet pe care să i-l vând, dar am reuşit să încheiem un alt târg. Are o americancă dresată, crainică radio, care face propagandă nazistă în engleză, adresată yankeilor – lucrează din Paris pentru serviciul de radiodifuziune al Berlinului şi a tot sâcâit Gestapoul Ormaie pentru un interviu. Vrea să prezinte audienţei sale americane de pe navele de război o perspectivă edulcorată din interiorul Franţei ocupate: cât de bine sunt trataţi prizonierii, cât de prosteşte şi de periculos e faptul că Aliaţii forţează fete nevinovate ca mine să facă treburi murdare ca ale mele, bla bla bla. În ciuda strălucitoarelor recomandări din partea radioului celui de Al Treilea Reich, Gestapoul Ormaie s-a codit să răspundă, dar von Linden crede că se poate folosi *de mine* ca să facă o impresie bună. „N-aş fi aici, dacă guvernul ţării mele n-ar fi atât de fără scrupule de inuman”, va trebui să-i spun ei, pentru el. „Spre deosebire de acesta, vedeţi cât de uman se poartă germanii cu agenţii capturaţi? Vedeţi cum fac muncă de traducere, ocupându-mi timpul, de voie, în timp ce-mi aştept procesul?” (O glumă – nu va fi niciun proces.)

(După cea de-a doua încercare de evadare, în timp ce îl aşteptau pe von Linden să vină şi să pronunţe pedeapsa, doi dintre subordonaţii lui stupizi au trăncănit, fără grijă, o mulţime de secrete administrative în faţa mea, fără să-şi dea seama că înţelegeam germana. Aşa că ştiu mai multe despre planurile lor decât ar trebui să ştiu. Eu cad sub incidenţa unei revoltătoare tactici, numite *Nacht und Nebel,* Noapte şi Ceaţă, care le îngăduie să le facă tot ce naiba au ei chef persoanelor bănuite de a fi „pus în pericol siguranţa” şi-apoi să le facă să dispară – realmente să dispară. Nu le execută aici; le expediază fără să lase nicio urmă, în „noapte şi ceaţă”. Oh, Doamne – sunt o prizonieră de Noapte şi Ceaţă. E atât de secretă, încât nici măcar nu

o scriu pe hârtii – folosesc doar iniţialele, „NN”. Dacă manuscrisul îmi va supravieţui, vor şterge probabil tot ce am scris acuma. Nu face parte din tactica *Nacht und Nebel* să aprobe interviuri pentru emisiunile radio, dar aceşti membri ai Gestapo sunt nişte mari oportunişti, ca să zic doar atât. Mă pot oricând ciopârţi bucăţi-bucăţele după aceea, îngropând resturile în pivniţă.)

Dacă cooperez cu propagandista pot obţine mai mult timp. Dacă spun adevărul gol-goluţ – atunci, nu. Şi o vor face probabil să dispară şi pe reporteriţa americancă şi-o s-o am şi pe asta pe conştiinţă.

Aspirina şi kerosenul fac parte din Operaţiunea Cenuşăreasa, un program destinat să mă transforme dintr-o prizonieră cu febră, infestată de păduchi şi instabilă mintal, într-un ofiţer de aviaţie captiv, cu sânge-rece şi siguranţă de sine, demn de prezentat unui reporter radio pentru interviu. Ca un plus de credibilitate pentru povestea noastră, mi s-a dat un soi de slujbă de traducere, să copiez propriile însemnări ale Hauptsturmführerului von Linden din ultimul an petrecut aici, cu nume (când le cunoaşte) şi date şi, uh, unele dintre *metodele* folosite, pe lângă informaţiile extrase. Oh, mein Hauptsturmführer, *eşti un nemernic de Jerry*[36] *periculos.* Trebuie făcută o copie, în germană, pentru CO-ul său (are un Commanding Officer[37]!) şi o alta, în franceză, pentru alte scopuri oficiale. Eu mă ocup de cea în franceză. Fräulein Engel o face pe aceea în germană (s-a întors azi). Lucrăm amândouă şi folosim toate carnetele de reţete obţinute de mine ilicit. Amândouă suntem supărate pe chestia asta.

Munca asta este deopotrivă oribilă şi incredibil de plictisitoare. Şi atât de indirect didactică, încât îmi vine să-i scot ochii autorului cu creionul meu. Mi se dă ocazia să

[36] Jerry, în Al Doilea Război Mondial, era porecla soldaţilor germani (formată prin aliteraţie din German, pronunţie englezească) sau a Germaniei naziste în întregime. Alte porecle pentru soldaţii nemţi erau Fritz, Hun, Kraut şi Boche. Jerry are analoage, din diferite epoci, Tommy (britanici), Charlie (vietnamezi), Ivan (ruşi) şi Terry (talibani).

[37] Ofiţer-comandant de unitate, însărcinat, indiferent de rangul militar, cu administrarea şi organizarea unităţii.

privesc într-un mic colţ metodic al minţii lui von Linden, nimic personal, ci doar *cum lucrează el.* Şi, de asemenea, că este bun la asta – doar dacă nu, fireşte, totul este fabricat cu rolul de a mă intimida pe mine. De fapt, nu cred că are atâta imaginaţie pentru aşa ceva – cel puţin, nu în modul în care-mi folosesc eu imaginaţia, nu cât pentru a se preface, nu cât pentru a născoci o falsă colecţie de jumătate de duzină de caiete, legate în piele de viţel şi completate cu portretele miniaturale tragice a o sută cincizeci de spioni condamnaţi şi de luptători din Rezistenţă.

Dar este creativ, în felul lui ştiinţific – ca tehnician, ca inginer, ca analist. (Mi-ar plăcea să ştiu ce calificări civile are.) Tehnicile sale persuasive sunt croite după individ, pe măsură ce începe să înţeleagă caracterul acestuia. În acele trei săptămâni pe care le-am petrecut făcând foamea în beznă, aşteptând să se întâmple ceva – el trebuie să mă fi urmărit ca un şoim, etichetându-mi tăcerile, crizele de nervi, numeroasele încercări semireuşite de a mă căţăra pe pervazul ferestrei, pe ţeava de încălzire, pe conducta de aerisire, de a şterpeli cheia, de a sugruma şi/sau a emascula diverşi gardieni etc. Observând cum mă ghemuiesc de frică, şi plâng, şi implor, ori de câte ori încep ţipetele în camera de alături. Observând ce înnebunită încerc să-mi strâng părul, ori de câte ori cineva deschide uşa şi mă vede (nu toată lumea e interogată în propria lenjerie mizerabilă de corp – asta e o tortură specială, rezervată pentru cei pudici şi pentru cei înfumuraţi. Eu sunt dintre aceştia din urmă.)

E liniştitor să descopăr că nu sunt, la urma urmelor, singura Iudă închisă în spatele zidurilor acestui hotel dezafectat. Presupun că von Linden ar fi demis dacă rata lui de succes ar fi atât de jalnică. Iar acum bănuiesc, de asemenea, că sunt expusă celor încăpăţânaţi special ca să mă demoralizez, probabil urmărind dublul efect de a-i umili şi pe ei, în cele mai vulnerabile momente ale lor, cu o audienţă stingheritoare şi apreciativă.

Sunt încă destul de prezentabilă. Ei întotdeauna s-au

purtat cu menajamente pentru mâinile şi faţa mea, astfel că, dacă sunt complet îmbrăcată, nu te gândeşti, când mă vezi, că am fost de curând pusă la proţap – îşi ambalează aparatul de radiotelegrafie, parţial demontat, într-o carcasă întreagă şi plăcută. Probabil asta a fost intenţia lui v. L. de la bun început, să mă folosească în micul său exerciţiu de propagandă. Şi, bineînţeles eu sunt *dornică să joc.* Cum de a ştiut? Cum de a ştiut de la început, mai înainte de a-i fi spus-o eu? Că sunt întotdeauna dornică să joc, sunt dependentă de Marele Joc?

Oh, Mein Hauptsturmführer Jerry nemernic şi periculos, îţi sunt recunoscătoare pentru plapuma cu puf de eider[38] pe care mi-au dat-o, în locul păturii cu paraziţi. Chiar dacă e doar o parte a schemei temporare de refacere a mea, e o binecuvântare. Jumătate din umplutură a ieşit din plapumă şi miroase ca o pivniţă mucegăită, plină de igrasie; şi, totuşi, o plapumă cu puf de eider – o *plapumă de mătase cu puf de eider!* Are brodată monograma „C d B”, deci trebuie să fie din rezervele acestei clădiri din fosta sa existenţă de Château de Bordeaux. Uneori chiar mă întreb ce s-a întâmplat cu mobilierul hotelului. Cineva trebuie să fi făcut un considerabil efort ca să golească toate camerele de oaspeţi de şifonierele, paturile şi măsuţele lor de toaletă, pentru a le bate în cuie peste obloanele ferestrelor. Ce-or fi făcut cu toate celelalte – covoare, draperii, candelabre, becuri? Cu siguranţă, cămăruţa mea nu are nici urmă de farmec galic care s-o recomande, în afară de parchetul de pe jos, de-a dreptul frumos, pe care nu-l pot vedea, în cea mai mare parte a timpului (la fel ca în toate camerele prizonierilor, şi fereastra mea a fost bătută în scânduri), şi este foarte friguroasă, greu de dormit în ea.

Mai bine trec la treabă – deşi mi-am obţinut săptămâna suplimentară, acum am doar jumătate din timpul acordat zilnic pentru scris. Şi ziua mea este mai lungă, de asemenea.

Încep să obosesc.

[38] Pasăre marină din regiunile scandinave, înrudită cu raţa.

Ştiu, ştiu. Dir Op Speciale. Scriu…

PILOT DE CHARTER

Maddie s-a întors la Oakway. Exista acum un stabiliment de charter al unităţii Auxiliare de Transport Aerian, iar Oakway devenise, de asemenea, cel mai mare centru de antrenament pentru paraşutişti din Marea Britanie. Ca pilot ATA, Maddie a fost retrogradată şi a devenit din nou civil, dar putea să locuiască acasă *şi* i se dădea un bonus în motorină pentru motocicleta ei, ca să poată ajunge la aerodrom, *şi* putea să schimbe o dovadă scrisă că efectuase o zi completă de charter pe un baton de două uncii de ciocolată cu lapte Cadbury.

Maddie era, în sfârşit, în elementul ei. Nu conta că, acum, cerul se schimbase – era o cursă cu obstacole printre cabluri de baloane, restricţii de acces, avioane militare şi, adesea, vreme mizerabilă. Maddie era în elementul ei şi elementul ei era aerul.

Te aruncă în nişte probe acrobatice pe care nu le-ai folosit niciodată, te urmăresc când decolezi şi aterizezi cu un anume avion şi apoi, cât ai clipi, eşti calificat să pilotezi un aparat de zbor clasa a 3-a (bimotoare uşoare) şi toate tipurile de clasa a 2-a (greoaie şi cu un singur motor), fără măcar să le fi văzut vreodată pe cele mai multe dintre ele. Maddie zicea că toţi trebuiau să facă treizeci de zboruri de antrenament de lungă-distanţă, în sus şi-n jos prin ţară, ca să li se întipărească în memorie, până când puteau să piloteze fără să se uite pe o hartă, însă ea primise licenţa după numai douăsprezece, pentru că dura prea mult să aştepte pentru o vreme prielnică şi ei aveau nevoie ca ea să lucreze. În fiecare săptămână era ucis câte un pilot ATA. Nu fiindcă erau doborâţi de inamic. Zburau fără radio sau asistenţă de navigaţie pe o vreme pe care piloţii de bombardiere şi de avioane de vânătoare o numeau „defavorabilă”.

Aşadar, Maddie, în prima zi de lucru, intră în baraca pe

care piloţii ATA de la Oakway o numesc în derâdere „Sala de mese”.

— E un Lysander trecut aici, cu numele tău, i-a zis noul ei ofiţer de operaţiuni, arătându-i către tabla de scris, cu lista sa de avioane care trebuiau mutate.

— Chiar e de-adevăratelea?

Toată lumea a râs de ea. Dar nu cu răutate.

— N-ai zburat niciodată cu unul, nu-i aşa? a zis olandezul, un fost pilot KLM care cunoştea nordul Angliei aproape la fel de bine ca şi Maddie, fiindcă făcuse curse regulate de charter cu aterizări pe Oakway, de când se deschisese.

— Păi, a zis ofiţerul, Tom şi Dick duc avioanele Whitley la Newcastle. Iar Harry duce Hurricane. Asta înseamnă că mai rămân Anson-ul şi Lysander-ul pentru doamne. Iar Jane a primit Anson-ul.

— Unde trebuie dus Lysander-ul?

— La Elmtree, pentru reparaţii. Defect la rotiţa de acţionare manuală a eleroanelor. E pilotabil, dar trebuie să ţii manşa pe drept înainte.

— Am s-o fac, a zis Maddie.

O TREABĂ PERICULOASĂ

I-au făcut în prealabil un instructaj complet de navigaţie, din moment ce defectul avionului însemna că nu se putea baza pe el să zboare fără să ţină mâinile pe controale. Nu avea cum să cerceteze hărţile pe drum. A studiat însemnările pilotului cam vreo oră (notele detaliate pe care le dau piloţii operaţionali care vor zbura numai odată cu un anumit tip de avion), apoi a intrat în panică să nu rateze vremea bună. Acum sau niciodată.

Echipa mecanicilor de la sol era îngrozită de ideea că o fată va pilota un Lysander defect.

— N-o să aibă destulă forţă. Cu eleroanele fixate pentru decolare, zgâtia asta de fată n-o să poată să ţină manşa destul de zdravăn pe poziţia înainte, la aterizare. Nici nu

ştiu cine ar putea.

— Cineva a aterizat cu el aici, a replicat Maddie.

Deja i se dăduse autorizaţia pentru operaţiune şi voia să plece cât mai putea încă vedea Penninii.

— Uite, o s-o fixez dinainte, manual, în poziţia neutră şi pe urmă mă urc. Floare la ureche…

Şi a împins cu blândeţe eleroanele în poziţie, apoi s-a dat înapoi şi şi-a şters mâinile de praf pe pantalonii de salopetă (bleumarin, cu cămaşă albastră de la Forţele Aeriene şi cu tunică şi chipiu bleumarin).

Mecanicii încă erau încruntaţi, dar nu mai dădeau din cap.

— O să fie un porc zburător, a zis Maddie. O să decolez şi-o să aterizez cu grijă, pe distanţă lungă, şi cât mai aproape de sol. Dacă vin cu viteză, optzeci şi cinci de noduri[39], şi flapsurile automate vor sta în sus. Nu bate foarte tare vântul. Ar trebui să meargă bine.

În cele din urmă, unul dintre băieţi a dat din cap, fără tragere de inimă.

— Aşa o să meargă, fato, a zis el. Pot să văd c-o să meargă.

Acel prim zbor la ATA pe care l-a efectuat Maddie a fost muncă grea. Nu înfricoşătoare; doar muncă grea. A fost greu, întâi, să privească peste rama cătării mitralierei şi trepiedul ce-i fixa camera de luat vederi, şi peste şiruri nenumărate de comutatoare selectoare de bombe, pentru bombe pe care nu le transporta, un manipulator morse pentru un radio care nu era conectat etc.

Pilotează avionul, Maddie.

Cele şase cadrane familiare, prietenoase, pe panoul de comandă îi zâmbeau din spatele manşei. Unul dintre mecanicii de la sol, îngrijorat, a vrut să se asigure că ştia unde să găsească declanşatorul de semnalizare luminoasă pentru aterizare forţată.

Vremea coopera cu ea, dar Lysander-ul i s-a împotrivit aproape două ore. Când a încercat să aterizeze la Elmtree, a apreciat greşit lungimea pistei de care urma să aibă

[39] Aproximativ 150 km/h.

nevoie. Cu mâinile şi încheieturile amorţite de durere după efortul de a ţine manşa destul de mult împinsă în faţă, pentru aterizare, Maddie a luat din nou înălţime fără să atingă solul şi a trebuit să se întoarcă deasupra pistei de încă două ori până să nimerească distanţa optimă. Dar a aterizat cu bine, în cele din urmă.

Par atât de competentă! Trebuie să fie efectul imediat al aspirinei. Imaginaţi-vă dacă mi-aţi fi dat benzedrină! (Şi încă mai mor de dorul unei cafele.)

Maddie, de asemenea ducând dorul unei cafele, s-a dus să facă rost de un sandviş de la cantina atelierului de reparaţii şi a găsit acolo o altă tânără pilot de charter în faţa ei – înaltă, cu figura pătrăţoasă, cu păr şaten-închis mai scurt decât al lui Maddie, în pantaloni de uniformă bleumarin şi un veston cu două trese aurii pe epolet, însemnele unui locotenent de aviaţie. Pentru moment, Maddie a fost derutată, crezând că, la fel ca şi Queenie, începuse să vadă stafii.

— *Lyons!* a exclamat Maddie.

Tânăra şi-a ridicat privirea, s-a încruntat şi a răspuns, ezitant:

— Brodatt?

Atunci Maddie a văzut că nu era fiul vicarului, cu care obişnuia să zboare la Maidsend, înainte ca avionul lui să fie doborât şi incinerat în benzină aprinsă deasupra dealurilor South Downs, în septembrie trecut, ci o persoană care în mod clar trebuia să fie sora lui geamănă. Sau o soră bună, oricum. S-au holbat una la cealaltă uluite, pentru o clipă. Nu se întâlniseră niciodată.

Fata a reuşit să întrebe prima:

— Dar de unde îmi ştii numele?

— Arăţi exact ca fratele tău! Eu am fost în WAAF, la Maidsend cu el. Obişnuiam să vorbim despre hărţi – n-a vrut niciodată să danseze!

— Aşa era Kim, a zis fata, zâmbind.

— L-am plăcut. Îmi pare rău.

— Eu mă numesc Theo, s-a prezentat ea, întinzându-i mâna lui Maddie. Sunt în rezerva de piloţi de charter femei

de la Stratfield.

— Dar tu de unde ştii numele *meu*? a întrebat-o Maddie.

— E scris cu creta pe tabla de sarcini din camera radio, a spus ofiţerul pilot Lyons. Noi suntem singurii piloţi ATA aici, astăzi. De regulă trimit fete cu Lysander-ii – băieţii vor toţi ceva mai rapid. Ia un sandviş. Arăţi de parcă ţi-ar prinde bine unul.

— N-am mai zburat niciodată cu un Lysander până acum, a zis Maddie, şi nici c-aş mai vrea să zbor vreodată. Ăsta a fost gata să m-omoare.

— Oh, ai adus avionul cu stabilizatoarele defecte! E foarte nedrept din partea lor că ţi-au dat un Lizzie stricat la primul tău zbor cu modelul ăsta. Trebuie să ceri *imediat* încă o cursă, ca să zbori cu unul care funcţionează.

Maddie a luat jumătatea de sandviş oferită – carne de vită excelentă, direct din conservă, ca de obicei.

— Păi, ar trebui, bănuiesc, zise ea. Trebuie să duc unul de aici la baza lui normală, în după-amiaza asta. Nu e prioritate maximă, dar e cu unul din avizele cu „S”, secret şi raport obligatoriu. Şi mai e şi prima mea zi de lucru.

— Norocoaso, ăsta e de la Servicii Speciale RAF!

— De la Servicii Speciale RAF?

— Intuiţia ta e la fel de bună ca şi a mea. Cumva au integrat în baza normală RAF la care efectuezi tu zborurile – dar după ce o să aterizezi aici de vreo două sau trei ori, o să începi să te prinzi – o mică flotă de Lysander-uri, camuflate în negru şi verde, toate echipate cu rezervoare de combustibil de mare capacitate şi cu pista împodobită cu balize electrice. Aterizările de noapte pe piste scurte…

Lăsă fraza să plutească între ele. Franţa, Belgia, agenţi din Rezistenţă, refugiaţi, echipament de radiotelegrafie şi explozibili introduse pe furiş în Europa de sub ocupaţie nazistă – nu prea îndrăzneai să vorbeşti despre astea. Pur şi simplu nu îndrăzneai.

— E o distracţie grozavă să aterizezi cu un Lizzie pe terenurile de instrucţie. Au o imitaţie de pistă iluminată, cu steguleţe galbene, şi te poţi juca prefăcându-te că eşti pilot la Servicii Speciale. Lysander-urile sunt maestre la

aterizări scurte. Poţi ateriza cu unul şi în grădina bunicii tale.

Lui Maddie nu-i venea să creadă, după ce tocmai izbutise să aducă la sol primul ei Lizzie numai folosind fiecare centimetru de pistă disponibil.

Theo a rupt pâinea în bucăţi şi a aranjat trei dintre ele în forma unui L inversat, pentru a sugera torţele arzând pe o pajişte franceză.

— Uite ce să faci…

Aruncă iute o privire peste fiecare umăr, ca să se asigure că n-o auzea nimeni.

— Întotdeauna or să fie un pic reticenţi când o fată sare din cabina pilotului, după aceea.

— Au fost un pic reticenţi şi când m-am urcat, azi-dimineaţă!

— Cum stai cu navigaţia? N-ai voie să marchezi aerodromul ăsta pe hartă. Mergi şi studiază-l puţin, înainte să pleci, ca să-l poţi găsi singură.

— Asta pot să fac, a zis Maddie cu încredere şi sinceritate, fiindcă şi mai devreme, în ziua aceea, făcuse aproape exact acelaşi lucru.

— O să fie amuzant, a repetat Theo cu entuziasm, încurajând-o. N-ai putea căpăta o instrucţie mai bună nici dacă ţi-ar da o cursă! Să pilotezi cu un avion avariat două ore şi apoi să aterizezi cu unul reparat în douăzeci de metri, în aceeaşi zi – am putea fi foarte bine *operaţionale.*

Bine, aerodromul ăsta, aerodromul Serviciilor Speciale. E acelaşi de pe care decolaserăm, Maddie şi eu, în urmă cu şase săptămâni. Piloţii care îl folosesc sunt numiţi Escadrila Lunii – zboară la lumina lunii şi numai la lumina lunii. Poziţia aerodromului lor e unul dintre cele mai bine păzite secrete şi mulţumesc *Domnului* că eu nu ştiu cum se numeşte şi n-am nicio idee unde se află. Chiar nu ştiu; deşi am fost acolo de cel puţin cinci ori, întotdeauna am ajuns venind de la baza mea, de lângă Oxford, noaptea, uneori cu escală pe alt aerodrom, şi nu ştiu nici măcar în ce direcţie am pornit ca să ajungem la destinaţie. Intenţionat au făcut asta.

Avioanele Serviciilor Speciale au nevoie de multă întreţinere, căci au tendinţa să se avarieze foarte repede, buşind trenul de aterizare pe întuneric şi alegându-se cu bucăţi spulberate din fuzelaj de antiaerienele întâlnite pe drumul spre casă. Mai târziu, Maddie a făcut cursa asta de mai multe ori, aducând pe aerodromul mai mare, care înconjura unitatea Specială, sau ducând de aici în altă parte avioane avariate sau reparate. Mai recent, lucrase pentru ele ca pilot de taxi, ducându-i pe pasagerii lor speciali. Cei vreo zece piloţi ţicniţi sinucigaşi care staţionau acolo se obişnuiseră cu aterizările bruşte, pe piste scurte, din ce în ce mai experte ale lui Maddie şi, treptat, începuseră să ştie când sosise ea mai înainte să se dea jos din avion.

Iar am rămas fără timp – la dracu’. Mi-a făcut plăcere.

Ormaie 18.XI.43 JB–S

Engel crede că traduc însemnările oribile ale lui von Linden, dar eu scriu pe câteva formulare de reţete pentru mine, pentru că i-am luat-o înainte.

Engel poate fi un adevărat izvor de informaţii, când e binedispusă. Pentru că a stat să mă bombănească în timp ce eu trăgeam tare, a rămas în urmă cu treaba. Îmi spune că sunt norocoasă că voi fi trimisă într-un loc numit Ravensbrück, când vor termina cu mine aici. E un lagăr de concentrare exclusiv pentru femei, un lagăr de muncă şi o închisoare. Probabil e locul unde a fost trimisă şi servitoarea care a furat verzele. Practic, e o sentinţă la moarte – te lasă mai mult sau mai puţin să mori de foame, până ce nu mai poţi munci, iar atunci când ai devenit prea slăbită ca să mai cari pietrele pentru refacerea drumurilor aruncate în aer de bombardierele noastre Aliate, te spânzură. (Sunt ideal de potrivită pentru cărat pietre, având experienţă prealabilă la pista de pe Maidsend.) Dacă nu eşti pus la sfărâmat pietre, ajungi la incinerat cadavrele tovarăşelor tale, după ce au fost spânzurate.

Dacă *nu* sunt norocoasă – cu alte cuvinte, dacă nu produc un raport satisfăcător în timpul acordat – o să fiu trimisă într-un loc numit Natzweiler Struthof. Ăsta e un lagăr de concentrare mai mic şi mai specializat, destinaţia de dispariţie a prizonierilor din *Nacht und Nebel,* care sunt, în majoritate, bărbaţi. Din când în când sunt trimise aici şi femei, ca specimene vii pentru experimentele medicale. Eu nu sunt bărbat, dar sunt desemnată *Nacht und Nebel.*

Doamne.

Dacă sunt *foarte* norocoasă – adică, dacă sunt deşteaptă în privinţa asta – o să ajung să fiu împuşcată. Nu Engel mi-a spus asta; am dedus eu însămi. Mi-am pierdut speranţa că RAF va bombarda locul ăsta şi-l va face fărâme.

Vreau să-mi actualizez lista celor „10 lucruri de care îmi e frică”.

1) Frigul. (Mi-am înlocuit frica de întuneric cu frica lui Maddie de a-i fi frig. Întunericul nu mă deranjează acum, mai ales dacă e liniştit. Devine plictisitor, uneori.)

2) Să adorm în timp ce lucrez.

3) Să nu cadă bombele pe fratele meu preferat.

4) Kerosen. Numai cuvântul e destul ca să mă facă piftie, ceea ce toţi ştiu şi îl folosesc pentru efect sporit.

5) Hauptsturmführerul SS Amadeus von Linden. De fapt, ar trebui să fie în fruntea listei (omul ăsta mă orbeşte de frică), dar am luat lista în ordinea iniţială şi el l-a înlocuit pe portarul colegiului.

6) Să-mi pierd puloverul. Presupun că asta poate intra la frig. Dar e un lucru de care mă tem separat.

7) Să fiu trimisă la Natzweiler-Struthof.

8) Să fiu trimisă înapoi în Anglia şi să fiu nevoită să scriu un raport despre CE am făcut eu în Franţa.

9) Să nu fiu în stare să-mi termin povestirea.

10) De asemenea, s-o termin.

Nu-mi mai e frică să îmbătrânesc. Într-adevăr, nu pot să cred că am spus vreodată ceva atât de prostesc. Atât de copilăros. Atât de jignitor şi de *arogant.*

Dar mai ales, atât de prostesc. *Vreau cu disperare să îmbătrânesc.*

Toată lumea e emoţionată de vizita femeii de la radioul american. Interviul meu se va ţine în camera de lucru a lui von Linden, sau birou, sau ce e. Am fost dusă s-o văd, mai devreme, azi, ca să fiu prevenită şi să nu cad într-o uluire stupefiată văzând-o pentru prima oară în faţa reporterei cu interviul (să mă prefac că toate „interviurile” mele au avut loc sub candelabrul de sticlă veneţiană, în această plăcută şi confortabilă cămăruţă retrasă, cu lambriuri de lemn. Să mă prefac că am stat şi am scris la măsuţa lui frumoasă de lemn cu intarsii din secolul al optsprezecelea în fiecare după-amiază. Să mă prefac că îi întreb papagalul din colivia lui de bambus să-mi aducă-aminte cuvintele germane nefamiliare, ori de câte ori mă încurc).

(Sau probabil nu. Papagalul de ajutor ar putea părea prea forţat.)

Nu scriu acum acolo – sunt în debaraua mea obişnuită şi goală, proptită la masa de oţel tubular cu gleznele legate de scaun, cu Scharführerul SS Thibaut şi tovarăşul lui al cărui nume nu mi s-a spus suflându-mi în ceafa.

O să scriu despre Scoţia. Nici măcar n-am fost cu Maddie vreodată pe acolo, dar e ca şi când aş fi fost.

Nu ştiu ce anume pilota în noaptea în care a fost obligată să rămână la Deeside, lângă Aberdeen. Nu pilota numai Lysander-uri şi, în acel prim an al ei, nu făcuse prea multe curse de taxi, aşa că probabil nu era niciun Anson. Să zicem că era un Spitfire, pentru distracţie – cel mai spectaculos şi mai iubit dintre avioanele de vânătoare –, chiar şi piloţii Luftwaffe s-ar lăsa supuşi unei extracţii de măsele de minte cu patentul, dacă aşa ar câştiga o oră la panoul de comandă al unui Spitfire. Să zicem că era la sfârşitul lui noiembrie ’41, Maddie livra un Spitfire aerodromului scoţian de unde avioanele decolau ca să apere transporturile navale de pe Marea Nordului sau probabil să facă fotografii aerodroamelor ocupate de Luftwaffe în Norvegia.

Avioanele noastre de recunoaştere sunt pavoazate cu un adorabil camuflaj roz-portocaliu cu mov, ca să semene cu norii. Deci hai să zicem că Maddie zbura cu un Spitfire roz, dar nu sus, în tăriile cerului albastru, ca piloţii de vânătoare. Zbura cu prudenţă, înaintând de-a lungul coastei şi pe deasupra *strath*-urilor – văile largi ale Scoţiei, pentru că norii erau joşi. Era cam la 900 de metri deasupra nivelului mării, dar între Tay şi Dee, Munţii Cairngorm se ridică mai mult de atât. Maddie zbura singură, atentă şi fericită, la mică înălţime deasupra Highland-urilor cu vârfurile înzăpezite, cu avionul acela cu aripi destul de conice, asurzită de motorul Merlin, navigând după propriile estimări.

Vâlcelele erau pline de gheaţă şi de ceaţă. Ceaţa stătea adunată ca pernele în pliurile dealurilor; piscurile munţilor din depărtare străluceau orbitor, colorate în roz şi alb, în

razele soarelui foarte jos, care însă nu atingeau şi aripile Spitfire-ului. Ceaţa rece a Mării Nordului, *haar,* se apropia de coastă, închizând orizontul. Era atât de frig, încât umezeala aerului se cristaliza la interiorul calotei de plexiglas, încât părea să ningă uşor în cockpit.

Maddie a aterizat la Deeside chiar înainte de apus. Dar nu a fost un apus de soare; a fost amurg cenuşiu care se transforma în vineţiu, şi ea ar fi trebuit fie să-şi petreacă noaptea într-un pat de rezervă trist, nefăcut, în camera de oaspeţi din cazarma ofiţerilor, fie să-şi găsească o gazdă în Aberdeen. Altminteri, ar fi trebuit să-şi petreacă jumătate de noapte într-un tren neîncălzit şi neluminat pentru camuflaj şi probabil să ajungă înapoi la Manchester la două dimineaţa. Fiindcă nu voia să se confrunte cu singurătatea cazării spartane a aeroportului sau cu o proprietăreasă din Aberdeen cu faţă dură de granit, care nu i-ar fi acceptat cupoanele de raţii ca plată pentru o masă de seară neprevăzută, Maddie a optat pentru tren.

S-a dus până la gara de pe calea ferată secundară de la Deeside. Nu existau hărţi cu trasee afişate pe pereţi, ci o pancartă ca din Ţara Minunilor pe care scria: „Dacă ştii unde te afli, atunci, te rog, spune şi celorlalţi”. Nu exista nicio lumină în sala de aşteptare, pentru că i-ar fi dat de gol, când ai fi deschis uşa. Vânzătorul de la casa de bilete avea o veioză de birou chioară, aprinsă în spatele minusculei sale cabine.

Maddie s-a adunat un pic. Fetelor din ATA li se făcuse o bună publicitate în ziare şi se aştepta din partea lor să se ridice la anumite standarde de îngrijire. Dar a descoperit că oamenii nu recunoşteau totdeauna uniforma ei bleumarin, cu aripile aurii de pilot ATA, sau nu ştiau ce văd, iar Scoţia era o ţară tot atât de străină ca Franţa, pentru Maddie.

— E vreun tren care să vină curând? a întrebat ea.

— Da, este, a încuviinţat omul de la casa de bilete, la fel de criptic ca afişele de pe peron.

— Când?

— Zece minute. Da, zece minute.

— Merge la Aberdeen?

— Oh, nu, nu la Aberdeen. Următorul tren e pe linia secundară spre Castle Craig.

Ca să fie mai uşor, traduc vorbirea omului de la casa de bilete din dialectul doric din Aberdeen. Maddie, cum ea, una, nu vorbea fluent doricul, nu era sigură că a auzit corect.

— *Castelul Craig?*

— Castle Craig, a repetat laconic acea sperietoare de funcţionar feroviar. Dus la Castle Craig, domnişoară?

— Nu – nu! a zis Maddie cu înţelepciune, apoi, dintr-o pornire de pură nebunie, provocată, fără îndoială, de singurătate, foame şi oboseală, a adăugat: Nu un dus, trebuie să mă întorc. Un dus-întors, vă rog. Clasa a treia, dus-întors, la Castle Craig.

O jumătate de oră mai târziu: Oh, ce-am făcut! şi-a zis Maddie, în gândul ei, în timp ce trenul străvechi, cu două vagoane îngheţate bocnă, care sosise în gară, se hurduca şi trecea pe lângă mai multe peroane de gară anonime, cufundate în beznă, purtând-o pe Maddie din ce în ce mai departe, în dealurile bântuite din Highland-urile Scoţiei.

Compartimentul din vagonul trenului era slab luminat de un singur bec albastru, în plafon. Vagonul nu era încălzit. În compartiment nu era alţi călători în afară de Maddie.

— Când e următorul tren înapoi? l-a întrebat ea pe controlorul de bilete.

— Ultimul e peste două ore.

— Mai e vreunul înainte de ăsta?

— *Ultimul* e peste două ore, a repetat el, fără bunăvoinţă.

(Unii dintre noi încă nu i-au iertat pe englezi pentru Bătălia de la Culloden, ultima bătălie purtată pe pământ britanic, din 1746. Închipuiţi-vă ce vom spune despre Adolf Hitler peste două sute de ani.)

Maddie a coborât din tren la Castle Craig. Nu avea alt bagaj în afară de masca de gaze şi sacul de zbor, în care era o fustă, pe care ar fi trebuit s-o poarte când nu zbura, dar în care nu avusese cum să se schimbe, hărţile ei,

însemnările de pilot şi rigla circulară de calcul pentru viteza vântului. În plus, o periuţă de dinţi şi batonul de două uncii de ciocolată pentru ultimul ei zbor. Îşi aduse aminte cum aproape că-i dăduseră lacrimile când Dympna îi povestise că fusese nevoită să petreacă noaptea în spatele unui Fox Moth şi că fusese gata să moară îngheţată. Maddie se întreba dacă ea avea să moară îngheţată înainte ca trenul din care tocmai coborâse să se întoarcă, în cele din urmă, la Deeside, peste două ore.

Aici cred că ar trebui să vă reamintesc că familia mea este demult stabilită în rândurile mai degrabă înalte ale aristocraţiei britanice. Maddie, cum vă amintiţi, este nepoata unui negustor imigrant. Ea şi cu mine nu ne-am fi întâlnit niciodată pe timp de pace. *Niciodată*, cel puţin dacă eu nu m-aş fi hotărât să cumpăr o motocicletă din Stockport – şi probabil m-ar fi servit Maddie. Dar dacă n-ar fi fost un radio-operator atât de bun şi n-ar fi fost promovată atât de rapid, e foarte puţin probabil că ne-am fi împrietenit chiar şi în vreme de război, pentru că ofiţerii britanici nu se amestecă oricum cu gradele inferioare.

(Nu cred nicio clipă – că nu ne-am fi împrietenit noi, cumva – că o bombă neexplodată nu s-ar fi declanşat şi ne-ar fi aruncat pe amândouă în acelaşi crater sau că Dumnezeu însuşi n-ar fi coborât ca să ne dea cap în cap într-o strălucire de rază verde. Dar n-ar fi fost *probabil)*

În orice caz, îndoielile în creştere ale lui Maddie în privinţa acestei prost-gândite călătorii cu trenul se bazau în primul rând pe convingerea ei că pur şi simplu n-ar fi putut să meargă să bată la uşa castelului unui moşier şi să-i ceară găzduire sau măcar o cană de ceai, cât timp aştepta ea întoarcerea trenului. Ea era doar Maddie Brodatt şi nu vreo descendentă a lui Mary, Regina scoţienilor, sau a lui Macbeth.

Însă nu luase în calcul şi Războiul. Am auzit o mulţime de oameni spunând că războiul a nivelat sistemul claselor britanice. *Nivelat* e probabil un cuvânt prea tare, dar cu siguranţă ne-a amestecat puţin, laolaltă.

Maddie a fost singurul pasager care a coborât la Craig

Castle şi, după ce a dârdâit vreo cinci minute pe peron, şeful de gară a ieşit s-o salute personal.

— Sunteţi o colegă a tânărului Jamie, de sus, din Casa Mare, nu-i aşa?

Pe moment, Maddie a fost prea surprinsă ca să-i poată răspunde.

— O să se bucure de-o companie plăcută, sigur că da, singur, în castelul ăla, doar cu jigăriţii ăia mici din Glasgow.

— Singur? a repetat răguşit Maddie.

— Da, Lady e plecată la Aberdeen pentru trei zile, cu Serviciul de Voluntariat pentru Femei, ca să facă pachete cu ciorapi şi ţigări de trimis băieţilor noştri care luptă în deşert. E numai tânărul Jamie, singur, cu evacuaţii. Opt la număr, Lady i-a primit, ultimii din coadă – nimeni altcineva nu i-ar fi luat, jegoşii ăia mici, plini de lindeni şi cu mucii pân' la brâu. Taţii toţi la muncă pe vase, bombele căzând noapte şi zi, copilandrii n-au ieşit din case în viaţa lor. Lady a zis că a crescut ea şase odrasle de-ale ei, din care cinci băieţi, aşa că opt băieţi ai altcuiva n-o să fie prea mare deosebire. Dar a plecat şi l-a lăsat pe tânărul Jamie să le facă ceaiul cu bietele lui mâini ciungi…

Inima lui Maddie s-a înflăcărat la ideea de a-l ajuta pe Jamie să facă ceai pentru opt evacuaţi din Glasgow.

— Pot să ajung pe jos până acolo?

— Da, o juma' de milă pe drumul principal pân' la poartă, apoi încă o milă pe aleea maşinilor.

Maddie i-a mulţumit, iar el şi-a scos chipiul în faţa ei.

— De unde aţi ştiut că sunt o prietenă de-a lui Jamie? a întrebat ea.

— După bocanci, a zis şeful de gară. Voi, toţi băieţii din RAF, aveţi aceiaşi bocanci. Nu l-am văzut pe tânărul Jamie să şi-i scoată vreodată. Mi-ar plăcea şi mie o pereche.

Maddie a mers prin întuneric şi vânt până la Castelul Craig, fierbând în sinea ei, surâzătoare, având un sentiment de uşurare şi de nerăbdare.

Sunt un băiat din RAF! s-a gândit ea şi a râs tare, în întuneric.

Castelul Craig e un castel mic – vreau să spun, comparativ cu Castelele Edinburg sau Stirling; sau Balmoral, unde stă regele, vara; sau Glamis, unde locuieşte familia reginei. Dar e un castel autentic, bucăţi din el au aproape şase sute de ani, cu şanţul lui de apărare în caz de asediu, cu beciuri pe care le poţi folosi ca temniţe sau pivniţe de vinuri, şi patru scări spiralate diferite, astfel încât nu toate camerele de la fiecare etaj sunt legate. Există o încăpere pierdută în spatele unui perete închis (există şi o fereastră lipsă pe zidul exterior şi un coş de fum în plus, aşa că ştim sigur că a fost cândva o cameră acolo). De asemenea, există camere de arme şi camere de trofee, o cameră de biliard şi un fumoar, două biblioteci, nenumărate camere de repaos şi saloane etc. Momentan, cele mai multe dintre acestea sunt sub acoperitoarele de praf, pentru că toată lumea îşi aduce contribuţia la Război, inclusiv servitorimea.

Când a sosit Maddie, părea pustiu – fără nicio lumină, fireşte –, dar ea a zgâlţâit încrezătoare încuietoarea de la uşa principală şi, în cele din urmă, un foarte murdar evacuat din Glasgow, mânjit de ou de la colţul gurii până la urechea stângă, i-a deschis. În mână ţinea un sfeşnic de tablă.

— Jack-fii-atent[40], a zis Maddie.

— Pe mine mă cheamă *Jock,* a răspuns evacuatul.

— Te-am deranjat de la ceai?

Jock i-a răspuns cu o şarjă scurtă de silabe de Glasgow. Ar fi putut la fel de bine să vorbească şi germana, după cât a priceput Maddie.

Voia să-i atingă aripile aurii de pe umeri. I le-a arătat cu degetul, ca s-o facă să înţeleagă.

Ea l-a lăsat.

— Hai ’năuntru, a zis el ferm, radios, de parcă ea trecuse un test.

Băiatul închise uşa masivă de stejar ferecat cu fier în

[40] Vers dintr-o cunoscută poezioară de copii (Jack be nimble, / Jack be quick, / And Jack jumps over the candle stick); se credea că aduce noroc dacă sari peste sfeşnic fără să stingi lumânarea.

urma lor şi o conduse pe Maddie prin labirintul în care m-am născut eu.

Au ieşit în bucătăria de la subsol – cu patru chiuvete şi trei cuptoare, şi arzătoare destule cât să facă mâncare pentru cincizeci de oaspeţi, şi o masă de pin destul de mare cât să ia loc la ea toţi servitorii, dacă ar fi fost vreunul. În jurul acestei mese erau şapte băieţi – cu adevărat mici, de şcoală primară, Jock fiind cel mai în vârstă şi de vreo doisprezece ani – toţi purtând ghete cu ţinte şi pantaloni scurţi (ca să se facă economie la stofa), peste care aveau pulovere de şcoală, în diverse stadii de mizerie, toţi cu feţele mânjite de ou, toţi înfulecând batoane de pâine prăjită cu o viteză alarmantă. Şezând pe impozanta sobă neagră victoriană, prezidând peste un cazan de fier în clocot, era Onorabilul fiu mezin al Moşierului de la Castelul Craig – arătând în cele mai mici detalii ca un erou muntean scoţian modern, într-un kilt decolorat din tartan Hunting Stewart, ciorapi de lână tricotaţi manual, şi un pulover de lână de aviator RAF, tricotat la maşină. Bocancii lui erau exact modelul bocancilor lui Maddie.

— Trei minute, cine-i gata? anunţă el, răsturnând o extraordinară clepsidră de bronz aurit şi scoţând la vedere un ou fiert cu o pereche de cleşti de zahăr din argint.

Mâinile lui mutilate, cu numai două degete şi degetul mare rămase la fiecare, erau agile şi rapide. Amuşină aerul.

— Ei, Tam, întoarce pâinea aia înainte să se ardă! se răsti el, apoi se întoarse şi o văzu pe Maddie.

Ea nu l-ar fi recunoscut ca Jamie – în noaptea aceea era întruchiparea sănătăţii înfloritoare, nici pe departe invalidul deprimat, cu faţă pământie, pe care-l văzuse ultima oară zăcând bandajat şi nerăspunzând nimănui, într-un scaun Bath cu rotile. Însă nu se îndoise nicio clipă că el era fratele celei mai bune prietene a ei. Acelaşi păr drept şi blond, aceeaşi statură zveltă, aceleaşi trăsături instantaneu fermecătoare, cu o uşoară sclipire de sminteală în spatele ochilor vioi.

El o salută. Efectul a fost incredibil. Toţi cei şapte băieţi (plus Jock) l-au imitat prompt, sărind în picioare şi târşâindu-şi scaunele.

— Sublocotenent Brodatt de la Auxiliara de Transport Aerian, s-a prezentat ea.

Băieţii şi-au declinat numele ca un şir de cădeţi: Hamish, Angus, Mungo, Rabbie, Tam, Wullie, Ross şi Jock.

— Trupele neregulate de la Castelul Craig, a zis Jamie. Ai vrea să stai cu noi la masă, la un ou fiert, sublocotenent Brodatt?

Raţia de ouă a lui Maddie se ridica la o bucată pe săptămână. De regulă, îl dona bunicii ei ca să facă vreo prăjitură sau pentru ochiurile de duminică dimineaţa, la care adesea nu ajungea, oricum.

— Sunt găini pe tot domeniul, i-a spus ei Hamish, când s-a aşezat lângă băieţi. Putem mânca orice ou găsit.

— Le dă şi o ocupaţie, de asemenea, să le caute, a zis Jamie.

Maddie a decapitat oul cu linguriţa. Gălbenuşul fierbinte, strălucitor, era ca soarele de vară răzbătând printre nori, ca prima narcisă galbenă în zăpadă, o monedă de aur într-o batistă albă de mătase. Şi-a adâncit linguriţa în el şi a lins-o.

— Voi, băieţi, a zis ea încet, uitându-se în jur la feţele murdare, aţi fost evacuaţi la un castel magic.

— E adevărat, domnişoară, a zis Jock, uitând că ea era ofiţer.

I-a turuit ceva în dialect de Glasgow.

— Vorbeşte mai rar, i-a poruncit Jamie.

Jock a repetat la fel, dar mai tare. Maddie a prins esenţa.

— E o stafie care stă în capul scărilor din turn. Îngheţi din cap până-n picioare dacă treci prin ea din întâmplare.

— Eu am văzut-o, a zis Angus, mândru.

— Ei, ba n-ai văzut nimic, l-a zeflemisit Wullie cu dispreţ. Şi tu dormi cu un ursuleţ de pluş. Nu e nicio stafie.

Izbucniră într-o ceartă de neînţeles despre stafie. Jamie s-a aşezat vizavi de Maddie şi şi-au zâmbit unul altuia.

— Mă simt copleşită numeric, zise Maddie.
— Şi eu, a încuviinţat Jamie.

El îşi ducea traiul mai mult sau mai puţin în bucătărie şi în cea mai mică dintre cele două biblioteci. Trupele neregulate ale Castelului Craig îşi făceau veacul mai ales pe afară. Dormeau câte trei în pat, în străvechile noastre paturi cu baldachin. Băieţandrii erau fericiţi să se îngrămădească în câte unul, aşa cum făceau şi când erau la ei acasă, economisind astfel cearşafurile, lăsându-i pe Ross şi pe Jock să împartă un alt pat (Ross fiind fratele mai mic al lui Jock). Jamie i-a pus să se spele pe corp şi pe dinţi, în stil militar (sau în stil de internat şcolar) la cele patru chiuvete din bucătărie, câte doi băieţi la o chiuvetă, foarte eficient. Apoi i-a condus literalmente în marş pe toţi la culcare, a instalat-o pe Maddie în biblioteca lui, vizuina lui de vulpe, şi s-a întors peste douăzeci de minute, cu un ibric de argint în care aburea cafeaua.

— E cafea de-adevăratelea, a zis el. Din Jamaica. Mama o păstrează pentru ocazii speciale, dar a început să-şi piardă aroma.

Se lăsă să cadă pe unul dintre fotoliile cu pielea crăpată din faţa vetrei şemineului, cu un oftat.

— Cum ai ajuns totuşi până aici, Maddie Brodatt?

— „A doua la dreapta şi apoi drept înainte până în zori”, a răspuns ea prompt – căci într-adevăr se simţea în Ţara de Nicăieri.

— Măi, să fie, e chiar aşa evident că eu sunt Peter Pan?

Maddie râse.

— Băieţii Pierduţi te-au dat de gol.

Jamie îşi studie mâinile.

— Mama ţine ferestrele deschise în toate dormitoarele cât suntem plecaţi, ca doamna Darling, pentru eventualitatea în care venim în zbor acasă şi ea nu ne aşteaptă.

Îi turnă lui Maddie o ceaşcă de cafea.

— Fereastra mea e închisă, acum. Nu zbor, în momentul de faţă.

Vorbise fără amărăciune.

Maddie i-a pus o întrebare pe care voise să i-o pună de când îl văzuse prima oară, numai că nu avusese curajul.

— Cum ai făcut de-ai reuşit să-ţi salvezi mâinile?

— Mi-am vârât degetele în gură, a răspuns Jamie fără ezitări. Schimbam mâinile la fiecare treizeci de secunde sau cam aşa. Nu încăpeau mai mult de trei degete odată, aşa că m-am gândit că mai bine mă concentram pe cele cărora aveam să le simt cel mai tare lipsa. Fraţii mei mai mari şi sora mea au început să mă numească Omul-care-nu-avea-nici-un-deget-la-picioare, după o poezie foarte caraghioasă de-a lui Edward Lear[41].

Sorbi din cafeaua lui.

— Având ceva la care să mă concentrez, probabil mi-a salvat mai mult decât mâinile. Pilotul navigator, care a fost doborât odată cu mine, s-a dat bătut pur şi simplu, la numai vreo oră după ce căzuserăm în apă. Pur şi simplu s-a lăsat la fund. N-am vrut să mă gândesc la asta.

— Te mai întorci?

Şovăi puţin, dar când vorbi, o făcu hotărât, de parcă ar fi fost o problemă pe care trebuia s-o rezolve.

— Doctorul meu spune că s-ar putea să nu mai fiu primit într-un echipaj de bombardier. Dar… aveţi, în ATA, un tip cu un braţ care pilotează, nu-i aşa? M-am gândit că poate m-ar primi ei. Aviatori vechi şi scoşi din uz[42], nu aşa vi se spune?

— Eu, nu, zise Maddie. Eu sunt una dintre Aviatoarele întotdeauna îngrozite[43].

Jamie râse.

— Tu, îngrozită? Vezi să nu!

— Nu-mi plac armele, zise Maddie. Într-o bună zi o să se tragă în mine, în aer, şi-o să mă prăbuşesc în flăcări, numai

---

[41] Edward Lear (1812–1888) a fost un artist, ilustrator, autor şi poet englez, cunoscut mai ales pentru absurdul literar cultivat în proza şi poezia sa, mai ales în limerick-urile pe care le-a popularizat.

[42] În original, joc de cuvinte pentru acronimul ATA – *Ancient and Tattered Airmen.*

[43] Altă semnificaţie, în glumă, pentru ATA – *Always Terrified Airwomen.*

pentru că sunt prea speriată să pilotez avionul.

Jamie nu mai râse.

— Trebuie să fie cumplit, zise Maddie, liniştit. N-ai mai zburat deloc… de atunci?

El clătină din cap.

— Dar aş putea, totuşi.

După cum îl văzuse descurcându-se în seara aceea, ea îşi zise că probabil ar fi putut.

— Câte ore ai însumat?

— Sute, răspunse el. Mai mult de jumătate au fost zboruri de noapte. Cele mai multe pe Blenheim-uri – pe astea am pilotat tot timpul cât am fost operaţional.

— Şi pe ce te-ai antrenat? întrebă Maddie.

— Pe Anson-uri. Lysander-uri, la început.

O privea intens pe deasupra cănii de cafea, de parcă ea condusese un interviu şi el aştepta să audă dacă primea slujba. Bineînţeles că nu era deloc treaba ei şi nu avea nicio autoritate. Dar şi ea aterizase cu Lysander-uri de prea multe ori pe acel aerodrom ciudat al RAF de la Servicii Speciale, ştiţi, ba chiar petrecuse o noapte în baraca privată acoperită cu iederă a celor din Escadrila Lunii, ascunsă într-o pădurice de la marginea aerodromului normal (nu se găsise niciun alt loc s-o cazeze şi fusese cu mare grijă separată de ceilalţi vizitatori). Avea o oarecare idee despre greutăţile pe care escadrila aceea specială le avea în a găsi şi a păstra piloţii. Se cereau sute de ore de zbor de noapte, franceza fluent şi, cu toate că nu puteau lua decât voluntari, erau o unitate operativă atât de secretă încât nu li se permitea să recruteze pe nimeni.

Maddie avea o regulă în privinţa datului mai departe al favorurilor, pe care o numea Principiul Lăsării la Aerodrom. Dacă cineva avea nevoie să ajungă la un aerodrom şi tu puteai să-l duci acolo, cu Anson-ul, cu motocicleta, cu poneiul sau în spinare, întotdeauna trebuia să încerci să-l iei. Pentru că într-o zi se putea să ai tu nevoie de o cursă până la un aerodrom. Şi altcineva, diferit, trebuia să te ducă pe tine, aşa că favorurile treceau de la unul la altul, nu se răsplăteau.

Acum, vorbind cu Jamie, Maddie s-a gândit la toate lucrurile pe care Dympna Wythenshawe le făcuse sau le spusese pentru Maddie, lucruri care pe Dympna n-o costaseră nimic, dar care lui Maddie îi schimbaseră viaţa. Maddie ştia că n-ar fi putut s-o răsplătească niciodată pe Dympna cu aceeaşi monedă; dar acum, potrivit Principiului Lăsării la Aerodrom, Maddie avea o şansă de a da mai departe favorurile care schimbau viaţa.

— Ar trebui să îl întrebi pe comandantul tău despre zborurile de la Servicii Speciale, i-a spus ea lui Jamie. Cred că ai avea o şansă să intri în rândurile lor.

— Serviciile Speciale? a repetat Jamie după ea, la fel cum repetase Maddie după Theo Lyons, cu câteva luni înainte.

— Ei fac zboruri în misiuni ultrasecrete, a zis Maddie. Operaţiuni pe piste scurte, aterizări de noapte. Cu Lysander-uri şi uneori cu Hudson-uri. Nu e o escadrilă numeroasă. Voluntari pentru unitatea de Operaţiuni Speciale RAF şi, dacă ai nevoie de recomandări, cere să vorbeşti cu…

Numele pe care i l-a dat lui Jamie era numele de împrumut al ofiţerului de informaţii care m-a recrutat pe mine.

A fost probabil cel mai îndrăzneţ lucru pe care l-a făcut ea vreodată. Maddie nu putea decât ghici cu ce se ocupa ofiţerul. Dar îşi amintise numele lui – sau, mai degrabă, numele pe care îl folosise el când îi cumpărase un whisky în Green Man – şi îl văzuse *de mai multe ori* pe aerodromul secret (şi el care crezuse că fusese atât de isteţ!). O grămadă de civili ciudaţi veneau şi plecau de pe aerodromul acela, dar Maddie nu văzuse prea mulţi, iar când recunoştea pe cineva pe care *chiar* îl mai văzuse, îi rămânea în minte ca o foarte bizară coincidenţă.

(Afurisitul şi Machiavelicul Ofiţer Englez de Informaţii care se juca de-a Dumnezeu.)

Jamie a repetat numele cu voce tare ca să şi-l fixeze în minte şi s-a aplecat, ca să se uite mai atent la Maddie, la lumina focului din şemineul bibliotecii.

— De unde naiba ai aflat tu genul ăsta de informaţie?

— „Gura slobodă costă vieţi”, i-a răspuns Maddie cu fermitate.

Iar Omul-care-nu-avea-nici-un-deget-la-picioare a râs, pentru că vorbise exact ca sora lui mai mică. Adică sora lui mai tânără. (Adică eu).

Cât n-aş fi dat să stau şi eu în bibliotecă, la Castelul Craig, cu ei toţi, în noaptea aceea! Mai târziu, Maddie a dormit în patul meu (mama întotdeauna ne păstrează paturile pregătite, pentru orice eventualitate). Era frig cu fereastra deschisă, dar, ca şi mama şi ca doamna Darling, Maddie a lăsat fereastra cum a găsit-o, de asemenea, pentru orice eventualitate. Mi-ar plăcea să-mi pot îngădui să scriu despre dormitorul meu, dar trebuie să mă opresc mai devreme, azi, ca von Linden să mă poată instrui pentru interviul radio de mâine. În orice caz, dormitorul meu de acasă, din Craig Castle, Castelul Craig, n-are nicio legătură cu războiul.

Blestematul ăsta de interviu radio. Numai minciuni, minciuni şi iar minciuni.

Ormaie 20.XI.43 JB-S

Ar trebui să folosesc timpul acesta ca să-mi fac propriile însemnări despre interviul radio de ieri – ca un soi de paravan de siguranţă, în caz că emisiunea radiofonică nu se potriveşte cu ceea ce îşi aminteşte v. L. Despre ea. Aş fi scris despre asta oricum, dar SĂ FIU A NAIBII, CÂND O SĂ TERMIN DE SCRIS MAREA MEA DISERTAŢIE DESPRE TRĂDARE?

Chiar s-au străduit să mă facă prezentabilă, de parc-aş fi fost o debutantă ce trebuia prezentată regelui Angliei încă o dată. S-a decis (nu de către mine) că mult iubitul meu pulover mă făcea să arăt prea slabă şi palidă, de asemenea că se cam zdrenţuise, aşa că mi-au spălat şi mi-au călcat bluza şi, temporar, mi-au dat înapoi eşarfa de mătase cenuşie. Am fost consternată să descopăr că încă o mai aveau – presupun că face parte din dosarul meu şi că încă mai caută vreun cod nedezvăluit în imprimeu.

M-au lăsat să-mi strâng părul, dar au făcut mare gălăgie despre cum să-l fixez, pentru că nimeni nu are încredere în mine să-mi dea acele de păr. În cele din urmă, mi s-a îngăduit să folosesc CIOTURI DE CREIOANE. DUMNEZEULE, cât sunt de frumoase. De asemenea, mi s-a îngăduit să-mi fac singură pieptănătura, pentru că A) Engel nu reuşea să-l facă să stea şi B) nu putea ascunde creioanele la fel de bine cum am făcut-o eu. Şi chiar după ce mi-am înmuiat, timp de vreo oră, vârfurile degetelor în kerosen (cine ar fi crezut că are atâtea întrebuinţări?) n-au izbutit să mă scape de petele de cerneală de sub unghii. Dar asta dă un plus de credibilitate poveştii stenografei, cred eu. De asemenea, pentru că după aceea mâinile mele trăsneau a kerosen, mi s-a îngăduit să mă spăl temeinic cu o încântătoare bucată de săpun cremos american, foarte curios, care *plutea* în lighean când îl lăsai din mână. De unde naiba a apărut *ăsta*? (În afară de răspunsul evident,

„America”.) Arăta ca săpunul de hotel, dar ambalajul era în engleză şi n-ar fi putut să fie de la hotelul de aici.

C d M, le Château des Mystères

Engel mi-a făcut unghiile. Nu mi s-a dat voie să mi le fac singură, ca să nu înjunghii pe careva cu pila. A fost cât de crudă a putut, fără să-mi dea de-a dreptul sângele (a reuşit să mă facă să plâng), dar altminteri e o manicură perfectă. Sunt sigură că, în cazul ei, simţul modei zace sub masca de Mädchen[44] teutonă, pe care o afişează pentru Gestapo.

M-au instalat la măsuţa marchetată, cu nişte documente neimportante la care să lucrez – să găsesc cele mai bune legături între orarul trenurilor franceze şi orarul autobuzelor şi să fac o listă, în germană. Când au adus-o pe reporteriţă, m-am ridicat în picioare cu un zâmbet artificial şi am traversat covorul persan vechi ca s-o întâmpin, simţindu-mă exact ca şi când aş fi jucat rolul secretarei, în deschiderea spectacolului de noapte al piesei *Alibi,* de Agatha Christie.

— Georgia Penn, s-a prezentat crainica radio, întinzându-mi mâna.

E cam cu vreo treizeci de centimetri mai înaltă decât mine, merge în baston, şchiopătând puternic. De aceeaşi vârstă cu von Linden, mare, zgomotoasă şi prietenoasă – ei bine, *americancă* tipică. A lucrat în Spania în timpul războiului civil, corespondent străin, şi a fost foarte urât tratată de republicani, de unde şi înclinaţia ei pro-fascistă. În mod normal, are sediul în Paris, unde se ocupă de o emisiune radio intitulată „Nicăieri nu-i ca acasă”, plină de melodii de jazz, reţete de plăcinte şi aluzii descurajatoare de tipul: dacă eşti înrolat pe o navă de război în Mediterana, iubita ta probabil te înşală pe la spate, în State. Tâmpeniile astea sunt difuzate la nesfârşit, ca să li se facă dor de casă soldaţilor americani. Aparent, yankeii ar asculta *orice,* dacă e inclusă şi muzică bună. BBC-ul e prea serios pentru gusturile lor.

I-am strâns mâna femeii trădătoare şi i-am spus, cu sânge rece, *en français pour que l'Hauptsturmführer,* care

[44] Fată, fecioară, în lb. germană.

nu ştie engleza, *puisse nous comprendre*[45]:

— „Mă tem că nu vă pot spune numele meu”.

Ea şi-a întors privirile la von Linden, care stătea, politicos, în picioare, lângă ea.

— *Pourquoi?* l-a întrebat ea.

E chiar mai înaltă decât von Linden, iar franceza ei are aceeaşi nazalizare lăbărţată americană în vocale ca şi engleza ei.

— De ce nu pot să ştiu cum o cheamă?

Se uită din nou la mine, de la colosala ei înălţime. Eu mi-am aranjat puţin eşarfa şi mi-am luat poza degajată a unui sfânt ciuruit cu săgeţi, ţinându-mi mâinile la spate, un picior în faţa celuilalt, puţin întors în afară, cu genunchiul îndoit, şi capul înclinat într-o parte.

— Pentru protecţia mea, am zis eu. Nu vreau ca numele meu să fie făcut public.

Ce PROSTIE. Presupun că aş fi *putut* spune „Eu trebuie să dispar în Noapte şi Ceaţă[46]…” Nu ştiu ce-ar fi priceput ea din asta. N-aveam voie să-i spun nici măcar în ce ramură militară servesc.

Von Linden mi-a dat şi mie un scaun, lângă al domnişoarei Penn, departe de măsuţa la care lucrasem. Engel se învârtea pe după el, ca o subordonată. Domnişoara Penn i-a oferit o ţigară lui von Linden, care i-a refuzat-o cu un gest dispreţuitor.

— Dar eu pot? a zis ea, iar când von Linden a ridicat din umeri, politicos, ea şi-a luat o ţigară şi mi-a oferit şi mie.

Pariez că şi Engel ar fi vrut una.

Am răspuns:

— *Merci mille fois*[47].

El n-a spus *nimic. O, mein Hauptsturmführer! Laşule!*

Ea s-a apucat să aprindă ţigările şi a anunţat, în franceza ei repezită, directă:

— Nu vreau să-mi pierd vremea ascultând propaganda. Asta-i meseria mea şi mă pricep. O să fiu sinceră cu

[45] În franceză, pentru ca Hauptsturmführerul (...) să ne poată înţelege.

[46] Aluzie la *Nacht und Nebel.*

[47] Mii de mulţumiri (fr.).

dumneata – mă interesează adevărul. *Je cherche la vérité.*

— Accentul dumneavoastră e groaznic, i-am răspuns eu, tot în franceză. N-aţi vrea să repetaţi în engleză?

A repetat – fără să se simtă jignită, foarte serioasă, într-un nor de fum.

— Mă interesează adevărul.

E al naibii de bine că von Linden mi-a dat voie să iau ţigara asta, fiindcă altminteri nu ştiu cum aş fi reuşit să ascund faptul că fiecare dintre noi vântura propriul MALDĂR DE MINCIUNI.

— Adevărul, am spus, în cele din urmă, în engleză.

— Adevărul, a încuviinţat ea.

Engel s-a repezit în ajutorul meu cu o farfurioară (nu existau scrumiere), eu am fumat ţigara până la filtru, trăgând din ea de cinci ori lung, adunându-mă pentru răspuns.

— Adevărul, am zis în engleză şi am suflat şi ultima moleculă de nicotină şi oxigen din mine. Apoi, fără suflu, am spus: „Adevărul e zămislirea timpului, nu autoritatea.”[48]

M-am bâlbâit puţin, mărturisesc.

— Adevărul! Eu sunt spiritul adevărului.

Şi am râs, atât de tare, încât Hauptsturmführerul a fost nevoit să-şi dreagă glasul ca să-mi atragă atenţia să mă controlez.

— Eu sunt spiritul adevărului, am repetat. *Je suis l’ésprit de vérité.*

În aerul îmbâcsit de fum, Georgia Penn mi-a întins, cu multă bunăvoinţă, ceea ce rămăsese din ţigara ei.

— Ei bine, mă bucur să aud asta, a zis ea, pe un ton matern. Deci pot avea încredere în dumneata c-o să-mi răspunzi cinstit…

Întoarse capul spre von Linden:

— Ştiţi cum i se spune locului acestuia?

Mi-am ridicat sprâncenele, dând din umeri.

---

[48] Citat din Francis Bacon, *Truth is the daughter of time, not authority* – adică adevărul (accesibil omului) e aparent, variabil, depinde de momentul în care e cunoscut, nu este imuabil.

— *Le Château des Bourreaux,* a zis ea.

Am izbucnit din nou în râs, mi-am pus picior peste picior şi mi-am examinat încheietura mâinii.

(E un joc de cuvinte, înţelegeţi? – *Château de Bordeaux, Château des Bourreaux* – Castelul Bordeaux, Castelul Călăilor.)

— Nu, n-auzisem de asta, am spus eu.

Şi pe bune că nu auzisem – probabil pentru că sunt atât de izolată, în cea mai mare parte a timpului. Ceea ce arată că sunt atât de distrată, încât nu mă gândesc la mine.

— Ei bine, după cum vedeţi, eu sunt încă întreagă.

Ea chiar se uită pătrunzător la mine, pentru o secundă – doar o secundă. Mi-am netezit fusta pe genunchi. Apoi ea a arborat o atitudine profesională şi a scos un carneţel şi un stilou, în vreme ce un lacheu palid de-al Gestapoului, care arăta de vreo doisprezece ani, a turnat coniac (CONIAC!) pentru noi trei (noi TREI – v. L., G.P. Şi cu MINE – nu şi Engel), dintr-o sticlă de cristal, în nişte pahare cât capul meu de mari.

În momentul acesta am devenit atât de profund suspicioasă faţă de toată lumea din încăpere, încât nu-mi mai puteam aminti ce trebuia să spun. *Alibi, Alibi*, numai asta aveam în minte. Asta e altfel, nu ştiu ce se întâmplă, el vrea să mă prindă nepregătită, e o nouă şmecherie. Sunt microfoane în cameră, de ce au aprins focul din şemineu şi nu candelabrul şi ce legătură are papagalul vorbitor cu toată treaba asta?

Stai, stai, stai! Ce informaţie ar mai fi de scos de la mine? I-AM DAT GESTAPOULUI TOT CE ŞTIAM. Fac asta de săptămâni. Adună-te, fato, eşti o Wallace şi o Stuart!

În *acest* moment, mi-am lipit dinadins ţigara de palmă. Nimeni n-a băgat de seamă.

La dracu’ cu adevărul, mi-am spus eu, vehementă. *Vreau încă o săptămână.* Vreau săptămâna mea şi am s-o obţin.

Am întrebat dacă puteam vorbi în engleză cu reporteriţa; părea mai natural să vorbeşti cu o americancă în engleză şi, cu Engel de faţă, care să traducă, Hauptsturmführerul n-a avut nimic împotrivă. Aşadar,

acum depindea numai de mine să pun în scenă un spectacol bun.

El nu voia să-i pomenesc americancei despre codurile pe care i le dădusem – nici, cu siguranţă, despre, ăă, *stresantele* circumstanţe în care cedasem şi le dezvăluisem – nici despre faptul că toate cele unsprezece aparate de radiotransmisie din Lysander-ul lui Maddie fuseseră distruse de foc, când se prăbuşise. (Îmi arătaseră fotografiile alea, în timpul interogatoriului. Pozele mărite din cabina pilotului veniseră mai târziu. Cred că am mai pomenit de ele aici, dar n-am să le descriu.) Nu am urmărit exact logica lucrurilor pe care i le puteam şi nu i le puteam spune reporteriţei radio americance, de vreme ce, dacă ar fi interesat-o, ar fi putut afla cu uşurinţă de la oricine din Ormaie despre acele aparatele de radiotelegrafie distruse, dar probabil nimeni nu le spusese încă şi celor de la Serviciile de Informaţii britanice, iar Gestapoul încă mai juca acest joc de-a radioul – *das Funkspiel* –, încercând să asculte din nou codurile şi frecvenţele mele compromise pe unul dintre aparatele de radiotelegrafie capturate anterior.

(Presupun că *ar fi trebuit* să scriu despre acele fotografii, numai că n-am putut – literalmente n-am putut – a fost în timpul acelor zile în care rămăseserăm fără hârtie. Dar nici acum nu vreau să scriu.)

Am spus că eram o telegrafistă, paraşutată aici în haine civile ca să nu atrag atenţia şi că fusesem prinsă pentru că făcusem o gafa culturală – am stat puţin de vorbă amândouă despre dificultatea de a fi străin şi a încerca să te integrezi vieţii franceze de zi cu zi. Engel a dat din cap chibzuit, încuviinţând, nu când m-a ascultat pe mine, ci atunci când i-a repetat lui von Linden.

Oh, ce straniu e războiul ăsta, *mirabile dictu* – fragilul aparat de radiotelegrafie scoţian, vreau să spun operatoarea, încă suferind de pe urma micilor scurt-circuite, ascunse, vătămătoare, căpătate în timpul inumanului său interogatoriu –, şi care totuşi mai poate încă să afişeze un chip netulburat, în vreme ce stă sub

candelabrul veneţian, cu americanca Penn şi nemţii Engel şi von Linden, bând împreună un coniac şi plângându-se despre franceză!

Cu toate acestea a făcut impresia potrivită – faptul că găsisem ceva asupra căruia eram cu toţii de acord.

Penn a remarcat apoi că engleza lui Engel trebuie să fi fost învăţată în Midwestul american, ceea ce ne-a lăsat pe toţi fără replică pentru câteva momente lungi. Atunci, Engel a mărturisit că fusese studentă la Universitatea din Chicago, pentru un an (unde se pregătise să devină CHIMISTĂ. Nu cred că am întâlnit pe CINEVA cu atât de mult talent irosit). Penn a încercat s-o atragă în jocul Ştiai-că, dar singura persoană pe care o aveau în comun a fost Henry Ford, pe care Engel îl întâlnise la un dineu de caritate. Contactele americane ale lui Engel erau, toate, foarte respectabile filo-germane. Ale lui Penn, mai puţin. Nu fuseseră în Chicago în aceeaşi perioadă – Penn se stabilise în Europa încă de la începutul anilor ’30.

Fräulein Anna Engel, M. d. M. – Mädchen des Mystères.

Ne-am uitat la orarul autobuzelor tradus de mine şi am admirat stiloul Montblanc al lui v. L., pe care îl folosisem. Penn m-a întrebat dacă îmi făceam griji pentru „procesul” care mă aştepta.

— E o formalitate, nu m-am putut eu abţine de a i-o reteza brutal. O să fiu împuşcată.

Ea ceruse onestitate, la urma urmelor.

— Sunt un emisar militar prins pe teritoriu inamic prefăcându-mă că aş fi civilă. Sunt inclusă la spioni. Convenţia de la Geneva nu mă protejează.

Ea rămase tăcută pentru o clipă.

— E război, i-am amintit eu.

— Da.

A scris rapid câteva însemnări pe foile sale.

— Eşti foarte curajoasă.

Un *RAHAT!*

— Poţi vorbi despre ceilalţi prizonieri de aici?

— Nu ne prea vedem unii cu alţii.

Trebuia s-o fentez cumva.

— Mai exact, nu ne vorbim.

Fiindcă eu îi văd pe ceilalţi, chiar prea des.

— O să faceţi un tur?

Ea dădu din cap.

— Pare foarte drăguţ. Aşternuturi curate în toate camerele. Un pic cam spartan.

— Şi bine încălzite, de asemenea, am adăugat eu, răutăcios. Obişnuia să fie un hotel. Nu sunt celule de temniţă propriu-zise, nu există igrasie, nu suferă nimeni de artrită, *deloc.*

Probabil o plimbaseră prin camerele pe care le foloseau pentru personalul auxiliar – probabil chiar plantaseră câţiva în ele, ca prizonieri figuranţi. Gestapoul foloseşte parterul şi două mezanine pentru cazarea proprie şi birouri, şi toate erau păstrate în condiţii excelente. Adevăraţii prizonieri erau ţinuţi la celelalte trei caturi de deasupra. E mai greu să evadezi când eşti la cel puţin zece metri deasupra solului.

Penn păru satisfăcută. Aruncă un zâmbet forţat în direcţia lui von Linden şi rosti: „Ich danke Ihnen” – vă mulţumesc, foarte grav şi formal, apoi continuă să-i spună în franceză cât de recunoscătoare îi era pentru această oportunitate unică şi neobişnuită. Presupun că o să-i ia şi lui un interviu, separat.

Apoi se aplecă spre mine şi zise, pe un ton confidenţial:

— Pot să-ţi aduc ceva? Să-ţi trimit ceva – mici chestii? Prosoape…?

I-am spus că mi se oprise.

Ei bine – da – şi oricum ei n-ar fi lăsat-o. Nu-i aşa? Nu ştiu. Potrivit Convenţiei de la Geneva, ai voie să trimiţi lucruri folositoare prizonierilor de război – ţigări, periuţe de dinţi, prăjituri cu fructe şi cu pile înăuntru. Dar cum tocmai spusesem, Convenţia de la Geneva nu se aplica şi în cazul meu. *Nacht und Nebel, noapte şi ceaţă.* Bârrr. Din câte ştia Georgia Penn, eu nu aveam niciun nume. Cui i-ar fi adresat ea pachetul?

A insistat:

— Nu eşti…?

A fost o conversaţie extraordinară, dacă stai să te gândeşti – amândouă vorbeam codat. Dar nu într-un cod militar, nici în cod de Serviciu de Informaţii sau de Rezistenţă – doar în cod feminin.

— N-ai fost…?

Sunt sigură că Engel era în stare să completeze punctele de suspensie:

— Pot să-ţi trimit prosoape (sanitare)?

— Nu, mulţumesc, mi s-a oprit (ciclul).

— Nu eşti (însărcinată)? N-ai fost (violată)?

Violată. Ce-ar fi făcut ea dac-aş fi fost?

Oricum, tehnic vorbind, nu fusesem violată.

Nu, tocmai mi se oprise.

Nu mai avusesem ciclu de când părăsisem Anglia. Cred că trupul meu pur şi simplu şi-a suspendat activitatea în timpul acelor prime trei săptămâni. Acum îndeplineşte numai funcţiile de bază. Ştie cât se poate de bine că nu va mai fi niciodată solicitat în scopuri reproductive. Sunt un aparat de telegrafie.

Penn a dat din umeri, cu gura schiţând un zâmbet sceptic şi cu o sprânceană ridicată. Purtările ei sunt cele pe care le-ai aştepta din partea unei neveste de fermier pionier.

— Ştii, nu arăţi atât de sănătoasă, mi-a spus ea mie.

Arăt ca tocmai ieşită dintr-un sanatoriu şi sunt pe cale să pierd bătălia cu tuberculoza. Înfometarea şi privarea de somn lasă urme vizibile, IDIOŢILOR.

— N-am mai văzut soarele de şase săptămâni, am zis eu. Dar uneori vremea e aşa şi acasă.

— Ei bine, fără îndoială e plăcut, tărăgănă ea. E plăcut să vezi că tratează prizonierii atât de bine, aici.

Deodată, dintr-o singură mişcare, a răsturnat tot coniacul ei – neatins, întreaga cantitate – în paharul meu.

Eu am dat peste cap paharul şi-am înghiţit coniacul ca un marinar, mai înainte să mi-l poată lua cineva, şi tot restul după-amiezii mi-a fost rău.

Ştiţi ce a făcut aseară – von Linden, vreau să spun? A

venit şi a stat în pragul celulei mele după ce a terminat lucrul şi m-a întrebat dacă citisem Goethe. Rumegase îndelung ideea că eu puteam „cumpăra” timp, dând la schimb bucăţi din sufletul meu, şi se întreba dacă eu mă vedeam asemenea lui Faust. Nimic nu se compară cu o ezoterică dezbatere literară cu stăpânul tău tiranic, în timp ce aştepţi să treacă timpul până la execuţia ta.

La plecare, i-am spus:

— *Je vous souhaite une bonne nuit* – vă doresc noapte bună.

Nu pentru că îi doream o noapte bună, ci pentru că asta spune ofiţerul german către oaspeţii lui francezi încăpăţânaţi, pasiv-rezistenţi, în fiecare seară, în *Le Silence de la Mer*[49] – acel mic tratat de insubordonare galică, şi spiritul literar al Rezistenţei franceze. Eu primisem un exemplar de la o franţuzoaică cu care mă instruisem, imediat după ce fusese adusă înapoi de la aerodrom, anul trecut. M-am gândit că şi von Linden o citise, fiindcă e aşa un gen de Cunoaşte-ţi Inamicul (de asemenea, e foarte citit). Dar n-a părut să recunoască citatul.

Engel mi-a spus cu ce s-a ocupat el înainte de război. A fost rector la o şcoală selectă de băieţi în Berlin.

Un *director de şcoală*

De asemenea, are o fiică.

Ea e în siguranţă, la o şcoală în Elveţia, Elveţia neutră, unde niciun bombardier de-al Aliaţilor nu face raiduri nocturne. Pot să afirm cu destulă convingere că ea nu merge la şcoala *mea.* Şcoala mea s-a închis cu puţin înainte de a izbucni războiul, când majoritatea elevilor englezi şi francezi au fost retraşi, acesta fiind şi motivul pentru care eu mă dusesem la universitate ceva mai devreme.

Von Linden are o fiică doar cu puţin mai mică decât

[49] Tăcerea Mării – roman scris la începutul anului 1942 de Jean Bruller sub pseudonimul Vercors, publicat clandestin în Parisul de sub ocupaţie nazistă, devenind un simbol al rezistenţei mintale împotriva ocupanţilor germani.

mine. Acum înţeleg de ce abordează munca sa cu o distanţă atât de clinică.

Încă nu sunt sigură dacă are şi suflet, totuşi. Orice nenorocit de Jerry cu înzestrarea de la căsătorie intactă poate crea o fiică. Şi există o mulţime de directori de şcoală sadici.

Oh, Doamne, de ce-o fac – iar şi iar? AM UN CREIER DE POTÂRNICHE. EL O SĂ VADĂ TOT CE SCRIU.

Ormaie 21.XI.43 JB-S

Engel, fie binecuvântată, a sărit peste ultimele câteva paragrafe scrise de mine, ieri, când i-a tradus lui von Linden, aseară. Cred că a fost mai degrabă autoapărare din partea ei decât vreo bunăvoinţă faţă de mine. Cineva o să descopere, în cele din urmă, ce gură-spartă e, dar a devenit mai atentă la eforturile mele de a o vârî în bucluc. (I-a spus lui von Linden, în urmă cu ceva timp, că eu ştiu foarte bine să fac conversiile metrice şi doar mă prefac că habar n-am, ca să-i dau ei bătăi de cap. Dar e adevărat că ea se pricepe mai bine decât mine la asta.)

În plus, pe lângă săptămâna mea suplimentară, acum mi s-a dat şi o rezervă proaspătă de hârtie. Hârtie de portativ, cu siguranţă tot din prada ilicită din Château des Bourreaux – o mulţime de cântece populare din ultimul deceniu şi câteva piese de compozitori francezi, scrise pentru flaut şi pian. Verso-ul părţilor de flaut sunt pagini albe, aşa că am din nou hârtie pe săturate, începusem să mă îngrijorez cu micile carnete de reţete. Încă le mai folosim, pentru celelalte treburi.

FORMALITĂŢI ADMINISTRATIVE DIN TIMPUL RĂZBOIULUI

Acum condensez. Nu pot să scriu îndeajuns de repede.

Maddie a fost pregătită de SOE cu mult înainte de a-şi da ea seama de asta. Cam în aceeaşi perioadă în care Jamie a început să zboare din nou, undeva în sudul Angliei, în Manchester, Maddie a fost pusă să facă un curs de zbor nocturn. Ea a înhăţat imediat şansa. Era atât de obişnuită să fie singura fată din jur, căci nu erau decât două femei în rezerva de piloţi de charter ATA din Manchester, încât nu i s-a părut că se întâmpla ceva neobişnuit.

Toţi ceilalţi participanţi la curs erau piloţi de bombardier sau navigatori. Piloţii de charter nu zburau noaptea, în general. De fapt, o vreme, nici *Maddie* nu a zburat noaptea, după ce îşi efectuase orele de curs şi îşi ştampilase jurnalele de bord, şi întâmpina mari dificultăţi să exerseze mai departe, pentru că era folosită foarte puţin. Din 1940, noi n-am mai trecut la ora de vară, iar, vara, ziua e dublă, ceea ce înseamnă că nu se întunecă decât aproape de miezul nopţii. Maddie n-ar fi putut folosi, oricum, priceperea ei de pilotat pe timp de noapte, în vara anului 1942, decât dacă ar fi decolat în toiul nopţii, deci nu şi-a făcut probleme în privinţa asta. Era ocupată – treisprezece zile cu transporturile şi două zile libere, pe toate tipurile de vreme, şi erau atât de multe formalităţi administrative lipsite de sens, sau chiar gafe, în curs de desfăşurare, încât un pic de inutilitate în instruirea pentru zborul de noapte nu se observa.

I-au dat să facă şi salturi cu paraşuta – o la fel de întâmplătoare şi aparent nefolositoare abilitate. Maddie a fost instruită nu ca un adevărat paraşutist, ci a învăţat să piloteze avionul în timp ce săreau ceilalţi. Foloseau bombardiere Whitley pentru instruirea paraşutiştilor, un tip de avion cu care Maddie nu mai zburase până atunci şi porneau de pe aerodromul ei de acasă – nimic din toate acestea nu i s-a părut ciudat, până când nu a fost chemată să participe ca Pilot 2 când eu îmi făceam primul salt cu paraşuta, dintr-un avion deasupra dealurilor joase ale Cheshire-ului (în acest moment nu am de ales şi trebuie să tai „înălţimile” de pe lista cu fricile mele). Maddie cu siguranţă nu s-a aşteptat să mă vadă pe *mine* şi era prea bătător la ochi să fie o simplă coincidenţă. M-a recunoscut imediat, când am urcat în avion – în pofida faptului că aveam părul altfel decât obişnuiam să mi-l port eu, legat la spate cu o panglică ca un concurent la un club de echitaţie (altminteri ar fi trebuit să-l vâr pe tot într-una din caschetele alea şarmante, minuscule, care te fac să arăţi de parcă ai intrat cu capul într-un tort de Crăciun). Maddie avea atâta minte cât să nu se arate surprinsă, sau că m-ar

recunoaşte. I se spusese cine era – sau cine *nu era*, mă rog – acel grup de şase paraşutişti, dintre care doi erau femei care săreau dintr-un avion pentru prima oară.

Nici noi nu aveam voie să vorbim cu piloţii. Eu am făcut trei sărituri săptămâna aceea – femeile fac mai puţine salturi de instrucţie decât bărbaţii, ŞI ne-au pus pe noi să sărim primele. Nu ştiu dacă asta a fost din cauză că eram considerate mai pricepute decât bărbaţii, sau mai curajoase, sau mai inconştiente, sau doar că era mai puţin probabil să supravieţuim şi, prin urmare, că nu meritam consum suplimentar de combustibil şi împachetări de paraşute. În orice caz, Maddie m-a văzut de două ori în aer şi niciodată n-a reuşit să mă salute.

Eu am reuşit s-o văd pilotând, totuşi.

Ştiţi, o invidiam. Îi invidiam simplitatea, curăţenia spirituală a îndeletnicirii sale – *Pilotează avionul, Maddie..* Asta era tot ce trebuia ea să facă. Nu exista nicio vinovăţie, nicio dilemă morală, niciun conflict sau tortură sufletească – pericol, da, însă ea întotdeauna ştia cu ce se confruntă. Şi eu invidiam faptul că îşi alesese singură ce făcea şi că făcea ceea ce îşi dorise ea să facă. Nu cred că eu aveam habar ce anume îmi „doream”, aşa că eu am fost *aleasă,* nu cea care a ales. Există glorie şi onoare în a fi *ales.* Dar nu prea e loc de liber-arbitru.

Treisprezece zile de zbor şi două zile libere. Fără să ştie niciodată unde îşi va lua masa următoare sau unde-şi va petrece noaptea. Fără viaţă socială de care să vorbească – ci momente, când şi când, neaşteptate şi neplănuite, de bucurie solitară – singură în văzduh în timpul unei curse, zburând drept şi uniform la 1200 de metri deasupra dealurilor Cheviot, sau pe deasupra mlaştinilor Fens, sau pe deasupra hotarelor Marches, sau înclinându-şi aripile în semn de salut trecând pe lângă o victimă de Spitfire-uri.

Cu un pilot-asistent drept copilot (ea era superioară datorită sutei de zboruri efectuate) a livrat un Hudson pentru Serviciile Speciale RAF. Trebuie să iei cu tine un pilot-asistent când transporţi un Hudson. Escadrila Lunii le foloseşte pentru paraşutările de noapte, Hudson-urile fiind

ceva mai mari decât Lizzie-urile şi nepotrivite pentru aterizări pe scurtă distanţă.

Câteodată le aduc la sol, dacă au mulţi pasageri de luat. Maddie zburase cu vreo câteva alte bombardiere cu două motoare şi înainte (de pildă, cu Whitley), dar nu cu un Hudson, şi a dat puţin cu coada de pământ când a aterizat. După aceea, a stat mult timp să examineze trenul de aterizare, căutând stricăciunile produse, împreună cu trei mecanici de la sol de pe aeroport (care au decis că nu era nimic în neregulă cu el). Când ea şi copilotul au venit la Operaţiuni ca să li se semneze permisele, băiatul de la radio i-a spus lui Maddie, politicos:

— Trebuie să mergeţi până la camera de raportare, la Sediu, pentru câteva minute, dacă nu vă supăraţi. Or să trimită un şofer. Copilotul dumneavoastră va aştepta aici.

Asta pentru că Sediul e mult în afara aerodromului, chiar şi pentru persoanele care aterizează pe aeroportul cel mare cu misiuni legitime. Dar, bineînţeles, Maddie mai fusese acolo şi înainte.

Şi-a înăbuşit un suspin tulburat. Curtea marţială? Nu, fusese doar o aterizare greoaie; copilotul ei o susţinuse cu loialitate când vorbiseră despre asta cu echipa mecanicilor, iar Ministerul Aviaţiei ar fi *râs,* dacă ar fi încercat să scrie un raport de accident. Abia atunci ar fi trimis-o în faţa Curţii marţiale, pentru că îi făcea să piardă vremea. Oh – s-a gândit ea – ce-am mai făcut *acum*?

Fata isteaţă şi fermecătoare de la Asistenţi medicali voluntari de prim-ajutor, care se ocupă cu transportul auto al celor de la Escadrila Lunii, nu a întrebat-o pe Maddie nimic. E instruită să nu pună întrebări pasagerilor.

Nicio încăpere de la Sediu nu e atât de austeră şi de ameninţătoare cum e camera de raportare (ştiu prea bine). E o fostă spălătorie (de acum vreo două sute de ani), cred, cu pereţi din piatră văruită şi o mare gură de scurgere în mijlocul podelei, şi cu doar un radiator electric de încălzit. Aşteptând-o pe Maddie în bârlogul tigrului era dragul nostru prieten, ofiţerul englez de informaţii cu pseudonim. Presupun că aţi vrea să extrageţi pseudonimul acesta de la

mine, dar e mai degrabă inutil – ar putea fi oricare altul, acum.

El nu-l mai folosea când l-a intervievat pe Jamie, la începutul anului 1942, şi cu siguranţă nu l-a folosit când a încolţit-o pe Maddie, în spălătorie.

Ochelarii erau inconfundabili, iar Maddie l-a recunoscut imediat şi tot imediat a fost cuprinsă de bănuieli, încât n-a mai intrat pe uşă. El se sprijinea, nepăsător, de biroul părăginit de brad, singura piesă de mobilier permanent din acea încăpere, perpelindu-şi mâinile osoase în faţa radiatorului electric.

— Sublocotenent Brodatt!

Omul e fermecător.

— Execrabil să te surprind astfel. Dar nu se pot aranja asemenea întâlniri dinainte, şti.

Maddie a făcut ochii mari. Se simţea ca Scufiţa Roşie uitându-se la lupul din patul Bunicii. *Ce ochi mari ai!*

— Intră, o invită el. Ia loc, te rog.

Exista un scaun – de fapt, două scaune – aşezate în faţa radiatorului. Maddie putea vedea că totul fusese aranjat pe cât de neoficial şi de confortabil era cu putinţă în acea încăpere mohorâtă. Înghiţi din nou în sec şi se aşează, regăsindu-şi prezenţa de spirit cât să zică, în sfârşit, ceva.

— Am probleme?

El n-a râs. S-a aşezat alături de ea, aplecându-se peste genunchi cu o cută de îngrijorare între sprâncene. A răspuns ferm:

— Nu. Nu, nicidecum. Am o misiune pentru tine.

Maddie a dat înapoi.

— Numai dacă vrei.

— Eu nu sunt… A tras adânc aer în piept. Eu nu pot face genul acela de misiuni.

De data asta, el a râs, un chicotit scurt, liniştit, înţelegător.

— Ba da, poţi. E o misiune de taxi aerian. Nicio intrigă ataşată.

Ea s-a uitat lung la el, cu scepticism nerostit.

— Nu înseamnă că se va schimba totul pentru tine, a zis

el. Nicio misiune specială pe continent.

Maddie i-a răspuns cu o umbră de zâmbet.

— Va trebui să faci câteva aterizări de noapte şi va trebui să fii disponibilă ori de câte ori e nevoie. Zborurile astea n-o să fie anunţate dinainte.

— Pentru *ce* sunt? a întrebat Maddie.

— Unii oameni au nevoie de transport privat rapid şi eficient – să călătorească atunci când e nevoie şi după cum e necesar, dus şi întors într-o singură noapte, fără să se încurce cu raţia de benzină, sau limitarea de viteză pe drumurile de ţară, sau orare incomode de trenuri. Fără riscul de a fi recunoscut pe un peron de gară sau pe fereastra unui autoturism la semafor. Se înţelege ceva?

Maddie dădu din cap.

— Eşti considerată un pilot de nădejde, un minunat navigator, foarte inteligentă şi extraordinar de discretă. Sunt destui bărbaţi şi femei mai bine pregătiţi decât tine, dar niciunul, cred eu, la fel de potrivit pentru acest serviciu aparte de transport de persoane la destinaţie. Ţi-aduci aminte de numele meu. Eşti conştientă de activitatea noastră de aici şi ai să păstrezi tăcerea despre ea, mai puţin când ne trimiţi vreun recrut. Dacă primeşti însărcinările, or să-ţi fie transmise în cel mai direct mod, prin unitatea ATA de piloţi de rezervă pentru charter din care faci parte. Dispoziţii „S”, secrete, cu raport obligatoriu. N-o să spui absolut nimic despre bărbaţii şi femeile pe care o să-i transporţi. Deja cunoşti majoritatea aerodromurilor.

Lui e într-adevăr greu să-i rezişti. Sau probabil că Maddie nu putea, pur şi simplu, să lase să-i scape vreodată o ocazie de a zbura.

— Am s-o fac, a răspuns ea, hotărât. Am s-o fac.

— Spune-i pilotului-asistent că ţi-ai lăsat cupoanele pentru raţia de îmbrăcăminte aici, la ultimul tău zbor, şi că noi le-am păstrat pentru tine…

A răsfoit un dosar, a ţinut o foaie la distanţă de un braţ, apoi a pus-o la loc, cu un oftat, împingându-şi ochelarii mai sus pe nas.

— Îmbătrânesc, a zis, scuzându-se. S-a dus şi vederea de la distanţă medie acum! Iată!

A dat din nou paginile dosarului şi a scos *cupoanele pentru raţia de îmbrăcăminte ale lui Maddie.* Ei i s-a strâns inima. N-a aflat niciodată cum ajunseseră la el.

El i le-a întins.

— Explică-i colegului tău că ai fost chemată astăzi, aici, ca să-ţi putem înapoia astea şi să te mustrăm ca să fii mai atentă cu documentele tale personale.

— Păi, de bună seamă că o să fiu mult mai atentă cu ele, după asta, i-a spus ea, îndârjită.

Doamne, ce dezastru. Trebuie să mă opresc aici, până n-o să mai plâng, altminteri o să fie totul mâzgălit de n-o să se mai poată citi.

îmi pare rău îmi pare rău îmi pare rău

Ormaie 22.XI.43 JB–S

DISPOZIŢII „S” (SECRETE) ATA

La început, a fost exact cum spusese el – foarte puţine lucruri s-au schimbat în viaţa lui Maddie. Timp de şase săptămâni, n-a primit nicio veste. Apoi, de două ori într-o săptămână au venit dispoziţii marcate cu „S”, purtând propriul ei nume de cod special – doar un avertisment, ca s-o înştiinţeze că era „operaţională”, ca să zicem aşa. Dar singurul lucru prin care însărcinarea într-adevăr se deosebea de o cursă normală de taxi era faptul că tipii pe care îi transporta nu erau, în mod evident, piloţi.

După aceea, au fost zboruri speciale la intervale regulate, dar nu frecvent. La fiecare şase săptămâni sau cam aşa. Toate au fost absolut neinteresante. Pentru misiunile de taxi, Maddie era pusă să piloteze din nou mici avioane de antrenament sau foste civile, cu cockpit deschis, Tiger Moth-uri şi unul sau două Puss Moth-uri. În afară de ocazionalele aterizări nocturne, nu erau prea multe în pilotarea propriu-zisă pe care Maddie să le fi găsit solicitante.

A fost un zbor memorabil cu un Lysander, pentru că pasagerul călătorea însoţit de doi paznici. Există un perete blindat care desparte pilotul Lysander-ului de pasageri – poţi să-i trimiţi bileţele sau cafea sau bezele printr-o vizetă cât o coală de hârtie, pe care ea poate să ţi-o închidă în nas, dacă vrea să nu poţi s-o împuşti. Nu că împuşcându-ţi pilotul ai ajunge mai repede undeva, în afară de sol, într-un Lysander, căci n-ai fi în stare să preiei controlul.

Aşadar, Maddie era separată în condiţii de siguranţă de potenţialul său asasin, dacă era asasin. Nici după aceea n-a ştiut niciodată dacă pasagerul călătorise ca prizonier sub pază sau ca persoană cu răspundere sub escortă. În orice caz, trebuie să fi fost foarte aglomerat, cu trei adulţi în

spatele unui Lysander.

Apoi, în sfârşit, am fost eu.

Maddie a fost întreruptă în mijlocul unei ciocolate calde, înainte de culcare, pe care o bea tihnit, cu bunica şi bunicul, în locuinţa lor din Stockport. Ofiţerul ei de Operaţiuni a sunat-o şi i-a cerut să facă un zbor la un alt aerodrom în noaptea aceea, să ia pe cineva şi să-l lase apoi în altă parte, totul trebuind să fie făcut cât mai repede cu putinţă. Avea să i se spună unde să meargă când ajungea la Oakway, dar nu prin telefon.

Era în septembrie, anul trecut, într-o noapte splendidă, înstelată, senină şi fără pic de vânt, o vreme de zbor dintre cele mai bune prinse de Maddie vreodată. Aproape că n-a fost nevoie să zboare cu Puss Moth-ul, doar l-a îndreptat cu botul spre sud, de-a lungul dealurilor întunecate. O lună grozavă, uriaşă, minunată, ca un bombardier ceruit, tocmai răsărea când a sosit ea la aerodromul stabilit, iar Maddie a aterizat chiar înainte ca escadrila locală să decoleze. Conducea avionul pe drumurile auxiliare pistei spre sediul Operaţiunilor, când Lancaster-urile noi-nouţe au plecat. Puss Moth-ul sfios s-a înfiorat în curentul stârnit de trecerea lor, ca o găinuşă-de-baltă într-un stol de stârci cenuşii – fiecare având o anvergură de trei ori mai mare decât a aripilor sale, fiecare cu de patru ori mai multe motoare, grele, cu plinul de noapte făcut şi încărcate cu explozibil, plecate să provoace o distrugere răzbunătoare uzinelor Essenului şi liniilor sale de cale ferată. Maddie şi-a dus micul ei aeroplan pe căile secundare de acces la pistă până în faţa barăcii Operaţiunilor şi a lăsat motorul la ralanti, aşteptând. I se spusese să nu-l oprească.

Lancaster-urile au trecut mugind pe deasupra. Maddie s-a uitat după ele, cu nasul lipit de parbriz şi, pentru o secundă, n-a observat că uşa pasagerului se deschide. Echipa mecanicilor de la sol, cu chipiurile trase mult pe frunţi şi feţele ascunse în umbra aripilor avionului, au ajutat pasagerul să urce şi i-au legat curelele scaunului. Nu avea niciun bagaj, cu excepţia indispensabilei măşti de gaz în raniţa sa şi, ca de obicei, lui Maddie nu i se spusese

numele pasagerului ei special. A văzut conturul unei caschete cu margine înaltă de la WAAF şi a simţit că pasagerul era extrem de încordat, cu nervii întinşi, dar nu i-a trecut nicio clipă prin minte că ar fi putut cunoaşte această persoană. Ca şi şoferii SOE, şi ea fusese instruită să nu pună întrebări. Pe deasupra bârâitului motorului, i-a strigat instrucţiunile de ieşire în caz de urgenţă şi locul trusei de prim ajutor.

Odată în aer, Maddie n-a încercat să iniţieze o conversaţie – n-o făcea niciodată cu pasagerii speciali. Nici nu i-a arătat ce splendid era peisajul de dedesubt, negru întretăiat cu argintiu pe alocuri, în lumina lunii, pentru că ştia că, în parte, motivul pentru care persoana aceea era condusă la destinaţia sa pe timp de noapte era acela ca Maddie să nu ghicească unde se ducea. S-a auzit o exclamaţie din partea pasagerului când Maddie, serioasă şi ocupată, a desfăcut pistolul Verey din teaca fixată la marginea scaunului său.

— Nicio grijă, a strigat ea. E doar un pistol de semnalizare! N-am un radio. Semnalul luminos le dă de ştire unde suntem, dacă nu ne aud zumzăitul când ajungem la ei, şi aşa ne vor aprinde luminile ca să aterizăm.

Dar Maddie n-a fost nevoită să recurgă la focul ei de artificii, pentru că, după ce s-au învârtit în cerc vreo două minute, luminile pistei au izbucnit strălucitoare şi Maddie şi-a aprins, la rândul ei, luminile de aterizare.

A fost o aterizare foarte curată. Şi numai atunci când avionul s-a oprit de tot şi motorul a fost închis, pasagerul a luat-o pe Maddie prin surprindere, aplecându-se peste ea şi dându-i o sărutare grăbită pe obraz.

— Mulţumesc. Eşti grozavă!

Echipajul de la sol deja deschisese uşa pasagerului.

— Ar fi trebuit să-mi spui că tu erai! a strigat Maddie, când prietena ei s-a pregătit să dispară în noapte.

— N-am vrut să te surprind în aer!

Queenie şi-a verificat automat starea pieptănăturii şi, cu un salt de-al ei ca de gazelă, a sărit din avion pe betonul

pistei.

— Nu sunt obişnuită cu avionul şi n-a trebuit niciodată să zbor undeva, noaptea. Îmi pare rău!

Se aplecă înapoi spre cabină, pentru o clipă – Maddie putea vedea mai multe siluete făcând semne şi consultându-se în spatele ei. Era aproape două dimineaţa.

— Urează-mi noroc, a rugat-o Queenie. E prima mea misiune.

— Noroc!

— Te caut când termin. Va trebui să mă duci acasă.

Queenie s-a făcut nevăzută pe aerodrom, înconjurată de însoţitori.

Lui Maddie i s-a dat cămăruţa ei de oaspeţi în din ce în ce mai familiara Cazarmă. Era ciudat să nu ştie ce se petrecea. După un timp, a aţipit şi aproape imediat a fost trezită de Lysander-urile operaţionale în noaptea aceea, întorcându-se din Franţa cu prada lor de aviatori americani doborâţi, agenţi francezi vânaţi, o ladă de şampanie şi şaisprezece sticluţe de Chanel 5.

Maddie n-ar fi ştiut despre parfum, dacă în dimineaţa următoare toată lumea n-ar fi fost extraordinar de mahmură, probabil din pricina micului dejun cu şampanie (Maddie, fiind programată să decoleze imediat ce se lumina de ziuă, refuzase să guste din şampanie). Queenie era încrezută ca o pisică şi radioasă de succes. Arăta de parcă tocmai ar fi câştigat o medalie de aur la Jocurile Olimpice. Locotenent-comandorul dăruise o sticluţă de parfum franţuzesc tuturor femeilor care se nimeriseră să fie pe aerodrom, inclusiv fetei de la ferma unităţii, care a apărut pe bicicleta ei cu un coş încărcat cu trei duzini de ouă şi trei pinte de lapte, special pentru micul dejun Bun-venit-Libertate.

Libertate, oh, libertate. Chiar şi cu lipsurile, şi camuflajele nocturne, şi bombardamentele, şi regulile, şi viaţa de zi cu zi atât de tristă şi de monotonă, în cea mai mare parte a timpului – odată ce ai trecut Canalul Mânecii, eşti liber. Cât de simplu! Şi cât de uimitor, într-adevăr, că nimeni din Franţa nu trăieşte fără frică, fără suspiciune.

Nu mă refer la frica nemijlocită a morţii implacabile. Mă refer la frica insidioasă, demoralizantă, de înşelare, de trădare, de cruzime, de a fi redus la tăcere. De a nu fi în stare să ai încredere în vecinul tău sau în faţa care-ţi aduce ouă. La numai treizeci şi patru de kilometri de la Dover. Ce aţi prefera – o provizie nelimitată de Chanel 5 sau libertatea?

Idioată întrebare, pe cuvânt.

Am ajuns la punctul relatării de faţă unde, inevitabil, o să fiu nevoită să vorbesc despre mine *de dinainte* de Ormaie. Şi nu vreau s-o fac.

Vreau doar să continui să zbor şi să tot zbor la lumina lunii. Am visat că zburam cu Maddie, în cele cinci minute sau cât de scurt o fi fost timpul în care s-au domolit lucrurile dincolo de uşa de alături şi eu chiar am adormit. În visul meu, luna era plină, dar verde, strălucitor de verde – eu mă tot gândeam: *Suntem în luminile rampei!* Dar fireşte că lumina rampei e albă, nu verde de chimicale, nu de citrice[50]. Aceasta era ca lumina ce trece prin lichiorul Chartreuse, ca raza verde, şi eu mă tot întrebam: Cum am scăpat? Nu-mi puteam aminti cum ieşisem de la Ormaie. Dar nu conta; eram pe drumul spre casă, în Puss Moth-ul lui Maddie, eram teafără şi Maddie era lângă mine, pilotând cu siguranţă de sine, iar cerul era liniştit şi luminat de frumoasa lună verde.

Doamne, ce obosită sunt. Mi-am făcut-o cu mâna mea şi acum sunt silită s-o regret. Am tot fost pusă înapoi la muncă până când au rămas fără oameni care să mă supravegheze. Nu-mi dau seama dacă asta e o veste bună sau rea, cum nu mă deranjează rezerva infinită de hârtie, dar am rămas fără ciorba mea de varză în seara asta şi n-am dormit prea mult în ultimele două nopţi. (Mi-ar plăcea să RENUNŢE, cu nefericita aceea de tânără franţuzoaică. N-o să le spună *nimic, niciodată*.)

Ce s-a întâmplat a fost că, atunci când m-au adus aici, în dimineaţa asta, biata Fräulein Engel stătea la masă, cu spatele la uşă, ocupată să-mi numere nenumăratele

[50] Joc de cuvinte între *limelight* (lumina rampei) şi *lime* (planta citrică).

formulare de reţetă, iar eu am speriat-o de moarte zbierând cu o voce groasă, de stentor, o voce de comandă şi disciplină:

— *Achtung, Anna Engel! Heil Hitler!*

S-a catapultat imediat în picioare şi s-a repezit să salute aproape dislocându-şi umărul. Nu i-am mai văzut niciodată faţa atât de palidă. Şi-a revenit aproape imediat şi m-a pocnit atât de tare că m-a trântit la podea. Când Thibaut m-a ridicat, ea m-a pocnit din nou, doar de-a dracu'. Au, au, au, cum mă doare falca. Presupun că nu au plănuit un alt fals interviu.

Niciodată nu-mi dau seama dacă merită. A fost într-adevăr un moment amuzant, dar se pare că tot ce am reuşit să obţin, de data asta, e un total neaşteptat conflict între Engel şi Thibaut.

I-am numit Laurel şi Hardy? Voiam să spun cu desăvârşire Romeo şi Julieta. Asta e flirt *à la* Gestapo între subalterni:

Ea: Oh, eşti atât de puternic şi bărbat, M'sieur Thibaut. Nodurile pe care le faci sunt atât de trainice.

El: Asta-i nimic. Uite, le strâng atât de tare, că nu le mai poţi desface. Încearcă.

Ea: Adevărat, nu pot! Oh, strânge-le mai tare!

El: *Chérie*, dorinţa ta e poruncă pentru mine.

Dar sunt gleznele mele, nu ale ei, cele pe care le leagă el atât de strâns şi cu un farmec atât de masculin.

Ea: Va trebui să te chem aici şi mâine dimineaţă, ca să faci lucrul ăsta pentru mine.

El: Trebuie să încrucişezi sforile, aşa, şi să le înnozi la spate…

Eu: *Chiau-chiau!*

Ea: Taci şi scrie, răhăţel cu ochi plângăcios scoţian.

Ei bine, nu, n-au folosit tocmai cuvintele astea. Dar aţi prins ideea.

Ceva se întâmplă. Au accelerat un pic ritmul – nu doar cu mine. Sunt *necruţători* cu prizonierii din Rezistenţă. Vreo inspecţie, probabil? O vizită din partea misteriosului boss al lui von Linden, temutul Sturmbannführer SS

Ferber? (Parcă şi văd coarne şi o coadă despicată.) Probabil că el face o anchetă despre activitatea de aici a lui von Linden; asta ar explica de ce v. L. s-a apucat să-şi pună însemnările alea ale lui în ordine. Ca să încerce să dea bine.

Încerc cu disperare să-mi prezint gândurile în ordinea cronologică a naraţiunii. Sunt foarte obosită şi (pot să fiu melodramatică?) de-a dreptul „vlăguită de foame” – de fapt, nu ştiu dacă de foame sunt vlăguită, dar sunt foarte flămândă şi mă simt chiar ameţită (nu mi s-a mai dat aspirină după episodul cu coniacul). Poate că Engel mi-a provocat o comoţie. O să fac nişte liste, să încerc să descriu partea care urmează.

Zboruri cu Maddie

	Data	*Plecare*	*Destinație*	*Întoarcere*
(noapte)	Sept.'42	Aerodromul Buscot, Oxford	Servicii Speciale?	Buscot (ziua următoare)
	Sept.	Buscot	Branston	Buscot
	Oct.	Buscot	? (nord-est)	Newcastle, apoi cu trenul la Oxford
	Oct.	"	Ipswich	cu trenul la Oxford
	Nov.'42	"	? (nord-est)	la fel
(noapte)	Ian.'43	"	? (Serv. Spec.)	Buscot
	Ian.	Oakway	Glasgow	Newcastle apoi cu trenul la Manchester
	Ian.	Oakway	Glasgow	cu trenul la Oxford

Vremea la Glasgow era atât de rea, că în ziua aceea nimeni nu putea decola și toată lumea era blocată acolo. Eu am luat trenul înapoi, dar Maddie a trebuit să aștepte o spărtură în nori. Și blestematul de Glasgow *încă* nu terminase cu mine, așa că a trebuit să mă întorc în

	Feb.'43	Oakway	Glasgow	Cui îi pasă?

Martie — 5 zboruri, toate în sudul Angliei, la 2 noaptea
Aprilie —
Oh —

SERVICII SPECIALE RAF, SURVOLARE OPERAŢIONALĂ

Am luat şi trenul ca să-mi îndeplinesc misiunile, mai des decât am zburat. Iar Maddie a dus şi alte persoane în afară de mine, care după toate probabilităţile nu aveau aceleaşi însărcinări ca şi mine. Dar acele zboruri pe care tocmai le-am trecut pe listă sunt zborurile care *contează.* Cincisprezece zboruri în şase luni. Maddie a luat povestea cu secretul mult mai în serios decât mine – n-am fost niciodată sigură cât ghicea. (S-a dovedit că nu prea mult. Pur şi simplu a luat-o sincer în serios. La urma urmei, ea a început ca tehnician/Servicii Speciale.)

În noaptea aceea, din aprilie trecut, a trebuit să ne întoarcem la Acel Aerodrom, cel secret, pe care Escadrila Lunii îl foloseşte pentru zboruri în Franţa. Jamie era repartizat acolo, în momentul acela. Maddie era la curent cu activităţile lor şi încă de ceva vreme – aveau încredere în ea, era acceptată, fusese invitată să ia masa cu ei, în noaptea aceea, de fapt. Pentru biata Queenie n-a fost nicio cină, totuşi, căci a fost instantaneu luată pe sus de mulţimea obişnuită (în realitate, comitetul meu de primire consta în numai trei persoane, inclusiv admiratorul meu, sergentul de poliţie RAF care îndeplineşte dubla funcţie de Paznic şi de Şef Cârnaţi Fripţi pentru Sediu, dar ai senzaţia că sunt o mulţime când toţi sunt mai mari decât tine şi tu habar n-ai unde te duc). Queenie avea o trusă de voiaj, pe care o lăsase la Maddie, iar din experienţă Maddie ştia că nu avea să-şi vadă prietena până cel puţin în dimineaţa următoare. Maddie s-a dus să cineze cu piloţii.

Nu i se întâmpla prea des, ştiţi – o dată pe anotimp, probabil – şi acela era un moment special pentru că se afla şi Jamie acolo. De fapt, el se pregătea să plece într-o misiune de lăsat pe cineva şi de luat pe altcineva, în noaptea aceea, o „operaţiune dublu Lysander”, după cum o

numeau ei, cu doi piloţi zburând cu două avioane la acelaşi aerodrom. Odată cu ei avea să decoleze şi un al treilea avion, folosindu-se de prilej că era lună plină, însă acesta nu participa direct la operaţiune – un membru nou al escadrilei îşi făcea primul zbor de pregătire survolând teritoriul Franţei. Urma să se despartă de celelalte avioane deasupra Canalului Mânecii. Avea să zboare în Franţa pe cont propriu, nu prea departe, şi apoi să se întoarcă, fără escală.

Acest tânăr camarad – hai să-i spunem Michael (după cel mai mic dintre băieţii Darling, din *Peter Pan)* – era chiar agitat, făcându-şi griji pentru capacităţile sale de navigaţie. Ca şi Jamie, fusese înainte pilot de bombardier şi întotdeauna avusese un navigator alături, care-i spunea încotro s-o ia, şi, de asemenea, nu zburase cu primul său Lysander decât cu o lună în urmă. Tovarăşii lui erau plini de îngăduinţă, pentru că toţi trecuseră prin asta. Maddie, nu.

— Te-ai antrenat pe Lizzie-uri timp de *o lună!* a zis ea cu dispreţ. Fir-ar, dar cât timp îţi ia? Instrumentele sunt aceleaşi, fie că zbori cu un bombardier Barracuda, fie cu un Tiger Moth rablagit, iar flapsurile sunt automate! Floare la ureche!

Toţi s-au uitat chiondorâş la ea.

— Du-te şi zboară tu în Franţa, atunci, a zis Michael.

— M-aş duce, dacă m-aţi lăsa, a zis ea, cu invidie (fără să-şi amintească despre tunurile antiaeriene şi avioanele de vânătoare de noapte).

— Ah, uite ce poţi face, a zis Jamie tărăgănat, Omul-care-nu-avea-nici-un-deget-la-picioare lungind vocalele ca să le facă exagerat de scoţiene. Ia-o şi pe fată cu tine.

Maddie s-a simţit ca trăsnită. Şi-a ridicat privirea spre el şi a văzut licărul familiar, de uşoară sminteală în ochii lui Jamie. Avea destulă minte cât să nu mai zică nimic – fie Fără-degete va avea câştig de cauză în favoarea ei, fie nu va putea să plece şi ea.

Ceilalţi au râs şi s-au contrazis puţin. Agentul SOE englez, care fusese adus cu avionul în noaptea aceea,

dezaproba ideea. Piloţii din Escadrila Lunii, din necesitate o ceată de smintiţi aiuriţi, s-au adresat şefului lor, expunându-i lucrurile ca pe o propunere. Omul avea clar inima îndoită, dar mai ales pentru că Michael ar fi trebuit să zboare singur în noaptea aceea.

— N-o să-l ajute ea să piloteze avionul, din spatele unui Lysander, ce naiba!

— I-ar putea spune ce să facă. Să-l menţină pe direcţia bună, dacă deviază!

Jamie şi-a dat farfuria goală deoparte şi s-a lăsat pe spate, în scaun, cu mâinile pe după cap, fluierând încetişor.

— Hopaaa! Vreţi să spuneţi că ea e un pilot mai bun decât Michael al nostru?

Cu toţii s-au uitat la Maddie, care stătea liniştită, în uniforma ei specială, arătând foarte îngrijită şi oficială, cu aripile şi tresele sale aurii (era locotenent, acum). Singura persoană ai cărei ochi a îndrăznit ea să-i înfrunte a fost agentul care urma să fie dus în altă parte în noaptea aceea. El clătina din cap, cu dezaprobare resemnată, parcă spunând *Dacă ţii neapărat, o să tac mâlc.*

— N-am nicio îndoială că e un pilot mai bun, a zis liderul escadrilei.

— Bine, şi atunci ce mama naibii caută la plimbat Tiger Moth-uri rablagite, în cazul ăsta? Daţi-i un telefon Afurisitului şi Machiavelicului Ofiţer Englez de Informaţii şi obţineţi aprobarea, a sugerat Jamie.

Michael a sugerat, foarte surescitat:

— N-o socotiţi survolarea mea operaţională. Am nevoie de exerciţiu.

— Dacă nu e un zbor operaţional, a spus liderul escadrilei, atunci nu e nevoie să mai sun Informaţiile. O să-mi asum eu responsabilitatea.

Maddie câştigase. Nici nu-i venea să creadă ce noroc avusese.

— Nu vreau să se scurgă tărăşenia afară din *camera* asta, a zis şeful escadrilei şi toată lumea s-a uitat în gol, ridicând din umeri cu nevinovăţie şi indiferenţă.

Maddie a mers umăr la umăr cu agentul SOE, când a fost să urce în avionul care-i aştepta. Mecanicii de la sol i-au aruncat priviri nedumerite.

— Michael are iar nevoie de ajutor la navigaţie? a întrebat blând unul dintre ei, oferindu-i ajutor să pună piciorul pe scară şi să se urce în spatele avionului.

În secret, Maddie credea că Michael era un băiat norocos cu caş la gură, cu harta lui pe care erau însemnate cu grijă toate cuiburile de antiaeriene şi repere de navigaţie precis marcate pe toată ruta, până în mijlocul Franţei şi înapoi.

Ea nu avea o hartă proprie, stând în spate, dar avea o vedere absolut fabuloasă, în ambele părţi şi înapoi, o vedere de care nu se bucura de obicei, căci nici n-avea timp să se bucure. Avea totuşi şi ea o misiune, să ţină ochii în patru după avioanele de vânătoare nocturne. N-a trecut mult, zburând peste satele cufundate în beznă din sudul Angliei, şi au ajuns la coastă. Marea lună aurie făcea luminiţele albastre din vârful aripilor Lysander-urilor operaţionale din faţa lor greu de distins de stele – săltau şi licăreau, ba apărând, ba dispărând din raza vizuală a lui Maddie, dar ea ştia unde se află. Fluviul acela, cariera aceea de piatră, estuarul acela în noaptea sclipitoare – erau repere familiare. Apoi, frumuseţea de necrezut a Canalului Mânecii, o ţesătură cu puzderie de sclipiri argintii şi albastre. Maddie putea vedea siluetele negre ale unui convoi de vase, dedesubt. Se întrebă cât avea să le ia avioanelor Luftwaffe până să le găsească.

— Hei, Michael, vorbi Maddie în staţia intercom. Nu trebuie să te ţii după convoiul ăla până în Franţa! Ar trebui să-ţi schimbi direcţia aici şi să continui să mergi spre sud, de unul singur, nu-i aşa?

Auzi un potop de înjurături din faţă, înainte ca pilotul să se calmeze şi să schimbe direcţia. Apoi auzi un timid:

— Mersi, colega.

Mersi, colega. Maddie se înfoie în pene de mândrie şi de plăcere. *Sunt una de-a lor,* se gândi ea. Sunt în drum spre Franţa. Aş putea fi foarte bine *operaţională.*

În capul pieptului avea două reţineri, două spaime care nu-i dădeau pace: 1) că ar putea să se tragă în ei şi 2) că ar putea fi trimişi la Curtea marţială. Dar ştia că ruta lui Michael fusese cu grijă proiectată cât să evite tunurile şi aerodromurile, iar momentul lor cel mai periculos fusese, probabil, când trecuseră pe deasupra convoiului de vase. Dacă ajungeau acasă în siguranţă, nu mai era nevoie să se teamă de Curtea marţială. Dacă *nu* ajungeau acasă în siguranţă, ei bine, presupunea că nici în cazul acesta Curtea marţială nu avea să fie o prea mare problemă.

Acum se aflau deasupra fantomaticelor faleze albe din Normandia răsăriteană. Meandrele Senei luceau ca sârma unei mari bobine argintii desfăşurată în bucle din vârful aripilor. Lui Maddie i s-a tăiat răsuflarea la frumuseţea neverosimilă a fluviului şi dintr-odată s-a trezit că lăcrimează copilăreşte, nu doar pentru insula ei asediată, ci pentru toată Europa. Cum de putuse deveni totul atât de înfricoşător şi de complet dezmembrat?

Nu exista nicio lumină deasupra Franţei; era la fel de camuflată ca şi Britania. Lămpile Europei se stinseseră.

— *Ce-i asta?* a exclamat ea în intercom.

Michael l-a văzut în acelaşi timp şi a înclinat avionul brusc, evitându-l. Apoi, a început să se învârtă în cerc, un pic prea abrupt, la început, apoi ţinând mai bine cârma sub control. Dedesubtul şi înaintea lor, iluminat ca un fantomatic parc de distracţii, era un dreptunghi de lumină albă, puternică, sfidătoare, profanând un peisaj altminteri complet camuflat.

— Acolo ar trebui să fie ultimul reper! i-a spus Michael.

— Halal reper! E un aerodrom? E grozav de operaţional, dacă e aşa!

— Nu, a zis pilotul încet, efectuând încă un cerc ca să mai arunce o privire. Nu, cred că e un lagăr de prizonieri. Uite… luminile sunt în jurul gardului. Ca să prindă pe oricine ar încerca să iasă.

— Eşti unde ar trebui să fii? întrebă Maddie, cu îndoială.

— Tu să-mi spui.

Dar a zis-o cu încredere. A îndesat harta prin

deschizătura peretelui despărţitor din spate, însoţită de o lanternă de buzunar.

— Ţine aia acoperită, a zis el. Ar trebui să fie un aerodrom la vreo treizeci de kilometri spre est. Am încercat să mă ţin departe de el. Să fiu al naibii dacă am nevoie de escortă.

Maddie a cercetat harta sub un cort făcut din tunica ei. Michael era foarte la ţintă, din câte îşi putea ea da seama. Orbitorul gard al închisorii era aproape de un pod feroviar peste un râu, care ar fi trebuit să fie punctul unde trebuiau să se întoarcă. Maddie a închis lanterna şi s-a uitat pe fereastră, vederea ei de noapte fiind tulburată după încercarea de a citi harta. Dar îşi putea da seama că făcuseră cale-ntoarsă.

— N-ai avut nevoie de ajutorul meu, până la urmă, a zis ea şi i-a înapoiat lanterna şi harta.

— Aş fi jucat urmăreşte-liderul după Jamie tot drumul până la Paris, dacă nu mi-ai fi amintit tu să cârmesc.

— Dar ce, el se duce la Paris?

Michael zise, cu invidie:

— N-o să ajungă să bâzâie Turnul Eiffel, dar preia doi agenţi parizieni. O să aterizeze mult în afara oraşului.

După care Michael adăugă, pe un ton mult mai grav:

— Eu tot sunt grozav de bucuros că ai venit cu mine. Închisoarea aia m-a dat peste cap. Eram atât de sigur că mă aflu în locul potrivit, după care…

— Păi, erai, a zis Maddie.

— Sunt foarte bucuros că ai venit, repetă Michael.

A spus-o şi a treia oară, când au aterizat acasă, în Anglia, două ore mai târziu. Liderul escadrilei, uşurat, a rânjit şi a dat din cap îngăduitor, când i-a salutat de bun venit.

— Ţi-ai găsit drumul fără probleme?

— A fost foarte uşor, în afară de un moment de ezitare la sfârşit, unde reperul s-a dovedit a fi lângă o mare închisoare dată naibii!

Liderul escadrilei a râs.

— Am zis eu că ţi-ai găsit *sigur* drumul. Asta întotdeauna

pare o surpriză, prima oară. Dovedeşte că ai fost acolo, totuşi. Sau ai avut ajutor?

— Şi l-a găsit singur, a zis Maddie, cu sinceritate. Nu ştiu cum să vă mulţumesc pentru că m-aţi lăsat să mă duc şi eu.

— *Aprilie la Paris*[51]*,* ei?

— Aproape la fel de frumos.

Maddie tânjea după Paris – prizonier, inaccesibil, îndepărtat.

— Nu anul ăsta. Poate la anu'!

Michael a plecat la culcare fluierând. Maddie şi-a găsit drumul prin Cazarma întunecată cu melodia lui fixată în minte. După un moment, a recunoscut-o: *Ultima oară când am văzut Parisul*[52]*.*

RAPORTUL

Era aproape patru dimineaţa când, debordând de euforie, Maddie s-a strecurat în camera pe care o împărţea cu Queenie. A verificat că jaluzelele de camuflaj sunt trase până jos şi apoi a aprins o lumânare, fiindcă nu voia să-şi trezească prietena. Dar patul lui Queenie era gol şi nedesfăcut, cuvertura întinsă şi bine aliniată. Micuţa servietă de călătorie a lui Queenie stătea, neatinsă, la capul patului unde o pusese Maddie însăşi, mai devreme în noaptea aceea. Pentru orice ar fi venit Queenie să facă aici, nu terminase încă de făcut.

Maddie şi-a îmbrăcat pijamalele şi şi-a tras plătura până sub bărbie, cu mintea plină de văzduh, lumina lunii şi Sena argintie. N-avea somn.

Queenie a apărut la cinci şi jumătate. Nu s-a gândit dacă avea s-o trezească sau nu pe Maddie; nici măcar n-a

[51] Melodie foarte cunoscută, compusă în 1932 de Vernon Duke şi E. Y. Harburg.

[52] Melodie compusă de Jerome Kern, pe versuri de Oscar Hammerstein II, difuzată în 1940. A câştigat Oscarul pentru cel mai bun cântec original, în 1941 şi a inspirat titlul şi personajele principale din filmul cu acelaşi nume (1954).

verificat dacă jaluzelele de camuflaj erau trase. A aprins brusc lumina electrică din plafon, şi-a urcat servieta de voiaj pe biroul gol şi-a scos dinăuntru regulamentul WAAF, pijamalele şi o perie de păr. Apoi s-a aşezat în faţa oglinzii şi s-a studiat îndelung.

Maddie a studiat-o şi ea.

Queenie era schimbată. Părul îi era strâns, ca de obicei, dar nu în tipicul ei colac franţuzesc pe care îl avea când se despărţise Maddie de ea, noaptea trecută. Părul lui Queenie era dat sever la o parte de pe frunte şi lipit de cap, strâns puternic într-un coc mic la ceafa. Nu-i stătea bine. O făcea să pară mai ştearsă, iar faţa ei era machiată în culori pale, care nici acelea nu-i veneau bine. Exista o duritate în expresia gurii pe care Maddie nu i-o mai văzuse până atunci.

Maddie a continuat s-o privească. Queenie a pus jos peria de păr şi, fără grabă, şi-a scos tunica albastră de la WAAF. După un moment, Maddie şi-a dat seama că se mişca prudent, nu leneş – cu grijă, de parcă ar fi fost dureros să-şi întindă umerii. Şi-a scos şi bluza.

Un braţ era plin de vânătăi, roşul bătând în violet, semne clare, brutale, ale unei mâini mari care o strânsese tare şi nu-i dăduse drumul, o vreme. Gâtul şi umerii purtau aceleaşi semne urâte, de jur-împrejur. Cineva încercase s-o sugrume, în urmă cu câteva ore.

Ea şi-a atins gâtul cu delicateţe şi şi-a întins grumazul, examinând stricăciunile în micuţa oglindă a dulapului. Camera nu era prea bine încălzită şi, după un minut sau două, Queenie a oftat şi s-a strecurat în bluza de bumbac a pijamalei sale bărbăteşti, mişcându-se tot cu precauţie. Apoi s-a ridicat în picioare, fără băgare de seamă, de data asta, şi şi-a smuls acele de oţel din părul ei foarte strâns. Cu o mişcare încrâncenată şi-a şters cu dosul mâinii rujul bej de pe buze. Deodată, a arătat mult mai ea însăşi, doar un pic în dezordine, ca şi când îşi scosese o mască. Se întoarse şi o văzu pe Maddie uitându-se la ea.

— Bună, a zis Queenie cu un zâmbet strâmb. N-am vrut să te trezesc.

— Nu m-ai trezit tu.

Maddie a aşteptat. Avea destul bun-simţ să nu întrebe ce se întâmplase.

— Ai văzut?

Maddie a dat din cap.

— Nu doare, a zis Queenie cu dârzenie. Nu prea tare. Doar… a fost muncă grea, noaptea asta. A trebuit să improvizez mai mult decât de obicei, să joc mai pe muchie de cuţit…

A început să scotocească brusc în tunica ei după ţigări. Maddie a urmărit-o în tăcere. Queenie s-a aşezat la capul patului lui Maddie şi şi-a aprins o ţigară, cu mâini care tremurau puţin.

— Ghici unde am fost în noaptea asta, a zis Maddie.

— În crâşmă?

— În Franţa.

Queenie s-a răsucit să se uite mai bine la ea şi a văzut cerul şi luna încă luminându-i ochii lui Maddie.

— Franţa!

Maddie şi-a strâns genunchii la piept, legănându-se sub influenţa magiei şi pericolului acelui zbor furat.

— N-ar trebui să-mi spui mie, a zis Queenie.

— N-ar trebui, încuviinţă Maddie. Nici măcar n-ar fi trebuit să plec. Dar nici nu am aterizat.

Queenie a dat din cap, examinându-şi ţigara. Maddie nu-şi mai văzuse niciodată prietena atât de răvăşită.

— Ştii a ce semănai adineauri, a zis Maddie, când ai intrat, cu părul strâns aşa la spate, ca o guvernantă victoriană, arătai ca…

— *Eine Agentin der Nazis,* a completat Queenie fraza, trăgând prelung şi tremurător din ţigară.

— Ce? Oh. Da. Ca o spioană germană. Sau cum credem noi în general că ar arăta un spion german, oricum, ordonată şi înfricoşătoare.

— Cred că sunt un pic cam scundă pentru idealul arian, a zis Queenie, cercetându-se cu ochi critic.

Îşi întinse din nou gâtul, îşi pipăi cu grijă braţul învineţit şi îşi ridică ţigara la buze, cu mai multă siguranţă, de data

asta.

Maddie n-a întrebat ce se întâmplase. Niciodată nu era atât de îngustă la minte. Nu le dădea atenţie plevuştilor de la suprafaţă, când erau somoni de peste zece kilograme înotând la fund.

— *Ce faci* tu, de fapt? a întrebat Maddie, liniştit.

— „Gura slobodă costă vieţi”, i-a replicat Queenie.

— Eu n-am gură slobodă, a zis Maddie. *Ce faci?*

— Vorbesc germană. *Ich bin eine…*

— *Fii serioasă*, a zis Maddie. Traduci… ce? Pentru cine traduci?

Queenie s-a întors din nou spre ea, privind-o cu ochi îngustaţi, de rozătoare încolţită.

— Traduci pentru prizonierii de război? Lucrezi pentru Informaţii – traduci interogatorii?

Queenie se ascunse într-un nor de fum.

— Nu sunt translator, a zis ea.

— Dar ai spus…

— Nu.

Şi Queenie vorbea liniştit.

— Tu ai spus asta. Eu ţi-am zis că vorbesc germana. Dar nu sunt translator. Sunt anchetator.

E ridicol că n-ai ghicit încă natura muncii mele la Serviciul de Informaţii, Amadeus von Linden. Ca şi tine, sunt operator de radiotelegrafie.

Ca şi tine, sunt *al naibii de bună la asta.*

Diferă metodele noastre.

„La muncă”, să zicem aşa, sunt numită Eva Seiler. Ăsta a fost numele pe care l-au folosit pentru mine tot timpul cât a durat instrucţia mea – am fost obligaţi să trăim şi să respirăm alter-egourile noastre, iar eu m-am obişnuit cu el – Seiler e numele şcolii mele şi mi-a fost uşor să-l ţin minte. A trebuit să-i disciplinăm pe cei care mă numeau scoţiană, din greşeală. În engleză, îmi pot lua un accent din Orkney mai bun decât unul german, aşa că pe asta mergeam, când eram operaţională – obscur şi dificil de identificat.

În acea primă zi – prima misiune, chiar cea dintâi – vă mai amintiţi cum toată lumea era ameţită, în dimineaţa următoare, după ce împărţiseră toată şampania şi parfumul la Cazarmă? Eu prinsesem un agent dublu. Un agent nazist care se dădea curier din partea Rezistenţei franceze. Ei l-au mirosit şi m-au adus şi pe mine, să fiu acolo, când l-au debarcat în Anglia – l-am prins cu garda jos, la cote scăzute de putere şi adrenalină (avusese o noapte grea, până fusese scos din Franţa; toţi avuseseră o noapte grea). Era cunoscut ca afemeiat; n-a avut tupeul să admită că nu mă recunoaşte, când m-am aruncat în braţele lui în acea cămăruţă îngheţată de interogatoriu, râzând şi plângând şi exclamând în germană. Camera avea microfoane şi ei au auzit tot ce-am spus.

N-a fost întotdeauna la fel de uşor, dar asta mi-a deschis drumul. În cea mai mare parte, oamenii aceştia erau atât de disperaţi sau confuzi, în momentul în care apăream eu, cu germana mea cu accent neutru ca Elveţia şi cu lista oficială de verificare, încât adesea erau cooperanţi cu recunoştinţă, dacă nu total fermecaţi. Dar nu şi în noaptea aceea, nu şi în noaptea din aprilie trecut, când Maddie a zburat în Franţa. Omul pe care l-am interogat în noaptea aceea n-a crezut în mine. M-a acuzat de trădare. Trădare faţă de patria-mamă – ce treabă aveam eu să lucrez pentru inamicul englez? M-a numit o colaboraţionistă, o trădătoare, o mizerabilă târfa englezoaică.

Ştiţi… marea greşeală a prostului a fost să mă numească englezoaică. Asta a făcut ca furia mea să pară cu totul convingătoare. Târfă – poate aş fi acceptat, în disperare de cauză; mizerabilă, asta se subînţelege; dar indiferent ce altceva aş mai fi, naibii, NU SUNT ENGLEZOAICĂ:

— Tu eşti cel care ai dezamăgit patria-mamă, *tu* eşti cel care a fost prins, am mârâit eu la el. Şi *tu* eşti cel care o să fii judecat, când o să te întorci la Stuttgart.

I-am recunoscut accentul, o coincidenţă şi o lovitură directă.

— Eu sunt aici doar ca să-mi fac slujba ca interpretă de legătură a Berlinului – oh, da, i-am spus asta – şi cum

ÎNDRĂZNEŞTI să mă faci pe mine ENGLEZOAICĂ?

La care el s-a repezit la mine – de regulă nu-i legăm pe oamenii ăştia – şi mi-a prins capul cu braţul, într-o strânsoare de fier.

— Cheamă ajutor, a poruncit el.

Aş fi putut să scap. Fusesem antrenată să mă apăr împotriva unui atac ca acesta şi cred că am dovedit-o, în timpul încăierării de stradă când am fost arestată.

— De ce?

Încă rânjeam dispreţuitor la el.

— Cheamă ajutor. Vreau să vină stăpânii tăi englezi în ajutorul tău sau îţi rup gâtul.

— Să chem englezii în ajutor *ar fi* colaborare, am gâfâit eu, cu răceală. Eu nu depind de englezi cu *nimic.* Dă-i drumul, rupe-mi gâtul.

Ei ne urmăreau – ştiţi, e o fereastră cu fante în bucătărie, prin care se pot uita – şi dacă aş fi strigat ajutor sau ar fi părut altfel decât că deţin controlul, ei *ar fi venit* în ajutorul meu. Dar au văzut ce făceam, pe ce sârmă îngustă mergeam, şi au stat deoparte, rozându-şi unghiile şi lăsându-mă să-mi câştig singură bătălia.

Şi am câştigat. S-a terminat ceva mai târziu, cu el prăbuşit în lacrimi la podea, agăţându-se de piciorul meu şi implorându-mă să-l iert.

— Spune-mi mie ce misiune aveai, i-am poruncit eu. Spune-mi mie care îţi erau contactele şi o să filtrez ce să transmit englezilor. Spune-mi mie şi, astfel, te vei confesa unei compatrioate şi fără să dezvălui nimic inamicului. (Sunt neruşinată.) Spune-mi mie şi poate o să te iert pentru că m-ai ameninţat că mă omori.

Comportamentul lui atunci a fost de-a dreptul jenant şi eu chiar l-am sărutat pe creştetul capului, în chip de binecuvântare, când a încheiat. Mizerabil, josnic individ.

Atunci am chemat, în sfârşit, ajutoare. Dar cu dispreţ şi repulsie, nu cu frică.

Bun spectacol, draga mea. Drace, ai nervi de oţel, nu glumă! Grozav de bun spectacol, clasa întâi!

N-am lăsat să se vadă cât de tare mă rănise, iar lor nu

le-a dat prin minte să verifice. Din pricina nervilor de oţel din noaptea aceea am ajuns să aterizez în Franţa, acum şase săptămâni.

Am uitat să-mi schimb pieptănătura la loc, când m-am schimbat de haine – nu port uniforma de ofiţer WAAF la interogatorii. Părul a fost o mică greşeală. Ei au ţinut cont de nervii de oţel, dar nu şi de mica greşeală. N-au observat că el mă rănise şi n-au observat că eu mai fac şi mici greşeli, din când în când.

Dar Maddie a observat şi una şi cealaltă.

— Vino să te încălzeşti, a zis ea.

Queenie şi-a stins ţigara şi a închis lumina. Nu s-a vârât în patul ei, totuşi, ci s-a suit lângă Maddie. Maddie şi-a petrecut cu grijă braţele pe după umerii învineţiţi, pentru că prietena ei tremura nestăpânit, acum. Înainte nu tremurase.

— Nu e o îndeletnicire plăcută, a şoptit Queenie. Nu e ca a ta – fără reproş.

— Nu sunt fără reproş, a zis Maddie. Fiecare bombardier pe care îl livrez devine operaţional şi ucide oameni. Civili. Oameni ca bunica şi bunicul meu. Copii. Doar pentru că n-o fac chiar eu, nu înseamnă că nu sunt responsabilă. Eu te transport *pe tine.*

— Bomba blondă, a zis Queenie şi-a izbucnit în râs la propria-i glumă.

Apoi a început să plângă.

Maddie a ţinut-o strâns, gândindu-se că o să-i dea drumul când prietena ei se va opri din plâns. Dar a plâns atât de multă vreme, încât Maddie a adormit înaintea ei. Aşa că nu i-a mai dat drumul.

Inima mi-e ’ndurerată, nici să spun n-aş putea,
Inima mi-e ’ndurerată pentru cineva
O, aş putea o noapte de iarnă întreagă veghea
Numai pentru ea

Voi, îngeri ce iubirii virtuoase îi zâmbiţi
O, dulce şi ei să-i zâmbiţi

De toate necazurile să o păziţi
Şi teafără să mi-o trimiteţi

Noi doi am vâslit într-o zi însorită
de dimineaţă păn' la cină;
dar mări întinse între noi s-au ridicat,
de atunci, din vremile de al'dat'

Pentru zilele bune de al'dat', prietene
pentru zilele bune de al'dat'
să închinăm încă o cupă de plăcere
pentru zilele bune de al'dat'[53]

Oh, Doamne, sunt atât de *obosită.* M-au ţinut aici toată noaptea. E a treia noapte în care nu dorm. Sau prea puţin, în orice caz. Nu recunosc pe niciunul dintre cei care mă păzesc; Thibaut şi Engel sunt pitiţi în pensiunile lor, iar von Linden e ocupat cu torturatul franţuzoaicei care ţipă.

Îmi place să scriu despre Maddie. Îmi place să-mi aduc aminte. Îmi place să construiesc, să focalizez, să prelucrez povestea, punând cap la cap amintirile. Dar sunt atât de obosită. Nu mai pot lucra nimic în seara asta. Ori de câte ori dau să mă opresc, să-mi dezmorţesc oasele, să mă întind după o altă foaie de hârtie, să mă frec la ochi, jigodia asta nenorocită care mă păzeşte îmi arde ceafa cu ţigara lui. Scriu acum, pentru că aşa nu mă mai arde. El nu poate citi în engleză (sau scoţiană) şi, câtă vreme continui să acopăr pagină după pagină cu versuri din *Tam o'Shanter,* nu-mi face rău. Nu pot s-o ţin aşa la nesfârşit, dar ştiu o groază de poeme de Robert Burns pe de rost.

Burns, ha-ha, Burns[54] ca să oprească arsurile.

Tăiaţi-mi capul sau spânzuraţi-mă, asta n-o să mă sperie —

O SĂ ARD AUCHINDOON-ul şi de-ar fi să-mi pierd

[53] Poem *(For The Sake o'Somebody*) de Robert Burns (1759—1796), precursor de seamă al romantismului, considerat poetul naţional al Scoţiei.

[54] Burns (eng.) înseamnă arsuri.

viaţa[55]
Arsură arsură arsură arsură
Oh, Doamne, fotografiile alea.
arsură
Maddie.
Maddie

[55] Din balada scoţiană *Willie Macintosh,* care face referire la un episod sângeros din istoria Scoţiei: drept răzbunare pentru uciderea contelui Murray, clanul Macintosh a prădat un castel şi a ucis mai mulţi oameni ai contelui Huntley.

Von Linden însuşi a pus capăt chinului, noaptea trecută – a intrat valvârtej ca Şarja Brigadei Uşoare[56] şi mi-a smuls toate paginile, în timp ce eu zăceam cu capul căzut pe masă şi cu ochii închişi, într-o baltă de cerneală.

— Dumnezeule mare, Weiser, eşti idiot? N-o să producă nimic care să merite citit când e în starea asta. Uite – astea sunt *versuri.* Versuri englezeşti de duzină. Pagini peste pagini de versuri!

Friţul filistin s-a repezit să mototolească tot ce-mi putusem aminti din *Tom o'Shanter,* în ghemotoace de hârtie bune de aruncat. Cred că înţelege mai multă engleză decât lasă să se vadă, dacă îl recunoaşte pe Burns ca fiind englez.

— Arde gunoaiele astea. Primesc destule aberaţii irelevante de la ea şi fără s-o încurajezi tu! Dă-i apă şi du-o înapoi în camera ei. Şi aruncă mizeria aia de ţigară. O să vorbim despre asta, mâine.

Şi asta a fost cea mai intens emoţională izbucnire pe care am auzit-o vreodată de la el, dar cred că şi el e extrem de obosit.

Oh, da, şi ENGEL A PLÂNS. Ochii ei sunt foarte roşii, iar ea se tot şterge la nas, care e şi el roşu. Mă întreb ce a putut s-o facă pe Gardiana-Femeie-La datorie Fräulein Engel să bocească la serviciu

INSTRUCŢIE LA OPERAŢIUNI SPECIALE

După acel dezastruos interogatoriu din aprilie trecut (n-a fost dezastruos pentru Informaţii, bănuiesc, dar a lăsat-o

[56] Şarjă a cavaleriei uşoare britanice, condusă de Lordul Cardigan împotriva forţelor ruseşti în Bătălia de la Balaclava (1854), din Războiul Crimeii. Este mai bine cunoscută ca subiect al poemului omonim al Lordului Alfred Tennyson.

pe Eva Seiler un pic zdruncinată), interpretei de legătură a Berlinului i-a fost dată o săptămână liber *ca să se gândească la sarcina ei* şi dacă mai voia să continue. Cu alte cuvinte, lui Queenie i se dăduse ocazia *de a se retrage, elegant, cu o plecăciune.* Ea şi-a petrecut săptămâna la Castelul Craig, cu doamna mama ei, îndelung suferinda Doamna Darling (cum s-ar spune) – biata Doamnă Darling niciodată n-a avut nici cea mai mică idee cu ce se ocupa, de fapt, oricare dintre cei şase copii ai săi, sau când veneau şi plecau, şi n-a fost deloc încântată de urmele vinete de pe pielea albă a fiicei sale celte cu conformaţie fragilă.

— Piraţii, a zis Queenie. Am fost legată de catarg de Căpitanul Cârlig.

— Când războiul ăsta îngrozitor o să se termine, a zis mama ei, o să vreau să ştiu absolut toate detaliile, până şi cel mai mic.

— Absolut toate detaliile îndeletnicirii mele cad sub incidenţa Legii Secretelor Oficiale şi-o să fiu azvârlită în temniţă pentru tot restul vieţii dacă o să-ţi povestesc vreodată ceva despre ele, i-a răspuns Queenie mamei sale. Aşa că nu mai întreba.

Ross, cel mai mic dintre evacuaţii din Glasgow, a auzit discuţia – nu conta că tânăra Queenie *nu* îi dăduse doamnei mamei sale niciun detaliu (gura slobodă costă vieţi, etc.) –, iar frumoasa operatoare de radiotelegrafie, cu înfăţişare oficială, a devenit o zeiţă foarte venerată printre Trupele neregulate din Castelul Craig, după episodul ăsta – *fusese ţinută prizonieră de piraţi.*

(Îmi plac băieţaşii ăştia, pe cuvânt îmi plac. Cu lindeni cu tot.)

În timpul săptămânii aceleia, eleganta doică franţuzoaică mult iubită a lui Queenie, companioana constantă a doamnei mamei sale, dintr-un acces de compasiune a început să-i împletească lui Queenie un pulover. Dispunând de materiale limitate, din cauza lipsurilor şi a raţionalizării, a folosit o lână de culoarea unui apus de soare splendid, pe care o destrămase dintr-un

costum croit pentru ea de una dintre cele mai scumpe modiste din Ormaie, în 1912. Menţionez aici apariţia puloverului meu pentru că mă gândesc la el ca o parte din sfârşitul jocului – cu toate că biata mea doică iubitoare e un soi de Mme. Defarge[57], împletindu-mi destinul inexorabil în ochiurile acestui veşmânt de lână nobil, testat şi probat. Nu arată a efect militar, dar şi-a făcut serviciul activ şi are şi pete de sânge ca s-o dovedească. De asemenea, e călduros şi modern – cel puţin păstrează amintirea modei. Încă e călduros.

La sfârşitul săptămânii mele de cugetare, am decis că, aidoma dubitativului meu strămoş Macbeth, eram figurativ afundată în sânge atât de mult, încât nu mai era cale de întoarcere; şi, în plus, îmi *plăcea* să fiu Eva Seiler. Îmi plăcea jocul de teatru, prefăcătoria şi secretul întregii poveşti, şi mă măguleam în privinţa importanţei mele. Din când în când, scoteam Informaţii Foarte Utile de la „clienţii" mei. Localizarea aerodromurilor. Tipuri de avioane. Coduri. Chestii din-astea.

În orice caz, după interogatoriul acela din aprilie, toată lumea, inclusiv Eva, a fost de acord că ea avea nevoie de o schimbare de decor. Probabil câteva săptămâni pe continent, unde ar fi putut să-şi pună sângele-rece, multitudinea limbilor cunoscute şi abilităţile de telegrafistă în folosul atât de necesar Franţei de sub ocupaţie nazistă.

Părea o idee bună, la momentul acela.

Ştiţi – da, probabil voi *chiar* ştiţi – că pe teritoriul inamic speranţa de viaţă a unei w/op sau operator W/T, cum spun cei de la SOE, e de numai şase săptămâni? Atât îţi ia de regulă să depistezi cu echipamentul tău de detecţie poziţia unei staţii de telegrafie. Restul oamenilor din circuitul Rezistenţei, reţeaua contactelor şi a curierilor, se ţine în umbră, ascunzând explozibilul ca veveriţele şi ducând mesaje ce nu pot fi încredinţate unui poştaş, mutându-se în fiecare zi, neîntâlnindu-se niciodată în acelaşi loc de două ori. În axul roţii, neclintit şi vulnerabil, telegrafistul stă în mijlocul unei grămezi de echipament greu de manevrat şi

[57] Personaj din romanul *Povestea celor două oraşe* de Charles Dickens.

mai greu de ascuns, prins într-o reţea fixă de statuturi şi coduri, emiţând semnale electrice zgomotoase care îi atrag pe urmăritorii tăi ca nişte firme de neon.

Azi se împlinesc şase săptămâni de când am aterizat aici. Presupun că e chiar o perioadă bună pentru o operatoare radio, deşi succesul meu în a rămâne în viaţă atâta vreme ar fi avut mai multă greutate, dacă aş fi reuşit într-adevăr să pun un radio în funcţiune mai înainte să fiu prinsă. Acum trăiesc de fapt pe timp împrumutat. Nu-s prea multe de povestit.

Totuşi, Fräulein Engel va aprecia probabil închiderea audierii despre zborul operaţional al lui Maddie în Franţa. Presupun că, în cele din urmă, cineva va fi trimis la Curtea marţială pentru asta. Nu sunt sigură cine.

Comandantul escadrilei de Servicii Speciale ar fi trebuit să mă ia. Escadrila Lunii suferise puţin la sfârşitul lui septembrie – avuseseră o vară de succes fantastic, cu douăsprezece zboruri pe lună, de două ori pe atât agenţi paraşutaţi şi zeci de refugiaţi culeşi – dar avariile şi incidentele au secerat piloţii de Lysander până la patru, în momentul despre care vorbim, iar unul dintre aceştia fusese atât de lovit de gripă încât nu mai putea sta în picioare (cu toţii erau epuizaţi). V-aţi prins unde duce asta.

Pentru mine, pregătirea a durat luni – alt curs de paraşutări, apoi un complicat antrenament pe teren, în care a trebuit să mă furişez printr-un oraş real (unul necunoscut, m-au trimis la Birmingham ca s-o fac), lăsând mesaje codate pentru persoane de contact pe care nu le-am întâlnit niciodată şi aranjând clandestine preluări de colete fictive. Principalul pericol era ca poliţia să observe activităţile tale suspecte şi să te aresteze – caz în care era foarte dificil să-ţi convingi propriile autorităţi că nu lucrai pentru inamic.

Apoi erau adaptările specifice în cadrul misiunilor mele – să iei piesă cu piesă şi să pui la un loc fiecare dintre acele aparate radio demontabile de zeci de ori; să fiu sigură că hainele mele nu pot fi detectate ca fiind din Anglia, să scot etichetele de pe toate desuurile (înţelegeţi de ce puloverul

e un obiect de îmbrăcăminte ideal – perfect anonim şi făcut din materiale obţinute local). Să învăţ metri în şir de coduri – ştiţi (şi încă prea bine) că multe coduri de radiotelegrafie au cheile legate de poezii, ca să fie mai uşor de reţinut, iar eu chiar sperasem că von Linden o să-şi pună spărgătorii de cifruri să încerce să descâlcească *Tam o'Shanter,* ca să pot să râd de ei. Dar ştie ce-mi poate pielea.

Apoi a trebuit să trec prin cele mai neplăcute probe, ca să fim siguri că povestea mea ţine. Au descoperit că e greu să simuleze un interogatoriu cu mine. Majoritatea persoanelor găsesc că e deconcertant să fii trezit în crucea nopţii şi târât la interogatoriu, dar eu pur şi simplu *nu puteam* să iau asta în serios. Cunoşteam rutina prea bine. După vreo cinci minute, ne dondăneam pe vreun detaliu din protocol sau altceva, care mă făcea să izbucnesc în hohote de râs. În ultimă instanţă, m-au legat la ochi şi mi-au pus la ceafa un pistol încărcat pentru aproape şase ore – a fost sinistru şi epuizant, şi într-adevăr am devenit un pic nesigură, în cele din urmă. (Toţi am devenit. N-a fost amuzant.) Dar chiar şi aşa, niciodată nu mi-a fost *frică. Ştiai* – ştiai că o să fii bine, la sfârşit. Erau mulţi implicaţi în instrucţia de genul ăsta, pentru că trebuiau să tot schimbe gardienii, iar comandantul meu refuza să-mi spună cine fuseseră, ca să-i protejeze, ştiţi? Două săptămâni mai târziu, m-am prezentat la el cu o listă cu suspecţi care s-a dovedit a fi cam 90 la sută exactă. Am făcut ochii mici de rozătoare *la toată lumea*, pentru câteva zile, şi, până săptămâna următoare, fiecare dintre bărbaţii care fuseseră de serviciu în noaptea aceea îmi cumpărase ceva de băut. Femeile erau mai greu de identificat, dar aş fi putut deschide o tarabă la colţ cu marfa la negru, cu ciocolata şi ţigările pe care mi le strecuraseră. Vinovăţia e o armă minunată.

Aşadar, pregătită mintal, a urmat apoi făcutul bagajelor – ţigări (pentru cadouri şi mituire), cupoane de haine (falsificate şi/sau furate), cartele de raţii, două milioane de franci în bancnote mici (acum confiscate – chiar mi se face

rău să mă gândesc la asta), pistol, busolă, creier. Şi apoi doar am aşteptat luna.

Într-adevăr, eram foarte bună când era vorba de convocat la acţiune fără notificare prealabilă. Eram obişnuită cu asta (de asemenea, şi să învăţ poezii pe de rost) –, dar treaba asta cu aşteptat, aşteptat, aşteptat să fie lună, rozându-ţi unghiile şi urmărind luna şovăind să apară pe cer, te pune rău la încercare. Stai lângă telefon toată dimineaţa şi-ţi sare inima din piept când sună; apoi când se dovedeşte că e prea multă ceaţă deasupra Canalului, sau că armata germană a pus sub pază fermierul care deţine terenul pe care ar fi trebuit să aterizezi tu, eşti din nou lăsat liber pentru restul zilei. Atunci n-ai nimic de făcut, în afară de a umbla brambura, întrebându-te dacă ai avea răbdare să stai într-o sală de cinema îmbâcsită de fum de ţigară şi să te uiţi la *Viaţa şi moartea colonelului Blimp* pentru a şasea oară şi dacă ai intra în prea mare bucluc în caz c-o faci, pentru că prim-ministrul nu e de acord cu asta şi, în secret, tu îl vezi pe Anton Walbrook[58] ca fiind nobilul ofiţer german şi eşti aproape sigură că şi comandantul tău ştie. Tocmai când te-ai hotărât „Dă-l încolo pe prim-ministru!” şi te pregăteşti să petreci o altă după-amiază de vis cu Anton Walbrook, sună din nou telefonul şi Eşti Operaţională.

M-am încălţat oare cum trebuie, te întrebi tu înnebunită, şi, *fir-ar să fie*, unde mi-am lăsat cele două milioane de franci?

UN IMPREVIZIBIL ZBOR DE TRANSPORT

Maddie, făptură norocoasă, n-a trebuit să îndure nimic din toate astea. Maddie doar şi-a ridicat autorizaţia de zbor ca de obicei, de la sediul Operaţiunilor din Oakway, a rânjit la „S” şi la destinaţia „RAF Buscot”, pentru că asta

[58] Adolf Wilhelm Wohlbrück, actor austriac (1896–1967), stabilit în Marea Britanie, care în *Viaţa şi moartea colonelului Blimp* (1943) interpretează rolul unui ofiţer german curajos şi prin excelenţă bun.

însemna că avea să poată bea o cană de ceai cu prietena ei cea mai bună, la un moment dat în următoarele douăzeci şi patru de ore, şi s-a îndreptat spre Puss Moth, cu masca ei de gaze şi taşca de zbor. *Era rutină.* Incredibil, când te gândeşti ce zi obişnuită era pentru ea, la început.

Era încă lumină când am aterizat la Servicii Speciale RAF. Luna răsărise devreme, la şase jumătate sau cam aşa, şi din cauza Orei Dublate de Vară, trebuia să aşteptăm să se întunece. Jamie – indicativ de apel John – avea un zbor în noaptea aceea, la fel şi Michael. Indicativele de apel sunt toate din Peter Pan, fireşte. Această aventură de noapte anume s-a numit Operaţiunea Steaua Câinelui, care pare un nume potrivit. „A doua la dreapta şi apoi drept înainte până în zori."

E groaznic, s-o povestesc astfel, nu-i aşa? De parcă n-am fi ştiut sfârşitul. De parcă ar fi putut fi un alt sfârşit. E ca şi când te-ai uita la Romeo bând otravă. De fiecare dată când vezi scena, te laşi păcălit să te gândeşti că iubita lui s-ar putea trezi şi l-ar opri. De fiecare dată când vezi scena îţi vine să strigi, „Tâmpitule, *aşteaptă* doar un minut, şi ea o să-şi deschidă ochii!" „Hei, *tu,* păpuşică, deschide ochii, trezeşte-te! *Nu muriţi,* chiar acum!" Dar ei întotdeauna o fac.

OPERAŢIUNEA STEAUA CÂINELUI

Mă întreb câte teancuri de hârtie ca ale mele zac prin Europa, singurul testament al vocilor noastre reduse la tăcere, îngropate în fişete, şi-n cufere, şi-n cutii de carton când noi dispărem – când ne topim în noapte şi ceaţă?

Presupunând că nu veţi incinera toate înregistrările despre mine când veţi termina, ce mi-ar plăcea să captez, să prind aici pentru eternitate în chihlimbar, e cât de entuziasmată am fost să vin aici. Cum lunecam pe betonul pistei când am ieşit din Puss Moth, în aerul rece de octombrie mirosind a fum de frunze şi a gaze de eşapament, gândind *Franţa, Franţa! Ormaie din nou, în*

sfârşit! Tot Castelul Craig plânsese pentru Ormaie când armata germană intrase mărşăluind, în urmă cu trei ani – cu toţii am fost aici înainte, vizitând *la famille de ma grande-mère* – acum, toţi ulmii au fost tăiaţi pentru lemne de foc şi baricade, toate fântânile sunt secate, mai puţin una, pe care o folosesc să-şi adape caii şi să stingă incendiile, iar grădina de trandafiri în memoria fratelui bunicii mele din Place des Hirondelles a fost scurmată de cazmale, iar piaţa e plină de vehicule blindate. Când am ajuns aici, era un şir de morţi putrezind, spânzuraţi de balcon la Hôtel de Ville, primăria oraşului. Nenorocirea vieţii de zi cu zi de aici e *indescriptibilă* şi, dacă asta e civilizaţie, atunci e mai presus de puterea creierului meu redus să-mi închipui nenorocirea unui loc ca Natzweiler-Struthof.

Ştiţi, eu vorbesc germana pentru că *iubesc* germana. La ce era să-mi folosească o licenţă în literatură germană? O citisem pentru că îmi *plăcuse. Deutschland, das Land der Dichter und Denker,* ţara poeţilor şi a gânditorilor. Iar acum, nici măcar n-am să mai văd vreodată Germania, cel puţin dacă nu mă trimit la Ravensbrück – n-am să văd niciodată Berlinul, sau Kölnul, sau Dresda – sau Pădurea Neagră, Valea Rinului, Dunărea albastră. Te urăsc, Adolf Hitler, bestie mică şi egoistă, fiindcă ţii Germania numai pentru tine. STRICI TOTUL.

La naiba. N-am vrut să deviez aşa. Vreau să-mi aduc aminte…

Cum după cină, admiratorul meu, poliţist-sergent-bucătarul a adus cafea adevărată pentru noi. Cum Jamie şi Maddie s-au aşezat pe covoraşul din faţa focului, în salon, sub privirile fixe ale ochilor de sticlă ai vulpilor şi potârnichilor împăiate de pe poliţa căminului, capul mic şi blond al lui Jamie şi buclele negre rebele ale lui Maddie aplecate împreună, conspirativ, peste harta lui Jamie, cu totul împotriva regulamentului, discutând despre ruta spre Ormaie. Cum ne-am strâns toţi în jurul radioului ca să ne auzim codul anunţat la BBC – *„Tous les enfants, sauf un grandissent”* – mesajul aleator care le spunea comitetului

nostru de primire din Franţa pe cine să aştepte în noaptea aceea. E primul rând din Peter Pan: „Toţi copiii, mai puţin unul, cresc mari.” Să aştepte băieţii obişnuiţi, cu o excepţie – în noaptea aceea, avea să vină şi o fată.

Cum am stat cu toţii, tremurând, pe scaunele de pe terasă în grădina Sediului, urmărind asfinţitul soarelui.

Cum am sărit toţi când a sunat telefonul.

Era soţia liderului escadrilei. Peter – nu e numele lui adevărat, Engel, prostănaco. Peter îşi întâlnise soţia la masa de prânz, apoi o condusese la gară şi aproape imediat după ce o lăsase pe ea fusese implicat într-un accident rutier urât, în care îşi rupsese jumătate dintre coaste şi rămăsese complet lipsit de cunoştinţă pentru cea mai mare parte a după-amiezii. Soţia lui nu aflase despre accident mai devreme, pentru că era într-un tren care avusese trei ore întârziere, după ce fusese tras pe o linie secundară ca să dea prioritate trenului armatei. În orice caz, Peter nu avea să zboare în Franţa, în noaptea aceea.

Mărturisesc că a fost ideea mea să găsim un înlocuitor.

După ce sergentul a închis, a fost o mare agitaţie, căci toată lumea exclama, înspăimântată, şi îngrijorată, şi dezamăgită. Cu toţii ţâţâisem de enervare, la răstimpuri, toată seara din cauza lui Peter care întârzia să sosească, dar *nimănui* nu-i trecuse prin cap că nu avea să apară, totuşi, cu mult înainte de decolare. Iar acum era întuneric, iar anunţul BBC-ului fusese făcut, iar comitetul de primire din Franţa aştepta, iar Lysander-urile erau pe pistă, cu rezervoarele pline de benzină, pentru drumul lung, şi cu partea din spate a cabinelor pline de arme şi radiouri. Şi sărind pe loc, zbârnâind de cafea, de nervi şi coduri, era Eva Seiler, interpreta de legătură a Berlinului cu Londra, ce avea să se infiltreze curând în lumea de dincolo, vorbitoare de germană, din Ormaie.

— Poate pilota Maddie avionul.

Are *presence,* Eva Seiler sau cine îşi închipuia ea că este în noaptea aceea, iar oamenii îi dau atenţie. Nu sunt totdeauna de acord cu ea, dar le impune atenţia.

Jamie a râs. Jamie, dragul de Jamie – iubitul frate Om-

fără-degete-la-picioare al interpretei de legătură, a râs şi a spus cu tărie:

— Nu.

— De ce nu?

— Pur şi simplu – nu! Lăsând la o parte că ar fi o încălcare de regulament, ea n-a fost nici măcar verificată…

— Pe un *Lysander?* a zis „legătura” cu dispreţ.

— Într-un zbor de noapte…

— O face fără radio sau hartă!

— Eu nu zbor fără o hartă, a corectat-o Maddie, prudentă, jucându-şi cărţile aproape de inimă. E împotriva regulilor.

— Ei bine, nu ai destinaţia sau obstacolele marcate în cele mai multe cazuri, care e cam acelaşi lucru.

— N-a zburat în *Franţa* pe timp de noapte, a protestat Jamie şi şi-a muscat buza.

— Tu ai făcut-o să zboare în Franţa, a zis sora lui.

Jamie s-a uitat la Maddie. Michael, femeia ofiţer de la Operaţiuni Speciale aidoma unei zeiţe, care era acolo ca să supervizeze bagajele lui Queenie, şi sergentul de poliţie RAF, şi ceilalţi agenţi care urmau să zboare în noaptea aceea îi urmăreau cu interes.

Jamie şi-a jucat asul.

— N-are cine să-i autorizeze zborul.

— Sună-l pe Afurisitul şi Machiavelicul Ofiţer Englez de Informaţii.

— El n-are nicio autoritate în Ministerul Aviaţiei.

Locotenentul ATA Brodatt şi-a făcut atunci mutarea, în sfârşit, şi l-a tăiat cu atu-ul:

— Dacă e un zbor de charter, a zis ea, pot să mă autorizez singură. Daţi-mi voie să folosesc telefonul.

Şi l-a sunat pe comandantul ei, ca să-l anunţe că i se ceruse să conducă pe unul dintre pasagerii ei obişnuiţi de la Servicii Speciale RAF până la o „Destinaţie neprecizată”. Iar el i-a dat permisiunea să plece.

Ormaie 24.XI.43 JB-S

El ştie acum.

Nacht und Nebel, noapte şi ceaţă. Eva Seiler o să ajungă să ardă în iad. Oh, mi-aş dori să am vreun indiciu dacă am făcut ceea ce trebuia. Dar nu văd cum aş putea să-mi termin povestirea asta şi să păstrez secretul Evei. I-am promis lui c-o să-i dau toate detaliile. Şi, în fond, nu pot crede că dezvăluindu-i identitatea Evei o să mi se schimbe prea mult soarta, oricare ar fi.

Pentru că am scris atât de mult alaltăieri, i-a luat ceva vreme Hauptsturmführerului von Linden să se pună la curent cu traducerea, iar el şi Engel (sau altcineva) trebuie să fi continuat fără mine, după ce am fost închisă din nou în celula mea, noaptea trecută. Încă nu dormisem cât să-mi revin după excesele zilei aceleia. La trei dimineaţa, sau cât o fi fost ceasul când a intrat el, dormeam buştean – dar m-am trezit brusc când lacătele şi zăvoarele de la uşa mea şi-au început suita oficială de bufnituri şi clinchete, căci mă umplu întotdeauna cu cea mai ciudată amestecătură de speranţă nebunească şi groază paralizantă când îmi descuie uşa. Am dormit în timpul raidurilor aeriene nu o dată, însă când uşa mea e descuiată sunt instantaneu în Alertă.

M-am ridicat. N-are niciun rost să mă lipesc cu spatele de perete şi am încetat să mă mai preocupe cum îmi stă părul. Dar Wallace din mine încă mă face să vreau să-mi înfrunt inamicul în picioare.

Era von Linden, bineînţeles – aproape că-mi vine să zic „ca de obicei”, fiindcă descinde adesea acum, să stea de vorbă cu mine despre literatura germană, când termină de lucru. Cred că e singurul răsfăţ în programul lui zilnic strict – *Parzival*[59] în chip de scufie de noapte, ca să-şi

[59] Poem epic de Wolfram von Eschenbach (1170–1220), cu o temă larg răspândită în Evul Mediu: căutarea Graalului de către cavalerii Mesei

cureţe mintea de sângele care-i împestriţează bumbii de argint de pe petliţele gulerului negru. Când stă în pragul uşii mele şi îmi cere părerea despre Hegel sau Schlegel, nu îndrăznesc să-i acord mai puţin de întreaga mea atenţie (deşi i-am sugerat c-ar fi cazul să ia mai în serios scriitorii moderni ca Hesse şi Mann. Cum le-ar mai fi plăcut băieţilor lui de şcoală, de acasă, din Berlin, *Narziß und Goldmund*[60]!).

Deci, o vizită nu cu totul neaşteptată, numai că noaptea trecută nu a fost „ca de obicei" – el a fost *înflăcărat.* Însufleţirea şi culoarea din obrajii lui, mâinile ţinute la spate, ca să nu văd eu că tremurau (probabil şi ca să nu-i observ inelul – dar sunt perspicace la tactici din acestea evazive). A deschis uşa larg, astfel încât celula mea s-a luminat de la puternicele becuri aprinse în camera de interogatorii, şi a întrebat, incredul:

— Eva Seiler?

Tocmai ce aflase.

— Minţi, mă acuză el.

De ce naiba aş minţi despre *asta*? Sunt Eva Seiler. Haha, nu chiar.

Înţelegeţi, am fost *uluită* de faptul că el auzise despre mine, că părea să ştie cine e Eva Seiler. Pariez că imbecilul ăla de Kurt Kiefer a divulgat secretul despre ea, după ce s-a întors la Paris şi a trăncănit despre cuceririle lui. Eu am avertizat Informaţiile că nu era destul de deştept ca să fie agent dublu.

Presupun că Eva a avut într-adevăr succes la extragerea informaţiilor pe care, altfel, nemţoteii nu le-ar fi lăsat să se scurgă la urechile britanicilor, şi probabil că a devenit una dintre multele sule în coastele Führerului. Dar nu mă gândisem că von Linden ar avea cunoştinţă despre ce

---

Rotunde şi în special povestea cavalerului Percival/Perceval/Perzival/Peredur.

[60] Roman de Herman Hesse (tradus cu titlul *Narcis şi Gură-de-Aur),* în spiritul lui Nietzsche (apolinic versus dionisiac), în care personajul Narziß, călugăr cu personalitate puternică, echilibrată, şi constanţă în gândire, e descris în contrast, dar armonios complementar, cu Goldmund, un artist rătăcitor, pasionat şi zelos.

vorbeam (aş fi putut să pomenesc de ea mai devreme, dacă aş fi bănuit). În orice caz, n-am pierdut nicio clipă – aşa operez eu. De aceea sunt *atât de bună la ceea ce fac.* Dă-mi un pont, doar un pont, şi am să improvizez. E vârful subţire al icului pentru tine, băiete.

Mi-am dat părul la o parte de pe faţă, în modul sever de directoare de şcoală în care obişnuiau să mi-l strângă ei, şi l-am ţinut cu o mână, mi-am îndreptat umerii şi am pocnit din călcâie. Dacă nu stai prea aproape de cineva care e mai înalt decât tine, poţi să pari că-l priveşti de sus şi-i rânjeşti în nas. Am zis, cu răceală, în germană:

— Ce *motiv* aş putea avea *să pretind* că sunt interpreta de legătură a Berlinului cu Londra?

— Ce dovadă ai? Nu ai acte valabile, a zis el, cu răsuflarea tăiată. Ai fost prinsă cu actele lui Margaret Brodatt asupra ta, dar nu eşti Margaret Brodatt, prin urmare de ce ai fi Eva Seiler?

Nu cred că mai ştia nici el dacă vorbea cu mine sau cu Eva, în momentul ăla. (Suferă şi el într-o anumită măsură de privare de somn, din pricina naturii muncii sale.)

— Actele Evei Seiler sunt toate falsificate, în orice caz, i-am atras eu atenţia. N-ar dovedi nimic.

Am făcut o pauză – am numărat până la trei – şi m-am apropiat de el. Doi paşi mici ca de copil care învaţă să meargă, doar cât să-l fac să perceapă înaintarea. Păstrând încă destulă distanţă între noi, probabil un metru, ca să nu poată profita de avantajul înălţimii lui. Apoi încă un pas, ca să-i îngădui acest avantaj. Mi-am dat drumul la păr şi m-am uitat în sus la el, despletită şi feminină, toată numai ochi de căprioară şi vulnerabilitate. Am întrebat în germană, pe un ton de mirare şi îndurerare, de parcă tocmai ce-mi dăduse prin gând:

— Cum o cheamă pe fiica ta?

— Isolda, a răspuns el blând, cu garda jos, şi s-a făcut *roşu ca sfecla.*

Îl prinsesem la faza asta şi el o ştia. Îmi venea să râd, simţindu-mă dintr-odată în elementul meu.

— Nu am nevoie de acte! am strigat. Nu am nevoie de

dovezi! Nu am nevoie de ace cu electricitate, de apă rece ca gheaţa, de acid de baterie şi de ameninţări cu kerosen! Nu fac decât să pun o întrebare şi tu răspunzi! Ce dovadă mai perfectă decât un cuvânt minunat scos de la tine – *Isolda*? Sunt operator de radiotelegrafiei

— Stai jos, a poruncit el.

— Ce părere are Isolda despre activitatea ta de război? am întrebat.

A făcut şi ultimul pas spre mine, folosindu-şi din plin înălţimea:

— *Jos.*

Este intimidant, iar eu sunt *atât de sătulă* să tot fiu pedepsită pentru legiunea mea de mici acte de sfidare. M-am aşezat, supusă, tremurând, aşteptându-mă la violenţă (nu că el personal m-ar fi atins vreodată cu un deget). Mi-am tras plapuma de puf de eider până la gât, o armură iluzorie.

— Isolda nu ştie nimic despre activitatea mea de război, a zis el.

Apoi deodată a fredonat, încet:

— Isolde noch
Im Reich der Sonne
Im Tagesschimer
Noch Isolde…
Sie zu Sehen,
Welch Verlangen!

Isolda încă în tărâmul soarelui, încă în lumina zilei sclipitoare, Isolda – ce mult aş vrea s-o văd!

(E din Wagner, una dintre ariile lui Tristan pe moarte. Nu-mi pot aminti chiar totul.)

Are o voce de tenor, subţire, nazală – *atât de frumoasă.* A durut mai tare decât dac-aş fi fost pălmuită să-mi arate ironia vieţii sale. Şi a mea, a mea – A MEA – Isolda vie în lumina zilei şi în soare, când eu mă sufoc în Noapte şi Ceaţă, nedreptatea asta, nedreptatea haotică *a tuturor lucrurilor*, a faptului că eu eram aici şi Isolda era în Elveţia, că Engel nu primea niciun pic de coniac şi că Jamie îşi pierduse degetele de la picioare. Şi Maddie, Oh,

drăguţa de Maddie,

MADDIE

Mi-am tras plapuma peste cap, plângând la picioarele lui.

Atunci s-a oprit brusc. S-a aplecat şi mi-a descoperit capul cu blândeţe, fără să mă atingă.

— Eva Seiler, a şoptit el. Te-ai fi scutit de o grămadă de suferinţe, dacă ai fi mărturisit asta mai devreme.

— Dar n-aş mai fi avut ocazia să scriu totul, dacă aş fi spus asta, m-am smiorcăit eu. Aşa că a meritat.

— Şi pentru mine.

(Presupun că Eva Seiler trebuie să fie o captură uriaşă! El crezuse că avea să fie scuturat de încă un păstrăv oarecare şi reieşise că prinsese un somon de cincisprezece kile, care se zbătea să se smulgă din cârligul lui de undiţă. Probabil trage nădejde de o promovare.)

— M-ai răsplătit.

S-a îndreptat şi şi-a plecat capul, curtenitor. Aproape un salut. În cele din urmă, a spus politicos noapte bună, în franceză:

— *Je vous souhaite une bonne nuit.*

Şi l-am răsplătit din nou, rămânând cu gura căscată.

A trântit uşa în urma lui.

Citise Vercors – citise *Le Silence de la Mer*, *Tăcerea Mării* – micul tratat al Rezistenţei franceze, *la recomandarea mea!* Altfel cum…?

Ar putea să aibă necazuri din pricina asta. Mă derutează. Presupun că e reciproc.

De data asta ştiu unde am rămas, ştiu exact unde m-am oprit. Ştiu exact unde eram. Unde era Maddie.

Pentru a *n*-a oară, patru oameni diferiţi au verificat carnetele de cupoane de raţie, paraşutele şi documentele. Au pus-o scurt la curent pe Maddie, anunţând-o pe cine trebuia să ia în călătoria de întoarcere, uitându-se împreună peste hărţi şi peste rute, dându-i un indicativ de apel pe care să-l folosească la radio până când ajungea în Franţa („Wendy”, fireşte). Sergentul de poliţie a încercat

să-i dea şi un revolver. Toţi piloţii din Servicii Speciale au la ei pistoale când zboară în Franţa, a zis el, pentru orice eventualitate. Dar ea nu l-a vrut.

— Eu nu sunt din RAF, a zis Maddie. Sunt civil. E o încălcare a acordurilor internaţionale să înarmezi civili.

Aşa că el i-a dat în schimb un *stilou* – se numeşte Eterpen[61], un obiect cu adevărat minunat, fără să te murdăreşti ca să-l umpli iar cu cerneală şi se usucă imediat.

A spus că făcuse comandă de 30.000 de bucăţi pentru a fi folosite de RAF în aer (pentru calculele de navigaţie) şi un ofiţer RAF recunoscător, recent scos pe furiş din Franţa, îi dăduse o mostră lui Peter, care i-l dăduse sergentului, care i-l dădea lui Maddie. Sergentul i-a spus să îl dea şi ea mai departe, după ce îşi va fi încheiat cu succes misiunea. Îi place de noi foarte mult.

Maddie a fost ridicol de încântată de stiloul ei. (Eu n-am înţeles atunci de ce o încânta atât de tare rezerva infinită de cerneală cu uscare instant, dar acum înţeleg.) De asemenea, i-a plăcut şi ideea de a-l da mai departe, ca dar după o operaţiune reuşită – o variantă a Principiului Lăsării la Aerodrom. I-a mărturisit în şoaptă pasagerei sale:

— Oricum n-aş fi ştiut ce să fac cu un revolver.

Ceea ce nu era în întregime adevărat, de vreme ce la a doua şi la a treia vizită a sa la Castelul Craig, Jamie o luase la vânătoare, iar ea chiar nimerise nu unul, ci doi fazani cu puşca lui Queenie. Dar Maddie era – este? Era, bine, era. Maddie era o persoană modestă.

— Gata să exersezi nişte aterizări? a întrebat-o în treacăt Maddie pe pasagera ei, de parcă Ormaie era o destinaţie la fel de obişnuită ca Oakway. Au aprins balizele de simulare pe terenul de antrenament. Nu am aterizat prea des pe pista luminată noaptea, aşa că o să trecem un pic pe acolo, înainte să ridicăm pânzele.

— Bine, a încuviinţat pasagera ei.

Era imposibil, pentru amândouă, să fie altfel decât

[61] Marcă de pixuri (v. postfaţa „Raportul autorului”).

entuziasmate – una dintre ele fiindcă pleca în Franţa, cealaltă pentru că urma să piloteze avionul.

Totul era încărcat, mai puţin Queenie – sergentul îi oferi o mână de ajutor să urce pe scara ce ducea în spatele cockpitului.

— Staţi, Staţi!

Se aruncă în braţele lui Maddie. Maddie rămase stupefiată. Pentru o clipă, se ţinură una de alta ca supravieţuitorii unui naufragiu.

— Haide! zise Maddie. *Vive la France!*

O invazie a Aliaţilor în doi.

Maddie a efectuat trei aterizări perfecte la rasul ierbii pe pista luminată şi apoi începu să se frământe din pricina gândului că pierdea luna, la fel cum uneori se frământa că pierdea vremea bună de zburat deasupra Penninilor. Stabili cap compas Franţa.

Baloanele barajului de la Southampton pluteau sclipind în lumina lunii ca nişte fantomatici elefanţi şi hipopotami. Maddie a traversat Solentul argintiu şi Isle of Wight. Apoi ajunse deasupra Canalului Mânecii sfâşiat de război. Bâzâitul motorului se împletea cu fredonatul pasagerului în intercom:

— Ultima oară când am văzut Parisul.

— Eşti mult prea veselă, a mustrat-o Maddie, cu fermitate. Fii serioasă!

— Ni s-a spus să zâmbim tot timpul, a zis Queenie. E în manualul instructorului SOE. Oamenii care zâmbesc şi cântă nu bat la ochi că ar complota vreun contraatac. Dacă priveşti în jur cu îngrijorare, cineva o să înceapă să-şi pună întrebări pentru ce anume te îngrijorezi.

Maddie nu i-a răspuns şi, după o jumătate de oră de zbor deasupra liniştitei, netedei, argintiu cu negru eternităţi a Canalului Mânecii, Queenie a întrebat brusc:

— Tu *de ce* îţi faci griji?

— E înnorat deasupra Caenului, a zis Maddie, şi sunt lumini în nori.

— Cum adică *lumini*?

— Licăriri. Rozalii. Ar putea fi fulgere. Ar putea fi tunuri. Ar putea fi o escadrilă de bombardiere care a luat foc. O să schimb puţin cursul şi o să-l ocolesc.

Era o glumă. Lumini în nori, cui îi pasă? Să schimbe, atunci, direcţia. Noi suntem *turiste.* Ruta alternativă a lui Maddie peste coasta Normandiei trecea direct peste Mont St. Michel, citadela insulei apărând măreaţă în lumina lunii, aruncând umbre lungi peste valurile agitate într-un golf care sclipea ca mercurul risipit. Luminile reflectoarelor măturau cerul, dar l-au scăpat pe Lysander-ul cu burtă cenuşie. Maddie şi-a fixat un nou curs spre Angers.

— Mai facem aproape o oră, în ritmul ăsta, i-a spus Maddie pasagerei sale. Încă mai zâmbeşti?

— Ca o idioată.

După asta – greu de crezut, dar a urmat un zbor mohorât, o vreme, după asta. Zona rurală franceză nu era la fel de spectaculoasă în lumina lunii precum Canalul Mânecii şi, după multă vreme de uitat în întunericul nedesluşit, Queenie a adormit încrezătoare, ghemuită printre cutiile de carton şi colacii de sârme de pe podea, în partea din spate a cockpitului, cu capul pe paraşuta ei. Semăna puţin cu somnul în camera motoarelor de la Filatura Ladderal – incredibil de zgomotos, dar amorţitor de ritmic. Fusese intens solicitată, aproape de delir, în ultimele câteva săptămâni, iar acum era trecut bine de miezul nopţii.

Se trezi când corpul ei relaxat a fost izbit brusc de capătul dinspre coadă al fuzelajului, laolaltă cu toate cele unsprezece lăzi. N-a fost rănită, nici măcar speriată, ci extrem de dezorientată. Subconştientul ei păstra ecoul reverberat al unei bubuituri grozave, care fusese, de fapt, ceea ce o trezise, mai degrabă decât rostogolitul prin avion. O lumină portocalie orbitoare tivea ferestrele din spate ale cockpitului. Tocmai când pricepu că Lysander-ul cobora într-un picaj ameţitor spre pământ, gravitaţia crescută o lăsă din nou fără cunoştinţă. Iar când s-a trezit a doua oară, câteva clipe mai târziu, era beznă şi motorul

încă mai duduia, demn de încredere, iar ea era căzută incomod în grămada lucrurilor răsturnate.

— *Mă auzi? Eşti teafără?* striga Maddie, înnebunită, prin intercom. Oh*, fir-ar,* uite încă una…

O minunată bilă albă de foc se arcui graţios peste cupola de plexiglas. Nu făcu niciun zgomot şi lumină frumos cockpitul. *Luminile rampei, luminile rampei.* Maddie a fost instantaneu orbită, din nou.

— Pilotează avionul, Maddie, murmură ea pentru sine. Pilotează avionul.

Gândiţi-vă la ea, cum era în urmă cu trei ani, plângând şi tremurând ca piftia de frică, sub bombe. Gândiţi-vă la ea acum, conducând un avion lovit prin focul neobişnuit şi bezna unei zone de luptă. Prietena ei cea mai bună, descâlcindu-se dintre bagaje în spatele avionului, tremurând de groază şi dragoste. Ştia că Maddie avea să aterizeze şi s-o ducă în siguranţă la sol sau va muri încercând.

Maddie se lupta cu manşa de parcă era vie. În scurtele fulgere fosforescente încheieturile ei oţelite erau albe de efort. A răsuflat uşurată când a simţit mâna mică a pasagerei strângând-o de umăr prin ferestruica din peretele despărţitor blindat.

— Ce se întâmplă? a întrebat Queenie.

— Blestemata artilerie antiaeriană din Angers. Coada a fost lovită. Cred că a fost un tun de antiaeriană, nu un avion de luptă, altminteri ne-am ars. N-avem nicio şansă împotriva unui Messerschmitt 110.

— Mi s-a părut că ne prăbuşim.

— Aia am fost eu, am coborât avionul rapid ca să scap de foc, a zis Maddie, îndârjită. Trebuie să plonjezi cât de repede poţi, până îl stinge vântul. Cum ai sufla într-o lumânare! Dar cârma cozii avionului s-a rupt sau ceva de genul ăsta. E…

A scrâşnit din dinţi.

— Suntem pe rută. Suntem încă întregi. Am pierdut cam multă altitudine în picajul ăla, dar tot ce vrea acum blestematul de avion e să urce, deci, asta nu-i o problemă.

Numai că, dacă urcăm mai mult, Jerry or să fie în stare să ne depisteze pe radare. Avionul încă mai răspunde la comenzi, totuşi, şi am scos un timp atât de bun, că nici măcar n-am depăşit cu nimic programul. Numai că, părerea mea e că ar trebui să ştii că o să fie… ăăă… un pic mai greu pentru mine să aterizez. Aşa că tu s-ar putea să faci încă un salt cu paraşuta.

— Şi *tu?*

— Ei bine, s-ar putea s-o fac şi eu, presupun.

Maddie nu exersase niciodată saltul dintr-un avion, dar exersase aterizarea cu avioane avariate de nici nu le mai ţinea minte numărul – într-adevăr aterizase cu avioane avariate de foarte multe ori – şi ambele fete ştiau că, dacă s-ar fi întâmplat şi de o mie de ori, Maddie ar fi murit de fiecare dată cu mâinile strânse pe manşele avionului, decât să se încreadă într-un salt orbesc în întuneric.

Mai ales că, aidoma majorităţii aviatorilor britanici doborâţi, ea vorbea doar franceza la cel mai primar nivel, din orele de clasă de la şcoală, şi nu avea nicio identitate falsificată deştept pe care să se bizuie, în caz de nevoie, în Franţa de sub ocupaţie nazistă.

— Aş putea să te las pe tine şi apoi să încerc să zbor până acasă, a zis Maddie liniştită, rostind cuvintele pline de speranţă printre dinţii strânşi.

— Lasă-mă să te ajut! Spune-mi ce să fac!

— Uită-te după locul de aterizare. La mai puţin de o jumătate de oră distanţă. Or să ne semnalizeze, când or să ne audă – semnalul morse pentru Q. Asta înseamnă lung-lung-scurt-lung.

Mâna mică nu voia să-i dea drumul.

— Mai bine îţi pui paraşuta în spinare, i-a reamintit Maddie pasagerei. Şi asigură-te că ţi-ai luat tot echipamentul.

O vreme, s-au auzit numai bufnituri şi înjurături în partea din spate a cockpitului. După câteva minute, Maddie a întrebat, cu glasul întretăiat de râs înfricoşat:

— Ce *faci*?

— Ancorez toate lucrurile. Răspund de marfa asta chiar

dacă n-o mai văd mâine-dimineaţă. Dacă o să ne hurducăm, nu vreau să fiu ştrangulată de un cablu electric. Iar dacă va trebui să sar înainte să încerci tu să aterizezi, de bună seamă că nu vreau să le târăsc după mine afară şi să-mi pice în cap.

Maddie n-a zis nimic. Se forţa să vadă în întuneric şi să piloteze avionul. Queenie a strâns-o din nou de umăr.

— Ar trebui să fim aproape, zise Maddie, în cele din urmă.

Vocea ei, uşor distorsionată de intercomul cu pârâituri, suna neutră. Nu era nici uşurare, nici teamă în intonaţia sa.

— Cobor la 200 de metri acum, bine? Uită-te după semnalizările alea.

Acele ultime cincisprezece minute au fost cele mai lungi. Pe Maddie o dureau braţele şi mâinile îi erau amorţite. Era ca şi când ar fi ţinut în loc o avalanşă. Nu se mai uitase pe hartă în ultima jumătate de oră şi naviga exclusiv din memorie, după busolă şi după stele.

— Ura, suntem în locul care trebuia! a zis ea deodată. Vezi confluenţa râurilor ălora? Aterizăm drept între ele.

Se înfioră de nerăbdare. Mâna mică, încurajatoare, care-o ţinea de umăr îi dădu drumul brusc.

— Uite.

Queenie îi arătă cu mâna. Cum le zărise ea prin deschiderea cât o coală de hârtie din peretele despărţitor e un mister, dar văzuse semnalizările, un pic mai la stânga de ele. Semnale luminoase, clare şi strălucitoare, în serii fixe – *Q* de la *Queen,* lung-lung-scurt-lung.

— E corect? întrebă Queenie, neliniştită.

— Da. Da!

Amândouă scoaseră câte un strigăt spontan.

— Nu pot să dau drumul la manşă ca să le răspund! a exclamat Maddie. Ai vreo lanternă?

— În trusa mea. Stai puţin… Cu ce literă trebuie să le răspundem?

— *L* de la *Love.* Punct-linie-punc-punct, scurt-lung-scurt-scurt. Trebuie să-l semnalizezi corect, altminteri n-or să

aprindă luminile pentru noi…

— O să-l fac corect, bleago, i-a reamintit Queenie, drăgăstos. Pot să dau semnale în Morse şi când dorm. Mai ştii? Sunt telegrafistă.

Ormaie 25.XI.43 JB–S

Hauptsturmführerul von Linden zice că n-a cunoscut în viaţa lui o persoană educată cu gură atât de spurcată ca a mea. Fără îndoială a fost o prostie extraordinară din partea mea să aduc numele fiicei lui în disputa de noaptea trecută. În dimineaţa asta, o să am gura spălată cu carbol – nu cu SĂPUN cu carbol, care se foloseşte în şcoală, ci ACID carbolic veritabil – fenol – care e aceeaşi substanţă pe care o folosesc pentru injecţiile letale în Natzweiler-Struthof (potrivit spuselor lui Engel, sursa mea inepuizabilă de detalii precise naziste). Ea îl diluase cu alcool – a purtat mănuşi când a făcut amestecul, căci e incredibil de caustic. Dar nu s-a apropiat de mine, pentru că ştie că m-aş fi bătut cu ea şi s-ar fi risipit peste tot. Chiar şi cu mâinile legate la spate (deşi nu sunt, evident) m-aş fi străduit din răsputeri să-l împrăştii peste tot. Sper ca toată treaba să se evaporeze, dacă amânăm destul timp, şi cred că şi ea speră acelaşi lucru.

Disputa a început din pricina tinerei franţuzoaice care-mi sfâşie inima (cred că e singura prizonieră femeie de aici în afară de mine), pe care ei au interogat-o cu încăpăţânare şi stăruinţă zi şi noapte, toată săptămâna, şi ea, la fel de încăpăţânată şi stăruitoare ca şi ei, a refuzat să le răspundă la întrebări. Noaptea trecută a plâns zgomotos ore în şir, între ţipete de veritabilă suferinţă mortală – eu practic *mi-am smuls* părul din cap (într-atât de fragil a ajuns) în timp ce încercam să-i suport ţipetele. La un moment dat, în miezul nopţii, eu am cedat – ea nu, dar eu am cedat.

Am sărit în picioare şi am început să răcnesc cât mă ţineau plămânii *(en français pour que la résistante malheureuse puisse me comprendre[62]):*

— *MINTE! Minte-i,* dobitoaco! Spune orice! Încetează să

[62] În franceză, pentru ca nefericita rezistentă să mă poată înţelege (fr.)

mai fi aşa o idioată de martiră şi *MINTE!*

Şi am început să mă lupt ca ieşită din minţi cu ciotul de fier unde obişnuia să fie clanţa de porţelan a uşii (înainte s-o deşurubez eu şi s-o arunc în capul lui Thibaut), ceea ce era zadarnic, pentru că bineînţeles că şi clanţa şi suportul de metal sunt pur decorative şi toate zăvoarele şi drugii sunt fixate pe partea din afară.

— MINTE! MINTE-I!

Oh – am obţinut un rezultat la care nu mă aşteptam. Cineva a venit şi a tras zăvoarele atât de brusc, încât am căzut grămadă dincolo de uşă, apoi m-au ridicat şi m-au ţinut clipind des în lumina brusc orbitoare, în timp ce eu încercam să nu mă uit la nenorocita de fată.

Şi în încăpere era von Linden, în haine civile, rece şi calm ca un lac proaspăt îngheţat, stând într-un nor de fum înţepător ca însuşi Lucifer (nu fumează nimeni când el e prin preajmă – nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu ce arseseră). N-a spus nimic, doar a făcut semn, iar ei m-au târât până la el şi m-au aruncat în genunchi.

El m-a lăsat să mă înjosesc aşa câteva minute.

Apoi:

— I-ai dat sfaturi tovarăşei tale prizoniere? Nu sunt sigur că şi-a dat seama că ei îi vorbeai. Mai spune-i o dată.

Am clătinat din cap, fără să înţeleg propriu-zis ce naiba juca de data asta.

— Du-te lângă ea, priveşte-o în faţă, vorbeşte cu ea. Vorbeşte clar, ca să te putem auzi cu toţii.

Am intrat în joc. Întotdeauna intru în joc. Ăsta-i cusurul meu, punctul slab din armura mea.

Mi-am apropiat faţa pe lângă a ei, ca şi când ne-am fi şoptit ceva. Atât de aproape, încât trebuie să fi părut intim, dar totuşi prea aproape ca să ne putem uita într-adevăr una la cealaltă. Am înghiţit nodul din gât, apoi am repetat, clar:

— Salvează-te. Minte-i.

Ea e cea care obişnuia să fluiere *Scoţia cea Vitează,* când am ajuns eu aici. N-a putut fluiera şi noaptea trecută – e de mirare că ei au crezut c-ar mai putea vorbi, după ce

i-au făcut la gură. Dar a încercat să mă scuipe, oricum.

— Nu are o părere prea bună despre sfatul tău, a zis von Linden. Mai spune-i o dată.

— *MINTE!* am zbierat eu la ea.

După o clipă, a reuşit să-mi răspundă. Răguşită şi gâjâită, vocea ei a scrâşnit de durere, astfel că toată lumea a putut s-o audă:

— Să-i mint? Asta faci tu?

Am încremenit, prinsă la mijloc. Probabil era o capcană pe care el o întinsese dinadins pentru mine. Totul a rămas cufundat în tăcere, multă vreme (probabil nu atât de mult cum mi s-a părut mie), iar în final von Linden a poruncit, nepăsător:

— Răspunde la întrebare.

În clipa aceea mi-am pierdut minţile.

— *Ipocritul dracului,* am mârâit eu la von Linden, nechibzuit (poate că nu ştie ce înseamnă cuvântul acela în franceză, dar chiar şi aşa, n-a fost un lucru deştept de spus). Tu nu minţi niciodată? Dar ce dracu' faci? Ce îi spui fiicei tale? Când te întreabă despre munca ta, ce *adevăr* află frumoasa Isolda de la *tine*?

El era alb ca hârtia. Calm, totuşi.

— *Fenol.*

Toată lumea s-a uitat la el, şovăind.

— Ea are cea mai spurcată gură dintre toate femeile din Franţa. Ardeţi-i gura şi curăţaţi-i-o.

M-am zbătut. Ei m-au ţinut la podea, cât s-au consultat despre doza corectă, pentru că el nu specificase dacă voia sau nu să mă omoare cu soluţia aia. Fata franţuzoaică şi-a închis ochii şi s-a odihnit, profitând de devierea atenţiei de la ea. Ei au scos sticlele şi mănuşile – camera a devenit deodată clinică. Lucrul cu adevărat înspăimântător era că niciunul dintre ei nu părea să ştie ce făcea.

— Uită-te la mine! am ţipat eu. *Uită-te la mine*, Amadeus von Linden, ipocrit sadic ce eşti, şi *priveşte, de data asta!* Tu nu mă interoghezi acum, asta nu e munca ta, eu nu sunt un agent inamic care dezvăluie coduri de transmisiuni! Eu sunt doar o scursoare dezgustătoare scoţiană care urlă

insulte la adresa fiicei tale! Aşa că bucură-te şi priveşte! Gândeşte-te la Isolda! *Gândeşte-te la holda şi priveşte!*

El i-a oprit.

N-a putut s-o facă.

M-am sufocat de uşurare, gâfâind.

— Mâine, a zis el. După ce mănâncă. Fräulein Engel ştie cum să prepare fenolul.

— Laşule! *Laşule!* am hohotit eu, în delir isteric. Fă-o *acum!* Fă-o *tu însuţi!*

— Scoateţi-o de aici.

Erau hârtia şi creionul aşezate pentru mine, ca întotdeauna, în dimineaţa asta, şi apa de băut, care mă aştepta împreună cu fenolul şi alcoolul, iar Fräulein Engel bătea darabana pe masă cu nerăbdare, cum face de fiecare dată când mă aşteaptă să-i dau ceva să citească. Abia aşteaptă să vadă ce am să scriu în dimineaţa asta, ştiu, căci nu i s-a explicat şi ei ce am făcut, de fapt, noaptea trecută să merit aşa o pedeapsă crudă. Von Linden probabil doarme (o fi inuman, dar nu e suprauman). Oh, Doamne. Nu mi-a mai rămas prea mult de scris. Cu ce se aşteaptă el să termin? Nu e sfârşitul poveştii mai degrabă evident? Vreau să închei, dar urăsc să mă gândesc la asta.

Domnişoara E. A reuşit să şterpelească nişte gheaţă pentru apa mea. O să se topească până ce o să ajungem să curăţăm cea mai spurcată gură din Franţa, dar a fost o atenţie drăguţă.

Acum suntem din nou în aer, suspendate deasupra câmpurilor şi a râurilor de la nord de Ormaie, iar sub o lună senină, dar nu chiar plină, în înălţimea ei de argint splendidă, într-un avion cu care nu se poate ateriza. Telegrafista semnalizează cu lanterna semnalul corect către sol şi, după niciun minut, apare pista luminată. E absolut familiară, trei puncte de lumină pâlpâitoare alcătuind un L cu susul în jos, exact ca pista improvizată pe care Maddie şi-a efectuat cu succes aterizările ei experimentale, în urmă cu patru ore, în Anglia.

Maddie a dat o dată roată terenului. Nu ştia cât avea să stea pista luminată şi nu voia să piardă lumina. A început să coboare oblic, cum făcuse şi mai devreme. Peste umăr, prin deschizătura din peretele despărţitor, prietena ei urmărea cadranul slab luminat de pe panoul de bord care indica altitudinea – nu pierduseră prea mult din înălţime.

— *Nu* pot s-o fac, a exclamat Maddie, iar Lysander-ul a luat-o rapid în sus ca un balon cu heliu.

Nici măcar nu turase motoarele.

— Pur şi simplu nu pot s-o fac! Ţi-aduci aminte ce ţi-am spus despre primul Lysander cu care am aterizat în viaţa mea, cum roata de reglare a suspensiilor cozii era ruptă, iar echipa mecanicilor de la sol a crezut că n-o să am destulă putere să ţin manşa drept înainte fără s-o înclin? Numai că atunci a fost posibil s-o fixez pe poziţia neutră înainte de a mă urca în avion. Ei bine, acum nu e pe poziţia neutră, e blocată pe urcare – de-o oră încoace mă lupt din răsputeri să nu mai urcăm – şi pur şi simplu nu am atâta forţă să ţin manşa destul de împinsă înainte ca să putem ateriza. Am încercat să reduc şi motorul, tot degeaba. Dacă îl opresc definitiv şi încerc să duc blestematul de avion jos, planând la rece, el *tot* o să încerce să urce. Şi atunci o să intre în vrie şi o să ne omoare. În caz că aş putea să planez, adică. E imposibil să planezi cu un Lysander.

Queenie n-a răspuns.

— Mă învârt în cerc, a bombănit Maddie. O să mai fac o roată, oricum, să încerc o coborâre de la mai mică înălţime. Încă mai am destul combustibil, nu ţin neapărat să mă prăbuşesc şi să iau foc.

Se ridicaseră până la vreo şapte sute de metri în timpul cât îi luase lui Maddie să explice toate acestea. Ea şi-a flexat încheieturile şi s-a căznit să împingă din nou manşa în poziţia înainte.

— Fir-ar. La dracu'. *De două ori la dracu'.* (" De două ori la dracu'" e cea mai cruntă dintre înjurăturile lui Maddie.)

Obosise. Nu reuşise să coboare tot atât cât prima oară şi a depăşit pista. S-a întors abrupt, n-a pierdut deloc din

înălţime şi a înjurat iar, când avionul s-a zguduit din toate încheieturile, flapsurile automate clămpănind alarmant, în vreme ce avionul părea să încerce să se hotărască la ce viteză să zboare.

— Probabil nu-i imposibil să planezi! a gâfâit Maddie. De bună seamă nu vreau să planez de la o sută cincizeci de metri, c-o să murim. Stai să mă gândesc…

Queenie a lăsat-o să se gândească, privind altimetrul. Câştigaseră din nou înălţime.

— Urc intenţionat acum, a zis Maddie îndârjită. O să te duc la o mie de metri. Să nu vrei mai sus că altfel n-o să mai cobor niciodată. O să poţi să sari în siguranţă.

Groaznicul trio de gardieni tocmai a venit să mă ducă undeva – Engel sporovăia cu ei pe tonuri plictisite, la exact atâta distanţă cât să nu aud eu, dincolo de uşă. N-au apărut cu mănuşi, aşa că probabil nu sunt aici ca să-mi administreze fenolul. Doamne, te rog. Oh, de ce sunt atât de necioplită şi nechibzuită? Indiferent despre ce e vorba, mă îngrozeşte că n-o să fiu în stare să termin, aproape mai tare decât…

Am cincisprezece minute.

Franţuzoaica torturată şi cu mine am fost duse jos, amândouă, prin pivniţă şi afară, într-o curte mică, pavată, care trebuie să fi fost înainte spălătoria hotelului. Ea, mândră şi şchiopătând, cu picioarele ei frumoase desculţe şi deformate hidos de răni deschise, cu faţa ei palidă umflată şi plină de vânătăi, nebăgându-mă în seamă. Am fost legate una de alta, încheietură de încheietură. În spaţiul acela de piatră, deschis către cer, ridicaseră o ghilotină. E modalitatea obişnuită prin care o spioană e executată la Berlin.

A trebuit să aşteptăm cât au pregătit ei ba una, ba alta – au deschis o poartă spre drumeagul din spate, ca să-i şocheze şi să-i distreze pe trecători, au ridicat lama cu sfori şi au fixat-o etc. Nu ştiu cum funcţionează, din punct de vedere mecanic. Fusese recent folosită, fiindcă pe lamă se mai vedea încă sânge. Noi stăteam în picioare, legate împreună, mute, şi eu am gândit: Or să mă facă să privesc. Or s-o omoare mai întâi pe ea şi or să mă oblige să privesc. Apoi or să mă omoare şi pe mine.

Ştiam că şi ea ştia asta, dar bineînţeles că nu se uita la mine şi nu-mi vorbea, deşi ni se atingeau dosurile palmelor.

Cinci minute.

I-am spus cum mă cheamă. Nu mi-a răspuns.

Ne-au tăiat sforile care ne ţineau legate. Pe ea au împins-o înainte şi eu chiar m-am uitat – nu mi-am dezlipit privirea de la faţa ei. Atât puteam face.

Ea a strigat spre mine, exact înainte s-o îmbrâncească ei să stea în genunchi, acolo.

— Pe mine mă cheamă Marie.

Nu pot să cred că mai sunt încă în viaţă; am fost adusă aici, înapoi, la aceeaşi masă şi obligată să ridic din nou

creionul. Numai că acum von Linden e cel care stă vizavi, la masă, nu E. sau T. Se uită la mine, aşa cum i-am cerut eu.

Când m-am frecat la ochi, mâna mi s-a mânjit de sângele lui Marie, încă roşu şi proaspăt pe încheieturile degetelor mele.

L-am întrebat pe v. L. dacă aş putea să scriu asta, înainte să continui tema zilei. El a zis că insist prea mult pe detalii despre ce mi se întâmplă mie aici – o descriere interesantă, dar pe lângă subiect. Mi-a acordat numai 15 mân. Pentru asta – şi cronometrează.

Mai am 1 min. Mi-ar fi plăcut să-i fi spus fetei mai mult, s-o fi apreciat cum se cuvine, să-i fi dat ceva mai semnificativ decât numele meu fără valoare.

După fiasco-ul meu de noaptea trecută, cred că ei au ucis-o fără *niciun motiv*, decât acela să mă sperie pe mine ca să mărturisesc că i-am minţit. E vina mea că ea a murit – una dintre cele mai mari frici ale mele s-a împlinit.

Dar nu am minţit.

Von Linden îmi spune acum: „Stop!”

Se lasă pe spate, urmărindu-mă imperturbabil. Fenolul mai stă încă în locul unde l-a lăsat Engel, dar nu cred că au de gând să-l folosească. Eu i-am spus lui să privească, iar el priveşte.

— Scrie, mică Şeherezadă, zice el.

E un ordin.

— Povesteşte ultimele voastre minute în aer. Sfârşeşte-ţi povestea.

Sângele lui Marie îmi pătează mâinile, figurat şi literal. Trebuie să termin acum.

— Să-mi spui când să sar, a zis Queenie. Să-mi spui când eşti gata.

— Bine.

Mica mână de pe umărul lui Maddie nu i-a dat drumul, tot timpul cât au urcat. Maddie a aruncat o privire în jos, la pista luminată, departe, trei gămălii de ac de lumină

făcându-i semn, urându-i bun venit, chemând-o – şi ea s-a hotărât să încerce să aterizeze. Dar nu cu pasager, nu cu viaţa altcuiva în mâinile ei – nu cu altcineva când ar fi putut da greş.

— În regulă, a zis Maddie. O să fii bine, aici. Bate cam tare vântul, aşa că ţine ochii pe lumini şi încearcă să aterizezi pe pista luminată! Ei te aşteaptă. Ştii cum să ieşi?

Queenie i-a strâns tare umărul lui Maddie.

— Mai bine te grăbeşti, a zis Maddie. Înainte ca nenorocitul de avion să urce mai mult.

— Sărută-mă, Hardy, a zis Queenie.

Maddie a izbucnit într-un hohot înecat de râs. Şi-a aplecat capul spre mâna rece de pe umărul ei şi a sărutat-o, apăsat. Degetele mici i-au mângâiat obrazul, au mai strâns-o o dată de umăr, şi s-au retras prin peretele despărţitor.

Maddie a auzit uşa glisantă a cabinei din spate deschizându-se. A simţit uşoara dezechilibrare a avionului, când greutatea s-a schimbat. Apoi a rămas singură.

Ormaie 28.XI.43 JB-S

Ştiţi că Mary, Regina scoţienilor (a cărei bunică, din întâmplare, era franţuzoaică, la fel ca şi a mea; la fel ca şi mama ei) – Mary, Regina scoţienilor, avea un căţeluş, un terrier Skye, care îi era foarte devotat. La câteva minute după ce Mary a fost decapitată, lumea care privea i-au văzut fustele mişcându-se şi au crezut că trupul ei fără cap încerca să se ridice în picioare. Dar mişcările s-au dovedit a fi ale câinelui său, pe care îl adusese la eşafod cu ea, ascuns în fustele ei. Se zice că Mary Stuart şi-a înfruntat execuţia cu graţie şi curaj (a purtat o cămaşă stacojie, ca să sugereze că era martirizată), dar eu nu cred că ar fi putut fi atât de curajoasă, dacă, în secret, nu l-ar fi ţinut strâns pe terrierul ei, simţindu-i blăniţa caldă şi mătăsoasă pe pielea ei tremurătoare.

Mi s-a dat voie să folosesc aceste trei zile din urmă pentru a reciti tot ce am scris şi a revizui. Are înţeles şi este aproape o poveste bună.

Fräulein Engel o să fie dezamăgită, totuşi, fiindcă nu are un final potrivit. Îmi pare rău. A văzut şi ea fotografiile; n-are niciun rost să inventez ceva plin de speranţă şi sfidător, dacă e să spun adevărul. Dar fii sinceră, Anna Engel, n-ai vrea mai degrabă ca Maddie să fi fugit mâncând pământul, cum zic yankeii, şi să fi ajuns, în siguranţă, înapoi în Anglia? Pentru că acesta ar fi finalul fericit, finalul potrivit pentru povestea aventurilor fetelor vesele.

Teancul de hârtii nu se aşază foarte ordonat – pagini şi pagini de diferite lăţimi şi lungimi, diferite grosimi. Îmi place portativul de flaut pe care am ajuns să scriu la sfârşit. Bineînţeles, a trebuit să folosesc ambele părţi şi să scriu şi peste notele muzicale, dar am scris apăsând cu creionul foarte uşor, printre note, pentru că poate o să vrea cineva să-l mai cânte vreodată, într-o bună zi. Nu

Esther Lévi, ale cărei caiete de portative au fost, Esther Lévi al cărei nume evreiesc biblic clasic e scris frumos în capul fiecărei foi; nu sunt atât de stupidă încât să cred că ea o să mai vadă vreodată muzica asta, indiferent cine ar fi ea. Dar poate altcineva. Când se vor opri bombardamentele.

Când se va schimba roata. Şi se va schimba.

Am observat, citind din povestea asta, un lucru pe care nici măcar Hauptsturmführerul von Linden nu l-a remarcat: că eu nu mi-am scris numele pe nimic din ce am scris în ultimele trei săptămâni. Toţi ştiţi cum mă cheamă, dar nu-mi ştiţi, cred, adevăratul nume, aşa că o să-l aştern acum pe hârtie, în toată gloria lui pretenţioasă. Obişnuia să-mi placă să-mi scriu numele complet când eram mică – după cum veţi vedea, asta era chiar o realizare pentru cineva mic:

Julia Lindsay Mackenzie Wallace Beaufort-Stuart

Aşa cel puţin e scris în actele mele reale, pe care voi nu le aveţi. Numele meu e un pic el însuşi o sfidare pentru Führer, un nume mult mai eroic decât merit, şi încă îmi face plăcere să-l scriu, aşa că o să-l mai înşir o dată, aşa cum mi-l trec pe carneţelul de bal:

Lady Julia Lindsay Mackenzie Wallace Beaufort-Stuart

Dar nici măcar nu mă gândesc la mine ca Lady Julia. Eu mă gândesc la mine ca Julie.

Nu sunt „scoţiană”. Nu sunt Eva. Nu sunt Queenie. Am răspuns la toate aceste trei apelative, dar niciodată nu m-am prezentat sub vreunul dintre ele. Şi cât de mult mi-a displăcut să fiu „Locotenent de aviaţie Beaufort-Stuart”, în aceste ultime şapte săptămâni! Aşa mă numeşte de obicei Hauptsturmführerul von Linden, atât de politicos şi formal – „Acum, locotenent de aviaţie Beaufort-Stuart, ai fost foarte cooperantă astăzi, deci, dacă ai băut destul, hai să începem cu cel de-al treilea set de coduri. Te rog să fii

precisă, locotenent de aviaţie Beaufort-Stuart, nimeni n-ar vrea să fie obligat să-ţi înfigă în ochi vătraiul ăsta înroşit în foc. Ar putea careva, vă rog, să spele cu furtunul chiloţii murdari ai locotenentului de aviaţie Beaufort-Stuart, înainte de a fi dusă înapoi în camera ei?”

Deci, cu toate că e numele meu, eu nu mă gândesc la mine nici ca locotenent de aviaţie Beaufort-Stuart, cum nu mă gândesc că sunt Şeherezada, celălalt nume cu care mi se adresează el.

Eu sunt Julie.

Aşa îmi spun fraţii mei, aşa mi-a spus întotdeauna Maddie şi aşa îmi spun şi eu. Numele ăsta i l-am spus şi lui Marie.

Oh, Doamne – dacă mă opresc acum din scris, ei or să-mi ia hârtia, toată, şi carnetele de reţete îngălbenite şi reţetele volante şi hârtia în relief din dotarea Château de Bordeaux, şi portativele pentru flaut, şi n-o să-mi mai rămână nimic de făcut, decât să aştept judecata lui von Linden. Mary Stuart l-a avut pe terrierul ei Skye – eu ce mângâiere o să iau cu mine la execuţie? Ce mângâiere să fie pentru oricare dintre noi – Marie, Maddie, servitoarea care a furat varza, fata cu flautul, doctorul evreu – singuri la ghilotină, sau în văzduh, sau în sufocantele vagoane de vite?

Ah. De ce? *De ce?*

Tot ce am făcut a fost să-mi cumpăr un pic de timp, timp ca să scriu asta. N-am spus, de fapt, nimănui ceva de folos. Am spus doar o poveste.

Dar am spus adevărul. Nu-i o ironie? M-au trimis în misiune pentru că sunt atât de bună la spus minciuni. Însă eu am spus adevărul.

Mi-am amintit chiar nişte faimoase şi însufleţitoare ultime cuvinte, pe care le păstrez, ca să sfârşesc cu ele. Sunt ale britanicei Edith Cavell, asistenta medicală care a scos clandestin două sute de soldaţi Aliaţi din Belgia, în Ultima Ispravă, războiul din 1914–1918, şi care a fost prinsă şi împuşcată pentru trădare. Monumentul ei, foarte urât, se află nu departe de Trafalgar Square, şi eu l-am

observat, nu bombardat, dar îngropat sub saci de nisip, când am fost ultima oară în Londra („Ultima oară când am văzut Londra”). O parte din ultimele sale cuvinte sunt săpate în soclul statuii.

„Patriotismul nu e de ajuns – eu nu trebuie să simt nici ură, nici ranchiună pentru nimeni.”

Ea are ÎNTOTDEAUNA un porumbel pe cap, chiar şi sub sacii de nisip, şi cred că singurul motiv pentru care reuşeşte să nu simtă niciun pic de ură pentru acei dăunători zburători e acela că a murit de douăzeci şi cinci de ani şi habar n-are de prezenţa lor.

Cred că, de fapt, ultimele ei cuvinte au fost „Mă bucur că mor pentru ţara mea”. N-aş putea zice că eu cred cu adevărat în asemenea palavre care vor să pară evlavioase. Sărută-mă, Hardy. Adevărul e că îmi place mai mult „Sărută-mă, Hardy”. Acestea sunt nişte ultime cuvinte frumoase. Nelson *chiar* le-a spus din inimă. Edith Cavell se minţea pe ea însăşi. Nelson era sincer.

La fel sunt şi eu.

Am terminat acum, aşa că o să stau pur şi simplu aici, scriind asta încă şi încă o dată, până când n-o să-mi mai pot ţine ochii deschişi sau până descoperă cineva ce fac şi îmi ia creionul. Am spus adevărul.

Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul.

Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus adevărul. Am spus

O.HdV.A. 1872 B. Nr 4 CdB

[Notă către Amadeus von Linden de la Nikolaus Ferber, tradusă din germană:]

Sturmbannführer SS N. J. Ferber
Ormaie

30 noiembrie 1943
Hauptsturmführerului SS von Linden –

Aceasta este ultima atenţionare pentru dumneavoastră că locotenentul de aviaţie Beaufort-Stuart este desemnată o prizonieră NN. A fost văzută de două ori în custodia dumneavoastră şi voi fi silit să iau măsuri oficiale împotriva dumneavoastră dacă se mai întâmplă.

Vă recomand s-o trimiteţi imediat la Natzweiler-Struthof ca specimen, cu ordinul să fie executată cu injecţie letală după şase săptămâni, dacă supravieţuieşte experimentului.

Dacă îi arătaţi acestei mici mincinoase diabolice chiar şi cea mai mică fărâmă de compasiune, voi pune să fiţi împuşcat.

Heil Hitler!

Partea a 2-a

kittyhawk

Am la mine actele de identitate ale lui Julie.
Am la mine actele de identitate ale lui Julie.
Am la mine actele de identitate ale lui Julie.
LA DRACU' DE DOUĂ ORI LA DRACU' ŞI MII DE DRACI AM LA MINE ACTELE DE IDENTITATE ALE LUI JULIE.
CE-O SĂ FACĂ EA FĂRĂ DOCUMENTE?
Ce-o să se facă?

Nu pot să-mi dau seama când s-a întâmplat. Ea şi-a verificat actele, eu mi-am verificat actele, sergentul Silvey ni le-a verificat pe ale amândurora, tipa aia – ofiţer de la Operaţiuni Speciale, cu aer de directoare de şcoală, care făcea pe bona ei – le-a verificat, toată lumea le-a verificat. Oricine le-ar fi putut încurca.

La dracu'. De două ori la dracu'. Ea trebuie să le aibă pe ale mele.

Nu e un loc foarte potrivit să scriu chestii – o să-mi distrugă Jurnalul de Pilot ATA şi probabil că n-ar trebui să consemnez asta în niciun caz, dar e singurul lucru pe care îl am de citit sau de scris pe el, şi nici n-am altceva de făcut până când se întoarce vreunul din reţeaua Rezistenţei. Nu pot să cred că n-am verificat mai devreme. Au trecut două zile de când am ajuns aici. Am căutat şi am tot căutat, aveam Carnetul de Autorizaţie ATA, dar permisul şi cartea de identitate de la Registrele Naţionale dispăruseră şi în locul lor aveam cupoanele de raţie ale lui Julie şi falsa *carte d'identité* – fotografia nu seamănă prea bine cu ea, fiindcă are faţa aia ştearsă şi înspăimântătoare de spioană nazistă. Katharina Habicht. Nu mă pot gândi deloc la ea ca fiind Katharina, deşi a încercat să mă facă să-i zic Käthe toată vara – când tocmai mă obişnuisem să mă gândesc la ea ca Eva.

Nu că actele mele sau lipsa lor ar schimba ceva în situaţia mea, căci N-AR TREBUI SĂ FIU ÎN FRANŢA. Dar Julie, care trebuia să fie aici, NU ARE NICIUN ACT.

DOCUMENTELE EI DE IDENTITATE FALSIFICATE sunt la mine.

Cum – cum? Ca atunci când Informaţiile mi-au luat cupoanele de haine, dar atunci a fost intenţionat. Şi am jurat să fiu mai atentă.

Nu ştiu ce să fac.

Dacă sunt prinsă scriind asta, dau de necaz, indiferent cine mă prinde – neamţ, francez, britanic. Chiar şi american. N-ar trebui să scriu nimic. CURTEA MARŢIALĂ. Dar nu am absolut nimic altceva de făcut şi am cel mai minunat stilou din lume – un Eterpen, care are o biluţă mică în vârf şi e plin cu cerneală care se usucă instant. Cerneala alunecă pe biluţa care se rostogoleşte. Poţi scrie cu stiloul ăsta şi la altitudine, căci nu murdăreşte şi rezerva de cerneală durează un an. RAF a comandat 30.000 de stilouri din acestea de la ziaristul ungar exilat care le-a inventat, iar eu am unul dintre eşantioane, un dar de la sergentul Silvey, care e drăguţ cu piloţii femei şi cu agentele duble minione şi frumoase.

Ştiu că n-ar trebui să scriu, dar trebuie să fac ceva – orice. Ultimul zbor de charter ar fi fost un zbor cu autorizaţie „S”, deci asta înseamnă că va trebui să fac un raport. De asemenea, un Raport de Accident. Îhh. Va trebui s-o fac oricum. O să lucrez la asta.

ÎNSEMNĂRI DE ACCIDENT

Prăbuşire la aterizare pe câmpul Damask, lângă Ormaie, 11 oct. 1943 – Aparat de zbor Lysander R 3892

Permisiunea de zbor a fost obţinută de la comandant şi am făcut 4 aterizări de noapte reuşite, 3 pe piste simulate luminate, imed. înainte de plecare. Zborul deasupra Canalului fără incident, deşi deviat de la ruta stabilită deasupra Caenului pentru a evita atacul antiaerienei. Noua rută ne-a dus de la Mont St. Michel la Angers, unde avionul a fost luat la ţintă de tunuri de la sol şi coada a fost lovită. Am acţionat ca să controlez focul, dar n-am putut să

realizez un zbor drept, căci coada avionului era complet distrusă, avionul rămăsese fixat pe urcare abruptă şi abia de era manevrabil în coborâre.

Acum, că mă gândesc la asta, cablul de reglare a cozii avionului trebuie să se fi rupt în timpul urcării de după picaj – altminteri n-aş fi putut să fac picajul.

Gândul ăsta îmi dă fiori, c-aşa a fost.

Bine. Unde eram? Blocate pe urcare şi, de asemenea, lipsite de orice control al cârmei. Nivelurile de presiune/timp & combustibil ale motorului erau acceptabile, aşa că am continuat spre destinaţie, pe care (cu asistenţa pasagerei) nu am avut nicio problemă s-o localizez – cu toate acestea la sosire am găsit coborârea f. Dificilă şi mi-am făcut griji pentru aterizare şi am convenit că pasagera ar trebui să sară deasupra terenului luminat, întrucât avea pregătirea potrivită şi era mult mai probabil să supravieţuiască unui salt cu paraşuta decât unei prăbuşiri la aterizare cu rezervoarele pe jumătate cu combustibil şi încărcătura de 225 kg Explozibil 808 şi cablu detonator.

Deja încercasem în două rânduri aterizarea, rotindu-mă deasupra terenului, înainte de plecarea pasagerei, şi am descoperit că era crunt de obositor, aşa că am rămas în aer pentru încă o jumătate de oră, ca să mai ard combustibil înainte de o ultimă încercare. Pista luminată a rămas aprinsă, aşa că am presupus şi am avut încredere că eram încă aşteptată – probabil pasagera mea ajunsese la sol în siguranţă şi informase echipa de recepţie despre avarierea avionului. Menţinerea zborului la orizontală continua să se dovedească extrem de dificilă şi, în cele din urmă, am încercat o aterizare.

Nu sunt sigură cum am reuşit să aduc blestemăţia aia la sol. Curată încăpăţânare, bănuiesc. Cârma nu mă lăsa să lunec într-o parte şi, chiar şi la viteză mică şi cu flapsurile coborâte, cu motorul oprit, afurisitul tot voia să-şi ridice nasul. N-am putut să dau drumul la manşă ca să aprind

lumina de aterizare, avionul a atins solul întâi cu coada şi a ricoşat imediat în sus – mi-ar fi plăcut să văd asta de la sol – şi-a frânt toată coada şi bietul Lizzie s-a înfipt cu partea din spate a fuzelajului în pământul moale din chiar capătul terenului, aproape de locul de joncţiune al râurilor, rămânând cu botul îndreptat spre cer ca un menhir. M-a făcut să mă gândesc la prăbuşirea lui Dympna cu Puss Moth-ul, acasă, în Highdown Rise, numai că invers. Eu n-am ştiut ce s-a întâmplat decât mai târziu, căci manşa m-a izbit în burtă şi m-a lăsat fără respiraţie, în acelaşi timp am dat puternic cu partea din spate a capului de peretele despărţitor blindat. M-am trezit atârnând răsturnată în cockpit, uitându-mă la stele şi întrebându-mă cât va mai dura până la Explozie.

Nu izbutesc să-l fac să sune a raport de accident – să-l ia naiba. Cel puţin să notez cât mai ţin minte.

A trebuit să închid igniţia şi alimentarea înainte să aterizez, cum scrie în Instrucţiunile Pilotului şi în Regulile de Procedură pentru aterizări forţate, aşa că totul era foarte liniştit, câteva pârâituri şi scârţâitori, dar nimic altceva. Apoi trei oameni din comitetul de primire, dintre care unul englez (un agent SOE, organizatorul acestei reţele, cu nume de cod Paul), au deschis carlinga şi m-au scos afară, cu capul în jos. Toţi patru am căzut la pământ claie peste grămadă. Primele mele cuvinte pe pământ francez au fost următoarele:

— Scuze, îmi pare rău, îmi pare atât de rău!

Repetam asta fără încetare, gândindu-mă la nefericita pereche de refugiaţi care ar fi trebuit dusă înapoi în Anglia, în călătoria mea de întoarcere. Şi, în plus, mi-am amintit să spun în franceză:

— *Je suis désolée!*

Oh, ce încurcătură.

Ei m-au ridicat să stau în capul oaselor şi au încercat să mă cureţe de noroi.

— Ea trebuie să fie Verity a noastră, a zis organizatorul Paul în engleză.

— Nu sunt Verity!

N-a fost deloc o informaţie de ajutor, dar asta mi-a ieşit din gură la repezeală.

Confuzie şi haos şi o armă ţinută la capul meu. Îmi pare rău să spun că arma a fost mult prea mult pentru mine, după prima mea prăbuşire raportabilă, cu un avion pe care n-ar fi trebuit probabil să-l pilotez eu, şi am izbucnit în plâns.

— Nu eşti Verity! Dar cine dracu' eşti?

— Kittyhawk, am spus eu printre suspine. Nume de cod Kittyhawk. Locotenent la Auxiliara de Transport a Aviaţiei.

— Kittyhawk! Dumnezeule! a exclamat agentul englez. Tu m-ai condus la Servicii Speciale RAF, în noaptea în care am venit în Franţa!

Paul a explicat însoţitorilor săi, în franceză, cine eram, apoi s-a întors spre mine şi a zis:

— Noi îl aşteptam pe Peter!

— A avut un accident cu automobilul în după-amiaza asta. Eu n-ar fi trebuit…

Mi-a acoperit gura cu o mână mare şi plină de noroi şi mi-a ordonat:

— Nu spune nimic care ar putea să te compromită.

Am început din nou să bocesc.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

— Focuri de antiaeriană deasupra Angersului, am hohotit eu.

Asta era reacţia mea normală la arme-şi-bombe, declanşată mai târziu cu o oră şi jumătate decât de obicei.

— Mi-a luat foc coada şi s-a deconectat cablul de reglaj de direcţie, cred că şi unul dintre cablurile cârmei. A trebuit să mă las în picaj ca să sting focul, făcând-o pe Ju… pe Verity, din spate, să se lovească şi să-şi piardă cunoştinţa, apoi a trebuit să mă lupt cu avionul din răsputeri pe ultima porţiune de drum, încât nu m-am putut uita la hartă…

Şi dă-i şi plângi şi iar plângi, groaznic de stingheritor.

— Ai fost lovită?

Erau toţi uluiţi. Nu pentru că fusesem lovită, cum am descoperit eu mai târziu, ci pentru că izbutisem cu succes

să nu mă prăbuşesc în flăcări deasupra Angersului şi le livrasem, în siguranţă, cele 225 de kg de Explozibil 808. De atunci s-au purtat jenant de drăguţ cu mine, toţi. La drept vorbind, nu merit. Există un singur motiv pentru care nu m-am prăbuşit în flăcări deasupra Angersului şi anume pentru că ştiam că o am pe Julie în spate. N-aş fi avut niciodată prezenţa de spirit să sting focul ăla, dacă n-aş fi încercat să-i salvez ei viaţa.

— Mă tem că va trebui să-ţi distrugem avionul, a zis Paul, după aceea.

La început, n-am înţeles ce vrea să spună, căci mă gândeam că făcusem o absolut şi splendidă treabă de a-l distruge eu însămi.

— N-o să mai putem să folosim terenul ăsta, a zis el. Păcat. Cu toate acestea…

Împuşcaseră o santinelă germană.

Chiar n-ar trebui să scriu asta.

Nu-mi pasă. O să ard foile mai încolo. Nu pot gândi coerent decât dacă scriu.

Împuşcaseră o santinelă germană. Trecea pe acolo, pe bicicleta lui, la momentul nepotrivit, când ei puneau luminile de semnalizare pe pistă. Stătuse o clipă uitându-se şi, după cum s-a dovedit, luând notiţe – iar când ei l-au zărit, a făcut cale întoarsă, pedalând cât de repede putea, şi cum nu-l puteau urmări pe jos, şi-au luat şi ei bicicletele, la timp ca să-l prindă din urmă, aşa că agentul englez îl împuşcase. Pur şi simplu. Au fost mulţumiţi că se aleseseră cu o bicicletă, dar îngroziţi că aveau un cadavru de care trebuia să scape.

Epava Lizzie, cu pilot în viaţă, era ca un dar providenţial al zeilor. Oricum ar fi trebuit să distrugă avionul, ca să facă să pară că a fost o prăbuşire şi nu o aterizare. Prin urmare, au instalat soldatul mort din patrulă în cockpitul pilotului, îmbrăcat cu tunica şi pantalonii mei ATA, credeţi sau nu. A trebuit să spintece pantalonii pe cusătura de pe vipuşcă pentru a încăpea pe bietul băiat şi chiar şi aşa n-au putut să-l încheie la brăcinar, căci era mult mai gras decât mine. Toate acestea au durat o vreme, iar eu nu le-am

putut fi de prea mare ajutor, ci am stat ameţită rău la marginea terenului, îmbrăcată doar într-o camizolă şi chiloţi, pe sub un pulover împrumutat şi un palton. Mitraillette, care-mi dăduse puloverul ei, probabil a îngheţat, numai în bluza aceea dantelată pe sub haină. De asemenea, mi-au luat şi bocancii, mă doare sufletul după bocancii mei! Dar în afară de taşca de zbor, tot echipamentul meu de pilot britanic a trebuit distrus, şi caschetă, şi paraşută, şi tot. Chiar şi masca de gaze. Ăsteia n-am să-i duc dorul. Tot ce-a făcut vreodată a fost să ocupe spaţiu, bălăngănindu-se inutilă de umărul meu în raniţă, ca un albatros kaki fără aripi, în ultimii patru ani. Nu cred că mi-am pus-o vreodată, decât la instrucţii.

Mi-ar fi plăcut acum să fi urmat cursul ăla de dactilografie – mi-ar fi prins bine să ştiu stenografie. Am reuşit să îndes toate astea în 3 pagini din Jurnalul Pilotului meu, cu cel mai mărunt scris din viaţa mea. Nu-i rău, dacă e imposibil de citit.

Aranjarea avionului pentru a exploda în flăcări a luat multă vreme – şi multă alergătură în jurul lui, la lumina lunii. Presupun că ei sunt organizaţi, dar eu nu ghiceam ce se întâmpla şi nu eram nici folositoare, nici necesară la momentul acela. De asemenea mă durea capul de crăpăm, eram îngrijorată pentru Julie, şi mă întrebam de ce nu-i dădeau foc pur şi simplu nenorocitului de Lizzie ca să termine odată cu el. S-a dovedit că ei aveau chiar o grămadă de echipament de care voiau să scape, în plus de pacostea de cadavru – jumătate de duzină de aparate de telegrafie nefolositoare, din care luaseră piese, plus vreo două mai vechi, pe care nu le mai voia nimeni – au trimis pe cineva să le aducă din ascunzătoare; au plecat pe biciclete şi s-au întors cu roabele. Hambarul pe care îl folosiseră ca să ascundă lucrurile astea e cel în care mă ascund eu acum. Fermierul proprietar a pus la bătaie un gramofon vechi, căruia îi lipsea pâlnia, o maşină de scris defectă, într-o valiză de carton, şi un incubator de pui plin cu bucăţi de sârmă prea scurte ca să se conecteze la ceva, ca să facă să pară să avionul era încărcat cu aparate de

radiotelegrafiei Mitraillette, fata mai mare a fermierului, care era singura fată de acolo, în afară de mine, a fost foarte bucuroasă să umple avionul cu vechituri.

— *Onze radios!* murmura ea mereu şi chicotea. *Onze radios!*

Adică unsprezece aparate de radiotelegrafie. E o glumă, pentru că e improbabil ca noi să fi trimis unsprezece aparate odată. Fiecărui aparat îi corespunde un operator, iar fiecare operator e echipat cu coduri distincte, cristale[63] şi frecvenţe.

O să-i zăpăcească pe nemţi, când or să examineze resturile.

Cele 225 de kilograme de Explozibil 808 au fost cărate cu o căruţă trasă de cal. A luat timp ca să-l găsească pe tot, fiindcă mai multe cutii căzuseră din fuzelajul spart şi din cabina din spate, pe care Julie o lăsase deschisă, bineînţeles. Făcuse o treabă excelentă când ancorase încărcătura.

Totul a fost făcut la lumina lunii, pentru că nimeni n-a îndrăznit să folosească vreo lumină – aici se dă stingerea devreme, aşa că toată lumea devenea extrem de nervoasă – eu aterizasem după ora 1,00 a.m. şi durase aproape o oră ca să fie organizată distrugerea lui Lizzie.

Nu pot spune că mă simt în deplină siguranţă în mâinile Rezistenţei, dar fără îndoială au resurse. Odată ce radiourile şi pseudoradiourile au fost strânse într-o grămadă şi neamţul mort fixat pe locul lui, au deschis pur şi simplu rezervoarele de combustibil – bineînţeles, avionul era aproape vertical şi benzina a curs imediat – şi au folosit puţin din explozibilul şi din sârma detonatoare ca să-l aprindă. Floare la ureche. S-a transformat într-un straşnic foc de tabără.

Era cam vreo trei dimineaţa când am plecat în fugă de la terenul pe care aterizasem şi când Lysander-ul lui Peter a fost cuprins de flăcări. A trebuit să fiu dusă într-una dintre roabe, căci nu mai aveam nici pantaloni, nici bocanci – şi m-au ascuns sub aceiaşi saci pe care-i folosiseră să

[63] Detectoarele de unde radio erau făcute pe bază de cristale de cuarţ.

ascundă radiourile şi care trăsneau a ceapă şi a vaci. M-au ajutat să urc pe o serie de scări improvizate, până în podul hambarului în care mă aflu acum. E un spaţiu tainic, chiar sub coama acoperişului. Pot să stau drept în picioare numai dacă mă aşez chiar sub vârf. N-am început încă să sufăr de claustrofobie. Aş zice că oricum îmi petrec cea mai mare parte din viaţă legată în curele, în spaţii mici şi aglomerate. Am destul loc să-mi întind oasele, dacă stau pe jos. Îmi închipui că e spatele unui Fox Moth – e la fel de frig. Cel mai peste mână e cu spălatul şi necesităţile, toată apa şi vasele murdare trebuind să fie cărate în sus şi-n jos pe scările improvizate.

Nu-mi dau seama ce altceva ar mai fi de povestit despre prăbuşire. Am primit haine, mâncare şi adăpost cu foarte multă generozitate, având în vedere că, dacă sunt descoperită, vor fi cu toţii împuşcaţi. Sunt un risc uriaş – un pericol pentru mine însămi şi pentru toată lumea din jurul meu, probabil singura femeie aviator din trupele Aliate doborâtă în afara Rusiei. Am văzut circularele. Zece mii de franci recompensă pentru capturarea oricărui membru al echipajelor de zbor Aliate sau paraşutişti, şi „mai mult, în anumite circumstanţe”. „Anumitele circumstanţe” de bună seamă că includ o fată care ar putea indica precis celor din Luftwaffe unde se află Escadrila Lunii RAF.

Şi asta mă îngrozeşte şi, dacă n-am să spun nimănui numele meu adevărat, probabil n-o să observe nimeni, dar în plus de asta, *sunt evreică.* E adevărat că am fost la o şcoală elementară a Bisericii Anglicane şi că dieta noastră nu e câtuşi de puţin cuşer, nici măcar de sărbători, iar bunicul e singurul dintre noi care intră vreodată în sinagogă. Dar tot sunt o Brodatt. Nu cred că Hitler mi-ar da drumul să plec pentru că sunt atee.

Mai bine nu mă gândesc la asta.

Nu m-am gândit la aproape nimic în prima zi şi jumătate. Am dormit mai mult de 24 de ore, lată, ceea ce a fost foarte bine pentru că aceea a fost ziua în care ferma a fost pur şi simplu năpădită de soldaţii nemţi. Locul prăbuşirii a

fost înconjurat de un cordon timp de două zile, cât au făcut fotografii din toate unghiurile cu putinţă, inclusiv din aer, şi au scormonit prin rămăşiţele avionului. Şi acum e închis cu cordon, dar se pare că au mari bătăi de cap să ţină la distanţă vulturii obişnuiţi – băieţaşii vânând suveniruri RAF! Un hobby mult mai periculos în Franţa decât acasă.

Încă mă doare, incredibil de tare, tot corpul – nu de la prăbuşire, ci de la ţinut blestematul de avion la orizontală, în ora aceea finală. Fiecare muşchi îmi trimite săgeţi până sus, în braţe, din vârful degetelor până în umeri şi chiar pe tot spatele. Mă simt de parcă m-am luptat corp la corp cu nişte tigri. Aşa că nu mă deranjează că mă pot odihni, de fapt. Niciodată n-am putut să mă simt complet odihnită, nici măcar când aveam permisie. Aş putea dormi şi-o săptămână.

Tocmai am început să picotesc. Lumina pătrunde printre şindrilele acoperite cu plasă de sârmă, ca să nu intre porumbeii. Platforma spaţiului ăstuia din pod e la jumătatea pantelor acoperişului – dacă ai fi suspicios şi le-ai număra, ai vedea că sunt mai multe şiruri de şindrilă pe afară decât pe dinăuntru. E o ascunzătoare deşteaptă, dar nu cu totul sigură. Înainte de a adormi din nou, o să inventez un cotlon să ascund însemnările astea stupide. Dacă le citeşte careva, Curtea marţială va fi cea mai mică dintre grijile mele.

Mi-ar plăcea să apară Julie.

Am petrecut după-amiaza asta (joi, 14 oct.) pe platforma de treierat a hambarului ăstuia, învăţând să trag cu un pistol Colt 32. Ce distracţie. Mitraillette şi câţiva dintre amicii ei au ţinut de şase, Paul mi-a dat lecţii şi arma. Arma face parte din trusa lui SOE, dar şi-a luat unul mai mare, un Colt 38, când au dezarmat pe cineva, şi toţi s-au gândit că aş avea nevoie de unul, cum nu am altceva după care să mă ascund – nu acte şi foarte puţină franceză. Din punctul de vedere al lui Paul, eu sunt doar un alt agent SOE care trebuie antrenat rapid – nu ştiu sigur cum o să se petreacă asta, dar în orice caz învăţ să fiu eficientă în sistemul „Dublu Cep" al SOE. Tragi de două ori, rapid, de fiecare dată când ţinteşti, ca să nu fii niciodată obligat să iei vreun prizonier. Sunt o ţintaşă decentă. Cred că aş considera-o o îndeletnicire chiar mulţumitoare, de n-ar fi zgomotul – şi mâinile umblăreţe ale lui Paul. Îmi aduc aminte de el acum, din zborul acela de charter din Anglia. De mâna lui pe coapsa mea ÎN AER. Uhh. Mitraillette zice că nu doar cu mine face aşa, ci cu orice femeie sub 40 care se apropie de el destul cât s-o poată atinge. Nu ştiu cum se descurcă Julie cu treburile astea, ba chiar le încurajează, ca parte a muncii ei. Presupun că e doar mai îndrăzneaţă decât mine, şi în asta ca şi în toate.

Mitraillette, am înţeles eu, nu este adevăratul nume al fetei din Rezistenţă. A râs de prostia mea când l-am luat de bun – e numele ei de cod. Mi le-a spus pe amândouă, căci a fost ciudat că tatăl ei o striga pe numele adevărat chiar sub ferestruica mea de ventilaţie, când trebuia să vină să dea mâncare la găini – e o fermă de păsări. N-o să-i scriu aici numele adevărat. Mitraillette înseamnă „pistol-mitralieră". I se potriveşte.

Maman – mama ei – e din Alsacia şi toţi copiii vorbesc fluent germana. Are o soră mai mică pe care ei o strigă La Cadette – cred că înseamnă „mezina". Fratele, cel mai

mare, e ofiţer de Gestapo – un francez adevărat care a fost convins să se transforme în lacheu la cartierul general Gestapo din Ormaie. Familia, inclusiv Maman, e dezgustată de colaborarea băiatului cu naziştii, dar se agită şi îl cocoloşesc toţi cu atenţii când vine în vizită pe acasă. Aparent, colaboraţioniştii sunt atât de violent dispreţuiţi în Ormaie, încât toată lumea i-ar împuşca, până şi cetăţenii obişnuiţi care n-au nicio legătură cu Rezistenţa, iar el trebuie să ţină capul jos. Etienne, cred c-aşa îl cheamă, pe numele lui adevărat. N-o ştie, dar e chiar în siguranţă. Este acoperirea ideală pentru implicarea familiei sale în Rezistenţă şi s-au dat dispoziţii clare să fie ţinut în viaţă.

Mitraillette a petrecut mai bine de două ceasuri stând la taclale cu mine, noaptea trecută, aici, sus, în pod, pe întuneric. Engleza ei e la fel de slabă ca şi franceza mea, dar deşi stăruim să mutilăm definitiv ambele limbi, ne înţelegem una pe cealaltă foarte bine. Am supravegheat drumul, în timp ce ei transportau clandestin o parte din explozibil – ea avea un fluier ca o pasăre de lemn, cu care să prevină oamenii de dedesubt dacă vedea faruri coborând pe deal. De când am sosit eu, explozibilul a fost ascuns nu în foarte mare siguranţă sub baloţii de fân de pe podeaua hambarului. Clădirea are pe puţin 300 de ani vechime, probabil mai mult, cu schelet de lemn şi pereţi din chirpici ca Wythenshawe Hall, şi dacă cineva ar arunca un chibrit sau o ţigară, totul ar exploda ca Vezuviul. Eu n-aş avea nicio şansă să mai ies. Încerc să nu mă gândesc la asta.

De asemenea, încerc să nu mă mai frământ pentru Julie. Se zice că alaltăieri s-a întâlnit cu prima persoană de contact. Nu ştiu unde sau cu cine – informaţiile mele sunt la a treia mână – dar ce imensă uşurare să ştiu că a aterizat cu bine! Din câte am înţeles, comitetul de primire, care a pregătit terenul de aterizare, nu are legături cu contactele prestabilite ale lui Julie din Ormaie – mai precis, ei sunt membri diferiţi ai aceleiaşi reţele. E conceptă să

funcţioneze ca o cursă cu ştafete, în care Julie e ştafeta, dar ea a ratat prima etapă a cursei, legătura de la capătul acesta – probabil din cauză că a ajuns la sol în alt loc decât trebuia, pe întuneric.

Trebuie să mă obişnuiesc să-i spun Verity. Toţi ceilalţi o fac. Reţeaua ei se numeşte Damask, după cel mai venerabil membru al ei, care are 83 de ani şi cultivă trandafiri – în general denumesc reţelele după o anumită meserie. Nu mi s-a spus numele cultivatorului de trandafiri. Nimeni nu e numit sau nici măcar cunoscut după numele adevărat. N-aş vrea să-i deconspir numele lui Julie din greşeală.

Misiunea ei e atât de strict secretă încât primul ei contact n-a aflat că ea şi bunurile ei ajunseseră, decât atunci când i-a spus ea însăşi, prin urmare, deşi auzise că se prăbuşise un Lysander în împrejurimile oraşului Ormaie, nu ştiuse că ea supravieţuise decât atunci când o întâlnise – iar când a vorbit ea cu el, niciunul dintre ei nu ştia că şi explozibilul aterizase în siguranţă. Dar prin reţea s-a răspândit vestea că atât Julie Verity, *cât şi* explozibilul sunt aici. Următoarea oprire, primăria oraşului. Ea ar trebui să obţină acces la arhivele oraşului şi să caute planurile arhitecturale originale pentru clădirea vechiului hotel pe care o foloseşte Gestapoul din Ormaie drept cartier general. N-o să poată face asta până nu rezolvăm cu actele de identitate, totuşi.

Ne muncim creierii cum s-o facem. Mitraillette nu are voie să vorbească direct cu persoana de contact a lui Julie Verity, aşa că trebuie să găsească pe altcineva ca să-i ducă mesajul. Au mare grijă să ţină sarcinile şi numele separate. Şi noi nu vrem să dăm actele de „Katharina Habicht” ale lui Verity altcuiva decât lui Verity, respectiv „Katharinei” înseşi. Mitraillette o să încerce să aranjeze ca V să le ridice de la una dintre „*cachettes*” – cutiile poştale secrete – ale Rezistenţei. Asta înseamnă că va trebui să trimitem vorbă cumva.

Spun „noi” de parcă m-aş pregăti şi eu să fac ceva spectaculos ca să ajut, altceva decât să stau aici, suflându-mi în degete ca să le încălzesc şi sperând că nu mă găseşte

nimeni!

Operaţiunea decurge aşa cum a fost stabilit – au echipamentul, o au şi pe Verity, contactele sunt toate pe poziţii. Cu un pic de atenţie şi plănuind bine, cartierul general al Gestapoului din Ormaie o să fie cel care-o să sară în aer ca Vezuviul şi nu hambarul ăsta. Numai dacă Käthe Habicht n-ar opera „în spatele liniilor inamice”, cum s-ar zice, cu actele de identitate ale britanicei Kittyhawk!

Încep să cred că a fost una dintre cele mai puţin deştepte idei ale ei să-şi ia numele de Kitty Hawk[64] în germană. Foarte drăguţ, dar nu foarte practic. Deşi, ca să fim drepţi, nu se aşteptase să vin şi eu cu ea.

Am demontat revolverul lui Paul şi l-am montat la loc de şapte ori. Nu e la fel de interesant ca un motor radial.

[64] Atât *Hawk* în engleză, cât şi *Habicht* în germană, înseamnă uliu, pasăre de pradă. Practic, Käthe Habicht e traducerea germană a numelui Kitty Hawk.

A mai căzut un Lysander.

Incredibil, dar adevărat. Acesta a reuşit să treacă de tunurile antiaerienei şi a sosit exact cum fusese stabilit, floare la ureche, la vreo sută de kilometri nord de aici, luni, 18 oct. Din nefericire, terenul de aterizare devenise o mare de noroi, pentru că pe aici numai a plouat, a plouat şi iar a plouat, în ultima săptămână, în toată Franţa, cred. Comitetul de recepţie de pe teren a petrecut cinci ore încercând să scoată avionul din noroi – au adus o pereche de boi, căci era prea mare noroiul şi să intri cu un tractor pe câmpul ăla, dar în cele din urmă au renunţat, căci se crăpase de ziuă. Aşa că au distrus încă un avion şi încă un pilot de la Servicii Speciale a rămas blocat aici.

Am spus încă unul, dar fireşte că eu nu sunt chiar de la Servicii Speciale. E o oarecare mângâiere că nu sunt singura meschin şi nesimţit din partea mea, ştiu, dar nu mă pot abţine.

Vorbiseră să încerce să mă scoată pe mine de aici cu avionul ăla. Urma să încerce să mă înghesuie în el, împreună cu cele două persoane pe care ar fi trebuit să le duc eu înapoi, în Anglia, în primul rând – ar fi trebuit să stau cumva pe podea, dar SOE şi ATA sunt aproape înnebunite pentru soarta mea, acasă, şi vor neapărat să mă scoată de aici. N-a fost să fie. A trebuit ca multe lucruri să fie aranjate, apoi aranjate din nou, apoi au ieşit prost, în ultima clipă. Toate mesajele spre Londra trebuie să fie laborios codate şi trimise cu bicicleta la un radiotelegraf ascuns, la vreo 16 kilometri de aici. Mesajul probabil n-a putut fi transmis imediat, întrucât cineva a mişcat frunza din gaura cheii sau geana împăturită în biletul pentru curier şi au fost nevoiţi să aştepte trei zile, ca să se asigure că n-au fost urmăriţi. Ploaia a fost îngrozitoare, cu nori la 300 de metri şi vizibilitate aproape zero în văile râurilor, unde ceaţa adăsta – oricum nimeni n-ar fi putut ateriza

acolo. Nu e niciun teren mai aproape de cel de la Tours, la 80 de kilometri de aici, ca să-l înlocuiască pe cel pe care l-am compromis eu.

Ei numesc un teren distrus *brûlé* – ars. Şi al meu e chiar aşa.

Va trebui să trimită un Hudson ca să ne ia pe toţi, căci pur şi simplu într-un Lysander nu e atâta loc. Şi asta va însemna să aşteptăm să se usuce noroiul.

Uhh! Nu m-am mai simţit niciodată murată şi abătută atât de multă vreme – e ca şi când aş sta într-un cort, fără lumină, fără căldură. Mi-au adus un maldăr de plăpumi cu puf de gâscă şi piei de oaie, dar ploaia e constantă – ploaie cenuşie, grea, de toamnă, care te împiedică să faci orice, chiar dacă n-ai fi închis într-un spaţiu îngust, sub doliile acoperişului. Am fost pe jos de vreo câteva ori – ei încearcă să-mi dea o masă în casa fermei în fiecare zi, ca să mă mai încălzesc şi să-mi mai rupă monotonia. N-am mai scris aici de o săptămână, căci degetele mele încep să-mi degere – mereu îngrozitor de amorţite de frig. Am nevoie de mitene din acelea pe care le-am făcut eu după cartea cu modele pe care mi-a dat-o bunica, cu clapete care se pot întoarce pe spate, ca să-ţi poţi folosi degetele. *Esenţiale pentru armată*, zicea în carte. Dacă aş fi ştiut *cât* de esenţiale ar fi fost mitenele alea acum, nu mi le-aş fi scos niciodată din sacul de pilot – decât ca să le port. Nu ca pe nesuferita de mască de gaz.

Mi-ar plăcea să fiu scriitor – mi-ar plăcea să am cuvinte ca să descriu complicatul amestec de frică şi plictiseală în care am trăit în ultimele 10 zile şi care se întinde leneş, nedefinit, înaintea mea. Trebuie să fie un pic ca la închisoare. Aşteptându-ţi sentinţa – nu să-ţi aştepţi execuţia, căci nu sunt chiar în situaţia asta. Dar posibilitatea să sfârşesc prin moarte există. Şi e reală.

Totodată, zilele mele sunt mai monotone decât o viaţă întreagă ca ţesătoare, încărcând la nesfârşit suveici – n-am ce să fac decât să-mi sug degetele îngheţate, ca Jamie în Marea Nordului, şi să-mi fac griji. Nu sunt obişnuită cu asta. Întotdeauna fac câte ceva, întotdeauna sunt la muncă

sau ceva. Nu ştiu să-mi ocup mintea fără să fiu ocupată cu toată fiinţa mea. Celelalte fete de la Maidsend stăteau ba sforăind, ba tricotând, ba făcându-şi unghiile, când ploua şi vizibilitatea era atât de redusă că nimeni nu putea zbura. Tricotatul nu mi-a fost niciodată de ajuns. Mă plictiseşte atât de tare, încât nu mă pot angaja la nimic mai mare decât ciorapi sau mănuşi. Întotdeauna sfârşeam şutind câte o bicicletă şi plecând în explorare.

Îmi aduc aminte Aventura pe Biciclete, când i-am spus eu lui Julie toate fricile mele – mi se par atât de neînsemnate acum. Groaza instantanee, din cauza bombelor care explodează subit nu se compară cu frica ce pătrunde, până în măduva oaselor, constantă, c-o să fii descoperit şi prins. Nu trece niciodată. Nu simţi vreo uşurare sau vreo posibilitate de a auzi sirena „Pericolul a trecut!”. Întotdeauna trăieşti cu senzaţia unei dureri surde pe dinăuntru, ştiind că în orice clipă s-ar putea întâmpla ce-i mai rău.

Am spus că mi-e frică de frig. E adevărat, frigul e neplăcut, dar… nu e ceva de care să-ţi fie într-adevăr frică, nu? Care sunt cele 10 lucruri de care mi-e frică acum?

1) FOCUL.

Nu frigul sau întunericul. Există încă o mare grămadă de Explozibil 808 ascunsă sub baloturile de paie de pe podeaua hambarului ăstuia. Mirosul e copleşitor, uneori. E ca de marţipan. Pur şi simplu nu poţi uita că e aici. Dacă vreo santinelă germană îşi vâră nasul aici, nu ştiu cum nu l-ar remarca.

Mă face să visez că amestec la nesfârşit în glazură pentru tarte cu fructe, dacă mă credeţi.

2) Să nu cadă bombe pe bunica şi bunicul. Asta nu s-a schimbat.

3) Să nu cadă bombe pe Jamie. De fapt, îmi fac mai multe griji pentru Jamie acum, când am trecut un pic şi eu prin ce-a avut el de îndurat.

4) Noutate pe lista asta: lagărele de concentrare naziste. Nu ştiu nici măcar unul după nume, nu ştiu unde sunt – probabil pentru că n-am fost atentă. În mintea mea n-au

fost niciodată sută la sută reale. Faptul că bunicul făcea tam-tam pe marginea poveştilor sumbre din *Guardian,* nu însemna că neapărat erau şi reale. Dar să ştiu că aş putea cu uşurinţă să sfârşesc în vreunul din ele e mai înspăimântător decât orice ştire de jurnal. Dacă mă prind şi nu mă împuşcă imediat, or să-mi trântească o stea galbenă pe mine şi-or să mă expedieze în vreunul dintre acele locuri groaznice şi nimeni n-o să mai ştie vreodată ce s-a întâmplat cu mine.

5) CURTEA MARŢIALĂ.

Încerc să-mi amintesc ce altceva i-am spus lui Julie că mă sperie. Cele mai multe din acele „frici" despre care am vorbit în prima noastră zi, la cantină, erau atât de prosteşti. Să îmbătrâneşti! Mi se face jenă când mă gândesc. Lucrurile pe care i le-am spus ei, în aventura noastră pe biciclete, erau mai serioase. Câinii. Hah – asta mi-aduce aminte:

6) Paul. A trebuit să-l gonesc de aici cu arma – a fost, fireşte, propriul lui pistol, cel pe care mi l-a dat el şi m-a învăţat să-l folosesc. Probabil a fost exagerat de teatral să îndrept pistolul spre el. Dar el a urcat pur şi simplu în pod la mine, de unul singur, ziua în amiaza mare, fără ca niciunul dintre membrii familiei să ştie că el era aici, lucru foarte alarmant în sine. Ei au mare grijă să ţină socoteala cui vine şi pleacă şi au nevoie să aibă încredere în el. Presupun că tot ce voia era un sărut şi o îmbrăţişare. S-a retras, arătând profund insultat, şi m-a lăsat simţindu-mă vinovată, şi murdară, şi mironosiţă, toate deodată.

Episodul ăsta m-a speriat teribil, şi mai mult după aceea, când m-am gândit la el, decât la momentul respectiv. Dacă el – sau oricine – încerca să mă forţeze, eu n-aş fi putut să fug. N-aş fi putut striga după ajutor. Ar fi trebuit să suport fără luptă, şi în tăcere, altminteri riscând să mă dau de gol naziştilor.

Am stat trează, grozav de speriată, toată noaptea, cu nenorocitul de pistol al lui Paul în mână, cu urechea lipită de trapa de acces, ascultând, aşteptându-mă să vină înapoi şi să încerce din nou, la adăpostul întunericului. De parcă

n-ar fi avut lucruri mai bune de făcut la adăpostul întunericului! În cele din urmă, am adormit şi am visat că era un soldat german care bătea violent în trapă. Când a spart-o şi a intrat, eu l-am împuşcat în faţă. M-am trezit gâfâind îngrozită – apoi am adormit iarăşi şi am visat acelaşi lucru, şi apoi iar, de cel puţin trei ori la rând. De fiecare dată, mă gândeam: A fost un vis, mai devreme, dar DE DATA ASTA e real.

Când Mitraillette a urcat ca să-mi aducă raţia de la micul dejun, de pâine, ceapă şi greţosul lor surogat de cafea, i-am dezvăluit imediat toată povestea sordidă. În engleză, fireşte. Am sfârşit prin a izbucni în lacrimi. Ea s-a înduioşat, dar era nedumerită. Nu sunt sigură cât a înţeles ea şi nu cred că ar putea face oricum ceva.

„În engleză, fireşte" mă conduce la Frica Numărul 7 – să fiu englezoaică. Cred că i-am spus lui Julie că îmi era frică să nu-mi îmbrac cum trebuie uniforma şi oamenii să râdă de accentul meu, şi bănuiesc că încă mai sunt preocupată de lucrurile astea – dar dintr-un motiv mai serios. Hainele mele! Nu mă potrivesc cu Mitraillette în talie şi şolduri. A trebuit să port o rochie de-a mamei sale – demodată şi severă, cu care nicio fată care se respectă din generaţia mea nu s-ar îmbrăca nici moartă. Puloverul lui Mitraillette mi se potriveşte şi am şi o jachetă de lână, peticită şi răspeticită, care i-a aparţinut odinioară fratelui ei, dar combinaţia dintre aceste veşminte călduroase şi rochia urâtă arată mai mult decât ciudat. Toaleta este completată cu *saboţi de lemn* – exact cum poartă grădinarul bunicii, acasă. Nu e nicio speranţă să mă echipez mai bine, cel puţin dacă nu folosesc cupoanele pentru haine ale lui Julie. Nu mă interesează să fiu elegantă, dar evident port o colecţie bizară de vechituri şi, dacă sunt văzută, o să stârnesc întrebări.

Şi „accentul" meu! Bine.

Mitraillette zice că ea poate să spună şi DUPĂ CUM MERG că nu sunt din Ormaie. Dacă mă duc până la magazinul din colţ, îmbrăcată după ultima modă şi nu scot un cuvânt, nu vorbesc cu nimeni, tot o să mă trădez, pe

mine şi pe toţi cei din jurul meu. Mi-e atât de frică să-i dezamăgesc.

Oh, da, să-i dezamăgesc pe ceilalţi. E următoarea frică sau e vinovăţie? Pare un gogoloi de granit blocat în mecanismele creierului meu şi sfâşiindu-le dureros. Să-i dezamăgesc pe ceilalţi. O mare listă circulară de eşecuri şi necazuri. Şi dacă sunt prinsă şi divulg locaţia Escadrilei Lunii RAF? Deja i-am dezamăgit pe toţi ceilalţi piloţi de Lysander – care m-au plăcut şi m-au încurajat atât de mult, încât au fost destul de nechibzuiţi să mă lase să iau unul din avioanele lor în Franţa. Direcţia de Operaţiuni Speciale a avut încredere în mine, de asemenea, ca să nu mai spun de refugiaţii pe care ar fi trebuit să-i iau de aici. Sunt un eşec colosal, în ceea ce priveşte piloţii din rezerva de charter ATA, am dat bir cu fugiţii pe termen nedeterminat, şi mi-e groază că o să-mi trădez gazdele din greşeală – fiind găsită pe proprietatea lor – sau fiind prinsă şi dându-i de gol, sub presiune. Nu prea cred că aş putea să ţin ceva ascuns de Gestapo, dacă mă torturează. Oh, ajutor – iar am ajuns la asta, înapoi la locaţia Escadrilei Lunii şi la Gestapo.

Totul duce la Gestapoul din Ormaie. Ei bine, pot fi ei Frica Numărul 9. Poliţia secretă nazistă, alt lucru la care mi se face rău când mă gândesc. Sunt absolut sigură că la cartierul general al Gestapoului din Ormaie o să fac prima escală pe drumul meu spre nu ştiu care închisoare în care va fi să sfârşesc.

Cel puţin dacă n-o să sară mai întâi în aer cartierul general al Gestapoului din Ormaie. Dar nu pare probabil să se întâmple prea curând. Sunt 10 zile de când am ajuns noi aici. O parte a motivului pentru care nu am scris până săptămâna trecută este acela că nu vreau să pun pe hârtie ce urmează să scriu, nu vreau să dau niciun fel de realitate acestui hidos „probabil”. De asemenea, dacă mi-am îngăduit să scriu săptămâna asta, tocmai mi-am irosit jumătate din hârtie înşirând posibilităţi şi întrebându-mă.

A trecut prea mult. E chin, caznă curată, să aştepţi veşti – orice.

Julie a dispărut.

E adevărat că a fost la prima întâlnire – marţi, 12 oct., la o zi după ce am ajuns noi aici, dar apoi pur şi simplu a dispărut de parcă n-ar fi fost niciodată în Franţa. Azi e 21. Lipseşte de peste o săptămână.

Înţeleg acum de ce mama ei joacă rolul Doamnei Darling şi lasă ferestrele deschise în dormitoarele copiilor ei când aceştia sunt plecaţi. Câtă vreme poţi să-ţi închipui că ei vor veni înapoi, există speranţă. Nu cred că poate fi ceva mai rău pe lume decât să nu ştii ce li s-a întâmplat copiilor tăi – să nu ştii niciodată.

Aici, se întâmplă tot timpul. Se întâmplă tot timpul – oamenii dispar pur şi simplu, uneori familii întregi. Nimeni nu mai aude vreodată ceva despre ei. Se evaporează. Piloţi doborâţi, bineînţeles, marinari torpilaţi, bineînţeles, la asta te aştepţi. Dar aici, în Franţa, li se întâmplă şi oamenilor obişnuiţi. Cum ar fi ca, peste noapte, casa de alături să devină pustie sau poştaşul să nu mai apară la lucru, sau prietena sau profesoara ta să nu mai vină la şcoală? Presupun că a fost o vreme, în urmă cu vreo doi ani, când exista o şansă să poţi fugi în Spania sau în Elveţia. Însă chiar şi acum, există o foarte firavă speranţă ca Julia să fi reuşit să se ascundă de vreun pericol pe care nici măcar nu-l bănuim. Cu toate că e mult mai probabil să fi fost absorbită în motoarele maşinăriei morţii naziste, ca un nagâţ ghinionist nimerind în elicea unui bombardier Lancaster – în cazul ăsta nu rămâne nimic, decât pene care zboară în urma avionului, de parcă aripile alea calde şi inima aceea care bătea nici n-ar fi existat vreodată.

Nu există nicio înregistrare publică a arestaţilor. Sunt arestări în fiecare zi. Adesea oamenii întorc capul dacă e vreo bătaie în stradă, ca să evite de-a intra în bucluc ei înşişi.

Julie a dispărut.

Mă şochează s-o scriu, să văd aici, în marginea Jurnalului meu de Pilot, lângă „De Havilland Mosquito – Defecţiune a motorului după decolare”. Dar e adevărat. A dispărut. Ar putea fi deja moartă.

Mă tem că voi fi prinsă. Mă tem că Julie a murit. Dar dintre toate lucrurile de care mi-e frică, nimic nu mă înspăimântă mai mult ca faptul că se pare – aproape sigur – că Julie e prizonieră a Gestapoului din Ormaie.

Mă trec fiori pe şira spinării când scriu asta şi mă înfiorez din nou când citesc cuvintele pe care tocmai le-am scris.

Trebuie să mă opresc. Cerneala e uluitoare, chiar nu se întinde nici când plângi peste ea.

Verity, Verity, trebuie să ţin minte s-o numesc Verity. Fir-ar.

Operaţiunea nu poate avansa – n-au încă niciun contact în interior. Cu Julie afară din peisaj, totul stagnează. Ea ar fi trebuit să fie pionul principal în operaţiunea asta, informatoarea, translatorul vorbitor de germană, care trebuia să facă legătura între primăria oraşului şi cartierul general al Gestapoului. Mitraillette n-o poate face – e de-a locului, prea ar da de bănuit. Acum întreaga reţea Damask e pe muchie de cuţit, şi toţi se tem că prinderea lui Julie îi va trăda.

Adică Julie îi va trăda ea însăşi. Ea îi va deconspira cedând presiunii. Cu cât mai mult durează tăcerea, cu atât e mai ca sigur că ea a fost prinsă.

Între timp, ei tot mai încearcă să facă ceva pentru mine. Au trecut două săptămâni – nimic nu s-a schimbat.

Mi-au făcut o fotografie. O să dureze o vreme până când va fi developat clişeul. A fost greu să-mi facă rost de un fotograf de încredere, care e ocupat pe mai multe fronturi. Majoritatea negocierilor nu m-au inclus şi pe mine. Din nou, au făcut un mare efort pentru a mă proteja – pot să spun cât de neliniştită a fost Maman a lui Mitraillette să ne aibă, pe mine, pe Paul şi pe fotograf, în salonul ei.

Ideea e să se lucreze pe falsa *carte d'identité* a lui Verity ca să transforme Kittyhawk – adică pe mine – în Käthe, respectiv Katharina Habicht. Aş deveni verişoara taciturnă şi nu prea isteaţă din Alsacia, a cărei casă a fost bombardată şi care a venit aici ca să fie în grija lor şi să ajute la fermă. E un risc din nenumărate motive, cel mai rău fiindcă există deschisă o posibilitate ca, dacă Julie a fost prinsă, să fi compromis deja numele. Am discutat şi răsdiscutat despre asta – Mitraillette, Maman şi Papa, cu mine ca principal consultant şi cu Paul ca translator. Dacă naziştii au pus mâna pe Verity, trebuie să presupunem 1)

că au pus mâna implicit pe licenţa de pilot a lui Margaret Brodatt şi pe cartea de identitate de la Registrele Naţionale şi că deja ştiu numele MEU adevărat, şi 2) că Julie le-a spus *propriul nume* adevărat, pentru că în calitate de ofiţer înrolat sub prevederile Convenţiei de la Geneva asta ar trebui să facă şi aşa ar avea cea mai mare şansă de a fi tratată decent ca prizonier de război. Noi nu credem că ea le va spune numele de pe falsa *carte d'identité* Katharina Habicht. Paul nu crede că ar fi posibil s-o întrebe şi, chiar dacă o fac, ea le-ar putea spune *orice*, căci ei n-ar avea cum să-şi dea seama. Ar putea inventa un nume – sigur ar face-o. Sau probabil să-l dea pe cel de Eva Seiler.

Dar motivul real pentru care ea nu va divulga numele de Käthe Habicht e acela că ştie că, dacă eu am aterizat în siguranţă, e singura identitate pe care o am.

Fotograful lucrează şi „pentru inamic". Aviatorii britanici adevăraţi care zboară deasupra continentului european duc cu ei nişte fotografii în trusa lor de urgenţă, pentru eventualitatea în care ar fi doborâţi şi ar avea nevoie de acte de identitate false. Dar fotografiile mele au fost făcute de un fotograf francez, angajat oficial al Gestapoului! Una dintre celelalte îndeletniciri ale lui e să developeze poze mărite ale prăbuşirii mele – a adus câteva copii, să ni le arate. Imposibil de descris dublul sentiment de entuziasm şi de groază privindu-l desfăcând sfoara ce lega copertele dosarului de carton, apoi scoţând dinăuntru hârtia lucioasă – hârtie destinată pentru birourile căpitanului Gestapo din Ormaie. Ca atunci când simţi ghiontul primelor degete fantomatice de aer rece atingându-ţi aripile, când norul de furtună pe care ai încercat s-o întreci începe să te prindă din urmă. Atât de aproape sunt eu de Gestapoul din Ormaie – fotograful nu mi-a putut da fotografiile.

M-a prevenit, în engleză:

— Nu sunt plăcute la vedere.

Cel mai tulburător lucru era să ştiu că ar fi trebuit să fiu eu. Cadavrul acela groaznic carbonizat purta hainele mele,

oase şi piele topite în carlinga zdrobită în locul meu. Aripile ATA încă mai trasau un palid contur pe coşul pieptului său coşcovit. Era o fotografie mărită a aripilor abia vizibile, numai aripile – n-ai fi putut spune că era un însemn ATA, cu siguranţă.

Nu mi-a plăcut asta. De ce să se concentreze pe însemnele pilotului – pur şi simplu… De ce?

— Asta pentru ce e? am întrebat eu, şi aş fi putut s-o spun şi în franceză. Ce vor face cu toate aceste fotografii?

— E un aviator englez ţinut prizonier la Ormaie, mi-a explicat fotograful. Vor să-i arate fotografiile astea şi să-l interogheze despre ele.

Au doborât un bombardier englez săptămâna asta. Pe vreme rezonabilă, avem roiuri de avioane Aliate zburând pe deasupra în fiecare noapte, unele şi ziua. Cred că ne-am oprit să mai bombardăm Italia după invazia Aliaţilor de luna trecută, dar acum, când Italia a declarat război Germaniei, lucrurile s-au încins rău. Suntem prea departe de Ormaie ca să auzim sirenele, doar dacă vântul bate din direcţia potrivită. Dar se poate vedea fulgerul pe cer când artileriştii de la sol trag în avioanele care trec.

Spuneam că eu ţineam strâns de fotografiile mărite ale aripilor mele arse, încercând să-mi dau seama de ce. E cea mai puţin îngrozitoare fotografie a falsului pilot, dar e cea care m-a tulburat cel mai mult. În cele din urmă, mi-am ridicat ochii la Paul.

— Ce-o să ştie cineva capturat dintr-un echipaj de bombardier despre un avion de recunoaştere distrus?

El ridică din umeri.

— Tu ştii mai bine. Tu eşti pilotul.

Foaia lucioasă de hârtie tremura în mâinile mele.

M-am oprit imediat. Pilotează avionul, Maddie.

— Crezi că aviatorul englez capturat ar putea fi Verity?

Paul a ridicat din nou din umeri.

— Ea nu e aviator.

— Nici englezoaică, am adăugat.

— Dar probabil avea licenţa ta de pilot englez şi cartea de identitate de la Registrele Naţionale, a conchis Paul,

liniştit. Nu există nicio fotografie pe actele tale britanice, nu? Eşti civil. Deci chiar dacă îţi cunosc numele, n-or să ştie cum arăţi. Spune-mi, Kittyhawk, cât de convingătoare consideri tu fotografiile astea? Tu te-ai recunoaşte? Dar altcineva?

Cadavrul ăla topit ar fi fost greu de recunoscut şi ca om. Dar aripile acelea ATA… Oh, nu vreau ca Julie să vadă fotografiile astea şi să i se spună că se uită la mine.

Pentru că ea ştie avionul. Nu se poate tăgădui că e acelaşi avion – marcajele sunt vizibile, R 3892. Numai… nu mă pot gândi la asta, Julie în închisoare, pusă să se uite la fotografiile astea.

I-am spus lui Paul:

— Întreabă-l pe fotograf cât poate trage de timp până să dea astea.

Fotograful m-a înţeles fără să aibă nevoie de traducere.

— O să aştept, a zis el. Căpitanul Gestapoului o să aştepte. Fotografiile n-au fost bune când le-am scos, probabil, nu destul de clare, şi trebuie să le mai fac o dată. O să ia mult timp. Englezul trebuie să-i spună căpitanului şi despre alte lucruri. N-o să vadă încă fotografiile cu pilotul. Le putem da pe celelalte, ca să înceapă cu ele…

Scoase mai multe foi lucioase din dosar şi mi le întinse. Erau cu interiorul părţii din spate a cockpitului, încărcat cu rămăşiţele carbonizate ale celor *„onze radios*” – unsprezece „aparate de radiotelegrafie”.

Am pufnit în râs. Oribil din partea mea, ştiu, dar e o fotografie EXCELENTĂ – absolut convingătoare. Este cel mai bun lucru pe care l-am văzut în ultimele două săptămâni. Dacă au prins-o pe Julie şi i-au arătat fotografia asta, or să fie păcăliţi. Ea o să inventeze un operator şi o destinaţie pentru fiecare dintre aceste false radiouri, şi frecvenţe, şi seturi de coduri. O să-i vrăjească.

— *Oui, mais oui*, oh, da! m-am bâlbâit eu, un pic prea isteric, şi toată lumea s-a încruntat la mine.

Am întins ambele fotografii înapoi – cea care avea s-o frângă pe Julie şi cea care ar putea s-o salveze.

— Dă-le pe astea.

— Bine…, a zis fotograful, rece şi neutru. Bine, o să fie mult mai puţină bătaie de cap pentru mine, dacă măcar câteva dintre ele vor fi livrate la timp.

Sunt atât de… profund umilită de riscurile pe care şi le asumă toţi, de vieţile duble pe care le duc toţi, de cum ridică ei din umeri şi continuă să muncească.

— Acum să-ţi facem dumitale fotografia, Mademoiselle Kittyhawk.

Maman s-a agitat în jurul meu şi a încercat să-mi aranjeze părul, ca să arate frumos. Zadarnic. Fotograful a făcut trei fotografii şi a început să râdă.

— Zâmbetul dumitale e prea larg, mam'selle, a zis el. În Franţa, nouă nu ne plac cărţile astea de identitate. Faţa dumitale trebuie să fie… neutră, *oui*? Neutră. Ca Elveţia!

Atunci am râs cu toţii, un pic încordaţi, şi cred că am sfârşit prin a mă uita mânioasă. Chiar am încercat să zâmbesc la toată lumea – e unul dintre singurele lucruri pe care le ştiu din ce trebuie să faci când eşti sub acoperire în teritoriul inamic. Asta şi cum să tragi cu un revolver folosind metoda „Dublu Cep".

Nici nu pot să spun cât de mult îl urăsc pe Paul.

Fotograful mi-a adus, de asemenea, şi o pereche de pantaloni de lână, căptuşiţi, de alpinist, de-ai soţiei sale, nişte pantaloni buni, bine făcuţi şi nu foarte uzaţi, pe care mi i-a dat după ce şi-a scos echipamentul. Am fost atât de surprinsă şi de recunoscătoare, că am început să mă smiorcăi iar. Bietul om a înţeles greşit reacţia mea şi şi-a cerut iertare că n-a adus nişte haine mai frumoase! Maman s-a apropiat de mine, ştergându-mi lacrimile cu şorţul, cu o mână, şi arătându-mi cu cealaltă mână cât de călduroşi şi groşi erau pantalonii aceia. Îşi face foarte multe griji pentru mine.

Paul s-a întors spre fotograf şi a făcut o remarcă pe un ton amical, de parcă beau împreună o sticlă de vin într-o crâşmă. Dar a vorbit în engleză, ca să înţelegem eu şi fotograful, şi nimeni altcineva.

— Kittyhawk nu e supărată pentru pantaloni. Ce are între picioare nu-i foloseşte la nimic oricum.

Îl urăsc.

Ştiu că e organizatorul, piatra de temelie a reţelei de Rezistenţă. Ştiu că viaţa mea depinde de el. Ştiu că pot avea încredere în el ca să mă scoată de aici. Dar tot îl urăsc.

Fotograful i-a răspuns lui Paul printr-un chicotit stingherit – de la bărbat la bărbat, o glumă foarte suculentă – şi mi-a aruncat o privire într-o parte, ca să vadă dacă eu m-am prins – dar fireşte că eu hohoteam de plâns mai departe, în îmbrăţişarea largă, ca de la fermă, franţuzească, a lui Maman, şi am arătat ca şi când n-aş fi auzit. Şi m-am prefăcut că nu auzisem, pentru că era mai important să-i mulţumesc cum se cuvenea fotografului decât să-l atac pe Paul.

ÎL URĂSC.

După ce a plecat fotograful, a trebuit să mă duc la o altă şedinţă de tir, împreună cu Paul. El TOT nu-şi ţinea mâinile acasă – nici măcar după ce fusese ameninţat cu arma, nici măcar cu Mitraillette de faţă – nu le-a lăsat să umble, ci doar le ţinea pe braţul meu sau pe umăr un exagerat de mult timp. Trebuie să fi ştiut cât de tare mi-ar fi plăcut să-i zbor creierii cu propriul revolver. Dar evident că primejdia îi face plăcere şi, în pofida viselor mele violente, n-am aşa ceva în mine. Bănuiesc că şi el ştie asta.

În ultimul weekend din fiecare lună, lui Maman i se permite să taie un pui special autorizat, ca să poată pregăti masa de duminică pentru o jumătate de duzină de ofiţeri Gestapo. Din cauză că Etienne e de-al locului, familia lui trebuie să-i întreţină superiorii cu regularitate şi, bineînţeles că naziştii ştiu că mâncarea e mai bună la fermă decât în oraş. Mi-am petrecut toate cele trei ore ale ultimei lor vizite strângând în mâini Colţul 32, atât de tare, că, patru zile mai târziu, mâna încă îmi e amorţită. Uitându-mă printr-o parte a şindrilelor hambarului am desluşit doar capota luciosului lor Mercedes-Benz, pe care îl parcaseră în curte, şi am zărit tivul lungii haine de piele a căpitanului, care i s-a prins de apărătoarea roţii, când a suit din nou în maşină.

De vizită mi-a spus La Cadette, sora cea mică. Numele adevărat al lui La Cadette este Amélie. Pare un pic stupid să nu le scriu acum numele celor din familie, de vreme ce naziştii sunt oricum foarte familiari cu ei. Dar am ajuns să mă gândesc la cei doi Thibaut pur şi simplu ca la Maman şi Papa, şi nu mă pot gândi la Mitraillette ca la Gabrielle-Thérèse, cum nu mă pot gândi la Julie ca la Katharina. Familia a lăsat-o pe Amélie să ducă greul conversaţiei, când naziştii le-au ocupat bucătăria – aparent n-are decât tărâţe în cap, dar i-a încântat cu desăvârşire pe vizitatori cu germana ei alsaciană fluentă. Toată lumea o place.

Au încercat să facă vizita aceasta lunară neceremonios – toată lumea avea haine civile, deşi cu toţii se poartă faţă de căpitanul Gestapo cu un respect de parc-ar fi regele Angliei. Atât Mitraillette cât şi sora ei spun că el le inspiră o frică mortală – calm şi vorbind fără să ridice tonul – niciodată nu rosteşte ceva nechibzuit. E cam de aceeaşi vârstă cu Papa Thibaut, fermierul. Subordonaţii lui trăiesc într-o continuă teroare faţă de el. Căpitanul nu favorizează pe nimeni, dar îi place să stea de vorbă cu Amélie şi îi

aduce câte un mic dar ori de câte ori vine. De data asta, i-a adus o cutie de chibrituri, pe care e imprimat în relief blazonul hotelului pe care l-au ocupat ei pentru birourile lor – C d B, Chateaux de Bordeaux. Amélie mi l-a dat mie. Drăguţ din partea ei, dar nu vreau deloc să dau foc la ceva pe aici!

Au început cu băuturile. Toţi bărbaţii au stat în picioare, în bucătărie, sorbindu-şi coniacele. La Cadette servea la masă, Mitraillette stătea stingherită într-un colţ, împreună cu posaca nemţoaică pe care căpitanul o ţâra peste tot, ca secretara/camerista/sclava lui – tot ea e şi şoferul lui. Ea nu obişnuia să bea coniac cu bărbaţii; avea mâinile pline cu dosarul căpitanului, cascheta şi mănuşile lui.

Astăzi, fratele, Etienne, avea un cucui mare şi urât pe frunte, deasupra ochiului stâng – destul de proaspăt, o vânătaie violetă cu o julitură sângerie în mijloc, încă umflată. La Cadette îi dădea târcoale, plină de compasiune, Mitraillette şi Maman, ceva mai reţinute. N-au îndrăznit să-l întrebe de unde o avea – ei bine, sora lui mai mică a îndrăznit, dar nu i-a răspuns el. De asemenea, era extrem de stingherit de atenţia şi de agitaţia din jurul lui, în faţa şefului, a celor doi colegi ai lui şi a celeilalte fete.

Atunci, La Cadette s-a întors spre căpitan şi l-a întrebat:

— Asta face Etienne toată ziua la serviciu, se bate cu lumea? Nu-i nicio deosebire, ar putea fi din nou la şcoală!

— Fratele tău e foarte bine-crescut, a răspuns căpitanul. Dar uneori, câte un prizonier rău ne aduce aminte cât de periculoasă poate fi munca unui poliţist.

— Şi munca dumneavoastră e periculoasă?

— Nu, i-a zis el cu blândeţe. Eu am o muncă de birou. Tot ce fac e să stau de vorbă cu oamenii.

— Cu prizonieri răi, i-a atras ea atenţia.

— De aceea îl am pe fratele tău să mă apere.

La acest moment, sclava secretară a chicotit pe înfundate, foarte, foarte încet, pe sub palma ei – prefăcându-se că-şi drege glasul şi schiţând un gest spre capul lovit al lui Etienne – şi i-a murmurat lui Mitraillette,

de alături:

— O femeie i-a făcut asta.

— Şi el a meritat? a întrebat-o, tot în şoaptă, Mitraillette.

Secretara a ridicat din umeri.

E un IAD să nu ştiu ce s-a întâmplat sau ce i se întâmplă lui Julie. Au trecut mai bine de trei săptămâni, acum, deja suntem în noiembrie. Tăcere completă – ar putea fi la fel de bine şi pe partea întunecată a lunii. E incredibil de ce fire subţiri de aţă începi să-ţi agăţi speranţele.

Nu interoghează multe femei la Ormaie – de regulă, le trimit direct la închisorile din Paris, cred. Sunt sigură că mi s-a oprit inima a doua oară când am auzit asta şi încă o dată acum, când o scriu.

„O femeie i-a făcut asta”

Nu ştiu dacă sunt dezamăgită sau uşurată – am petrecut cea mai mare parte din ziua de ieri (duminică, 7 noiembrie) încercând să ies din Franţa, iar acum sunt înapoi aici, în acelaşi hambar vechi – epuizată, dar în viaţă, în stare să scriu pentru că deja s-a luminat de ziuă şi Paul mi-a dat o pastilă de benzedrină[65], aseară, ca să continui să merg.

Mă bucur că am din nou însemnările astea. Le lăsasem aici, ca să nu fie găsite asupra mea, dacă aş fi fost prinsă în timpul călătoriei de 80 de kilometri până la terenul de aterizare. Bineînţeles, cum mi-am spus de un milion de ori, în primul rând că n-ar fi trebuit să fac nenorocitele astea de însemnări, dar cred că o să le iau cu mine, data următoare. Am simţit cumva că las o parte din mine însămi aici şi e o ofensă cu caracter de trădare să-mi pierd Jurnalul de Pilot.

Am călătorit în portbagajul unei maşini micuţe, aparţinând unui bun prieten de-al lui Papa Thibaut, un Citroën Rosalie – motor cu 4 cilindri, pe puţin 10 ani vechime, mergând – exact asta! – cu un amestec greţos de gudron de huilă şi alcool etilic din sfeclă de zahăr. Bietului motor nu-i plăcea deloc – a tuşit şi a bolborosit tot drumul – presupun că sunt norocoasă că nu m-am asfixiat cu gazele de eşapament. Papa Thibaut avea o dubă pentru livrările fermei, dar aceasta şi şoferul ei sunt cu atâta grijă verificaţi şi programaţi, încât nu îndrăzneşte nimeni să îi folosească pentru activităţile Rezistenţei. În călătoria de ieri, o după-amiază de duminică, au fost nu mai puţin de şase puncte de control prin care a trebuit să trecem, mai mult de unul la fiecare 15 kilometri. Oamenii nu ştiu întotdeauna unde va fi următorul punct de control şi, astfel, pentru noi a fost un mijloc bun să le aflăm ca să le putem evita la întoarcere, după ora de stingere. Eu eram

[65] Denumire comercială pentru amfetamină.

în spate, cu un coş de nuiele de picnic ca accesoriu şi vreo două găini – găini ouătoare – care erau duse legal la altă fermă. Tămbălăul şi agitaţia declanşate de găini la punctele de control au fost de necrezut. Spre deosebire de mine, ele au propriile acte.

Un mijloc de distragere a atenţiei extraordinar de deştept, totuşi. De îndată ce deschidea careva portbagajul, ceea ce s-a întâmplat la jumătate dintre punctele de control, găinile începeau să se agite ca – păi, ca găinile! Pentru mine, ce-a fost mai greu, ghemuită în spatele portbagajului pe sub sacii goi de nutreţ, n-a fost să nu fac stop cardiac de fiecare dată când se uita cineva înăuntru, la noi, ci să izbutesc să nu mă dau de gol râzând isteric.

A luat secole până să ajungem la terenul de aterizare – se întunecase când am sosit, mai puţin găinile, care fuseseră lăsate la destinaţia lor. A trebuit să aştept în ascunzătoarea mea aproape un ceas până când tranzacţia cu găinile să se încheie, dar băieţii au pus deoparte un sandviş şi un strop de coniac şi pentru mine. Apoi ne-am continuat drumul până la teren, pe o pantă puţin cam abruptă, dar nu foarte rău, din nefericire cu nişte cabluri de înaltă tensiune în apropiere, a căror prezenţă nu-mi plăcea deloc şi, în cele din urmă, nu i-au plăcut nici pilotului, care n-a aterizat acolo – o să ajung şi la asta…

În plus, faţă de mine şi de găini, în maşină mai erau prietenul lui Papa Thibaut, şoferul, Papa Thibaut, pentru autenticitatea vânzării găinilor, Amélie şi Mitraillette, pentru autenticitatea picnicului de duminică, şi Paul, pentru cunoştinţele generale şi execuţia planului. Paul a stat între fete, şi tot drumul Amélie i-a tors pe umăr. E o actriţă magiciană, La Cadette. Sub bancheta din spate, aveau ascunse două Stenuri – pistoale mitralieră, omonimele lui Mitraillette – şi un aparat de radiotelegrafie. Terenul se afla sus, la capătul unui drum noroios, cu trei porţi de lemn de deschis şi de închis până acolo – cu „paznici” de-ai noştri deja postaţi la fiecare dintre porţi. Toţi veniseră pe biciclete, ascunse acum în tufele de la marginea drumului – câţiva biciclişti urcaseră şi cu o

persoană în spate, astfel încât, după ce pleca avionul cu pasagerii, să nu rămână biciclete în plus pe care să le ia înapoi cu ei. „Echipajul de la sol” local ne-a montat radioul la bateria bietei Rosalie, înfigând antena sus, într-un copac, care, pe deasupra, ascundea lejer maşina pentru a nu fi văzută din aer. Recepţia a fost bună, la început, deşi când vântul s-a înteţit, ceva mai târziu, a devenit din ce în ce mai dificil să auzi ceva.

Ne-am strâns în jurul căştilor, când s-a auzit BBC-ul în emisie, câte doi sau trei la un difuzor de cască.

– ICI LONDRES –

AICI, LONDRA! Ce emoţie, niciun alt cuvânt nu s-ar potrivi, EMOŢIE, să auzi BBC-ul – pur şi simplu incredibil! Cât de uimitor, de *uluitor* e faptul că avem tehnologia asta, legătura asta – toate sutele de kilometri dintre noi, câmp şi pădure şi râu şi mare, toate gărzile şi tunurile, evitate cât ai clipi. Şi apoi vocea moderată, vorbind atât de clar în franceză că până şi eu am putut înţelege, de parcă tipul stătea chiar lângă tine, spunându-ţi tainic pe terenul de aterizare european camuflat că planul tău de salvare este pe Drum!

Paul a prezentat toţi băieţii comitetului de primire – nu cu numele lor reale, bineînţeles. Trebuia să dai mâna cu *fiecare.* Greu să-i ţii minte pe toţi, după o singură întâlnire, în întuneric. Era o fată care trebuia să fie scoasă din ţară odată cu noi, o radiotelegrafistă, pe care ardeau de nerăbdare s-o trimită înapoi în Anglia, fiindcă, aparent, avea jumătate din Gestapoul din Paris pe urmele ei.

— Nu ştiu ce-o să ne facem fără tine, Prinţesă, a zis Paul, strângând-o cu un braţ pe după mijloc.

— O să mă întorc, a zis ea, liniştită.

Nici pe departe ca Julie, dimpotrivă – timidă şi vorbind blând. Deşi trebuia să fie absolut la fel de curajoasă. Nu-mi pot imagina ce fel de nervi au fiinţele astea.

Apoi, Paul mi-a atras atenţia:

— Tânărul acela care tocmai a venit, cu ultima bicicletă,

e celălalt pilot, cel care s-a împotmolit în noroi, la vest de aici. Probabil vă cunoaşteţi?

Mi-am ridicat privirile. Era Jamie, JAMIE BEAUFORT-STUART. Chiar şi în umbrele dese şi sub o lună palidă, l-am recunoscut, iar el a dat cu ochii de mine în acelaşi timp. Şi-a lăsat bicicleta jos şi am sărit unul spre celălalt ca doi canguri. El a izbucnit:

— MA…

Şi a fost cât pe-aci să-mi rostească numele. S-a oprit şi s-a bâlbâit puţin, apoi a strigat, fără ezitare:

— MA CHÉRIE!

Şi m-a aplecat pe spate într-un sărut cu leşin de Hollywood.

Amândoi am gâfâit după aer, la sfârşit.

— Scuze, scuze! mi-a şoptit el la ureche. Primul lucru la care m-am gândit… n-am vrut să-ţi stric acoperirea, Kittyhawk! N-o să mai fac, promit…

Apoi am rămas amândoi ca prostiţi, chicotind ca idioţii. L-am sărutat şi eu, foarte rapid, ca să ştie că nu mă supărasem. M-a ridicat din nou în picioare, dar şi-a păstrat un braţ peste umărul meu – toţi sunt aşa, aceşti Beaufort-Stuart, afectuoşi ca nişte căţeluşi, absolut dezinvolţi cu asta. Nu e deloc britanic! Nu englezesc, în orice caz, dar nu cred că e nici foarte scoţian. Pentru o clipă, l-am văzut pe Paul privindu-ne, el însuşi cu un braţ încă agăţat de mijlocul celeilalte fete – apoi s-a întors şi i-a zis ceva unuia din echipa de teren.

— Vreo veste de la Verity? a întrebat Jamie grăbit.

Am clătinat din cap, neavând încredere în mine ca să pot răspunde.

— Fir-ar să fie, a murmurat el.

— O să-ţi spun planul general al lui Paul…

Ne-am dus şi ne-am aşezat în maşină, cu Amélie, care din fericire adormise, pe bancheta din spate. Mitraillette era cocoţată pe capotă, cu unul dintre Stenuri pe genunchi, ţinând de şase cu ochii în patru, ca de obicei. Aveau să mai treacă vreo două ore până să sosească avionul – comitetul de primire aşeza luminile pe pistă –

lanterne legate de ţăruşi. Noi nu aveam ce să facem, decât să aşteptăm şi să ne uităm până când venea timpul să aprindem luminile.

— Şi care era planul? m-a întrebat Jamie.

— E o femeie la Paris care prezintă un program radio destinat yankeilor, i-am spus eu lui Jamie. Paul a întrebat-o dacă poate lua interviuri Gestapoului din Ormaie, eventual să includă nişte propagandă pentru susţinerea lor, în emisiunea ei – să-i lase pe băieţii americani de pe navele de luptă să ştie cât de lipsit de inimă e din partea noastră să folosim fete nevinovate ca spioane, şi cât de bine le tratează nemţii, când le prind. Crainica se numeşte Georgia Penn…

— Doamne, nu prezintă ea greţoasa „Nicăieri nu-i ca acasă”, pentru Radioul celui de-al Treilea Reich sau cum naiba se numeşte? Am crezut că e o nazistă!

— E…

Nu-mi venea în minte cuvântul potrivit – în afară de „agent dublu”, ceea ce nu era ce voiam eu să spun, deşi presupun că asta este de fapt.

— Nu e curier, nu duce mesaje… Cum se numeşte cel pe care îl trimite regele înaintea armatei lui şi se aşteaptă să nu fie ucis?

— Herald?

— Exact!

Ar fi trebuit să-mi amintesc. E numele ziarului american la care obişnuia ea să lucreze.

— Şi ce-o să facă ea pentru noi, în timp ce-şi realizează în Ormaie campania clar pronazistă?

— O să încerce s-o găsească pe Verity, am zis eu, şoptit.

Asta e ceea ce face femeia aceasta, această smintită crainică americancă, deşi simbria ei e plătită de Ministerul nazist al Propagandei de la Berlin – intră cu un tupeu neruşinat în închisori şi în lagărele de prizonieri şi găseşte persoane. Uneori. Alteori, i se refuză accesul. Alteori, ajunge prea târziu. Foarte adesea oamenii pe care-i caută ea pur şi simplu nu pot fi găsiţi. Dar ea încearcă. Obţine permisiunea de a intra ca un divertisment pentru soldaţii

prizonieri şi iese cu informaţii. Şi încă n-a fost prinsă.

Blestemat de vânt. Încă urlă peste toată Franţa – altminteri, o zi senină, în sfârşit.

Ei bine – avionul a ajuns acolo, în sfârşit, un Lizzie din Escadrila Lunii – minunat de familiarul fuzelaj, atrăgător, cu aripi delicate ca de şoim – urma să fie încărcat la maximum cu noi trei în spate, dar am fi scos-o la capăt, căci niciunul dintre noi nu era prea gras – oricum, n-a aterizat. Vântul trebuie să fi bătut cu vreo 40 de noduri[66], suflând transversal peste fâşia de teren de aterizare, stâlpii de tensiune, în care s-ar fi putut încurca, erau prea aproape, bateriile lanternelor pe care le folosiserăm ca să luminăm pista abia mai pâlpâiau – până la urmă, Paul, Jamie şi cu mine a trebuit să stăm să stingem lanternele ori de câte ori pilotul se înălţa din nou, îndepărtându-se, şi aprinzându-le la loc când începea iarăşi să dea roată terenului. Omul s-a învârtiţi deasupra capetelor noastre vreo trei sferturi de oră şi a încercat să coboare de vreo şase ori, înainte s-o şteargă. Presupun că e un pic nedrept să spun că „a şters-o”, oricine cu un dram de minte în creier ar fi făcut acelaşi lucru şi nu cred că eu aş fi rămas atâta timp în preajmă cât stătuse el. Luna a asfinţit pe la vreo 4 dimineaţa, azi, şi probabil tot cam atunci a ajuns şi el în Anglia.

Jamie şi cu mine înţeleseserăm că n-avea cum să reuşească. Totuşi – am fost deznădăjduită când a luat din nou înălţime şi s-a îndreptat înapoi spre vest. Am stat privindu-l lung, cu feţele îndreptate spre cer, pe întuneric, şi degetele strângând tare întrerupătoarele lanternelor, numai vreo câteva secunde, după care n-am mai putut vedea nimic, firește – dar am mai putut auzi bâzâitul familiar al motorului pentru încă vreo două minute, apoi stingându-se în depărtare.

Ca finalul din *Vrăjitorul din Oz,* când balonul zboară fără Dorothy. N-am vrut, nu m-am putut abţine să nu izbucnesc într-un copilăresc plâns în hohote, în timp ce ne târâm picioarele înapoi, peste zona de aterizare. Îmi venea să

[66] Aproximativ 75 km/h.

urlu la *orice.* Când am ajuns la maşină, Jamie m-a apucat de ceafa şi mi-a îngropat faţa în umărul lui, ca să mă facă să tac.

— Ssst.

M-am oprit, mai mult de ruşine, pentru că telegrafista vânată suporta atât de stoic eşecul.

A trebuit să împachetăm totul şi să ne întoarcem de unde veniserăm – noi, refugiaţii, spre diversele noastre ascunzători, iar acum bineînţeles că trecuse mult de ora de stingere şi nu mai aveam găinile cu care să blufam, de data asta. Am început să bocesc *din nou* când a trebuit să-i spun la revedere lui Jamie.

— Ei, încetează. O să te duci înapoi în Ormaie şi o să ai grijă de Verity.

Ştiu că şi el era bolnav de îngrijorare pentru ea şi că se arăta curajos ca să-mi dea şi mie curaj, aşa că am dat din cap. El mi-a şters obrajii cu degetele mari.

— Bravo. Capul sus, Kittyhawk! Nu-ţi stă în fire să plângi.

— Numai că mă simt atât de inutilă, am suspinat. Mă ascund toată ziua, toată lumea aleargă pe lângă mine riscându-şi viaţa, servindu-mă tot timpul, împărţindu-şi mâncarea cu mine când trebuie să dea socoteală pentru fiecare firimitură care lipseşte, nu pot nici măcar să-mi spăl singură chiloţii – şi ce-o să se întâmple când ajung acasă? Or să mă trimită la închisoare, oricum, pentru că l-am păcălit pe comandantul meu, furând un avion RAF şi prăbuşindu-l în Franţa…

— Pot să ne prăjească pe toţi, fiindcă toţi o să te apărăm. N-au oprit pe niciunul dintre noi să zboare – sunt disperaţi după piloţii Lunii. Tu n-ai făcut decât ce ţi s-a spus.

— Ştiu eu ce-or să zică. Fată proastă, fără minte, prea molâie, nu poţi să laşi o treabă de bărbat pe mâna unei femei. Nu ne lasă să pilotăm avioane operaţionale decât atunci când sunt disperaţi. Şi sunt întotdeauna mai severi cu noi când stricăm ceva.

Totul e foarte adevărat, şi ceea ce am zis mai departe e adevărat, dar un pic cam neînsemnat:

— Tu măcar ai reuşit să-ţi păstrezi BOCANCII, dar ai mei sunt ARŞI.

Jamie a izbucnit în râs.

— Dar nu pentru că sunt bărbat m-au lăsat să-mi păstrez bocancii, a zis el, cu tot atâta indignare în glas cât trebuie să fi fost în al meu. Ci doar pentru că n-am nici măcar un deget la picioare!

Asta m-a făcut, în sfârşit, să râd şi eu puţin.

Jamie m-a sărutat uşor pe frunte.

— Trebuie s-o cauţi pe Julie, mi-a şoptit el. Ştii că pe tine contează.

Apoi, a strigat încet:

— Ei, Paul! Aş vrea să-ţi spun o vorbă!

Jamie şi-a ţinut mai departe un braţ drăgăstos pe după mijlocul meu – exact ca sora lui. Paul s-a apropiat de noi prin întuneric.

— Aţi mai folosit terenul ăsta şi înainte? a întrebat Jamie.

— Pentru paraşutişti.

— Stâlpii întotdeauna or să fie o problemă pentru aterizări, chiar şi fără vânt transversal. Ascultă, prietene, dacă ai putea risca s-o scoţi pe Kittyhawk la lumina zilei ceva mai des, ea e cea mai potrivită alegere de pilot de prin Ormaie. E un pilot navigator al naibii de bun şi, în plus, un mecanic acceptabil.

Paul rămase tăcut, un moment.

— Mecanic de avioane? a întrebat, în cele din urmă.

— Şi motociclete, am adăugat.

Un alt moment de tăcere.

Apoi, Paul a întrebat, ca din întâmplare:

— Explozibili?

Nici nu-mi trecuse o clipă prin cap aşa ceva. Dar… ei bine, de ce nu? E o chestie genială pentru a-mi pune mintea trândavă la muncă: să fac o bombă.

— Nu încă, am răspuns eu, prudentă.

— Muncă grea pentru o zgârie de fată – te bagi, Kittyhawk?

Am dat din cap ca un căţeluş nerăbdător.

— Hai să-ţi facem actele alea şi să-ţi mai dăm un pic drumul din lesă, cât aştepţi următorul zbor.

I-a întors spatele lui Jamie şi a vorbit din nou pe tonul acela de glumă între amici, de parcă eu n-aş fi putut auzi, de parc-aş fi fost surdă.

— Un cal cu aptitudini nebănuite, Kittyhawk a noastră, este? Credeam că nu-i plac bărbaţii. Însă, cu tine, e gata să sară ca o nevăstuică.

Jamie mi-a dat drumul.

— *Tacă-ţi fleoanca aia murdară, omule.*

După care se apropie de neînfricatul nostru lider pe întuneric, îl apucă de guler şi, pe o voce liniştită, care înseamnă primejdie mare la scoţieni, adaugă amenin ţându-l înfierbântat:

— Mai vorbeşte tu o dată aşa de faţă cu fetele astea curajoase şi-o să-ţi smulg limba aia de englez spurcat din cap, *să n-am parte c-o fac.*

— E-n regulă, băiete, a zis Paul calm, dându-i încet mâinile la o parte lui Jamie. Las-o mai moale. Suntem toţi un pic zbuciumaţi…

Ce mai rămăsese din mâna subţire a lui Jamie părea atât de firavă şi mică în strânsoarea fermă a lui Paul, iar Jamie, în general, nu era nicicum la fel de mare cât Paul – cam ca un copoi luându-se de un labrador. În momentul acela, aerul începu să zbârnâie. Un alt avion se strecurase, cât de jos putea el zbura, cu două puternice fascicule de proiectoare întinzându-se şi repezindu-se pe pământ, una înaintea şi una în urma lui.

Paul a reacţionat cel dintâi şi-a tras-o pe operatoarea telegrafista sub tufele în care erau ascunse bicicletele. Noi, ceilalţi, ne-am aruncat în şanţul care marca hotarele terenului. Nicio parte din noaptea trecută n-a părut să dureze atât de mult ca acele cinci minute în care am zăcut pe burtă, captivi şi lipsiţi de apărare, în noroiul îngheţat şi iarba uscată, aşteptând mitralierele Luftwaffe să ne sfredelească ţintuindu-ne de pământul bocnă sau să treacă peste noi.

Evident, avionul a trecut mai departe. N-a zăbovit peste

terenul nostru de aterizare în mod deosebit – trebuie să fi fost un soi de patrulă de rutină – nu-mi place să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă şi-ar fi făcut rondul când ne suiam noi într-un Lysander.

Ne-a trezit pe toţi la realitate.

Am condus refugiaţii şi pe toţi cei care au mai încăput, cu maşina, până la vreo doi sau trei kilometri de casa lor de refugiu, unde erau în siguranţă, cu 3 biciclete legate de scările automobilului şi pe acoperişul Rosaliei, şi cu interiorul absolut ticsit cu 3 dintre noi pe scaunul din faţă, 4 în spate, 2 în portbagaj, eu şi telegrafista cocoţate pe bara din spate şi ţinându-ne de acoperiş ca puii de maimuţă agăţaţi de mama lor – ideea fiind că, dacă am fi fost opriţi, ea şi cu mine am fi putut măcar sări şi încerca să fugim. Niciunul dintre ceilalţi n-ar fi avut vreo şansă. E o minune, la modul disperat, să alegi viteza şi nu discreţia – la fel ca plonjatul în viteză ca să stingi focul când avionul tău e în flăcări.

De fiecare dată când ajungeam la o poartă, noi două săream jos ca s-o deschidem şi s-o închidem la loc şi săream din mers pe bara de protecţie din spate, în timp ce Rosalie pornea din nou la drum.

— Ce noroc ai să fii în Damask, mi-a strigat telegrafista, în timp ce ne zdruncinam prin beznă – fără niciun far, nici măcar cu luminiţele alea ca nişte fante nefolositoare ale stopurilor maşinii. Nu aveam nevoie de ele, totuşi, cu luna aproape plină.

— Paul o să aibă mare grijă de tine. Şi o să facă orice ca să găsească agentul vostru dispărut – e o chestie de mândrie pentru el. N-a pierdut pe nimeni vreodată în reţeaua asta.

Engleză elegantă din sud, cu un slab accent franţuzesc.

— Reţeaua mea a căzut – 14 arestări făcute săptămâna trecută. Organizator, curieri, localnici – cineva a turnat numele. A fost iad curat. Eu i-am fost trimisă lui Paul să mă ţină la adăpost – păcat că e aşa un fustangiu, dar câtă vreme *ştii…*

— Nu pot să-l sufăr! i-am mărturisit eu.

— Nu trebuie să-l iei în seamă. Nu vrea să facă niciun rău. Închide ochii şi gândeşte-te la Anglia!

Am râs amândouă. Presupun că eram un pic drogate – stimulate de benzedrină, hodorogind pe drumuri de ţară prin Franţa la lumina lunii, cu oameni la care ţineam şi cu care lucram dispărând în jurul nostru ca artificiile. Greu de imaginat cum şi noi am fi fost moarte dacă ne-am fi întâlnit cu cineva – ne simţeam vii şi imbatabile.

Nu vreau să mă gândesc că ea este vânată. Sper că va reuşi să iasă din Franţa.

Acum sunt Katharina Habicht. Nu e nici pe jumătate cât de înfricoşător crezusem c-o să fie – acest lucru a adus nişte schimbări atât de uriaşe în viaţa zilnică încât pericolul suplimentar nu înseamnă nimic. Cui îi pasă? N-aş fi putut deveni un pachet de nervi mai amorsat decât sunt deja.

Acum dorm în camera lui Etienne – „ascunzătoare în faţa ochilor" dusă la extrem. De asemenea, i-am şutit câteva lucruri. Am golit un sertar ca să facem loc pentru lenjeria de corp a lui Käthe şi o fustă în plus – ilegal obţinută din cupoanele lui Julie. În fundul sertarului erau un minunat briceag elveţian, inclusiv cu un deschizător de conserve şi o şurubelniţă, şi caietul acesta – un maculator de şcoală, de acum cincisprezece ani. Etienne a scris o listă cu păsările din partea locului, pe primele trei pagini. Pentru o săptămână, în 1928, Etienne Thibaut se hotărâse să devină un naturalist entuziast. Genul de lucruri care te-apucă pe la zece ani, cam la aceeaşi vârstă demontasem şi eu gramofonul bunicii, piesă cu piesă.

Lista păsărilor m-a întristat. Ce l-a putut schimba pe băieţelul preocupat de păsări într-un anchetator Gestapo?

Camera asta nu e un loc potrivit pentru mine ca să ascund lucruri – Etienne ştie unde sunt toate ascunzătorile de aici. Două scânduri din duşumea desprinse din cuie, o nişă de sub pervaz şi o gaură în tencuială sunt toate ticsite cu Lucrurile Lui de când era Mic – nu l-a atins pe niciunul de ani buni, toate sunt pline de praf, dar sunt sigură că ştie de ele. Carnetul ăsta şi Jurnalul Pilotului le ţin ÎN saltea – pe care am despicat-o chiar cu briceagul lui Etienne.

L-am întâlnit. Probă de foc pentru Käthe. Am ieşit cu Amélie şi Mitraillette cu bicicletele, prima mea ieşire să caut terenuri de aterizare – trei fete pe biciclete, ştiţi, petrecând împreună o după-amiază veselă pe afară, ce ar putea fi mai normal? Bicicleta mea e aceea care a

aparţinut santinelei împuşcate de Paul când am aterizat eu aici. A fost „refăcută”. La întoarcere, pe drumul principal, ne-am întâlnit cu Etienne venind din partea cealaltă şi fireşte că el s-a oprit să-şi tachineze surorile şi să afle cine sunt eu.

Acţiunea mea evazivă constă în a zâmbi ca idioata, ascunzându-mi faţa în umăr, de parcă aş fi prea timidă ca să merit să trăiesc, chicotind niţel şi mormăind. Franceza mea nu s-a îmbunătăţit, dar m-au învăţat ele câteva răspunsuri şi saluturi, pe care am voie să le rostesc când mi se adresează cineva direct – apoi le-am lăsat pe Mitraillette şi pe sora ei *cadette* să susţină restul conversaţiei din partea mea.

— E fiica verişoarei mamei din Alsacia. Casa lor a fost bombardată şi mama ei a fost ucisă. Stă pe la noi o vreme, până când tatăl ei îi găseşte o nouă casă unde să locuiască – e un pic zdruncinată, acum, nu-i place să vorbească despre asta, ştii?

În caz de urgenţă, ar fi trebuit să spună o parolă, MAMAN, şi să vorbească direct cu mine, în germană. Acela e semnalul pentru mine ca să izbucnesc zgomotos în plâns, la care fetele să răspundă cu egal de zgomotoase mângâieri şi alintări – toate în germană. Spectacolul ăsta e menit să şocheze şi să stingherească pe oricine şi-ar vârî nasul prea sâcâitor, astfel încât să ne dea repede actele înapoi fără să se uite la mine prea îndeaproape, şi să fugă unde vede cu ochii, ca să scape de noi.

Am practicat sceneta asta şi am făcut o operă de artă din ea. Şi în fiecare dimineaţă de când m-am mutat în casă, La Cadette – Amélie – vine, sare în patul meu şi strigă:

— Trezirea, Käthe, hai să dai mâncare la găini!

Presupun că lor le e foarte uşor să-şi aducă aminte „numele” meu, căci oricum ele m-au cunoscut numai ca Kittyhawk.

Deci… ne-am întâlnit cu Etienne. Şi bineînţeles că toată conversaţia s-a purtat în germană, pentru că nu doar că ei o vorbesc acasă, cu mama lor, dar e de aşteptat ca şi verişoara lor s-o înţeleagă. Mi-a trebuit toată puterea mea

de concentrare să ascult după parolă în conversaţia lor, care ar fi putut fi purtată şi în dialect de Glasgow în ceea ce mă priveşte! Roşeaţa mea feciorelnică nu era prefăcută – am simţit că-mi ia foc faţa de frică şi de ruşine. A trebuit să le las pe fetele Thibaut să poarte greul şi să mă acopere, prezentându-mă fratelui lor ca o verişoară de care el nu mai auzise niciodată până atunci.

Dar Etienne şi Amélie s-au luat la ceartă, Amélie devenind din ce în ce mai palidă, pe măsură ce vorbea el – cred că şi eu am făcut la fel, după o vreme – până când am avut impresia că ea într-adevăr o să verse, moment în care Mitraillette a mârâit nişte înjurături la fratele ei colaboraţionist şi l-a ameninţat că-l pocneşte. El a încremenit pur şi simplu, i-a zis ceva urât lui Mitraillette şi a plecat cu bicicleta, îndepărtându-se de noi. Dar nu după mult timp s-a oprit şi a dat din cap spre mine, un salut foarte politicos şi formal, apoi şi-a văzut de drum.

Când n-a mai fost pe lângă noi să ne audă, Mitraillette a izbucnit, în engleză:

— Fratele meu e un SHIT[67].

Nu ştiu de unde a învăţat cuvântul ăsta – nu de la mine!

— E un SHIT, a repetat ea şi a dat-o pe franceză, în care era mai greu pentru mine s-o înţeleg, dar mai uşor pentru ea să înjure.

Etienne asistase la un interogatoriu. Şi asta îl marcase, încât se răzbunase pe Amélie, care *din nou* îl impusese în zeflemea pe seama vânătăii mai şterse acum de pe fruntea lui. Atunci el îi povestise, cu amănunte oribile, ce-ar fi păţit ea dacă ar fi fost o prizonieră care ar fi refuzat să răspundă când Gestapoul ar fi interogat-o.

Nu-mi mai iese din minte, acum, odată ce ştiu.

Continui s-o aud, mereu şi mereu, în frânturi neregulate de la Amélie însăşi, care crede despre mine că ştiu să ascult, cu toate că eu nu înţeleg nici jumătate din ce zice ea. E în parte supărată şi pe implicarea căpitanului Gestapo, pe care ea îl aşezase, în mintea ei, în aceeaşi categorie cu preotul sau cu directorul şcolii ei – cineva cu

[67] Rahat.

autoritate, puţin cam distant, de regulă binevoitor cu ea, dar mai presus de toate cineva care juca strict după reguli. Cineva care *trăia* după reguli.

Şi să înfigă ace pe sub unghiile oamenilor numai pentru că nu voiau să-i vorbească, nu se potrivea cu nicio idee de reguli de care să fi auzit cineva vreodată.

— Nu cred că i-ar face asta unei femei, i-a zis Amélie fratelui ei, când stăteam în drum, cu bicicletele.

— Acele ţi se înfig în sâni, dacă eşti femeie.

Acela a fost momentul când Amélie a înghiţit în sec şi s-a făcut verde la faţă, iar Mitraillette s-a înfuriat.

— Închide-ţi pliscul, Etienne, nătărăule. O să-i faci pe copii să viseze urât! Doamne! De ce naiba mai stai acolo dacă e atât de oribil? Te excită să te uiţi cum oamenii înfig ace în sânii unei femei?

Acela a fost momentul în care Etienne a devenit rece şi oficial.

— Stau pentru că asta e slujba mea. Nu, nu e excitant. Nicio femeie nu mai e atrăgătoare când îi torni apă îngheţată în cap ca s-o readuci în simţiri şi ea reuşeşte să borască în părul ei.

I-am spus lui Amélie să nu se mai gândească la asta. Apoi mi-am spus mie să nu mă mai gândesc la asta. Apoi mi-am spus că *trebuie* să mă gândesc la asta. E REAL. Se întâmplă ACUM.

Ceea ce mi-a spus Jamie îmi dă coşmaruri. Dacă Julie nu e deja moartă – dacă nu e deja moartă, contează pe mine. Mă cheamă, şoptindu-mi numele când e singură, în întuneric. Ce pot să fac – nici nu pot să dorm. Mă învârt în cerc toată noaptea, încercând să mă gândesc ce pot să fac. CE pot să fac?

Am găsit un teren minunat – cam departe de aici, totuşi – am mers cu bicicleta toată ziua, vineri 12 noiembrie, împreună cu M. Incredibil ce greu e să găseşti un teren de aterizare cumsecade pentru SOE. Toate sunt la fel, fermă după fermă, troiţe la fiecare răspântie de drumuri şi câte o brutărie în fiecare sat. Câmpurile sunt atât de netede că ai

putea ateriza oriunde. Dar nu sunt deloc bune ca să le luminezi noaptea sau ca să ofere vreo acoperire pentru o echipă de recepţie. Trebuie să fie minunat să le survolezi pe timp de pace.

Sunt în Franţa de cinci săptămâni.

Picioarele mele sunt mai puternice ca niciodată – am mers cu bicicleta vreo sută de kilometri, de două ori, săptămâna asta, o dată când am găsit terenul şi altădată, două zile mai târziu, ca să-l duc şi pe Paul să-l vadă. Trebuie s-o pună pe w/op să ceară ca să trimită RAF un avion să facă fotografii pentru aprobarea celor din Escadrila Lunii. Între maratonurile cu bicicleta am petrecut majoritatea timpului îngrijind de găini, învăţând cum să leg sârmele pentru mici dispozitive explozive şi căznindu-mă din răsputeri să nu ţip de să înnebunesc de nervi.

Crainica radio Georgia Penn a obţinut un „nu” hotărât de la mai-marele Gestapo pe regiunea asta – un om cu multă putere şi cumplit, numit Ferber, cred, şeful căpitanului din Ormaie. Penn ne-a informat că are de gând să-i ignore refuzul şi să încerce din nou, ducându-se direct la căpitan – o să schimbe data cererii, o să-i încurce în propria birocraţie, mâna dreaptă neştiind ce face mâna stângă. O femeie uimitoare, dar absolut ţicnită, dacă mă întrebaţi pe mine – sper că mâna ei dreaptă ştie ce face mâna stângă.

O altă îmbarcare într-un Lysander e plănuită pentru mâine-noapte, marţi 16 noiembrie, pe acelaşi teren infestat cu stâlpi de înaltă tensiune de lângă Tours. Vremea e impredictibilă, dar e ultima şansă înainte de a pierde luna plină din noiembrie. Aş putea să mă întorc acasă cu priceperea la muniţia de război netestată.

Nu, sunt încă aici. S-o ia naiba pe Rosalie.

Nu pot da vina pe biata maşină, bănuiesc, dar nu vreau să-l învinuiesc pe prostănacul de şofer, bine intenţionat.

Oh, sunt obosită. Răsărit de lună la 10 p.m., noaptea trecută, aşa că avionul nu avea să vină decât la două dimineaţa – Paul a venit să mă ia după ce s-a dat stingerea

şi am mers cu bicicleta ca să ne întâlnim cu maşina, el pedalând şi eu în spatele lui, stând pe o rangă înfiptă prin cadru. A trebuit să mă ţin strâns de el, cu disperare, vreo şapte kilometri. Pariez că i-a plăcut. Maşina a întârziat la locul de întâlnire – şoferul a trebuit să evite o patrulă neaşteptată – Paul şi cu mine am stat vreo jumătate de oră tremurând şi tropăind pe loc în şanţul de asanare unde ne ascunseserăm bicicleta. Nu ştiu *când* mi-au mai degerat atât de tare degetele de la picioare, stând în noroi îngheţat, la mijlocul lui noiembrie, încălţată cu saboţi de lemn – m-am gândit tot timpul la Jamie plutind în Marea Nordului. Eram gata să plâng când a venit maşina.

N-am fost decât trei în această călătorie – periculoasă în ambele direcţii, nu voisem să-l târâm şi pe Papa Thibaut după noi. Prietenul lui care are maşina a pornit la viteză maximă, ambalând şi scoţând un zgomot ca de pârâitoare, fără lumini, ca de obicei, numai cu luna gheboasă în descreştere abia răsărită. Rosalie chiar nu voia să meargă ca o pârâitoare şi a făcut obişnuitele sale scene de bolnavă de tuberculoză de fiecare dată când urcam câte o pantă, tuşind şi horcăind ca o eroină pe moarte de-a lui Dickens, ca în final să se oprească pur şi simplu – motorul încă mai şuiera puţin, dar maşina *s-a oprit.* Pur şi simplu n-a mai vrut să urce dealul. Cu şocul tras până la capăt, cilindrii însă pocneau jalnic, de parcă am fi încercat să facem bietul motor să funcţioneze numai cu aer.

— Şocul nu funcţionează, am zis eu, de pe bancheta din spate.

Bineînţeles că şoferul nu m-a înţeles, iar eu nu ştiam cum se spune în franceză „şoc”, nici Paul nu ştia – *le starter,* am aflat pe urmă, ceea ce nu e acelaşi lucru cu starterul care ar putea să-ţi pornească motorul englezesc. A ieşit o confuzie de necrezut. Paul a încercat disperat să traducă, iar şoferul s-a încăpăţânat să nu primească sfaturi de la o Zgâtie de Fată sau cum naiba se spune în franceză la „zgâtie de fată” – sunt sigură că traducerea directă în orice limbă e mai mult sau mai puţin „gâsculiţă”, cum sunt numită eu ori de câte ori se aşteaptă lumea să nu reuşesc

câte ceva – să pilotez un avion, să încarc un tun, să fac o bombă – să repar o maşină – aşa că am pierdut un sfert de oră certându-ne.

În cele din urmă, cum era foarte clar că şocul *nu* funcţiona, şoferul l-a zgâlţâit destul de violent pentru ca un ceva să alunece în sfârşit la locul lui şi, după câteva tuşituri mai sănătoase, Rosalie să se urnească din nou, fără niciun chef.

Toată rutina asta a fost repetată, detaliu cu detaliu, de încă trei ori. DE PATRU ORI ÎN TOTAL. Maşina se oprea, eu spuneam că şocul nu merge, Paul încerca să traducă fără succes, toţi ne certam un sfert de oră, prietenul lui Papa Thibaut zgâlţâia maneta şocului o vreme şi, în sfârşit, Rosalie strănuta şi revenea la viaţă, rostogolindu-se iar mai departe.

Pierdusem astfel o oră, o oră întreagă, şi eu *turbam.* La fel şi şoferul francez, care se săturase să audă ţipând la el în engleză o Zgâtie de Fată mai tânără decât fie-sa. De fiecare dată când ne porneam din nou, Paul întindea mâna în spate şi mă strângea de genunchi, liniştitor, până când în cele din urmă l-am plesnit şi i-am spus să-şi ţină mâinile libidinoase acasă, astfel că şi atunci când maşina mergea, tot mârâiam unii la alţii ca motanii.

Nu-mi mai era teamă c-o să ne prindă naziştii, nici nu mai eram îngrijorată că o să ajungem prea târziu ca să mai urc în Lysander – ambele variante fiind din ce în ce mai probabile, cu cât mai mult stăteam pe drum. Eram pur şi simplu furioasă ca o viespe, pentru că eu ştiam ce era în neregulă cu maşina, iar ei nu mă lăsau să fac nimic în privinţa asta.

Când maşina s-a oprit pentru a cincea oară, am sărit peste Paul şi m-am dat jos.

— Nu fi idioată, Kittyhawk, a zis el printre dinţi.

— O să mă duc PE JOS până la terenul ăla, am zis eu. Ştiu coordonatele şi am busolă. O să mă duc PE JOS până acolo şi, dacă ajung prea târziu ca să prind avionul, o să mă întorc PE JOS până în Ormaie, dar dacă mai vrei VREODATĂ să mă urc în maşina asta franţuzească, O

SINGURĂ DATĂ, va trebui să-l faci pe dobitocul ăla de francez care conduce să deschidă capota motorului ca să pot repara şocul ÎN CLIPA ASTA.

— Dumnezeule, n-avem timp pentru asta – suntem deja cu o oră şi jumătate în întârziere…

— DESCHIDE CAPOTA SAU O DESCHID EU CU PISTOLUL.

Nu vorbeam serios. Dar a fost o ameninţare inspirată, fiindcă mi-a dat ideea de a-mi îndrepta Coltul 32 spre capul şoferului şi a-l da jos din maşină.

El nici măcar n-a întors cheia în contact – motorul încă horcăia când am ridicat panoul lateral al capotei cu desfăcătorul de conserve din briceagul elveţian al lui Etienne. Dedesubt, totul era negru ca smoala. Şoferul a înjurat şi s-a tânguit, dar Paul i-a murmurat în franceză nişte cuvinte liniştitoare, căci nu mă mai putea opri de acum. L-am pus pe unul dintre ei să-mi ţină aprinsă o lanternă, iar celălalt să-şi ţină haina deschisă ca o pavăză ca să ascundă lumina. Oh – şurubul care ţinea cablul legat de valva şocului se desfăcuse – probabil de la nenorocitele alea de zgâlţâituri – clapa care ar fi trebuit să se închidă peste admisia de aer a carburatorului nu se închidea cum trebuie, şi tot ce-a trebuit să fac a fost să strâng şurubul cu şurubelniţa mea de buzunar şterpelită de la nazist.

Am trântit capota la loc, m-am aplecat pe uşa şoferului şi am tras şocul, iar motorul a mugit înviorat ca o grădină zoologică plină de lei fericiţi.

Apoi m-am urcat din nou pe locul fecioarelor, bancheta din spate, şi n-am mai zis nimic până am ajuns la teren, la o jumătate de oră după ce avionul plecase. Majoritatea celor din comitetul de primire se risipise, de asemenea, şi numai doi rămăseseră să ne mai aştepte, în eventualitatea că ni s-ar fi întâmplat ceva groaznic.

Eu eram prea furioasă de data asta ca să mă gândesc la Dorothy din finalul Vrăjitorului din Oz. I-am ars bietei Rosalie un asemenea şut în aripa din faţă că i-am făcut o ditamai adâncitură cu sabotul meu de lemn. Toată lumea a rămas perplexă. Aparent, îmi făcusem o reputaţie de a fi

tăcută şi plângăcioasă – într-un cuvânt, credeau că sunt nătângă.

Paul, din nou, a explicat:

— N-au putut să aştepte – e foarte târziu acum şi o să se facă ziuă până ajung înapoi în Anglia. Nu puteau risca să fie prinşi deasupra Franţei la lumina zilei.

Atunci m-am simţit foarte egoistă, şi despotică, şi rea, şi am încercat să-mi cer iertare prietenului lui Papa Thibaut, în franceza mea fără căpătâi, pentru că îi turtisem aripa.

— Nu, nu, eu trebuie să vă mulţumesc, mademoiselle – a zis el, în franceză – pentru că mi-aţi reparat şocul!

Şi mi-a ţinut, galant, uşa deschisă ca să urc. Nicio aluzie că el îşi pierduse încă o noapte riscându-şi viaţa pentru o străină nerecunoscătoare, care nu va fi niciodată în stare să-l răsplătească – Principiul Lăsării la Aerodrom dus la extrem.

— *Merci beaucoup*, *je suis désolée* – vă mulţumesc mult, îmi pare rău.

Îmi pare rău – se pare că eu tot timpul spun „Mulţumesc, îmi pare rău”.

Unul din echipa de primire şi-a vârât capul în maşină, după mine.

— Pilotul scoţian a zis să vă dau astea.

Jamie mi-a lăsat mie bocancii lui.

În conformitate cu reputaţia mea de nătângă, am plâns aproape tot drumul până la Ormaie. Dar cel puţin îmi era cald la picioare.

Penn a găsit-o. Georgia Penn A GĂSIT-O! Julie a dispărut la 13 octombrie şi Penn a vorbit cu ea ieri, 19 noiembrie APROAPE ŞASE SĂPTĂMÂNI.

Nu-mi mai recunosc nici eu emoţiile. Nu e nici pe departe bucurie simplă sau mâhnire. E groază, şi uşurare, şi panică, şi recunoştinţă, toate claie peste grămadă. Julie trăieşte – e încă în Ormaie – e încă întreagă, în echipamentul ei obişnuit de luptă, cu fiecare fir de păr la locul lui, elegant strâns la două degete deasupra gulerului, ba chiar a reuşit cumva să-şi facă şi blestematele de unghii.

Însă *este* prizonieră. Au prins-o aproape imediat. S-a uitat în direcţia greşită când a traversat. Tipic pentru Julie. Oh – nu ştiu dacă să râd sau să plâng. Sunt atât de sătulă să mai plâng, dar prea supărată ca să râd. Dacă ar fi avut actele corecte, când au luat-o prima oară la întrebări, ar fi scăpat. Dar, fără acte, n-a avut nicio şansă.

Domnişoara Penn a întrebat dacă putea lua interviu unui vorbitor de engleză şi aşa au ajuns faţă în faţă, sub pază, iar Penn a verificat-o pe Julie după numele ei de cod. Nu i se spusese numele adevărat al lui Julie. Nu ştiu ce pretext au invocat. Penn a plecat foarte convinsă că tot interviul fusese o simulare de la început până la sfârşit, până şi Julie fusese cumva strânsă bine în frâu. Invizibil, dar palpabil. Presupun că Julie ştia că dacă depăşeşte limita, ei or s-o reducă la tăcere şi pe Georgia Penn – ştiu că Julie n-ar fi riscat niciodată asta. Nici măcar n-a încălcat ordinele cât să-şi spună numele. Toată informaţia s-a schimbat în aluzii şi cuvinte-cod. Căpitanul şi fata sclavă fuseseră amândoi de faţă, împreună cu alţi vreo doi, şi s-au aşezat cu toţii să bea un coniac – mai puţin sclava, fireşte! – în biroul foarte luxos al căpitanului, unde Julie fusese instalată temporar să muncească la o traducere. Deci, de fapt, ea chiar face lucrul pe care a fost trimisă să-l facă!

Fără să dea vreun nume, fără să menţioneze niciun rang militar – i s-a prezentat lui Penn ca operatoare de radiotelegrafie. Le spusese naziştilor că e operatoare de radiotelegrafie. NEBUNIE – nu de asta se află ea aici; din cauza asta ei au depus mare efort să scoată codurile de la ea – Penn nu are nicio îndoială că au scos codurile de la ea, trebuie să fie unele vechi sau inventate, dar cu siguranţă ceva cu care ei pot încerca să lucreze. Penn crede că tocmai de aceea le-a spus ea că e operatoare w/op – în SOE se numeşte W/T, radiotelegrafistă – ca să le poată da coduri. E mai comun pentru o fată în SOE să vină în Franţa în calitate de curier, dar dacă Julie le-ar fi spus că era curier, ar fi torturat-o ca să spună persoanele de contact din reţea – codurile vechi sunt mai sigure de trădat, presupun, decât oameni vii adevăraţi. Şi e perfect adevărat, din punct de vedere al pregătirii de bază a lui Julie şi al brevetului ei WAAF, şi se potriveşte şi cu fotografiile pe care le-au făcut la locul prăbuşirii avionului, pe care cu siguranţă i le-au arătat până acum. Câtă vreme ei se concentrează asupra inexistentelor ei activităţi de radiotelegrafie, n-or să-i pună întrebări despre *Operaţiunea aruncarea în aer a cartierului general al Gestapoului din Ormaie* sau cum or fi denumit-o.

Lui Penn i s-au arătat doar câteva dintre birourile administrative şi un dormitor gol, cu patru paturi aranjate frumos – niciun contact cu alţi prizonieri şi niciun semn despre condiţiile în care erau ţinuţi. Julie îi dăduse nişte indicii. A zis

Ea

Julie era

— LA DRACU’. PILOTEAZĂ AVIONUL, MADDIE.

N-O SĂ PLÂNG.

Am fost să vorbesc cu domnişoara Penn eu însămi. Mitraillette şi cu mine am întâlnit-o pe malul unui mic lac, într-o zonă rezidenţială selectă din Ormaie, şi am stat pe o bancă, făcând gheme de lână în timp ce vorbeam, noi, fetele, de o parte şi de alta a domnişoarei Penn, ea cu o

sacoşă de pânză în poală, plină de ciorapi de lână de deşirat. Trebuie să fi arătat ca doica noastră. E aproape cu o jumătate de metru mai înaltă decât fiecare dintre noi. Ea vorbea şi noi tot vâram mâna în sacoşă, în timp ce ascultam. Deodată, la mijlocul raportului, când am întins mâna după un alt ciorap, domnişoara Penn m-a luat de mână şi mi-a ţinut-o strâns. Numai pe-a mea, nu şi pe-a lui Mitraillette. Nu ştiu cum a ghicit că eu eram cea căreia îi era mai greu. Un pic interogatoare şi ea, acum, că mă gândesc – aceeaşi slujbă ca şi a lor, să scoţi poveşti senzaţionale de la surse îndărătnice. O fac diferit, dar e aceeaşi slujbă. Iar Julie, şi ea o expertă, a făcut-o să fie uşoară, oferind voluntar informaţia pe care Penn nu i-a cerut-o.

— Eşti tare, Kittyhawk? m-a întrebat Penn, ţinându-mi mâna strâns.

I-am răspuns cu o grimasă de zâmbet:

— Bănuiesc că da.

— Nu există o cale blândă de a-ţi spune asta, a zis Penn, iar vocea ei clară, de americancă pragmatică şi serioasă era mânioasă.

Am aşteptat.

Penn ne-a spus, liniştit:

— A fost torturată.

N-am putut răspunde timp de un minut. N-am putut face nimic.

Probabil am părut chiar posacă – nu surprinsă, pe cuvânt, dar Penn fusese atât de francă încât parcă primisem un pumn în faţă. În cele din urmă, am cârâit, prosteşte:

— Eşti sigură?

— Mi-a arătat, a zis Penn. A fost foarte explicită. Şi-a aranjat eşarfa de îndată ce ne-am dat mâna – şi s-a uitat la mine cu înţeles. Un şir de arsuri triunghiulare urâte înjurai gâtului şi pe claviculă, care tocmai începuseră să se vindece. Arătau ca şi când fuseseră făcute cu un ciocan de lipit. Mai multe arsuri asemănătoare la interiorul încheieturilor. A fost foarte iscusită în a mi le arăta,

nepăsătoare cât cuprinde, fără să facă o dramă din asta. A smucit puţin de fustă, când şi-a pus picior peste picior, sau şi-a lăsat mâneca să i se ridice pe braţ când a luat o ţigară, de fiecare dată făcând mişcarea numai când căpitanul se uita în altă parte. Urme de vânătăi pe picioare. Dar toate erau în curs de vindecare, trebuie să-i fi fost făcute în urmă cu două sau trei săptămâni. Au lăsat-o mai moale. Nu ştiu de ce – a făcut un soi de înţelegere cu ei, asta-i sigur, altminteri n-ar mai fi încă aici. Trebuie să te fi gândit până acum că, la Ormaie, or obţin ceea ce vor, ori renunţă.

— A făcut o înţelegere cu ei! m-am înecat.

— Ei bine, unii dintre noi reuşesc să scoată asta.

Domnişoara Penn mi-a condus cu blândeţe mâna înapoi spre sacoşa cu ciorapi. Apoi, a mărturisit:

— E greu de spus ce crede prietena ta că face, totuşi. Era… era *concentrată.* Nu se aşteptase să-şi audă propriul nume de cod pomenit în conversaţie şi asta a şocat-o, dar nu a… ştii, n-a făcut aluzie la salvare… cred că e încă foarte hotărâtă să-şi ducă misiunea la îndeplinire şi are motive să creadă că o poate face din interior.

Domnişoara Penn mi-a aruncat o privire precaută:

— Ştii cumva ce misiune avea?

— Nu, am minţit eu.

— Ei bine, a zis domnişoara Penn, asta e ce mi-a spus. Poate deduci tu ceva.

Dar nu pot. Nu ştiu ce să fac cu niciuna dintre ele. E ca – trebuie să fie ca în paleontologie. Să încerci să refaci un dinozaur pornind de la câteva oase la întâmplare şi nici măcar nu ştii dacă sunt toate de la acelaşi animal.

O să notez ceea ce ne-a transmis Julie – poate va înţelege Paul ceva din ele:

1) Clădirea pe care o foloseşte Gestapoul în Ormaie are generator propriu. Penn s-a plâns de penele de curent şi de cât de enervant e să nu poţi conta pe electricitate când lucrezi la radio, iar Julie a zis „Ei bine, aici ne-o producem singuri. Cât de tipic pentru ea să vorbească de parcă şi ea ar fi unul dintre ei. Ca atunci când m-a luat să vedem *Colonelul Blimp* şi a plâns tot timpul scenei în care ofiţerii

germani prizonieri ascultă Mendelssohn.

2) Panoul de siguranţă e sub scara principală. Domnişoara Penn n-a spus cum a reuşit Julie să-i comunice asta. Dar a mai menţionat:

3) E ştiut că naziştii au un birou de radiotelegrafie vizavi de cartierul general al Gestapoului, în aceeaşi piaţă, în clădirea primăriei, şi, potrivit lui Julie, asta trebuie să fie pentru că nu există o instalaţie de transmisie în clădirea Château de Bordeaux – Penn crede că din pricină că pereţii sunt prea groşi pentru o bună receptare, dar eu mă gândesc că generatorul interferează cu recepţia mai mult decât pereţii. Informaţia asta i-a fost trecută cu nonşalanţă perfectă – SOE numeşte radiotransmisiile „artrite", floare la ureche. Mi-o pot imagina pe Julie. Studiindu-şi unghiile. „Din fericire, eu nu sufăr de artrită. Nimeni de aici nu suferă. Cum ar mai profita naziştii ăştia!"

4) Penn a descoperit multe lucruri despre fata-sclavă secretară. Julie crede că e pe cale să aibă o criză de conştiinţă, de care am putea profita noi – sugerează s-o ţinem sub observaţie şi să-i uşurăm întâlnirea cu un membru din Rezistenţă, când e gata.

Îmi muncesc creierii să înţeleg cum a reuşit Julie să comunice toate acestea, în timp ce căpitanul Gestapo *asculta.* Aparent, ele au vorbit în engleză, iar fata sclavă a trebuit să traducă pentru căpitan, aşa că fie nu s-a prins ea, fie le-a acoperit în traducere, ceea ce întăreşte bănuiala lui Julie. Julie o numeşte „îngerul ei" – l'ange" – teribil de stingheritor, dacă mă întrebaţi pe mine. Nu-i de mirare că biata fată tace mâlc. Pe deasupra, e masculin, în franceză, nu doar un substantiv comun cum e în engleză. E o traducere directă a prenumelui ei, Engel, din germană.

Uneori, Julie obişnuia să mă facă geloasă – cu isteţimea ei, cu uşurinţa de a trata cu bărbaţii, cu cât de elegantă e – cu vânătoarea de potârnichi, cu şcoala elveţiană, cu faptul că vorbeşte trei limbi, şi că i-a fost prezentată regelui într-o rochie de bal de mătase albastră – chiar şi cu MBE-ul primit după ce a prins spionii aceia, ca şi când ar fi fost făcută cavaler, şi *mai ales* cu semestrul ei de la Oxford – şi

mă urăsc pentru că m-am gândit vreodată la vreuna dintre aceste calităţi ca fiind demne de invidiat.

Acum, nu mă pot gândi decât unde e ea şi cât de mult o iubesc. Şi am început să plâng din nou.

Am visat că zburam cu Julie. O duceam acasă, zburând peste Scoţia în Puss Moth-ul lui Dympna. Urcam de-a lungul coastei, spre Marea Nordului, cu soarele mult coborât spre apus – cer şi mare şi nisip numai aur, lumină aurie în jurul nostru. Niciun baraj de baloane sau ceva, doar cer deschis, ca pe timp de pace. Dar nu era timp de pace, era sfârşit de noiembrie 1943, cu prima zăpadă pe Cheviot Hills, la vest.

Zburam aproape de sol, pe deasupra lungii plaje de la Holy Island, şi era frumos, dar avionul tot dădea să urce şi eu mă luptam din răsputeri să-l ţin jos. Exact ca Lysander-ul. Eram speriată, îngrijorată şi obosită, toate deodată, mânioasă pe cer pentru că era atât de frumos când noi eram în pericol de a ne prăbuşi. Atunci, Julie, care stătea lângă mine, a zis:

— Lasă-mă să te ajut.

În vis, Puss Moth-ul avea două manşe de control, una lângă alta, ca un Tipsy[68], iar Julie a apucat de manşa ei şi a împins-o încet înainte şi deodată pilotam avionul amândouă.

Toată încordarea s-a dus. Nu era nimic de care să-mi fie teamă, nimic cu care să mă lupt, doar noi două zburând împreună, pilotând avionul împreună, una lângă alta, în cerul auriu.

— Floare la ureche, a zis ea şi a râs, şi asta a fost.

[68] Avions Fairey Tipsy M, model de avion cu un motor şi două manşe, produs pe la sfârşitul anilor 1940, ca avion-şcoală, pentru pregătirea viitorilor piloţi.

Oh Julie, n-aş *şti* eu dacă ai muri? N-aş simţi-o întâmplându-se, ca pe un şoc electric în inima mea?

Amélie tocmai a văzut o execuţie la Château de Bordeaux. Château de Bourreaux, aşa îi spune toată lumea acum – Castelul Călăilor. Copiii de aici au joia liberă la şcoală, în loc de sâmbătă, iar Amélie s-a dus în Ormaie cu două prietene de-ale ei la o cofetărie ieftină care le place lor şi care se întâmplă să fie la capătul străduţei din spatele clădirii Gestapoului. Amélie şi prietenele ei stăteau lângă geamul cofetăriei şi au observat oamenii strângându-se pe stradă – fiind copii, s-au vârât şi ele în mulţime, ca să vadă ce se întâmpla – a reieşit că nenorociţii ăia aveau o ghilotină ridicată în curtea lor din spate şi executau oameni…

Copiii *au văzut.* Nu ştiuseră ce urma să se întâmple, altminteri nu s-ar fi dus niciodată să se uite, a zis Amélie, dar au ajuns exact când se întâmpla şi au văzut. AU VĂZUT CÂND S-A ÎNTÂMPLAT. Amélie a plâns sfâşietor toată seara, n-a fost cu putinţă s-o împăcăm. Au văzut o fată omorâtă şi Amélie *a recunoscut-o* de la şcoală, deşi fata era cu vreo câţiva ani mai mare decât Amélie şi deja terminase – dacă ar fi fost vechea mea prietenă, Beryl? Sau sora lui Beryl? Pentru că aşa ar putea fi, atunci când colegii de şcoală sunt ghilotinaţi ca spioni. N-am înţeles asta înainte – chiar n-am înţeles. Să fii copil şi să-ţi faci griji că o bombă te-ar putea ucide e groaznic. Dar să fii copil şi să-ţi faci griji că poliţia ţi-ar putea tăia capul e cu totul altceva. N-am cuvinte pentru asta. Până să vin aici, n-am putut să-mi închipui că pot exista atâtea orori.

Când aveam opt ani, înainte de Marea Recesiune, am făcut o excursie la Paris – îmi amintesc fragmente din ea, că am luat vaporaşul pe Sena şi că am văzut *Mona Lisa.* Dar lucrul pe care mi-l amintesc cel mai bine a fost când bunicul şi cu mine ne-am urcat în vârful Turnului Eiffel.

Am luat liftul până sus, dar am coborât pe scări şi, pe drum până jos ne-am oprit la prima platformă şi am putut s-o vedem pe bunica, stând în parcul de dedesubt, purtând noua ei pălărie mare, cumpărată în dimineaţa aceea, şi i-am făcut cu mâna – arăta atât de elegantă, singură în Champ de Mars, că n-ai fi crezut că nu era o franţuzoaică. Ea ne-a făcut o fotografie şi, cu toate că eram atât de departe şi mici, de nici nu ne desluşeşti în fotografie, eu ştiu că noi suntem acolo. Şi îmi amintesc, de asemenea, că era un magazin, sus, la prima platformă, şi bunicul mi-a cumpărat un Turn Eiffel mic de aur, pe un lănţişor de aur, ca suvenir, şi încă îl mai am, acasă, în Stockport.

N-a fost cu foarte mult timp în urmă. Ce s-a *întâmplat* cu noi?

Maman Thibaut a tratat-o pe Amélie cu *café au lait* la masa mare din bucătărie. Mitraillette şi cu mine am făcut cu rândul s-o strângem tare în braţe, schimbând priviri îngrozite peste capul ei. Nu se mai opreşte din vorbit. Eu nu prind decât un cuvânt din trei, sau cam aşa. Mitraillette şopteşte o traducere la repezeală –

– *Il y en avait une autre* – mai era una. *Il y avait deux filles* – erau două fete – *La Cadette et ses amies n'ont rien vu quand on a tué l'autre...*

N-au văzut când a fost executată a doua fată. A fost tulburător pentru noi *toţi* să aflăm informaţia asta de la micuţă. Au fost *două* fete aduse acolo, împreună, legate una de cealaltă. Cea de-a doua a trebuit să stea şi să se uite când au decapitat-o pe prima – atât de aproape, au pus-o să stea *atât de aproape*, încât Amélie zicea că sângele a împroşcat-o pe faţă. Apoi au închis porţile. Pe deasupra zidului curţii, Amélie şi prietenele ei i-au văzut ridicând din nou lama şi atunci au plecat.

Cea de-a doua fată era Julie. Cu siguranţă. Nu poate fi o altă blondă minionă într-un pulover de culoarea frunzelor de toamnă ţinută prizonieră în cartierul general al Gestapoului din Ormaie. Amélie *a văzut-o.*

Dar nu cred că au ucis-o şi pe ea. Pur şi simplu nu cred. Mă tot gândesc la pozele acelea cu pilotul. Trebuie să i le fi

arătat, între timp, şi lui Julie şi probabil ea crede că sunt moartă. Dar nu sunt. Şi la fel e şi pentru ea, sunt sigură. Poate părea că ea e moartă, dar nu e. Au avut un motiv să-i însceneze moartea acum, după ce Georgia Penn a vorbit cu ea, săptămâna asta, şi au nevoie să-şi restabilească supremaţia sau, mă rog – controlul asupra a ceea ce toată lumea ştie sau nu ştie. Acel căpitan/ comandant trebuie să fie în încurcătură – a acţionat în spatele superiorului său lăsând-o pe Penn să intre. Probabil i s-a spus s-o omoare pe Julie. Dar eu cred că e la fel de probabil să i se fi spus să-i însceneze moartea şi astfel ea să dispară din nou. Să bei un coniac cu ea şi apoi s-o trimiţi la ghilotină, în aceeaşi săptămână? Pur şi simplu nu cred.

VREAU SĂ ARUNC LOCUL ĂLA ÎN AER.

Avioanele trec pe deasupra aproape în fiecare noapte – sunt câteva fabrici de muniţie care lucrează pentru nemţi şi nişte locuri de lansare în Franţa pe care ei vor cu disperare să le scoată din funcţiune. N-or să arunce o bombă în mijlocul oraşului Ormaie, nu intenţionat, de teamă să nu ucidă civili. Au lovit nodul de cale ferată de aici şi au dat un atac asupra fabricilor din nordul oraşului, deşi nu cred că Ormaie are vreo manufactură importantă în afară de cea de umbrele. Dar RAF n-o să bombardeze centrul oraşului. De aceea Julie a fost trimisă aici, ca să putem ajunge la cartierul lor general de la sol. Nu multă lume ştie că RAF încearcă să se ferească de a-i lovi pe ei – nimeni nu se simte în siguranţă.

Americanii au aruncat câteva bombe în Rouen în plină zi. Oamenii intră în panică atunci când aud sirenele de raid aerian şi aleargă în adăposturi exact cum am făcut şi noi, în Manchester Blitz. Dar nimic nu loveşte vreodată centrul oraşului Ormaie.

Uneori, îmi doresc să se întâmple – o singură mare explozie care să şteargă de pe faţa pământului Castelul Călăilor. Vreau să văd locul ăla drăcesc cuprins de flăcări. Vreau atât de mult, încât *sufăr.* Apoi îmi amintesc că Julie e încă înăuntru.

Nu cred că e moartă, nu cred în niciuna dintre

cacialmalele lor, şi minciunile lor, şi ameninţările lor lăudăroase. Nu cred că ea e moartă şi nu VOI crede că e moartă până când nu aud eu ÎNSĂMI împuşcătura şi n-o văd căzând.

O altă masă de duminică nazistă la familia Thibaut, 28 noiembrie. A trebuit să stau cât mai ferit. Îmi pot doar imagina cum La Cadette le-a servit replica:

— Käthe şi-a găsit un bărbat *mai bătrân*! Nici n-aţi crede ce repede lucrează. E un prieten de-al şoferului lui Papa. L-a întâlnit când am încărcat noi găini, acum vreo două săptămâni. Ies împreună în fiecare duminică. Şi în unele seri din săptămână, de asemenea!

Şi Maman dându-şi ochii peste cap:

— Nu-i drept, nu-i drept pentru o fată aşa de tânără, el e de două ori mai bătrân ca ea. Dar ce pot face eu s-o opresc? Nu e copila mea – o punem la treabă zdravăn şi nu primeşte nicio simbrie, aşa că trebuie să-i dau liber duminica după-amiaza – şi e majoră. Nădăjduiesc doar că va avea grijă, că nu intră *în încurcătură…*

„În încurcătură” cu Paul, îîîhhh.

El şi cu mine am ieşit împreună cu bicicletele până la casa altcuiva ca să-mi perfecţionez arta de a face bombe şi priceperea de a trage cu arma. E aşa o uşurare să te concentrezi la nişte lucruri neutre – de cât plastic[69] ai nevoie ca să arunci în aer o maşină, cum să legi contactele, cum să foloseşti un magnet ca să ataşezi un detonator, cum să loveşti o ţintă mobilă cu un pistol de buzunar – unul împrumutat, întrucât Käthe nu poartă în mod normal o armă, de vreme ce ar fi arestată dacă ar fi prinsă cu ea. Mulţumesc Jamie şi Julie Beaufort-Stuart, pentru primele lecţii de tragere. Azi, ţinta mobilă n-a fost un Me-109 sau un fazan, ci o cutie goală de conserve într-un băţ, legănat deasupra capului de un suflet foarte curajos în capătul celălalt al grădinii. Zgomotul e acoperit de gaterul de lângă casă. Nu ştiu dacă în mod normal lucrează duminica după-amiaza sau dacă zgomotul a fost programat special

[69] Masă de exploziv fabricat cu un amestec de cauciuc sintetic şi un plastifiant.

pentru noi.

— Ce păcat că nu te putem păstra, Kittyhawk, a spus proprietarul casei. Eşti născută să devii soldat.

Îhm. M-a făcut chiar să mă umflu în pene şi totodată m-a umplut de dispreţ – ce prostie! Nu sunt născută să devin soldat. E război, aşa că livrez avioane. Dar nu caut aventura sau senzaţiile tari şi de bună seamă nu umblu să mă iau la bătaie cu oamenii. Îmi place să fac lucrurile să meargă. Îmi *place* să zbor.

Trebuie să-mi aduc aminte că sunt încă Maddie – nu mi-am mai auzit numele de şapte săptămâni. Iar cascadoarea Käthe care mă dublează o să fie solicitată la maximum, în următoarele zile.

Ea – eu – trebuie să transmită mesajul – invitaţia? – recrutului lui Julie, fata-sclavă secretară nemţoaică, Engel. De ce eu? Pentru că nu sunt din partea locului şi, cu puţin noroc, n-o să mai fiu aici după următoarea lună plină. Engel nu-mi cunoaşte faţa. Foarte puţini oameni o cunosc. Dar nici eu n-o văzusem vreodată până azi, aşa că am aranjat lucrurile să mă pot uita bine la ea, înainte s-o abordez pe stradă, mâine. Paul şi cu mine ne-am întors la ferma Thibaut înainte să plece vizitatorii nazişti şi am aşteptat – am aşteptat – am aşteptat să-i vedem ieşind.

Închiseserăm poarta. Prin urmare, Mercedesul Gestapoului a trebuit să oprească, iar Engel, care este şoferul lor, a trebuit să se dea jos să deschidă poarta.

Şi acolo eram eu, stând la marginea drumului cu bicicleta omului ucis, aşteptând la ceva distanţă de Merţan, cu capul jos şi purtând una dintre basmalele înflorate ale lui Maman Thibaut. Şi acolo era Paul, pipăind-o pe fata nemţoaică cu tupeu neruşinat – sunt sigură că nimeni nu s-a uitat mai bine la mine din cauza spectacolului pe care l-a oferit el. A lăsat-o pe biata fată să deschidă poarta aproape o jumătate de metru, apoi şi-a pus una dintre mâinile lui mari peste a ei, ca s-o ajute, desigur, dar a reuşit să-şi lipească cealaltă mână, cu palma desfăcută, pe fundul ei, în timp ce împingeau împreună poarta. Cred că nu mă înşel spunând că acum şi ea îl

urăşte la fel demult ca şi mine. S-a grăbit să se întoarcă la maşină, strângându-şi haina şi fusta mai bine pe lângă picioare, iar Etienne, pe bancheta din spate, râdea.

Dar toată prosteala lui Paul mi-a dat ocazia să mă uit bine la ea. E înaltă, aproape de vârsta mea, cu păr şaten-închis, tuns rotund şi sever ondulat, un pic demodat. Ochi uluitori, verde-pal. Nu frumoasă, dar interesantă – ar fi probabil mortală într-o rochie roşie scurtă, de ocazie, dar arată foarte încruntată şi ştearsă în pantofii modeşti şi haina de culoarea prafului.

Oh, am vorbit ca Julie. „Ascultă, Fată Sclavă Nazi, ai arăta *super* dacă m-ai lăsa să mă ocup puţin de sprâncenele tale."

Aşadar Engel s-a întors valvârtej la maşină şi a oprit motorul, încercând s-o calce – într-atât de furioasă era. A pornit imediat din nou, totuşi, şi s-a îndepărtat lin – nici nu s-a uitat la Paul când a trecut pe lângă el, lăsându-l să închidă singur poarta.

Nu cred că m-a observat vreunul dintre ei. Erau mult prea captivaţi să se holbeze la comedia romantică a lui Paul şi Engel.

Am aruncat o privire şi la căpitan.

Ştiu că ar fi trebuit să-mi ţin capul jos. Dar nu m-am putut abţine să nu casc puţin gura. Omul acesta care a interogat-o pe Julie, omul care va ordona execuţia ei – sau care a făcut-o deja. Nu ştiu la ce mă aşteptam, dar arăta ca *oricine* – genul de individ care ar veni în magazin şi ar cumpăra o motocicletă pentru cea de-a şaisprezecea aniversare a fiului său – ca directorul şcolii voastre. Dar deopotrivă – arăta de parcă ar fi îngenuncheat. Obosit mort, absolut răvăşit de epuizare. Arăta ca şi când nu mai dormise de o săptămână. Piloţii arătau aşa toţi în septembrie '40, în timpul celor mai rele zile din Bătălia pentru Britania – băiatul vicarului arăta aşa, alergând spre avionul lui, în ziua în care a fost ucis.

N-am ştiut atunci – vreau să spun, n-am ştiut ceva mai devreme, azi, când i-am văzut faţa căpitanului şi m-am gândit cât de obosit şi de muncit părea – dar acum ştiu că

Gestapoul Ormaie e în fierbere nu doar deoarece căpitanul a făcut greşeala să-i acorde interviul lui Penn, dar şi din cauză că au fost *jefuiţi.* Mitraillette a aflat asta de la fata-sclavă Engel, în timpul coniacului ritual de la Thibaut. Un set de chei n-a fost de găsit timp de o oră, săptămâna trecută, şi apoi le-au găsit într-un loc în care nu trebuia să fie şi nimeni nu poate spune cât timp au lipsit. Absolut toţi oamenii din serviciu au fost interogaţi nemilos de căpitan, iar mâine căpitanul însuşi va fi luat la întrebări de comandantul său, temutul Nikolaus Ferber.

Dacă eu aş fi căpitanul, i-aş pune căluş lui Engel – mai mult ca sigur n-ar trebui să lase informaţia să se scurgă aşa. Ei bine – dacă nu va veni la noi de bunăvoie, probabil o vom putea şantaja – acum e şansa noastră –

Şi depinde de mine s-o atrag. Nu pot să cred că i-am spus ofiţerului aceluia de la Informaţii că eu nu aş putea face genul ăsta de misiuni! Nici n-aş putea să fiu mai neliniştită decât sunt, oricum – atât de *uşurată* că fac ceva util. Nu cred c-o să dorm prea mult în noaptea asta, totuşi. Mă tot gândesc la ce a spus Theo, după primul meu zbor de charter cu un Lysander – „Am putea fi foarte bine şi operativi…"

PILOTEAZĂ AVIONUL, MADDIE.

Vise oribile despre ghilotine. Toate în franceză, probabil o franceză foarte proastă – niciodată nu mi-am închipuit că aş putea visa în franceză! Foloseam briceagul lui Etienne ca să strâng şuruburile ce prindeau un cablu care ridica lama ghilotinei, ca să fiu sigură că avea să cadă curat. Dezgustător – dacă avea să fie o moarte urâtă, ar fi fost numai vina mea. Mă tot gândeam: Funcţionează exact ca un şoc – *C'est comme un starter…*

Da, bine, dom'şoară, cum ar zice scoţianul.

Dacă nu sfârşesc în scârboşenia aia de curte a hotelului cu capul într-o copaie de tablă, o să fie un mare miracol…

Am stat în cofetăria favorită a lui Amélie o oră ca să-l aştept pe un bătrân, al cărui nume nu-l ştiu, să vină să-mi spună: *„L'ange descend în dix minutes"* – îngerul coboară

peste zece minute. Asta însemna că Engel se dusese să scoată maşina din garaj, ca să-l poată duce pe căpitanul Gestapo la întâlnirea cu temutul comandant. Tot ce aveam de făcut era să mă plimb prin faţa hotelului, tocmai când îi ţinea ea uşa să intre în maşină, şi să-i dau un ruj cu un bilet ascuns în tub, care îi spune unde i-am aranjat o *cachette*[70] pentru ea, personal – dacă vrea să ia contact cu Rezistenţa, putea lăsa un bilet în cofetărie, împăturit într-o batistă de pânză care e vârâtă sub piciorul unei mese, ca s-o împiedice să se mai clatine.

Bineînţeles, ea poate să-mi întindă acum o cursă, de vreme ce trebuie să recuperez biletul şi ea ştie de asta.

Dar ştiţi ceva? Dacă e să mă trădeze, n-are nevoie să-mi întindă o cursă. Dacă e să mă trădeze, sunt deja moartă.

Când am ajuns lângă ea, în după-amiaza asta, am îngenuncheat repede la picioarele ei, ca şi când i-ar fi scăpat ceva pe jos, când de fapt eu îi plantam ceva acolo. Apoi m-am ridicat şi i-am întins tubul strălucitor. Am zâmbit ca o idioată şi i-am spus o jumătate din cele câteva cuvinte pe care le ştiu în germană:

— *Verzeihung, aber Sie haben Ihnen Lippenstift fallengelassen* – scuzaţi-mă, v-a căzut rujul.

Căpitanul era deja în maşină şi Engel încă nu-şi deschisese uşa ei. El nu ne-a putut auzi. N-aş fi fost în stare să înţeleg nimic din ce mi-ar fi răspuns, aşa că ar fi trebuit doar să-i zâmbesc dulce şi, dacă ea nu lua rujul, să-i fi zis: *„Es tut mir leid, daß es doch nicht Ihr Lippenstift war”* – mă iertaţi, nu era rujul dumneavoastră, de fapt.

Ea s-a uitat în jos la tubul auriu, s-a încruntat, apoi şi-a ridicat privirea din nou la rânjetul meu senin, stupid.

A întrebat curioasă, şi în engleză:

— Tu eşti Maddie Brodatt?

A fost un lucru bun că rânjeam deja. N-am făcut decât să las rânjetul să-mi îngheţe pe faţă. L-am simţit cu desăvârşire fals, de parcă aveam o mască – de parcă aş fi purtat faţa altcuiva. Dar nu m-am oprit din zâmbit. Am clătinat din cap.

[70] Loc secret (fr.)

— Käthe Habicht, am zis eu.

Ea a dat din cap o dată – ca o plecăciune. A luat rujul, a deschis portiera şoferului şi s-a urcat în Mercedes.

— Danke, Käthe, a zis, înainte să închidă portiera.

Mulţumesc, Käthe. Absolut normal. Familiar şi tupeist, de parcă aş fi fost o copilă.

În timp ce se îndepărta, mi-am amintit că biata Käthe n-ar trebui să înţeleagă engleza.

Pilotează avionul.

Mi-ar plăcea să pot, mi-ar plăcea SĂ MĂ STĂPÂNESC.

Încă nu sunt moartă şi am primit răspunsul lui Engel. L-am preluat eu însămi, devenind chiar degajată în privinţa mersului cu bicicleta în oraş, căci Mitraillette foloseşte întotdeauna acelaşi punct de control – gărzile mă cunosc deja şi îmi fac semn să trec fără să se mai ostenească să-mi verifice actele. Engel ne-a lăsat eşarfa lui Julie. La început, n-am recunoscut-o. Era sub masă, în cofetărie, iar băiatul care mătură podelele mi-a întins-o mie.

— *C'est à vous?* – Ea dumneavoastră?

La început n-am ştiut ce era – un cocoloş de pânză cenuşie – dar când am atins-o mi-am dat seama că era mătase, aşa că am luat-o, în caz că era importantă. Mi-am înnodat-o la gât, zâmbind cu zâmbetul meu idiot:

— *Merci.*

Am stat acolo încă zece minute, cu stomacul întors pe dos de frică şi surescitare, silindu-mă să termin o cană de cel mai dezgustător înlocuitor de cafea fiert vreodată, ca să nu dau de bănuit plecând în grabă.

Am pedalat înapoi acasă ca un demon, mi-am smuls mătasea mototolită de la gât şi am întins-o cât era de mare pe patul din camera lui Etienne. Atunci mi-am dat seama că era eşarfa de mătase pariziană a lui Julie…

Eram mică atunci când a murit tata, dar îmi amintesc cum obişnuiam să deschid sertarul unde îşi păstra el cravatele, înainte să le ia bunicul de acolo, şi să inspir adânc, mirosindu-le. Cravatele miroseau ca tata, încă – a tutun cu aromă de cireş şi colonie, şi vag a ulei de motor. Adoram mirosul cravatelor acelora. Îl aducea înapoi.

Eşarfa lui Julie nu mai miroase ca Julie. Deşi mi-am îngropat nasul în ea. Miroase a săpun carbolic. A şcoală. Sau a închisoare, presupun. Sunt pete de cerneală peste tot, într-un colţ, iar mătasea e destrămată la mijloc, de parcă Julie şi Engel s-ar fi jucat odgonul[71] cu ea.

Mirosul acela chimic, dulceag şi ca de catran, nu se potrivea deloc cu Julie. Mi-am amintit că Penn ne spusese că Engel era chimistă.

Am alergat pe scări.

— *Tu cherches Gabrielle-Thérèse* – o cauţi pe sora mea? a întrebat La Cadette, ridicându-şi capul din cărţile de şcoală de pe masa din bucătărie.

— *Oui – toute de suite* – imediat. Am nevoie de un fier… un fier de călcat… oh, fir-ar…

Frustrată, habar n-aveam cum să-i spun asta. Am mimat călcatul rufelor. Copila asta e atât de ageră de minte – s-a prins numaidecât, a pus fierul de călcat al lui Maman pe soba din bucătărie să se încingă, mi-a făcut semn spre masa de călcat şi a dat fuga după sora ei.

Mitraillette, Amélie şi cu mine am stat ca vrăjitoarele din Macbeth deasupra mesei de călcat, ţinându-ne respiraţia – am fost atât de îngrijorată că am s-o stric, c-am să ard eşarfa, dar, nu – după vreun minut sau cam aşa, mesajul lui Engel a început să apară, cu cerneală maronie, printre careurile cenuşii, în colţul opus faţă de pata de cerneală.

Nu trebuie să fii instruit de Direcţia de Operaţiuni Speciale ca să ştii să foloseşti cerneală invizibilă. Nu-i nevoie nici măcar să fii chimist. Beryl şi cu mine învăţaserăm cum s-o facem din Ghidul Fetelor. Obişnuiam să ne scriem mesaje secrete cu lapte. E uşor.

Nu ştiu ce folosise Engel, dar scrisese în franceză, aşa că nu-mi amintesc exact cuvintele ei. Fie ne-a vândut un pont, fie ne-a trădat. Nu urmează s-o ştim decât la noapte. Mitraillette a trimis după Paul – folosesc curierul lui ca să

[71] Joc de măsurare a forţelor: se trasează o linie pe pământ şi peste ea, de o parte şi de alta, jucătorii trag de capetele „odgonului” (orice înlocuitor) până când adversarul (sau primul din şirul adversarilor) e întrecut în forţă şi silit să calce linia.

comunice unul cu altul – nu ştim exact unde locuieşte.

În seara asta, 19 prizonieri din Poitiers vor fi transportaţi către un lagăr de concentrare, undeva în nord-estul Franţei. Autobuzul va trece prin Ormaie şi va mai lua 5 prizonieri de aici. Julie va fi printre ei.

Dacă îl fac ca pe un raport de accident…

Nu cred că voi fi în stare să-l fac să sune ca un raport de accident, dar trebuie să scriu ceva – va trebui să-mi amintesc – s-ar putea să fie un proces. Nu-mi pasă nicidecum dacă mă judecă. Eu vreau să îl scriu corect, cât îl mai ţin minte.

Mitraillette a încercat să mă trateze cu încă o doză năucitoare de drog, acum câteva minute – 30 de minute de uitare. Dar de data asta am păcălit-o şi vreau să scriu. Probabil o să-l iau mai târziu.

Cred c-o să-l iau. Când o să termin, n-o să vreau să mă mai gândesc vreodată.

RAPORT DE INCIDENT

Tentativă sabotaj la Podul Poitou, pe drumul Tours-Poitiers, cu intenţia de a opri autobuzul militar german transportând 24 de prizonieri francezi şi Aliaţi – mierc. 1 dec. 1943

Ei bine, i-am oprit.

Am făcut şi ditamai gaura în pod, care o să-i împiedice să mai deporteze pe cineva via gara din Tours, pentru o vreme

ÎI URĂSC

ÎI URĂSC

Trebuie să-mi amintesc de Paul – Paul, pe care de asemenea l-am urât.

A fost minunat. Trebuie s-o spun. A plănuit totul din zbor, s-a gândit în timp ce mergeam. Măcelul n-a fost vina lui. A adunat o armată de o duzină de bărbaţi şi două femei în aproape o oră. Am lăsat toţi bicicletele şi maşina ascunse – e acelaşi Citroën Rosalie, nu ştiu cum face

proprietarul ca să nu fie descoperit sau cel puţin să nu-i fie maşina sechestrată, iar eu cred că e oricum prea bătrân pentru genul ăsta de activitate. Am ascuns maşina într-un garaj, credeţi sau nu, aparţinând unei încântătoare şi eroice bătrâne care locuieşte singură, într-o vilă de la malul râului Poitou, pe partea dinspre Tours. Ea este cultivatoarea de trandafiri după care este numită reţeaua. Ne-am lăsat maşina parcată în spatele maşinii ei, care e, de fapt, un model mai nou şi mai încăpător de Rosalie, aşa că se pare că maşina noastră a fost înainte a ei, şi am ascuns-o sub o prelată prăfuită. Bicicletele au fost ascunse în grajdurile ei abandonate, sub fân vechi de douăzeci de ani.

Apoi i-am împrumutat bărcile. O barcă cu vâsle, din lemn de tec, din secolul al nouăsprezecelea, şi două canoe canadiene din castan. Mult prea bune pentru noi. Podul e mai sus pe râu de casa ei – mai întrerupseseră traficul aici, cu ceva vreme în urmă, şi pentru un timp doamna fusese sub strictă supraveghere. Sper să nu intre din nou în prea mari necazuri, acum – deşi se pare că a scăpat, de data asta. Am fost grijulii.

Atee cum sunt, mă rog să scape. E ca atunci când stârneşti unde într-un iaz, nu-i aşa? Nu se opresc într-un loc.

În orice caz, ne-am încărcat focurile de artificii în bărci – nu cred că pot să dau vreun detaliu despre explozibile, căci n-am fost responsabilă cu ele şi n-am fost atentă, şi am vâslit pe râu în amonte, pe întuneric. Ne-a luat aproape o oră, cu vâslele învelite, ca să nu facă zgomot. Aţi citit despre vâslele învelite în poveştile cu piraţi – sunt sigur că e o parte şi în *Peter Pan* unde se folosesc vâslele învelite. Probabil au fost şi în *Rândunele şi Amazoane.* Vara englezească şi vacanţele şcolare par îngrozitor de departe acum. Era greu să vezi ceva – râul era plin de ceaţă. Dar am reuşit. Am montat explozibilul pe pod şi am aşteptat.

Ce n-a mers?

Nu ştiu, pe cinstite nu ştiu. N-a fost o capcană. N-am fost depăşiţi numeric, nu la început. Bănuiesc că am jucat

pur şi simplu pentru o miză mai mare decât nemţii. N-ar fi trebuit să ghicim că vor fi mai nemiloşi decât noi? Cum am fi putut ghici? Şi noi eram destul de nemiloşi.

Ce n-a mers – probabil a fost prea întuneric, şi noapte şi ceaţă totodată. Ceaţa era şi bună şi rea, pentru că ne ascundea, dar făcea atât de greu să vezi ceva. Ar fi trebuit să fie o lună în primul pătrar, dacă asta are vreo importanţă, dar cerul era acoperit şi noi eram ca orbii, până când a apărut autobuzul închisorii, cu farurile luminând puternic.

Partea asta a mers bine – în mai puţin de un minut, l-am scos cu desăvârşite din acţiune. Eram foarte bine camuflaţi în lăstărişul de pe malul râului – un hăţiş de sălcii, arini şi plopi, năpădiţi de vâsc. O grămadă de bălării înalte, uscate, ne ascundeau, başca şi ceaţa. Mica noastră explozie n-a rănit pe nimeni, în afară de pod şi de autobuz. Masca radiatorului a sărit cât colo, explozia a ratat farurile şi probabil bateria a rămas întreagă, fiindcă a fost destulă lumină ca Paul şi proprietarul lui Rosalie să izbutească să tragă în trei dintre roţi.

Şoferul s-a dat jos. Apoi un gardian s-a dat jos. Aveau lanterne – amândoi au mers în sus şi-n jos pe lângă autobuz, inspectând stricăciunile şi înjurând.

Paul i-a doborât ca pe raţe la bâlci cu pistolul-mitralieră Sten. În timp ce el s-a ocupat cu asta eu mă ghemuisem cu braţele deasupra capului şi cu dinţii încleştaţi, aşa că am pierdut un pic din filmul acţiunii. Născută să fiu soldat pe naiba. Un raid seamănă, de fapt, foarte tare cu o bătălie. E război. E un război în miniatură, dar e totuşi RĂZBOI.

Alţi doi paznici au ieşit din autobuz şi au tras la întâmplare în tufişuri, spre noi, în întuneric. Mitraillette a trebuit să se aşeze peste mine ca să mă ţină să nu ne dăm de gol acoperirea, într-atât de zăpăcită eram. În cele din urmă, Paul mi-a tras o scatoalcă peste cap.

— Adună-te, Kittyhawk, a şuierat el. Avem nevoie de tine. Eşti o ţintaşă extraordinară, dar nimeni nu se aşteaptă de la tine să ucizi pe cineva. Ocheşte echipamentul, bine? Or să înceapă să repare lucrurile

dintr-o clipă într-alta. Încearcă să le scoţi din uz echipamentul.

Am înghiţit în sec şi am dat din cap. Nu ştiu dacă el m-a văzut dând din cap, dar s-a strecurat înapoi la postul lui, pe sub răchitele foşnitoare şi cucută, lângă şoferul lui Rosalie, şi amândoi au doborât încă un paznic.

Paznicul rămas a sărit înapoi în autobuz. A urmat o linişte rău-prevestitoare – nu s-a întâmplat nimic, timp de un minut sau două. Apoi, cei patru soldaţi rămaşi i-au coborât pe toţi prizonierii din autobuz şi i-au pus să stea jos, faţă în faţă, în mijlocul drumului. Totul s-a petrecut la lumina lanternelor şi noi n-am mai îndrăznit să tragem în nimeni, de teamă să nu rănim pe vreunul dintr-ai noştri.

Nu puteam desluşi niciun individ anume – nu puteam spune nimic despre captivi, nici vârsta lor, nici sexul sau cum erau îmbrăcaţi, dar îţi dădeai seama după cum mergeau că unii erau speriaţi, alţii erau sfidători, iar câţiva erau legaţi împreună cu lanţuri de picioare. Cei înlănţuiţi au avut mari greutăţi să ajungă la drum, împiedicându-se unul de altul până s-au dat jos din autobuz. Când toată lumea a fost aliniată cu feţele în noroi, ca sardinele, unul dintre paznici a împuşcat şase dintre ei în cap.

S-a întâmplat ATÂT DE REPEDE.

Omul ăsta îngrozitor a strigat la noi în franceză. Mitraillette a şoptit toate cuvintele englezeşti de care şi-a putut aminti la urechea mea:

— Răzbunare… doi pentru unul… propria lor moarte. Dacă noi ucidem…

— Ştiu, ştiu, i-am şoptit înapoi. *Je sais.*

Pentru fiecare dintre cei pe care îi omorâserăm noi, ei aveau să omoare doi dintre ai noştri. Ostatici de care se putea dispune.

Trei paznici şi-au ţinut armele îndreptate spre prizonieri, în vreme ce al patrulea a pornit în fugă pe drum – să caute un telefon, cred.

Apoi am aşteptat. Impas. Era groaznic de frig.

Paul şi alţi doi oameni s-au sfătuit rapid în şoaptă şi au hotărât să-şi croiască drum pe sub pod şi să încerce să

atace paznicii din spate. Rămăseseră într-adevăr doar trei paznici, plus cel care plecase după ajutoare – părea imposibil să nu fim în stare să-i înfrângem.

Dar aveau 18 ostatici zăcând neajutoraţi şi înlănţuiţi la picioarele lor.

Iar unul dintre ostaticii lor era Julie.

Sau probabil, m-am speriat eu atunci, probabil deja o împuşcaseră. Imposibil să-ţi dai seama. Dar paznicii au aprins un proiector portabil, legat de bateria autobuzului, şi i-au fixat lumina asupra prizonierilor, iar acum puteai vedea că numai câţiva erau femei şi că toţi arătau pe jumătate morţi de foame. Iar printre ei, chiar în mijlocul lor, era cea pe care o căutam eu – un gogoloi de păr blond şi un pulover de culoarea flăcării. Braţele îi erau legate strâns la spate, aparent cu sârmă, aşa că zăcea pur şi simplu întinsă pe burtă, mai lipită de sol decât ceilalţi, care se sprijineau pe antebraţe. Dar nu era nici la capătul şirului, nu era niciuna dintre cele şase persoane care tocmai fuseseră împuşcate. Respira liniştit, aşteptând. Tremurând de frig ca noi toţi.

Şi am aşteptat, cred, aproape o oră.

Paznicii şi-au luat măsuri să fie greu de ochit. Îşi mişcau încontinuu lanternele spre noi – unde credeau ei că am fi noi – orbindu-ne, uneori. Am descoperit, mai târziu, că îmi rosesem unghia degetului mare până la sânge, aşteptând asaltul lui Paul din spate. N-a mai venit niciodată. Cei trei soldaţi germani s-au organizat astfel încât erau întotdeauna cu faţa în direcţii diferite, iar unul dintre ei avea întotdeauna o armă îndreptată spre prizonieri. Pur şi simplu nu puteam ajunge la ei. Una dintre femeile întinse pe drum a început să plângă – cred că pentru că era atât de frig – iar când bărbatul de lângă ea a încercat să pună un braţ pe după ea, un paznic l-a împuşcat în mână.

Atunci mi-am dat seama că nu aveam să câştigăm bătălia asta – că nu puteam să învingem.

Cred că şi Mitraillette a înţeles tot atunci. M-a strâns uşor de umăr. Şi ea plângea. Dar în tăcere.

Al patrulea paznic s-a întors şi a început să vorbească

nepăsător cu tovarăşii lui. Am aşteptat. Nu mai era linişte, pentru că în timp ce soldaţii vorbeau şi femeia plângea, bărbatul cu mâna rănită gemea şi gâfâia. Alte zgomote nu se mai auzeau – doar sunete discrete venite de pe malul râului, vântul printre crengi, şipotul adânc al apei de sub podul de piatră deteriorat.

Atunci Julie a ridicat capul şi a zis ceva spre soldaţi care *i-a făcut să râdă.* Cred – jur, noi nu o puteam auzi, dar jur că ea sporovăia cu ei. Sau ceva asemănător. Unul dintre ei s-a apropiat şi a împuns-o din loc în loc cu ţeava automatului, de parcă ar fi testat o bucată de carne. Apoi s-a lăsat pe vine lângă capul ei şi i-a luat bărbia în mână. A întrebat-o ceva.

Ea l-a muşcat.

El i-a trântit faţa de drum şi s-a ridicat în picioare, dar când a coborât arma spre ea, unul dintre ceilalţi paznici a râs şi l-a oprit.

— Zice să n-o ucidă, mi-a şoptit Mitraillette. Dacă o ucid aici n-o să fie nicio… distracţie.

— E nebună? am şoptit eu. De ce mama naibii l-a muşcat? O să fie împuşcată.

— *Exactement,* a încuviinţat Mitraillette. *C'est rapide.* Nicio distracţie pentru nazişti.

Au sosit întăririle. Două camioane militare cu acoperitoare din prelată, cu jumătate de duzină de soldaţi înarmaţi în fiecare. Chiar şi în momentul acela, tot nu eram cu mult depăşiţi numeric. Au început să descarce saci de nisip şi scânduri şi au reuşit să ridice autobuzul din groapa în care aterizase, l-au dat înapoi şi au aşezat scânduri peste porţiunea deteriorată din drum ca să poată trece cu camioanele dincolo.

Dar când au fost gata să încarce ostaticii în camioane, au întâmpinat rezistenţă. Nu de la noi. Câţiva dintre prizonieri au revenit la viaţă – o mână de bărbaţi care nu erau legaţi cu lanţuri pur şi simplu au luat-o la fugă, aruncându-se în şanţul din partea cealaltă a drumului şi, spre norocul lor, după cum s-a dovedit, au nimerit drept în braţele lui Paul şi a oamenilor săi, care i-au băgat repede

sub pod şi i-au condus înapoi la bărci, pe firul apei. Iar împuşcături şi vreo doi soldaţi s-au luat după ei, dar oamenii lui Paul i-au pus la pământ. Ţinteşte în echipament, îmi ordonase Paul, şi pentru un minut schimbul de focuri a fost atât de îndârjit, încât ştiam că două focuri de la micul meu revolver aveau să treacă neobservate. Am ochit lanţurile. Dublu Cep, două focuri rapide în aceeaşi ţintă. Lanţurile pe care le ochisem au explodat ca un balon de jucărie – nu mi-a venit să cred ce noroc am avut. Iar cei doi bărbaţi pe care am reuşit să-i eliberez au fugit, de asemenea.

Când un alt bărbat a încercat să fugă, soldaţii l-au secerat ca spărgătorii de bănci dintr-un film american cu gangsteri.

Când primii prizonieri fugiseră, paznicul pe care Julie îl atacase a ţintuit-o la pământ, înfigându-şi călcâiul în ceafa ei – nu-i dădea nicio şansă. Ea s-a zbătut din răsputeri şi a fost lovită cu piciorul de cel care spusese să n-o ucidă. Aşadar, acum, cu vreo câţiva ostatici morţi, alţi câţiva urcaţi în camioane şi alţi câţiva evadaţi, nu mai erau decât şapte oameni vii rămaşi întinşi pe pământ —Julie, cu cizma paznicului apăsată pe ceafa şi alte două femei. Doi dintre bărbaţii rămaşi erau legaţi cu lanţuri gleznă de gleznă. Iar acum caporalul neamţ sau ce-o fi fost, cel cu comanda care sosise cu întăririle, a hotărât să-i înveţe pe toţi o lecţie categorică – pe noi, pentru că încercaserăm să-i eliberăm pe prizonieri, şi pe prizonieri, pentru că voiseră să fie eliberaţi…

S-a luat de bărbaţi, mai întâi, de cei doi care nu erau înlănţuiţi, şi i-a săltat în picioare. Văzând că Julie primea un tratament special de la soldatul care o ţinea în loc sub bocanc, a ridicat-o şi pe ea în picioare şi a îmbrâncit-o lângă ceilalţi doi prizonieri – unul dintre ei, un muncitor voinic, iar celălalt un băiat chipeş, cam de vârsta mea, amândoi zdrenţuroşi şi bătuţi.

Şi Julie era în zdrenţe. Încă purta exact aceleaşi haine pe care le avusese când se paraşutase în Franţa, fostă cenuşie de flanelă şi un pulover parizian şic, de culoarea

luminii stacojiu-oranj a lanternelor chinezeşti, cu găuri în coate, acum. Părul ei strălucea arămiu-auriu în lumina artificială, căzându-i despletit şi ciufulit pe spate. Faţa îi era piele şi os. De parcă – de parcă îmbătrânise cincizeci de ani în opt săptămâni – trasă, lividă, fragilă. Copie la indigo a lui Jamie când îl văzusem prima oară, la spital. Dar mai pirpirie. Arăta a copil, cu un cap mai scundă decât cel mai scund dintre bărbaţii care stăteau în jurul ei. Oricare dintre acei soldaţi ar fi putu s-o înşface şi s-o arunce cât colo.

Trei prizonieri în şir. Soldatul care avea comanda a dat un ordin şi paznicul care o ţinuse pe Julie la pământ şi-a îndreptat arma spre cel mai tânăr dintre bărbaţii captivi şi cu un glonţ l-a mutilat între picioare.

Băiatul a ţipat şi s-a prăbuşit, iar ei au tras din nou în el, mai întâi spulberându-i un cot, apoi şi pe celălalt, şi l-au ridicat din nou în picioare, încă ţipând, şi l-au mânat spre camion, silindu-l să urce, după care s-au întors spre următorul bărbat şi l-au împuşcat de asemenea în vintre.

Mitraillette şi cu mine am căzut amândouă în genunchi, gâfâind îngrozite, una lângă alta, la adăpostul lăstărişului şi al întunericului. Julie a stat chircită, albă ca hârtia, în bătaia crudă a proiectorului, privind drept înaintea ei, în gol. Ea urma. O ştia. Cu toţii o ştiam. Dar încă nu terminaseră cu a doua lor victimă.

Când l-au împuşcat în cot şi apoi, rapid, în acelaşi loc ca să i-l zdrobească, stăpânirea mea, oricum fragilă, s-a dus şi am izbucnit în plâns. Nu m-am putut abţine, ceva a plesnit, ca atunci când ne-am dus să-l ajutăm pe tunar la Maidsend şi am găsit băieţii morţi. Am izbucnit în hohote puternice, înecându-mă în suspine, zbierând ca un copil mic.

Faţa ei – faţa lui Julie – faţa ei s-a luminat deodată ca un răsărit de soare. De bucurie, de uşurare, de speranţă, toate deodată, şi instantaneu a fost din nou atrăgătoare, ea însăşi, *frumoasă.* M-a auzit. Mi-a recunoscut plânsul de frica tunurilor. N-a îndrăznit să mă strige, n-a îndrăznit să mă dea de gol, pe mine, cea mai disperată fugară din Ormaie.

Nemţii au tras din nou în cel de-al doilea prizonier, distrugându-i şi celălalt braţ, iar el şi-a pierdut cunoştinţa. Au trebuit să-l târască până la camion.

Julie era următoarea.

Dintr-odată, a început să râdă nebuneşte şi a scos un cutremurător strigăt, cu vocea înaltă şi disperată.

— SĂRUTĂ-MĂ, HARDY! Sărută-mă, REPEDE!

Şi-a întors faţa spre mine, ca să-mi fie mai uşor.

Şi am împuşcat-o.

I-am văzut corpul tresăltând – glonţul i-a smucit capul într-o parte, de parcă primise un pumn în faţă. Apoi a pierit.

S-a dus. În clipa asta, zbura în lumina verde a soarelui, în clipa următoare cerul era brusc cenuşiu şi întunecat. S-a stins ca o lumânare. Era aici, apoi n-a mai fost.

O să continui să scriu, da? Pentru că nu acela a fost sfârşitul. N-a fost nici măcar o pauză.

Ofiţerul a tras o altă femeie de la pământ, ca să-i ia locul lui Julie. Fata condamnată a strigat la noi, în franceză:

— ALLEZ! ALLEZ! Résistance idiots sales, vous nous MASSACREZ TOUS!

Plecaţi, plecaţi! Idioţi mizerabili din Rezistenţă, ne ucideţi pe toţi!

Am înţeles ce-a zis chiar şi cu franceza mea de două parale din şcoala generală. Şi avea dreptate.

Am fugit. Ei au tras în urma noastră şi au venit după noi. Paul şi oamenii lui au tras în spatele LOR, apărând pe după parapetul podului şi atunci ei s-au întors să înfrunte acest atac din ariergardă. Măcel. MĂCEL. Jumătate dintre noi, Paul printre ei, au fost sfârtecaţi în bucăţi pe pod. Noi, ceilalţi, am ajuns înapoi la bărci şi am pornit pe râu în jos, cu cei cinci fugari pe care izbutiserăm să-i salvăm.

Când ne îndepărtaserăm de mal şi altcineva vâslea în locul meu, iar eu nu mai aveam nimic de făcut, m-am ghemuit, cu capul pe genunchi, şi inima zdrobită. E încă zob. Cred că aşa o să rămână pentru totdeauna.

Mitraillette mi-a descleştat degetele de pe Coltul 32 şi l-a luat de la mine. A şoptit:

— C'était la Vérité? Era Verity?

Sau probabil a vrut să spună doar: Acela a fost adevărul? A fost adevărat? Chiar s-a întâmplat vreunul dintre lucrurile alea? Au fost ultimele trei ore *reale!*

— Da, i-am şoptit eu. *Oui. C'était la vérité.*

Nu ştiu cum am reuşit s-o duc mai departe. Pur şi simplu. Trebuie s-o faci şi o faci.

Planul iniţial, când sperasem că vom avea 24 de oameni în plus cu care să ne mişcăm şi să ne ascundem, era să-i transportăm pe malul opus, unde să-i împărţim în grupuri mai mici, de 2 sau 3. Apoi urma să ne spargem şi propria

noastră echipă, ca să-i conducem, peste câmpuri, spre diversele adăposturi şi staule de vite, pentru noaptea de dinaintea celei mai complicate sarcini, aceea de a-i scoate teferi din Franţa, peste Pirinei în sud spre Spania sau peste Canalul Mânecii, acasă. Dar acum nu aveam decât 5 fugari de ascuns şi nu mai rămăseserăm decât şapte, aşa că era loc pentru toată lumea ca să ajungem dintr-un singur drum înapoi la vila de pe malul râului. Mitraillette a hotărât să rămânem împreună. Nu cred că am observat vreodată – atât de absorbită fusesem de propriile mele spaime şi necazuri – dar ea era locţiitoarea lui Paul la comandă.

Nu ştiu ce ne-am fi făcut şi fără ea. Eram cu toţii atât de *năuciţi.* Însă ea ne-a condus ca un demon.

— *Vite! Vite!*

Repede! Comenzi şoptite scurt şi calm – bărci ridicate înapoi pe suporturile lor, vâslele duse la adăpost, toate şterse cu grijă de apă cu cârpe de praf, pe care le-am ascuns apoi sub duşumea. Poţi lucra şi năucit. Dacă îţi dă cineva de făcut un lucru la care să nu-ţi foloseşti mintea, poţi să-l faci automat, chiar dacă inima ta e bucăţi. Mitraillette s-a gândit la toate – probabil o mai făcuse şi înainte? Am frecat vâslele şi fundul bărcii cu paie străvechi din grajduri, lăsând un strat subţire de praf pe toate. Cei 5 bărbaţi din autobuzul închisorii au lucrat în tăcere şi de bunăvoie laolaltă cu noi, dornici să ajute. Şopronul bărcilor era perfect când am plecat – arăta de parcă nu mai fusese folosit de ani buni.

Apoi a sosit patrula de căutare a naziştilor şi am petrecut un ceas întinşi pe noroi, la malul râului, ascunzându-ne în pipirig ca Moise, aşteptându-i să plece. Îi puteam auzi stând de vorbă cu stăpânul proprietăţii. El s-a întors, mai târziu, ca să încuie la loc şopronul bărcilor şi ne-a dat semnalul de drum liber – aşa cum şi era – acum erau santinele naziste postate pe drumul principal, aşa că nu aveam s-o recuperăm pe Rosalie prea curând. Dar proprietarul s-a gândit că ar fi mai sigur dacă vreo două biciclete ar pleca pe poteca de pe malul celălalt al râului.

Ni s-a împărţit tuturor benzedrină. Am scos din nou una dintre canoe şi am transportat două dintre biciclete, doi dintre oamenii noştri şi doi prizonieri evadaţi dincolo de râu şi i-am văzut dispărând în ceaţă.

În momentul acela, unul dintre băieţii din autobuz rămaşi cu noi a căzut la pământ, tremurând, iar Mitraillette cumva s-a pierdut cu firea.

— *Nous sommes faites,* a zis ea.

Suntem mâncaţi.

Ne-am culcat în grajduri, cu biciclete cu tot. Nu era cel mai sigur loc din lume.

Mă întreb unde e acela în clipa asta – cel mai sigur loc din lume? Chiar şi ţările neutre, Suedia şi Elveţia, sunt înconjurate. Irlanda e neputincioasă, fiind divizată. Au fost nevoiţi să marcheze porţiunea neutră „IRLANDA”, cu litere mari făcute din pietre de calcar, sperând că avioanele nemţeşti n-or să bombardeze locurile, crezând că e partea engleză de la graniţa de nord. Am văzut asta din aer. America de Sud, probabil.

Eram cu toţii încă treji când s-a crăpat de ziuă. Eu stăteam ţinându-mi genunchii în braţe, lângă unul dintre băieţii care scăpaseră când trăsesem eu în lanţuri. Bărbaţii care fuseseră înlănţuiţi trebuiseră să rămână cu noi, fiindcă trebuia să scape de cătuşele de la glezne înainte să poată pleca undeva.

— Cum te-au prins? Ce ai făcut? am întrebat eu, uitând că era francez.

El mi-a răspuns în engleză, totuşi:

— Exact ce-aţi făcut voi, a zis el cu amărăciune. Am aruncat un pod în aer şi am dat greş în a opri armata germană.

— De ce nu te-au împuşcat direct?

El a rânjit. Toţi dinţii de sus îi fuseseră sparţi cu sălbăticie.

— Tu de ce crezi, *gosse anglaise*? – copil englez. Nu te mai pot interoga dacă te împuşcă.

— Cum de numai o parte dintre voi au fost puşi în lanţuri?

— Numai o parte dintre noi sunt periculoşi.

Încă mai rânjea. Presupun că avea motive să fie optimist – i se dăduse a doua şansă la viaţă, la speranţă. Una firavă, dar era mai mult decât avusese în urmă cu douăsprezece ore.

— Te pun în lanţuri dacă eşti periculos. Fata cu braţele legate la spate, ai văzut-o? Ea nu era periculoasă, era o… *collaboratrice.*

Colaboraţionistă. Şi a scuipat în paiele putrede.

Inima mea zdrobită a îngheţat. Parcă înghiţisem ace de gheaţă.

— Stop, i-am zis. *Tais-toi.* TACI DIN GURĂ.

El nu m-a auzit sau nu m-a luat în serios şi a continuat, fără pauză:

— Mai bine c-a murit. Ai văzut-o, chiar şi zăcând pe drum, azi-noapte, cum tot vorbea mieros cu paznicii în germană? Pentru că braţele îi erau legate, cineva ar fi trebuit s-o ajute pe drumul spre destinaţia noastră, care-o fi fost aceea – să-i dea de mâncare, s-o ajute să bea. Ar fi trebuit să-şi ofere favorurile paznicilor ca să-i convingă pe ei. Niciunul dintre noi n-ar fi ajutat-o.

Uneori sunt periculoasă.

În dimineaţa aceea, am fost o mină antipersonal, o mină-fluture, neexplodată şi ticăind, iar el a atins amorsa.

Nu-mi amintesc exact ce s-a întâmplat. Nu-mi amintesc să-l fi atacat. Dar pielea de pe încheieturile degetelor mi-e jupuită unde pumnul i-a întâlnit dinţii sparţi. Mitraillette zice că au crezut c-o să-i scot ochii din cap cu ghearele.

Îmi aduc aminte că trei oameni mă ţineau şi îmi aduc aminte că urlam la băiat:

— N-ai fi ajutat-o să MĂNÂNCE ŞI SĂ BEA? EA AR FI FĂCUT-O PENTRU TINE!

Apoi, în panică, pentru că făceam atâta gălăgie, ei s-au aşezat din nou peste mine. Dar de îndată ce mi-au dat drumul, am fost din nou călare pe el.

— EU TE-AM ELIBERAT! Ai fi încă ÎN LANŢURI şi înghesuit CA O VACĂ într-un vagon de vite împuţit, dacă n-aş fi fost eu! *Şi tu n-ai fi ajutat un alt prizonier SA*

MĂNÂNCE ŞI SĂ BEA?

— Käthe, Käthe!

Mitraillette, plângând, a încercat să-mi ia faţa între palme ca să mă liniştească şi să mă facă să tac.

— Käthe, *arrête* – opreşte-te, opreşte-te! *Tu dois* – trebuie! Stai – *attends...*

Mi-a apropiat de gură o cană de tablă cu cafea rece dreasă cu coniac – şi m-a ajutat. M-a ajutat să beau.

Aceea a fost prima oară când m-a făcut KO. Durează treizeci de minute ca drogul să-şi facă efectul. Presupun că sunt norocoasă că nu mi-au dat una în cap cu o bicicletă ca să-i grăbească acţiunea.

Când m-am trezit, m-au pus să mă duc cu şoferul înapoi la vilă. Mă simţeam ca dracu', încălzită toată, bulversată şi uşor îngreţoşată, cu o foame de lup, şi cred că probabil nu i-ar fi păsat nimănui, dacă bătrâna care locuieşte acolo m-ar fi dat pe mâna poliţiei. NU ASTA SE ÎNTÂMPLĂ CÂND ÎŢI UCIZI CEA MAI BUNĂ PRIETENĂ?

Dar, nu, şoferul m-a dus într-un antreu întunecos şi elegant lambrisat cu stejar, iar femeia a venit să mă întâmpine – este una dintre făpturile acelea frumoase, cu perfecţiune de bibelou, din secolul trecut, cu părul alb ca zăpada strâns într-un conci exact ca al lui Julie – am remarcat asta. M-a luat de mână fără să spună un cuvânt şi m-a condus la etaj, într-o baie de mărimea unei săli de bal, unde era pregătită o cadă fierbinte şi aşteptând, iar ea cumva m-a împins în încăpere şi m-a lăsat acolo, să mă descurc.

M-am gândit să pun în folosinţă briceagul lui Etienne şi să-mi tai venele, dar mi s-a părut nedrept pentru plăpânda şi eroica femeie în a cărei casă eram şi, de asemenea – DE ASEMENEA, VOIAM RĂZBUNARE, LA DRACU'!

Aşa că am făcut o baie. Ceea ce, trebuie să mărturisesc, a fost de vis. M-am şters cu un imens prosop pufos, evident lăsat acolo pentru mine, simţindu-mă idioată. Şi un pic pe altă lume.

Bătrâna doamnă – s-ar cuveni să spun doamna în vârstă,

nu bătrână, este genul acela de persoană rafinată – m-a întâmpinat la uşă, când am ieşit. Eram curată pe dedesubt, dar pantalonii mei de alpinist aveau cruste de noroi, iar părul meu ud stătea drept în sus, şi m-am simţit zdrenţăroasă ca un copil al străzii. N-a părut să conteze – încă o dată, ea m-a luat de mână şi, de data asta, m-a condus într-un salonaş, unde avea un foc aprins în sobă şi un ibric pe plită. M-a făcut să iau loc pe mătasea cu franjuri a banchetei sale din secolul optsprezece, în vreme ce ea mi-a pregătit un mic supeu, cu pâine, miere şi cafea, nişte mere micuţe, galbene, şi un ou fiert.

A aşezat tava pe o măsuţă cu tăblia din marmură, a spart capul oului şi mi l-a curăţat cu o linguriţă frăguţă din argint, de parcă aş fi fost un copil căruia trebuia să-i dea de mâncare. Apoi a înfipt linguriţa în ou şi gălbenuşul a ieşit ca un soare dintr-un banc de nori. Asta m-a dus imediat cu gândul la cina luată cu Trupele neregulate de la Castelul Craig, prima dată când mă dusesem acolo. Apoi mi-am dat seama că Julie şi cu mine nu fuseserăm niciodată pe acolo în acelaşi timp şi de acum nici n-aveam să mai mergem vreodată, şi m-am frânt de mijloc şi am început să plâng.

Bătrâna, care nu ştia cine sunt, şi a cărei viaţă era în primejdie numai pentru că mă avea în casa ei, s-a aşezat lângă mine pe bancheta veche şi m-a mângâiat pe păr cu mâinile ei subţiri şi zbârcite, iar eu am hohotit neajutorată în braţele ei, pentru aproape o oră.

După un timp, s-a ridicat şi a zis:

— O să fierb un alt ou pentru tine, numai trei minute – cum le place englezilor. Asta s-a răcit.

A mai fiert unul şi m-a făcut să-l mănânc, în timp ce ea l-a mâncat pe cel rece.

Când am plecat să mă întorc la grajduri, m-a sărutat pe amândoi obrajii şi a zis:

— Ducem împreună o groaznică povară, *chérie.* Suntem la fel.

Nu sunt sigură ce a vrut să spună.

Am sărutat-o şi eu pe obraji, şi am zis:

— Merci, Madame. Merci mille fois.

O mie de mulţumiri chiar nu-i de ajuns. Dar nu aveam nimic altceva să-i dau.

Grădina ei e plină de trandafiri – tufe bătrâne, larg desfăcute şi dese, şi mulţi dintre trandafirii ei damask, care înfloresc toamna, mai aveau încă ultimele flori încă plecându-şi capetele şi ofilindu-se în ploaie. Bătrâna e cea după care a fost numită reţeaua. Mitraillette a zis că, înainte de război, femeia era chiar o horticultoare de renume – şoferul/proprietarul domeniului este, de fapt, un foarte priceput grădinar – şi a cultivat şi a denumit câteva soiuri noi ea însăşi. Eu nu observasem trandafirii când sosiserăm, noaptea trecută, nici când am mers până la vilă, pe ziuă, în stupoarea mea, dar i-am observat când m-am întors la grajduri, după baie. Florile erau pălite şi pe moarte în ploaia de decembrie, dar tufele zdravene erau încă vii şi aveau să fie frumoase cândva, în primăvară, dacă armata germană nu le taie ca pe acelea din piaţa oraşului Ormaie. Din nu ştiu ce motiv m-au făcut să mă gândesc la Paris şi de atunci am din nou în minte, tot timpul, cântecul acela.

Niciunuia dintre ceilalţi nu i s-a mai oferit o baie sau un ou fiert moale, fierbinte, deşi, li s-au împărţit şi lor unele fierte, tari şi reci. Cred că am fost trimisă în casă ca o diversiune, în timp ce ei scăpau de băiatul pe care încercasem eu să-l omor, în dimineaţa aceea, şi de celălalt bărbat înlănţuit. Oricum, nu i-am mai văzut a doua oară. Nu ştiu cum şi-au scos cătuşele de la picioare, sau unde s-au dus, sau dacă sunt teferi. Aşa sper. Chiar sper.

Toţi ceilalţi au plecat, pe rând, în următoarele două zile. Mitraillette a spus că e de fapt mai sigur să mergi ziua, decât noaptea, dacă eşti evadat, de vreme ce ziua umblă oamenii pe afară şi nu e nicio interdicţie sau stingere – nu cred că mi-am dat seama de asta, de vreme ce eu întotdeauna am încercat să mă urc într-un avion care sosea după miezul nopţii, pe vreun teren de aterizare îndepărtat.

Ea, eu şi proprietarul lui Rosalie am fost duşi acasă de

şoferul doamnei cu trandafirii, în propria ei maşină – ne-am gândit s-o mai lăsăm o vreme pe bătrâna Rosalie acolo, în caz că naziştii se întorceau şi percheziţionau din nou garajul. Podul încă nu fusese reparat şi, în afară de soldaţii germani pe care îi omorâserăm noi, toate celelalte cadavre mai zăceau încă acolo, în ploaie, cu santinele postate să le păzească de oricine ar fi încercat să le îngroape. *Cincisprezece oameni* zăceau acolo. Eu n-am văzut. Oricum n-am fi putut s-o luăm cu maşina pe acolo, câtă vreme podul era dezafectat. Trebuia să cureţe drumul când reparau podul, dar am sentimentul groaznic şi destul de sigur că îi vor lăsa grămadă, pur şi simplu, pe marginea drumului, ca să ne aducă aminte să nu mai încercăm altădată. Julie, of, adorabilă Julie,

JULIE

O să beau chestia asta acum şi o să încerc din nou să dorm, dar ar trebui să scriu că am un proiect la care să lucrez când sunt trează – în timp ce Mitraillette şi cu mine eram plecate, o prietenă de-a lui Maman Thibaut, care are o spălătorie, a adus o sacoşă de cămăşi curate, făcute în Germania, etichetate „Käthe Habicht” şi ascuns sub ele era un uriaş teanc de hârtii, prin care va trebui să mă uit. Nu ştiu ce sunt – n-am avut curaj să mă uit – trebuie să fie din nou de la Engel. Amélie a aruncat un ochi şi a descoperit că paginile sunt numerotate, aşa că le-a pus ea în ordine pentru mine, dar sunt scrise în engleză şi ea n-a putut citi. Sunt încă ascunse în sacoşa cu rufărie, sub noua mea colecţie de lenjerie donată „anonim”. N-am niciun chef să citesc nimic din ce mi-a mai trimis Engel în seara asta, dar mâine e duminică şi o să avem croasante cu cafea, şi mă aştept c-o să plouă în continuare.

Nu e scrisul lui Engel
E al lui Julie

N-am terminat încă de citit. Abia am început. Sunt *sute* de pagini, jumătate din ele scrise pe bucăţele mici de carton. Maman Thibaut îmi tot face cafea după cafea, iar

fetele ţin sub supraveghere drumul din faţă şi drumeagul din spatele casei. Nu mă pot opri. Nu ştiu dacă e sau nu vreo urgenţă – Engel ar putea cere hârtiile înapoi, fiindcă există un număr, cu aspect oficial, ştampilat la sfârşit cu cerneală roşie, şi un groaznic ordin de execuţie, pe hârtia Gestapoului, ataşat de maleficul Nikolaus Ferber. Nu un ordin, vreau să spun, numai o recomandare – potrivit traducerii lui Engel. Dar eu cred că era pe cale de a se duce la îndeplinire când am oprit noi autobuzul.

Pot să spun când Julie a plâns. Nu pentru că zice ea, ci pentru că scrisul devine mânjit şi pagina se încreţeşte. Lacrimile ei, uscate pe paginile astea, sunt amestecate cu ale mele, care le udă iarăşi. Am plâns atât de mult din cauza asta, că încep să mă simt prost. Ei *într-adevăr* i-au arătat fotografiile alea nenorocite. Şi ea *într-adevăr* le-a dat codurile – unsprezece seturi de poeme codate, parole şi frecvenţe. Unsprezece seturi de coduri – unsprezece seturi de coduri fictive, CÂTE UNUL PENTRU FIECARE DINTRE FALSELE NOASTRE APARATE DE TELEGRAFIE, câte unul pentru fiecare dintre cele *„onze radios* pe care le plantaserăm noi în Lysander-ul naufragiat. Fotografiile acelea au fost o păcăleală. Le-ar fi putut spune *asta,* ea ştia *asta,* dar tot ce le-a dat a fost un cod fictiv.

Nu le-a spus niciodată numele meu de cod – deşi ei trebuie să se fi întrebat. Nu le-a spus niciodată numele de Käthe Habicht, care m-ar fi putut da de gol, oricum. Nu le-a spus niciodată NIMIC.

Nume, nume, nume. Cum a făcut? Cattercup – Stratfield – SWINLEY??? Newbery Colege? Cum naiba a făcut? Le face să pară ca şi când ea ar fi atât de distrusă fiindcă le dă informaţia asta, când totul nu e decât născocire din mintea ei. Nu le-a spus niciodată NIMIC. Nu cred că le-a dat numele corect al niciunuia dintre aerodromurile de pe tot cuprinsul Marii Britanii, mai puţin Maidsend şi Buscot, care, bineînţeles, erau cele la care era ea detaşată. Ar fi putut cu uşurinţă verifica. E totul atât de aproape de adevărat şi atât de credibil – identificarea avioanelor ei e mai degrabă bună, socotind după cât protestează. Mă face să mă gândesc la prima zi când am întâlnit-o, când a dat acele coordonate în germană. Atât de calmă şi de sobră, atâta autoritate – dintr-odată ea *chiar era* o operatoare de radio, o operatoare nemţoaică de radio, era *atât de bună* la a se preface. Sau atunci când i-am spus eu să fie Jamie, cât de subit s-a transformat în *Jamie.*

Confesiunile acestea ale ei abundă în erori – eu mi-am făcut pregătirea în Garda Civilă Aeriană la Barton, nu la „Oakway”, iar balizajul de ceaţă de la aşa-numitul Oakway e electric, nu pe gaz. Nu a fost cu un Spitfire prima oară când am zburat la Castelul Craig, bineînţeles că era un BEAUFORT, şi ea ştia prea bine asta! Deşi transportasem Spitfire-uri la „Deeside”. Presupun că a vrut cu tot dinadinsul să nu atragă atenţia asupra niciunui nume real. Îl numeşte pe locotenent-comandorul RAF de la Maidsend „Creighton”, când ea ştie absolut sigur că numele lui adevărat e Leland North. Creighton e numele colonelului din *Kim.* Ştiu, pentru că Julie m-a pus să citesc romanul ăla – în parte, sunt foarte sigură, ca un avertisment despre cum amândouă am fost fin acordate pentru maşinăria de război de către acel Afurisit şi Machiavelic Ofiţer Englez de Informaţii, al cărui nume real îl cunoaşte, de asemenea, foarte bine.

Nu-mi amintesc absolut deloc povestea despre sora bunicii ei care şi-a împuşcat soţul. Bineînţeles că Julie a trebuit să inventeze o grămadă din discuţiile noastre ca să menţină fluxul naraţiunii, dar niciuna n-a decurs exact aşa, din câte îmi amintesc eu. Cele mai multe sunt acolo şi le recunosc, numai că nu cred că mi-a spus vreodată povestea aia. Nu-mi aduc deloc aminte de ea.

E straniu şi greu de suportat. E ca şi când ar încerca să-mi spună ce vrea să fac eu. Dar n-ar fi putut să ştie ce avea să se întâmple sau măcar că voi citi lucrurile astea. Ea a crezut că eu murisem. Aşa că nu mie mi-au fost adresate, dar atunci – de ce să le mai spună?

Ce e cel mai ciudat dintre toate e că, deşi plină de aberaţii, este deopotrivă *adevărată* – Julie a spus povestea noastră, a mea şi a ei, a prieteniei noastre, cu atâta fidelitate. E despre *noi.* Chiar am avut acelaşi vis, în acelaşi timp. Cum am putut să avem acelaşi vis în acelaşi timp? Cum poate ceva atât de minunat şi de misterios să fie adevărat? Dar este.

Şi asta, chiar mai minunat şi misterios, este de asemenea adevărat: când citesc, când citesc ce a scris Julie, ea e instantaneu vie din nou, întreagă şi nevătămată. Cu vorbele ei în minte în timp ce citesc, ea e la fel de reală cât sunt şi eu. Splendid de scrântită, mortal de fermecătoare, plină de aberaţii erudite şi de limbaj murdar, curajoasă şi generoasă. E *chiar aici.* Înfricoşată şi epuizată, singură, dar *luptând.* Zburând în lumina argintie a lunii, într-un avion care nu poate ateriza, blocat pe urcare – vie, vie, VIE.

C d B = Château de Bordeaux
H d V = Hôtel de Ville [primărie]
O.HdV.A. 1872 B. Nr. 4 CdB
O = Ormaie?
probabil A = Anale? Arhive
B = Boîte [cutie]
1872 ar putea fi anul
Arhive 1872 cutia nr. 4

AM ÎNŢELES
PRIMĂRIA ORMAIE ARHIVELE 1872 CUTIA NR. 4 CHÂTEAUX DE BORDEAUX
I-am prins. I-AM PRINS.

√ Celulele închisorii noastre sunt doar nişte camere de hotel, dar suntem păziţi ca nişte capete încoronate. Şi. De asemenea. Sunt câini.

√ aceste pivniţe sunt goale, pentru că nu sunt securizate

√ Există mai multe lifturi de serviciu, elevatoare pentru a urca tăvile. În afara celui mare, pentru încărcatul lăzilor şi a celorlalte lucruri din strada principală

Mai sunt şi altele – ştiu că mai sunt şi altele – Engel a subliniat toate instrucţiunile cu roşu – roşu e culoarea ei, zice Julie. Paginile sunt numerotate şi datate tot cu roşu. Julie a menţionat că Engel trebuia să numeroteze paginile. L-au creat între ele, Julia Beaufort-Stuart şi Anna Engel, şi mi l-au dat mie ca să-l folosesc – codul nu e în ordine, nici nu e nevoie să fie. Nu e de mirare că era atât de hotărâtă să-l termine…

Uhh, sunt ATÂT DE MULTE HÂRTII AICI
sunt…

✓ a fost un raid aerian şi toată lumea s-a grăbit să intre în adăposturi, ca de obicei… vreo două ore

✓ „C d B” = Château de Bordeaux

✓ ca în toate camerele prizonierilor, şi fereastra mea a fost bătută în scânduri

✓ Gestapoul foloseşte parterul şi două mezanine pentru cazarea proprie şi birouri

√ „H d V”

✓ prin pivniţă şi afară, într-o curte mică, pavată [unde este] o poartă spre drumeagul din spate

Putem pătrunde în clădire prin pivniţe, şi din faţă şi din

spate. Există o intrare din drumeagul din spate şi un lift utilitar din strada principală, în faţă. Pivniţele nu sunt securizate şi folosesc camerele de hotel drept celule. În timpul raidurilor aeriene, toată clădirea e lăsată nepăzită, în afară de câini. Timp o să avem cam două ore. Putem planta amorsele, deconecta generatorul, şi umple lifturile de serviciu cu Explozibil 808, când plecăm.

Julie a introdus povestea surorii bunicii pentru că s-a gândit că s-ar putea să fim nevoiţi să aruncăm clădirea în aer cu ea înăuntru. Că s-ar putea să nu fie altă soluţie. Şi voia ca noi s-o facem oricum.

Dar noi n-o să lăsăm niciun prizonier înăuntru. Putem intra în camere cu ranga şi şperaclul şi să scoatem pe toată lumea afară. Numerele cu aspect oficial de la sfârşit, ştampilate cu cerneală roşie sunt REFERINŢA LA ARHIVA ORAŞULUI. Acolo vor fi PLANURILE ARHITECTULUI pentru Château de Bordeaux. O să avem o hartă a clădirii.

Totul pare să capete sens. Noi două încă mai suntem o echipă senzaţională.

> SOE LONDRA – W/T MSG, CIORNĂ PENTRU CODIFICARE
> Regret raportăm organizatorul ~~vostru~~ Paul al Reţelei Damask şi loc~~otenentul~~ de aviaţie Julia Beaufort-Stuart au fost ucişi în acţiune 1 dec 194 3 STOP solicităm zbor operaţional RAF în Franţa rută deasupra Ormaie luna plină curentă sâmbătă 11 dec pentru creare diversiune permiţând Operaţiunea Verity

La Cadette a strâns desenele. S-a dovedit că oricine se poate duce să scormonească prin arhivele Primăriei Ormaie. E ca şi când dispreţul naziştilor pentru ţările ocupate e dus la extrem – de parcă ar saluta cu bucurie faptul că localnicii vin să jefuiască propria moştenire, ca să nu mai fie nevoie să-şi mai bată altcineva capul cu ele. Eşti percheziţionat când intri în clădire, bineînţeles, dar nu şi când ieşi, iar la cartea de identitate a lui Amélie nici măcar nu s-au *uitat* – ea le-a zis că lucra la un proiect pentru şcoală, floare la ureche. Ar fi trebuit să spună că verifica un hotar al fermei Thibaut, dar când a văzut cât de uşor era să intri şi să ieşi, a inventat pe loc o explicaţie mai simplă. E atât de *ageră.*

I-a luat douăzeci de minute, în timpul pauzei de prânz de la şcoală, şi a lăsat paginile în locul secret de unde să le ridic eu, ca să nu fie prinsă cu ele asupra ei.

A fost probabil o greşeală să-i spun să le lase în *cachette* a lui Engel. Mă gândesc la aceea ca la a mea, dar e a lui Engel. De asemenea, cred că ar trebui să evităm să folosim cofetăriile şi cafenelele. Ce bine era dacă aş fi fost antrenată pentru asta. Nu a mai contat, până la urmă, dar, of, cum mi s-a mai răscolit stomacul când am intrat şi am găsit-o pe Engel stând la masă.

Am dat să trec pe lângă ea către o altă masă, zâmbind cu zâmbetul meu stupid, încremenit – mă face să mă simt ca un zombie, săptămâna asta – dar ea mi-a făcut semn, abrupt.

— *Salut,* Käthe.

A bătut cu palma în scaunul de lângă al ei. Când m-am aşezat, şi-a stins ţigara şi a aprins alte două, întinzându-mi şi mie una. Cumva a fost cel mai de infarct lucru pe care l-am făcut vreodată, să ating cu buzele ţigara asta pe care o atinseseră buzele Annei Engel, o secundă mai devreme. Am simţit că… o ştiu atât de bine, după ce am citit

confesiunile lui Julie. Ea trebuie să aibă acelaşi sentiment în ceea ce mă priveşte, deşi presupun că n-o sperii cum mă sperie ea.

— *Et ton amie, ça va?* a întrebat ea, degajat.

Ce mai face prietena ta?

Mi-am întors privirea, am înghiţit în sec, n-am mai putut să-mi păstrez zâmbetul plastifiat. Am tras un fum din ţigară şi m-am înecat, fiindcă n-am mai fumat demult şi niciodată ţigări din astea franţuzeşti. După vreo două minute, şi-a dat seama că, dacă tăceam, însemna că nu fusese un final fericit.

A înjurat încet în franceză, un singur cuvânt violent de dezamăgire. Apoi a făcut o pauză şi a întrebat:

— *Elle est morte*?

Am dat din cap. Da, e moartă.

— *Viens,* a zis Engel, împingându-şi cu zgomot scaunul înapoi. *Allons. Viens marcher avec moi, j'ai des choses à te dire.*

Dacă s-ar fi pregătit să mă ducă de mână la închisoare, nu cred că aş fi putut refuza – Hai să facem câţiva paşi împreună, am nişte lucruri să-ţi spun? Nicio şansă.

M-am ridicat din nou, în norul de fum al lui Engel – nu comandasem nimic, din panica mea dintotdeauna de a trebui să vorbesc în franceză cu necunoscuţii. Engel a bătut cu palma în pachetul gros de hârtie împăturită de lângă scrumiera ei, amintindu-mi. L-am luat şi l-am îndesat în buzunarul jachetei, laolaltă cu cartea de identitate a lui Käthe.

Era jumătatea după-amiezii, străzile puţin circulate, iar Engel a comutat pe engleză aproape imediat – revenind la franceză numai când trecea cineva pe lângă noi. E foarte straniu să vorbeşti cu ea în engleză. Pronunţă ca o yankee. Accentul ei e american şi vorbeşte foarte fluent. Parcă Penn îmi spusese că fusese la universitate în Chicago.

Am dat colţul drumeagului secundar şi am intrat în Place des Hirondelles, piaţa primăriei oraşului, plină de vehicule blindate şi santinele cu feţe plictisite.

— Am cel mult o oră, a zis Engel. Pauza mea de prânz.

Nu aici, totuşi.

Am dat din cap şi am urmat-o. Ea a continuat să vorbească tot timpul – trebuie să fi părut absolut banale, două amice care se plimbau şi fumau împreună. Ea nu poartă uniformă – e doar o funcţionară, nici măcar nu are un rang. Ne-am plimbat pe caldarâmul din faţa primăriei.

— Ea traversa strada, chiar aici, şi s-a uitat în direcţia greşită.

Engel a suflat un grozav nor de fum.

— Ce loc stupid să faci o greşeală ca asta, drept în mijlocul lui La Place des Hirondelles! Aici e *întotdeauna* cineva care supraveghează – primăria pe o parte şi Gestapoul pe cealaltă.

— Era duba lui Thibaut, nu-i aşa? am zis eu, cu jale. Duba aproape c-a lovit-o.

O dubă franţuzească plină cu găini franţuzeşti, asta spusese ea, în primele pagini pe care le scrisese.

— Nu ştiu. Duba dispăruse când am ajuns eu aici. Sunt sigură că şoferul n-a vrut să fie amestecat în arestare. Tot oraşul Ormaie îşi întoarce privirile în altă parte când e vreo bătaie în Place des Hirondelles – alt evreu târât afară din ascunzătoare, sau vreun idiot care a aruncat cu balegă în ferestrele birourilor.

A aruncat o privire spre ferestrele ofensate – niciun cadavru atârnând aici, săptămâna asta, slavă Domnului.

— A stârnit o luptă încrâncenată, prietena ta, a zis Engel. A muşcat un poliţist. M-au chemat pe mine, să vin s-o potolesc cu cloroform, s-o las fără cunoştinţă, ştii? Erau patru ofiţeri care o ţineau la pământ când am venit în fugă, prin piaţă, cu cloroformul, iar ea încă se mai zbătea. A încercat să mă muşte şi pe mine. Când vaporii au dat-o gata, în cele din urmă, a fost ca şi când ai fi privit o lumină stingându-se…

— Ştiu. Ştiu.

Eram afară din piaţă, acum. Ne-am întors să ne uităm una la cealaltă exact în aceeaşi clipă. Ochii ei sunt uluitori.

— Am transformat locul ăsta într-o adevărată cloacă, a zis ea. Erau trandafiri în piaţa aia, la început, când am fost

trimisă aici. Acum nu e nimic decât noroi şi camioane. Mă gândesc la ea *de fiecare dată* când trec pe pietrele alea de pavaj, de trei ori pe zi. Urăsc treaba asta.

Şi-a întors privirea.

— Vino. Ne putem plimba de-a lungul râului cam vreo jumătate de kilometru. Ai mai fost?

— Nu.

— E încă frumos.

Şi-a aprins o altă ţigară. Era a treia în vreo cinci minute. Nu pot să-mi închipui cum reuşeşte să şi le permită sau măcar de unde şi le ia – femeile nu mai au voie să cumpere ţigări în Ormaie.

— Am mai folosit cloroformul pe oameni şi înainte. E un lucru pe care îl aşteaptă ei de la mine, face parte din munca mea – sunt chimistă, am studiat farmacia în America. Dar nu m-am dispreţuit niciodată atât de tare cum am făcut-o în ziua aceea ea era atât de mică şi…

S-a poticnit pierzându-şi cuvintele, iar eu a trebuit să-mi muşc obrajii pe dinăuntru ca să nu izbucnesc în plâns.

— Atât de energică, atât d*e frumoasă,* era ca şi când ai rupe aripile unui şoim, ca şi când ai astupa un izvor limpede cu cărămizi – ca şi când ai scoate trandafirii ca să faci loc să-ţi parchezi tancurile. Inutil şi urât. Ea era pur şi simplu… o explozie de viaţă şi de nesupunere, în clipa asta, şi apoi, în clipa următoare, nimic decât un trup fără simţire, zăcând cu faţa în canal…

— ŞTIU, am şoptit.

Mi-a aruncat o privire, curioasă, încruntându-se, cercetându-mi faţa cu ochii aceia ageri, palizi.

— Într-adevăr?

— A fost *cea mai bună* prietenă a mea, am zis eu, printre dinţi.

Anna Engel a dat din cap.

— *Ja,* ştiu. Ah, probabil mă urăşti.

— Nu. Nu, îmi pare rău. Povesteşte-mi. Te rog.

Uite râul, a zis Anna şi am traversat o altă stradă.

Exista o balustradă de-a lungul malului şi ne-am oprit, sprijinindu-ne coatele de ea. Odată existaseră ulmi

mărginind ambele maluri ale lui Poitou aici – acum nimic decât cioturi, pentru că în ultimii trei ani fuseseră toţi tăiaţi pentru lemne de foc. Dar a avut dreptate – şirul caselor istorice de pe malul celălalt e încă frumos.

Anna a tras adânc aer în piept şi a vorbit din nou.

— Când a leşinat, am întors-o ca să pot verifica să văd dacă era înarmată, iar ea strângea în pumn eşarfa de mătase, făcută ghem. Trebuie s-o fi ţinut strâns tot timpul luptei, iar când şi-a pierdut cunoştinţa, degetele i s-au relaxat. Nu era treaba mea s-o percheziţionez în amănunţime, asta era sarcina altcuiva, dar m-am întrebat ce protejase cu atâta înverşunare în pumnul strâns o pastilă de sinucidere, probabil – şi i-am luat eşarfa din mâna deschisă…

Şi-a întins şi ea palma deschisă pe balustradă, demonstrând.

— Pe palma ei era o pată de cerneală. Pe eşarfa era imprimat perfect, în oglindă, un număr de referinţă din Arhiva Primăriei Ormaie. Îşi scrisese numărul pe palmă şi încercase să-l şteargă cu eşarfa când a fost prinsă. Am scuipat pe eşarfa – ca din dispreţ pentru ea, înţelegi? – şi am strâns-o într-un ghem pe care i l-am îndesat înapoi în palmă. Dar am frecat mătasea umedă cu putere de palma ei ca să şterg numerele şi i-am strâns degetele moi în jurul ei, şi tot ce a mai descoperit cineva a fost o bucată de mătase murdară de cerneală şi *nimeni n-a mai întrebat-o ceva despre asta*, pentru că ea completase formulare în biroul de raţii chiar înainte de a fi prinsă, pretinzând că făcea cumpărături pentru o presupusă bunică foarte bătrână, iar de getele ei erau oricum pătate de cerneală.

Un stol de porumbei plini de speranţă a coborât pe caldarâm, în jurul picioarelor noastre. Am fost dintotdeauna uluită de modul în care ei fâlfâie şi aterizează – niciodată cu vreun recul sau vreun salt. Nu-i învaţă nimeni, o fac din instinct. Păunători zburători, dar ce frumos se lasă pe pământ.

— De unde ai ştiut pentru ce îi trebuia numărul? am întrebat, în cele din urmă.

— Ea mi-a spus, a zis Anna.

— Nu.

— Ea mi-a spus. La sfârşit, după ce a terminat. Scria tâmpenii. I-am luat stiloul ca s-o opresc şi ea i-a dat drumul fără să se opună. Era obosită. Noi o storseserăm de vlagă. S-a uitat în sus, la mine, fără speranţă – acum nu mai încăpeau nici scuze, nici amânări. Ordinele lui Ferber sunt toate, chipurile, învăluite în secret, dar amândouă ştiam ce avea să-i spună el lui von Linden să facă în privinţa ei. Unde aveau s-o trimită.

Anna lovi uşor cu dosul palmei în balustradă pentru emfază şi demonstră cu ţigara, ţinând-o ca pe un stilou.

— Pe palma mâinii mele am scris: 72 B4 CdB.

Trase prelung din ţigara-stilou, regăsindu-şi calmul.

— Era singura care putea să vadă. Înainte de a se usca cerneala, mi-am strâns degetele şi am şters cifrele, făcându-le o pată nedesluşită. I-am luat paginile pe care le terminase şi le-am strâns pachet. „Astea-s *ale mele*”, a zis ea. Ştiam că nu vorbea despre teancul de hârtii volante şi cărţi de credit pe care le strângeam eu. Vorbea despre referinţa de arhive pe care o scrisesem pe palma mea.

„La ce-ţi trebuie?” am întrebat-o.

„Nu-mi trebuie”, a răspuns ea. „Nu-mi mai trebuie. Dar dacă aş putea…”

„Ce ai face?” am întrebat-o, liniştit. „Ce-ar trebui eu să fac?”

Ea şi-a mijit ochii, ca un şobolan încolţit.

„Le-aş da foc şi aş incendia locul ăsta. Ăsta ar fi cel mai bun lucru de făcut cu ele.”

Am ţinut teancul de hârtii la piept. Instrucţiunile ei. Ea s-a uitat la mine cu ocheada aia provocatoare, acuzatoare, ştii?

„Anna, Îngerul Răzbunător”, a zis ea şi apoi mi-a râs în faţă. *A râs.* Şi a zis: „Ei bine, e problema ta, acum.”

Anna şi-a aruncat ţigara terminată în Poitou şi şi-a aprins o alta.

— Ar trebui să te duci acasă, Käthe, a zis ea deodată. Fata asta englezoaică, fata care vinde motociclete evreilor,

această Maddie Brodatt – o să te vâre în bucluc. Ar trebui să pleci acasă, în Alsacia, mâine, dacă poţi, şi s-o laşi pe Maddie să-şi încerce singură norocul.

S-o scot pe Käthe din peisaj înainte să se întâmple ceva – asta se înţelegea. Ar fi mai sigur pentru familia Thibaut. Deşi nu puteam suferi gândul să mă întorc iar în ascunzătoare. Mâine noapte o să fiu înapoi în podul hambarului, şi acum e mai frig decât era în octombrie.

— Şi tu? am întrebat.

Mă întorc în Berlin. Am depus cererea pentru un transfer în urmă cu mai multe săptămâni, când am început s-o interogăm pe ea şi pe amărâta aceea de copilă franţuzoaică. *Doamne.*

Se cutremură, fumând furibund.

— Ce îndeletniciri de mizerie îmi dau mie. Ravensbrück şi Ormaie. Cel puţin, când obişnuiam să rechiziţionez produse farmaceutice pentru Natzweiler, nu trebuia să şi văd ce făceau cu ele. Oricum, mai stau aici doar până la Crăciun.

— Ai putea fi mai în siguranţă aici. Bombardăm Berlinul, am zis eu. Îl bombardăm de aproape două săptămâni.

— *Ja,* ştiu, a zis ea. Ascultăm şi noi BBC-ul. Berlin Blitz. Ei bine, probabil o meritătm.

— Nu cred c-o merită cineva, de fapt.

Ea se întoarse brusc şi-mi aruncă o privire pătrunzătoare cu ochii aceia palizi, verzi ca sticla.

— Cu excepţia Castelului Călăilor, nu-i aşa?

— *Tu* ce crezi? am provocat-o eu, mânioasă.

A ridicat din umeri şi s-a întors s-o pornească iar spre Place des Hirondelles. I se terminase pauza.

Ştiţi de cine îmi amintea ea – asta-i o nebunie. Îmi amintea de Eva Seiler.

Nu de Julie, fireşte, nu tocmai, dar de Julie când era mânioasă. M-a făcut să mă gândesc la cum îmi spusese ea povestea falsului interogatoriu, când se pregătea la SOE, încălcând flagrant Legea Secretelor Oficiale – singurul moment pe care mi-l pot aminti când ea suda ţigările una după alta, cum face Engel, şi înjura ca un docher. „Şi, şase

ore mai târziu, am înţeles că nu mai puteam îndura, dar eram chitită, dracu să mă ia, dacă aş fi cedat şi mi-aş fi spus numele. Aşa că m-am prefăcut că leşin şi ei toţi au intrat în panică şi-au plecat în fugă după un doctor. Bulangiii dracului."

Engel şi cu mine nu ne-am mai spus multe pe drumul înapoi. Mi-a oferit o altă ţigară şi am avut o clipă de rebeliune.

— Nu i-ai dat niciodată vreuna lui Julie.

— Nu i-am dat niciodată vreuna lui Julie!?

Engel a scos un hohot scurt, uluit, de râs.

— Ba i-am dat mai bine de jumătate din salariul meu în ţigări, scoţiană mică, sălbatică şi lacomă! Aproape că m-a ruinat. A fumat continuu de-a lungul tuturor celor cinci ani ai tăi de carieră ca pilot!

— N-a spus-o niciodată! Nici măcar n-a făcut vreo aluzie! Nici măcar o dată!

— Ce crezi că i s-ar fi întâmplat, a zis Engel cu răceală, dacă ar fi scris asta pe hârtie? Ce mi s-ar fi întâmplat mie?

Întinse mai mult ţigara oferită.

Am luat-o.

Am mers în tăcere, o vreme – două amice fumând împreună o ţigară. Da, bine, dom'şoară.

— Cum ai reuşit să iei tot teancul cu mărturisirile lui Julie? am întrebat-o deodată.

Gazda lui von Linden a făcut-o pentru mine. El avea teancul pe biroul din camera lui şi, când era el plecat, a pus totul într-un sac cu rufe de spălat. Lui i-a spus că le folosise ca să aprindă focul în bucătărie – chiar arăta ca un teanc de deşeuri, cu toate nenorocitele alea de carnete de reţete şi formulare mâzgălite.

— Şi el a *crezut* asta? am întrebat eu, stupefiată.

Ea ridică din umeri.

— N-a avut de ales. Ea o să aibă de suferit – laptele şi ouăle reduse până la provizia strictă pentru chiriaşii ei – întreaga familie sub interdicţii în propria casă, aşa că nu vor mai putea sta treji, seara, ci se vor duce la culcare imediat după cină. Ea va trebui să spele toate vasele

dimineaţa, înainte să gătească micul dejun pentru oaspeţi. Copiii au fost toţi bătuţi cu cureaua.

— Oh, NU! am izbucnit eu.

— Au scăpat uşor. Copiii ar fi putut să-i fie luaţi. Sau femeia, trimisă la închisoare. Dar von Linden e un pic mai îngăduitor cu copiii.

Îmi lăsasem bicicleta pe o stradă ce ducea în piaţă. Tocmai când o luam de coarne, Anna şi-a pus mâna peste a mea. A apăsat ceva dur, rece şi subţire în palma mea.

O cheie.

— Mi-au cerut să aduc nişte săpun ca s-o spele când a dat interviul acela, a zis Anna. Ceva parfumat şi drăguţ. Aveam ceva pe care îl luasem din America, ştii cum mai păstrezi lucruri, câteodată, şi am reuşit să fac un tipar în el al cheii pentru uşa de serviciu din spate. Asta e cea nouă. Cred că aveţi tot ce vă trebuie, acum.

I-am strâns mâna cu putere.

— *Danke,* Anna.

— Ai grijă, Käthe.

În momentul acela, de parcă l-ar fi invocat spunându-i numele, Amadeus von Linden în persoană a apărut pe după colţul străzii, mergând spre Place des Hirondelles.

— *Guten Tag, Fräulein Engel,* a zis el cordial.

Ea şi-a aruncat ţigara jos şi a strivit-o sub picior, şi-a îndreptat spatele şi gulerul hainei într-o grabă de panică exersată. Mi-am aruncat şi eu ţigara – mi s-a părut lucrul corect de făcut. Ea i-a spus ceva despre mine – şi-a petrecut repede braţul pe după braţul meu, de parcă eram prietene vechi, şi am auzit-o spunând numele de Käthe şi Thibaut. Mă prezenta, probabil. El mi-a întins mâna.

Am rămas absolut încremenită, pentru vreo cinci secunde.

— Hauptsturmführer von Linden, m-a îndemnat Anna, cu seriozitate.

Am vârât cheia în buzunarul hainei, lângă desenele arhitectului şi cartea mea de identitate falsificată.

— Hauptsturmführer von Linden, am repetat eu şi i-am strâns mâna, zâmbind ca o lunatică.

N-am avut niciodată un „duşman de moarte”. N-am ştiut niciodată ce înseamnă, măcar. Ceva din Sherlock Holmes şi din Shakespeare. Cum poate toată fiinţa mea, toată viaţa mea de până acum, să se măsoare cu un bărbat într-o luptă mortală?

El a stat privind prin mine, distras de propriile probleme colosale. Nu i-a trecut nici măcar o clipă prin minte că eu i-aş putea spune coordonatele secrete ale aerodromului Escadrilei Lunii, sau i-aş putea da numele unei jumătăţi de duzină de luptători din Rezistenţă de aici, chiar din oraşul lui, sau că eu plănuisem să-i pun foc întregii sale administraţii în cinci zile. Nu i-a trecut nici măcar o clipă prin minte că eram, din toate punctele de vedere, duşmanul lui, oponentul lui, că eu reprezint *tot* împotriva a ceea ce se luptă el, sunt britanică şi evreică, în ATA sunt o femeie care face munca unui bărbat la cota de simbrie a unui bărbat şi că munca mea este aceea de a livra avioanele care îi vor distruge regimul. Nu i-a trecut nici măcar o clipă prin minte că eu ştiam că el privise şi luase notiţe când cea mai bună prietenă a mea stătea legată de un scaun, numai în chiloţi, având răni de arsură la încheieturile mâinilor şi pe gât, că ştiam că el ordonase asta, că *ştiam* că, în pofida tuturor îndoielilor nutrite, el urmase ordinele ca un laş şi o expediase ca să fie folosită ca şoarece de laborator până ce avea să piară – nu i-a trecut nicio clipă prin minte că acum se uita la stăpâna lui, la singura persoană din lume care îi ţinea soarta chiar între palmele ei – eu, în haine de bogdaproste peticite, cu părul neîngrijit şi cu zâmbet idiot – şi că ura mea pentru el e pură, şi neagră, şi neiertătoare. Şi că nu cred în Dumnezeu, dar, dacă aş fi crezut, *dacă aş fi crezut*, atunci acela ar fi fost Dumnezeul lui Moise, mânios şi exigent şi PORNIT PE RĂZBUNARE, şi

Nu contează dacă îmi pare rău de el sau nu. Era misiunea lui Julie, iar acum e a mea.

El mi-a spus ceva, politicos, cu o expresie neutră pe faţa lui trasă. Am furişat o privire spre Anna, care a dat din cap

o dată.

— *Ja, mein Hauptsturmführer,* am zis, printre fălcile încleştate.

Anna mi-a tras un şut puternic în gleznă şi a intervenit să-şi ceară scuze din partea mea. Eu mi-am vârât mâna în buzunar şi am simţit trosnind hârtia groasă de şaptezeci de ani vechime şi cheia nouă atârnând grea în cusătura lânii împletite şi roase.

Ei au dat din cap spre mine şi au plecat împreună. Biata Anna.

Mi-a plăcut de ea foarte mult.

Käthe s-a întors în Alsacia şi eu aştept din nou luna plină – totul e la locul său şi am primit confirmarea unui zbor de bombardier la mică înălţime plănuit pentru sâmbătă seara – fie ca Op. Verity avea sau nu succes, ei trimiteau un Lysander pentru mine, la câmpul de aterizare pe care-l găsisem eu, duminica sau luni – în funcţie de cum avea să permită vremea şi, firește, presupunând că noi puteam s-o recuperăm pe Rosalie. Mi-e foarte greu să dorm şi, când o fac, am numai coşmaruri despre pilotat avioane în flăcări cu şocurile defecte, fiind silita să-i tai gâtul lui Julie cu briceagul lui Etienne etc. Dacă mă trezesc urlând de trei ori pe noapte, nu prea mai are rost să încerc sa mă ascund. Pilotez singură.

Arzând arzând arzând arzând –

Tăiaţi-mi capul sau spânzuraţi-mă
Asta niciodată n-o să mă înspăimânte
O să ard Auchindoon-ul
Chiar dacă viaţa mă părăseşte.

Ormaie e încă în flăcări în mintea mea. Dar eu sunt în Anglia.

M-am întors în Anglia.

Ştiţi… probabil o să fiu trimisă la Curtea marţială. Probabil o să fiu judecată pentru crimă şi spânzurată. Dar tot ce simt e *uşurare* – uşurare – de parcă am fost sub apă şi am respirat printr-un pai în ultimele două luni, iar acum mi-am scos din nou capul la aer. Trăgându-l în piept cu nesaţ, inspirând prelung, umplându-mi plămânii cu el – aerul rece şi umed de decembrie, mirosind a petrol lampant, a cărbune şi a libertate.

Ironia e că nu sunt liberă. Sunt în arest la domiciliu aici, la Cazarmă, pe aerodromul Escadrilei Lunii. Sunt încuiată în dormitorul meu obişnuit, cel pe care obişnuiam să-l împart cu Julie, şi am şi un paznic la fereastră. Nu-mi pasă – eu o simt ca pe libertate. Şi dacă mă spânzură, or să mă spânzure curat, rupându-mi gâtul instantaneu, şi o voi merita. N-or să mă facă să trădez pe nimeni. N-or să mă pună să privesc întâmplându-i-se altcuiva. N-or să-mi incinereze cadavrul şi-o să-l prefacă în săpun. Or să se asigure că bunicul ştie ce s-a întâmplat.

Au trimis după Afurisitul şi Machiavelicul Ofiţer Englez de Informaţii al lui Julie, ca să mă interogheze el. Am încredere că o s-o facă fără să recurgă la un ciocan de lipit, apă îngheţată şi ace.

Căni de ceai, probabil. Mă înspăimântă interogatoriul dintr-o mulţime de motive, dar nu mi-e frică de el.

Nu pot să cred cât de în siguranţă mă simt aici. Nu-mi pasă că *sunt* prizonieră. Doar mă simt *atât de în siguranţă.*

RAPORT DE INCIDENT NR 2

Acţiune de succes de sabotare şi distrugere a cartierului general al Gestapoului, Clădirea Château de Bordeaux, Ormaie, Franţa – 11 dec. 1943

Rapoartele mele sunt atât de neimportante.

Ştiu că Forţele Aliate plănuiesc o invazie adevărată a Europei ocupate cu tancuri, avioane şi planoare pline de trupe de comando, dar când mă gândesc la Franţa că va fi eliberată, îmi închipui o armată răzbunătoare, sosind pe biciclete. Aşa am intrat noi în Ormaie, sâmbătă noaptea, toţi venind din direcţii diferite, toţi cu coşurile şi coşniţele ticsite cu bombe artizanale. Sirenele n-au pornit decât după ce s-a dat stingerea şi toţi ne-am lungit gâturile pândind încordaţi – pariez că era câte o bicicletă explozivă pe după fiecare chioşc de ziare din Ormaie – eu însămi am stat sub un camion pentru cel puţin două ore, cu unul dintre camarazii lui Mitraillette. Mulţumesc din suflet pentru bocancii lui Jamie.

A trebuit să aruncăm în aer poarta din spate – un pic riscant, dar nu era nimeni prin preajmă, de vreme ce raidul aerian era în desfăşurare, şi, bineînţeles aveam cheia cu care să intrăm în clădire după aceea. De nenorociţii de *câini* mi-era mie cel mai groază să dau nas în nas cu ei. Bieţii câini bătrâni, n-a fost vina lor. Eu n-a mai trebuit să-mi fac griji, căci Mitraillette a fost fără milă.

Cred că ar trebui să scriu în detalii obiective. Dar nu sunt multe de raportat. Am fost rapizi şi eficienţi, ştiam exact unde să ne ducem – am operat în echipe de câte 2 sau 3 oameni şi fiecare echipă avea secţiunea şi misiunea sa specifică – să împuşte câinii, să descuie uşile, să adune prizonierii, să descarce bombele. Şi să iasă naibii afară. Aş spune că am intrat şi am ieşit într-o jumătate de oră. Cu siguranţă nu mai mult de trei sferturi de oră nu prea mulţi

prizonieri de eliberat, căci nu e o închisoare propriu-zis – 17 în total. Nicio femeie. Dar…

Am făcut asta intenţionat, mi-am asumat misiunea ca eu şi partenerul meu să eliberăm pe oricine ar fi fost în celula lui Julie. Nu mă gândisem serios la ce avea să însemne să trec prin camera de interogatorii, care era vecină…

Din fericire, nu era nimeni acolo, dar *of* – abia pot suporta gândul la cum era. *Cum puţea.* Mi se întoarce stomacul pe dos numai amintindu-mi. Am intrat şi mirosul ne-a izbit în faţă. Pentru moment, n-am putut face nimic decât să gâfâi şi să încerc să nu vomit, iar băiatul francez care mă însoţea, s-a clătinat puţin şi s-a agăţat de mine, să se sprijine. Bineînţeles că am operat la lumina lanternelor, aşa că n-am putut vedea mai nimic – contururi neclare de mobilier instituţional, scaune şi mese de fier şi vreo două fişete, nimic sinistru care să-ţi sară în ochi, dar, *vai*, era cea mai îngreţoşătoare şi insuportabilă duhoare pe care am simţit-o vreodată – ca o privată plină, dar deopotrivă şi amoniac, carne intrată în putrefacţie, păr ars, vomă şi – nu, era de nedescris şi mă face să vreau să vomit din nou numai scriind despre asta. Abia mai târziu m-am gândit că Julie fusese silită să trăiască în mirosul ăla opt săptămâni – nu e de mirare că au spălat-o îndelung înainte de a o lăsa la întâlnire cu Penn – oricum, noi nu ne-am gândit la *nimic*, decât la cum să ieşim mai repede de acolo, fără să ne sufocăm. Ne-am tras hainele peste nasuri şi am trecut la lucru, descuind uşa celulei lui Julie şi târându-l pe locatarul uluit după noi prin camera aceea oribilă şi pe coridor.

Bărbatul pe care l-am salvat n-a înţeles când i-am vorbit în franceză. S-a dovedit a fi jamaican – un mitralior în RAF, doborât săptămâna trecută – probabil speraseră să afle planurile de invazie ale Aliaţilor de la el? E în formă bună, n-au apucat să-l supună la cazne şi, cu toate că nu mâncase mai nimic o săptămână, a fost în stare să ducă pe sus până afară un băiat ai cărui genunchi fuseseră rupţi…

E un individ adorabil, jamaicanul, şi se află aici. Bine, nu cred că e aici, în Cazarmă, cred că a fost trimis la

aerodromul RAF propriu-zis, dar vreau să spun că a venit în Anglia, cu mine. Şi s-a ascuns cu mine, de asemenea, în hambarul familiei Thibaut. E din Kingston şi are trei copilaşi, trei fete. M-a urmat alergând pe marea scară a acelui îngrozitor hotel ruinat, cu băiatul acela cu picioarele rupte, tăcut, suferind, agăţat de spatele lui – eu ţinând lanterna într-o mână şi Coltul 32 al lui Paul în cealaltă, orientându-mă după o hartă memorată, ca de obicei.

Ne-am întâlnit să-i numărăm pe toţi în curtea unde se află ghilotina. Ultimul ieşit a repus generatorul în funcţiune – ataşaserăm un cronometru cu program. Odată ce era pornit, mai aveam douăzeci de minute. Vreo două Lancaster-uri încă se mai roteau deasupra capetelor noastre, sfidând luminile proiectoarelor, iar noaptea vuia de protestele antiaerienei – multe dintre tunurile de antiaeriană sunt manevrate de băieţii din partea locului, constrânşi să sprijine armata de ocupaţie şi când trag în avioanele Aliate nu o fac chiar cu tragere de inimă. Douăzeci de minute ca să ieşim din Place des Hirondelles şi, probabil, încă o oră ca să ajungem la ascunzători înainte de a se suna încetarea alarmei.

Trebuia să găsesc pe cineva care să locuiască aproape şi care să-l ia pe băiatul rănit. Mitraillette s-a ocupat de asta, iar noi, ceilalţi, ne-am răspândit în grabă, pe biciclete şi pe jos. Mitraliorul meu jamaican şi cu mine am apucat pe un drum întortocheat, peste o serie de ziduri de grădină, ca să evităm punctele de control de pe drum. Dar eram în afara oraşului, amândoi pe aceeaşi bicicletă, eu stând pe cadru, în spatele lui, şi el pedalând pentru că era cu mult mai solid decât mine, când s-a auzit explozia.

Ne-a provocat un asemenea şoc că ne-am răsturnat. Nu o simţiserăm – am fost doar luaţi prin surprindere şi rămaşi perplecşi de bubuitură. Pentru vreo câteva clipe, am stat în mijlocul drumului râzând ca nebuna, lumina lunii pline şi focul luminând tot cerul, şi atunci mitraliorul salvat de mine m-a condus, cu multă blândeţe, înapoi pe bicicletă şi am pornit din nou la drum, cu Ormaie în spatele nostru.

— Pe unde-o iau, domnişoară Kittyhawk?
— La stânga, la răspântie. Spune-mi doar Kittyhawk.
— E numele tău?
— Nu.
— Of, a zis el. Nici tu nu eşti franţuzoaică.
— Nu, sunt englezoaică.
— Ce faci în Franţa, Kittyhawk?
— La fel ca tine – sunt pilot doborât.
— Mă iei peste picior!
— Nu. Sunt locotenent în cadrul Auxiliarei de Transport Aerian. Şi pariez că nici pe tine nu te crede nimeni când le spui că eşti mitralior în Forţele Aeriene Regale.
— Aici ai dreptate, frumoaso, a zis el, călduros. E o lume a bărbaţilor albi.

Mă ţineam strâns de mijlocul lui şi speram că el nu era un afemeiat ca Paul, altminteri ar fi trebuit să-l împuşc, când aveam să fim închişi în hambarul lui Thibaut, numai noi doi.

— Ce te frământă, Kittyhawk? a întrebat el, încet. Ce te face să plângi atât de tare? Mare pagubă c-a sărit clădirea aia în aer.

Mă atârnasem şi mă aplecasem peste umărul lui, acum, plângându-i în ceafa.

— Au avut-o pe cea mai bună prietenă a mea, închisă acolo – tu ai fost în celula ei. Au ţinut-o acolo două luni.

El a pedalat în tăcere, rumegând informaţia. În cele din urmă, a întrebat:

— A murit acolo?
— Nu, am zis eu. Nu acolo. Dar e moartă, totuşi.

Deodată, am putut simţi prin jacheta lui că şi el plângea, cutremurat de suspine mute, înăbuşite, ca şi mine.

— Şi cel mai bun prieten al meu a murit, a zis el, blând. Era pilotul nostru. A adus avionul ăla până la sol – a continuat să piloteze drept şi egal, astfel încât toţi ceilalţi să putem coborî în siguranţă, după ce fuseserăm loviţi.

Of – abia cum, când scriu asta, abia acum văd că exact asta am făcut şi eu.

Ciudat – mi s-a părut cel mai eroic lucru din lume când

el mi-a povestit despre prietenul lui şi am rămas uluită că putuse fi cineva atât de curajos şi de altruist. Dar eu, când făcusem acelaşi lucru, nu mă simţisem eroică – doar prea speriată ca să sar.

Am mers mai departe, la lumina lunii, lăsând flăcările din Ormaie în urma noastră, şi niciunul dintre noi nu s-a oprit din plâns până nu ne-am dat jos de pe bicicletă.

Am dormit spate în spate în podul acela înghesuit din vechiul hambar, pe jumătate din lemn, două nopţi – mă rog, o noapte şi jumătate, de fapt – am jucat 21 ore în şir cu un pachet de cărţi, scandalos de obscene pe care-l şterpelisem dintr-una din ascunzătorile secrete ale lui Etienne Thibaut. Luni, ieri, adică noaptea trecută, am fost luaţi de către şoferul doamnei cu trandafiri şi duşi s-o recuperăm pe Rosalie, pentru călătoria noastră către avionul care urma să ne preia.

Aceasta a fost a treia oară când toţi membrii familiei Thibaut m-au îmbrăţişat şi m-au sărutat de rămas-bun – Amélie făcând mare tapaj, Maman încercând să-mi dăruiască o duzină de linguri de argint – n-aş fi putut accepta! Şi Mitraillette, cu lacrimi în ochi, prima oară când am văzut-o gâtuită astfel din pricina a ceva ce nu implica sânge.

N-a venit cu noi, de data asta. Sper…

Mi-ar plăcea să ştiu cum să mă rog pentru ei toţi. Tare mi-ar plăcea asta.

Rosalie ne aştepta pe aleea din faţa marii case de pe malul râului Poitou. Era încă lumină când am ajuns acolo, fiindcă nu voisem să-i creăm necazuri şoferului, şi în vreme ce ei puneau la adăpost cealaltă maşină, bătrâna doamnă cu părul alb strâns ca al lui Julie m-a luat de mână, la fel cum făcuse în acea primă zi cumplită de după, şi m-a condus, fără niciun cuvânt, prin grădina ei îngheţată.

La capăt, lângă râu, era un munte de trandafiri, o grămadă *uriaşă* de trandafiri damask, dintre cei ce înfloresc toamna. Tăiase absolut toţi trandafirii rămaşi în grădina ei şi îi aruncase grămadă acolo.

— Ne-au lăsat să-i îngropăm pe toţi, în sfârşit, mi-a spus ea. Cei mai mulţi sunt acolo, lângă pod. Dar eu am fost atât de supărată pentru acele biete fete, acele două frumoase fete lăsate să zacă acolo, în noroi, patru zile, cu şobolanii şi ciorile peste ele! Nu e drept. Nu e *firesc.* Aşa că atunci când i-am îngropat pe ceilalţi, am pus oamenii să le aducă pe fetele acelea aici…

Julie e îngropată în grădina de trandafiri ale venerabilei doamne, înfăşurată în vălul primei Comuniuni a bunicii doamnei şi acoperită cu un munte de trandafiri damask.

Fireşte, acesta e şi numele reţelei sale – Damask.

Tot nu cunosc numele surorii bunicii ei. Cum e cu putinţă? Am ştiut că era ea, dintr-odată, pur şi simplu mi-a fulgerat prin minte – când a spus că folosise vălurile pe care ea şi sora ei le purtaseră la prima lor Comuniune, mi-am amintit că bunica lui Julie era din Ormaie şi apoi mi-am amintit povestea surorii bunicii, şi ce-mi spusese ea despre faptul că duceam amândouă aceeaşi groaznică povară, şi totul mi s-a luminat şi am ştiut cine era.

Dar nu i-am spus şi ei – n-am avut inima să-i spun. Ea nu părea să ştie că fusese Julie – bineînţeles, Katharina Habicht trebuise să-şi păstreze secretă identitatea reală, ca să evite de a compromite pe cineva. Presupun că ar fi trebuit să spun ceva. Dar pur şi simplu *n-am putut s-o fac.*

Acum sunt *din nou* în lacrimi.

Am auzit o maşină oprindu-se, aşa că s-ar putea să trimită după mine curând, dar vreau să închei de povestit despre cum am ieşit din Franţa – ceea ce probabil mă va face iar să plâng – nimic nou.

Începusem să bâzâi chiar de când auzisem mesajul la radio care ne dădea de ştire că urmau să vină să mă ia în noaptea aceea: „După o vreme, toţi copiii spun adevărul – în franceză e*, Assez bientôt*, *tous les enfants disent la vérité”.* Sunt sigură că au vârât dinadins cuvântul vérité, dar n-aveau de unde să ştie că asta mă va face să mă gândesc la ultima pagină scrisă de Julie – *Am spus adevărul* – mereu şi mereu.

Întreaga rutină e atât de familiară acum, ca un vis care se repetă. Teren întunecat, lanterne, aripile Lysander-ului conturate de lună. Numai că era din ce în ce *mai frig,* de fiecare dată. De data asta nu mai era noroi, în pofida faptului că plouase săptămâna din urmă – pământul îngheţase bocnă. Aterizare cât se poate de lină, din prima, avionul n-a dat roată terenului nici măcar o dată – îmi place să cred că asta a fost din pricina excelentei *mele* alegeri a terenului – şi a făcut schimbul de bunuri şi pasageri în mai puţin de cincisprezece minute. *Aşa trebuie să se facă asta.*

Mitraliorul meu jamaican deja urcase la bord, iar eu aveam o mână pe scară, pregătindu-mă să-l urmez, când pilotul a strigat câte mine:

— EI, KITTYHAWK! O să pilotezi să ne scoţi tu de aici?

Cine altul decât Jamie Beaufort-Stuart – păi… cine altul?

— Hai sus, schimbăm locurile, a strigat el. Ai zburat singură până aici, poţi să zbori singură şi până acasă.

Nu-mi vine să cred că mi-a propus asta şi nu-mi vine să cred că am acceptat – totul atât de greşit. Ar fi trebuit să fiu măcar retestată după prăbuşire, cel puţin.

— Dar la început n-ai vrut să mă laşi pe mine să pilotez! i-am reproşat eu.

— Îmi făceam griji pentru voi să fiţi în Franţa, nu-mi făceam griji pentru felul în care pilotezi! Era destul de rău că una dintre voi se ducea, fără să trebuiască să vă pierd pe AMÂNDOUĂ. Oricum, dacă se trage în noi, tu eşti mai bună la aterizări prin prăbuşire decât mine…

— Curtea marţială, or să ne trimită la Curtea marţială pe amândoi…

— Ce prostie, tu eşti pilot CIVIL! De când ai părăsit WAAF, în 1941, nu mai eşti în pericol de a fi trimisă în faţa Curţii marţiale. Cel mai rău lucru pe care poate să ţi-l facă ATA e să te dea afară, şi or să facă asta oricum dacă vor. HAI, SUS!

Motorul mergea la ralanti. Avea frâna trasă şi am avut spaţiu destul să schimbăm locurile odată ce el a sărit peste cupola cockpitului, pe afară – nici măcar n-a trebuit să

ajustez scaunul, căci avem exact aceeaşi înălţime. Mi-a dat casca lui de pilot.

Nu puteam să rezist. I-am spus:

— Am omorât-o. Am împuşcat-o.

— *Ce?*

Eu am făcut-o. Eu am împuşcat-o pe Julie.

Pentru o clipă, părea că nimic altceva nu mai conta şi nu mai avea vreun înţeles pe lumea asta. Tot ce mai rămăsese pe lume eram eu, în scaunul de pilot al acelui Lysander, şi Jamie, cocoţat pe marginea cockpitului, cu mâna pe cupola glisantă, fără alt zgomot decât turaţia molcomă a motorului, fără nicio lumină de nicăieri, în afară de cele trei mici licăriri de pe pistă şi luna reflectându-se în cadrane. În cele din urmă, Jamie a pus o întrebare scurtă.

— Ai vrut?

— Da. Ea m-a rugat… nu puteam… *nu puteam* s-o dezamăgesc.

După un alt moment, Jamie a zis abrupt:

— Acum nu începe să plângi, Kittyhawk! Cu sau fără Curte Marţială, trebuie să pilotezi avionul, pentru că eu nu prea mai sunt în stare după mărturisirea asta.

A izbutit să se desfacă de la marginea cockpitului şi şi-a făcut vânt uşor de pe lonjeronul aripii spre scara de acces din spate. L-am urmărit urcând şi, după o clipă, l-am auzit prezentându-se prietenului meu jamaican.

PILOTEAZĂ AVIONUL, MADDIE

Am închis cupola şi am început să trec prin familiarele verificări de dinainte de zbor.

Apoi, exact când să încep să-i dau drumul, am simţit mâna lui pe umărul meu.

Doar atât – fără cuvinte. Şi-a vârât mâna prin peretele despărţitor, întocmai cum făcuse şi ea, şi mi-a strâns umărul. Are nişte degete foarte puternice.

Şi-a ţinut mâna acolo tot drumul până acasă, chiar şi când el se uita pe hartă şi-mi spunea coordonatele.

Aşa că nu zburam singură, la urma urmei.

Rămân fără hârtie. Caietul acesta al lui Etienne e aproape plin. Am totuşi o idee ce-aş putea să fac.

Cu gândul acesta în minte, nu cred că o să-i scriu numele Machiavelicului Ofiţer de Informaţii. N-a spus Julie că el se prezentase spunând un număr, la interviul ei? în după-amiaza asta s-a prezentat ca el însuşi. E dificil să scriu despre asta fără să folosesc un nume, totuşi. John Balliol, probabil, ăsta e un nume destul de ironic, al mizerabilului rege scoţian pentru care William Wallace şi-a pierdut viaţa apărându-l. Sir John Balliol. Încep să mă pricep la treburile astea. Probabil ar trebui să mă alătur Direcţiei de Operaţiuni Speciale, în cele din urmă.

Oh, Maddie-fato, NICI ÎNTR-UN MILION DE ANI.

Interviul meu cu Sir John Balliol trebuia să se ţină în camera de raportare – presupun că fac şi transmitere de instrucţiuni acolo, nu numai anchete, dar aşa îi zice toată lumea. Trebuia să se ţină acolo, nu-i aşa, pentru că trebuia să fie făcut cum se cuvine. Sergentul Silvey m-a condus. Ştiu că Silvey e indulgent cu mine, întotdeauna a fost, şi cred că e îndurerat de pierderea lui Julie, dar a fost foarte scorţos şi formal când m-a escortat la interogatoriu – stingheritor, ştiţi? Nu-i plăcea s-o facă. Nu-i plăcea nici că fusesem închisă. Se certase din pricina asta cu locotenent-comandorul. Nu contează – totul se reduce la protocol, în cele din urmă, principalul era că n-ar fi trebuit să iau avionul acela în Franţa, în primul rând.

Aşa că am mers până la camera de raportare sub pază şi, când am intrat, mi-am dat brusc seama, ruşinată, de cât de zdrenţăroasă sunt mereu – ca un evacuat din Glasgow! – încă mai purtam pantalonii de alpinist al soţiei fotografului francez, jacheta roasă a lui Etienne Thibaut şi bocancii lui Jamie, aceleaşi haine pe care le purtasem în ultima săptămână şi o bună parte din ultimele două luni, şi, între altele, aceleaşi haine pe care le purtasem şi când

aruncasem în aer centrul administraţiei oraşului Ormaie. Fără niciun truc feminin la care să fac apel – am păşit în camera de piatră văruită, cu inima bătându-mi nebuneşte în piept ca un ceas detonator. Camera arăta exact cum arătase când mă întâlnisem cu el aici prima oară, în urmă cu aproape doi ani – două scaune tari puse aproape de radiatorul electric, un ceainic sub o învelitoare, pe birou. Nu avea mirosul camerei de interogatorii din Ormaie, dar era cu neputinţă să nu mă gândesc la aceea.

— Mă tem că asta s-ar putea să dureze, a zis Balliol, în chip de scuză, întinzându-mi mâna. Nădăjduiesc că ai reuşit să dormi puţin, noaptea trecută?

Nu avea ochelarii. De-asta probabil mă prinsese pe picior greşit – arăta pur şi simplu ca un om obişnuit. Apoi, modul în care mi-a întins mâna. M-a proiectat instantaneu înapoi în Ormaie, pe strada pavată, cu planurile vechi şi cheia nouă în buzunar, şi cu inima plină de ură şi însetată de sânge – şi i-am strâns mâna şi i-am răspuns printre dinţi:

— *Ja, mein Hauptsturmführer.*

S-a uitat cu adevărat şocat şi sunt sigură că eu m-am înroşit ca sfecla. OH, MADDIE, HALAL MOD DE A ÎNCEPE.

— Scuze – scuze! am gâfâit eu*. Je suis désolée…*

Incredibil, încă mai încerc să vorbesc în franceză cu oamenii.

— Nu ţi-ai revenit încă din starea de încordare din tranşee, nu-i aşa? a remarcat el, blând.

Punându-şi uşor vârful degetelor pe spatele meu, m-a condus spre unul dintre scaune.

— Ceai, Silvey, a comandat el şi sergentul Silvey a umplut tăcut ceştile şi a ieşit.

Ochelarii lui Balliol stăteau pe birou. El şi i-a pus şi s-a suit pe marginea biroului, ţinându-şi ceaşca şi farfuriuţa, iar mâinile lui erau atât de sigure, încât eu a trebuit să-mi pun ceaşca mea pe podea – n-am îndurat să-mi zăngănească porţelanul în poală, în vreme ce el stătea acolo, ţintuindu-mă cu ochii aceia imenşi, măriţi de lentile.

La naiba – Julie chiar îl plăcea. Nu pot să-mi închipui de ce. Pe mine mă sperie *de moarte.*

— De ce ţi-e frică, Maddie? a întrebat el, liniştit.

M-a luat direct, nu tu aberaţii de genul „Locotenent de aviaţie Brodatt”.

N-am de gând să mai spun o dată. Nu mai e nimeni căruia să-i trebuiască să-i spun. Aceea a fost ultima oară…

— Am omorât-o pe Julie. Verity, vreau să spun. Eu însămi am împuşcat-o.

El şi-a aşezat ceaşca pe birou cu un zăngănit şi s-a uitat lung la mine.

— *Pardon?*

— Mă tem c-o să fiu judecată pentru crimă.

Mi-am mutat privirea de la el la gura de scurgere din podea. Acesta era locul unde spionul german încercase s-o strângă de gât pe Eva Seiler. M-am înfiorat, m-am înfiorat la propriu, când mi-am dat seama de asta. În viaţa mea n-am mai văzut nişte vânătăi atât de hidoase, nici înainte, nici după aceea. Julie *a fost* torturată în camera asta.

Când m-am uitat înapoi la Balliol, el încă se sprijinea de birou, cu umerii căzuţi, cu ochelarii împinşi pe creştetul capului, strângându-şi baza nasului între degete, de parcă ar fi avut o migrenă.

— Mi-e frică de spânzurătoare, am adăugat, nefericită.

— Pe legea mea, fato, s-a răstit el, trântindu-şi ochelarii înapoi pe nas. Va trebui să-mi spui ce s-a întâmplat. Mărturisesc că m-ai… surprins, dar cum nu port peruca de judecător, în clipa asta, hai să-ncepem.

— O transportau într-un autobuz plin de prizonieri la unul dintre lagărele lor de concentrare şi noi am încercat să-l oprim…

M-a întrerupt, rugător:

— Trebuie să începi chiar cu crima? Ia-o puţin mai dinapoi.

S-a uitat la mine cu o încruntătură neliniştită.

— Mea culpa, iartă-mă. Nefericită alegere de cuvinte. N-ai spus că a fost crimă, nu-i aşa? Numai că îţi faci griji că alţii ar putea s-o considere astfel… Probabil o greşeală sau

un accident. Ei bine, spune tot, copilă. Începe de la început, de când aţi aterizat în Franţa.

I-am spus totul – adică, aproape totul. Există un lucru despre care nu i-am spus şi anume teancul de hârtii pe care l-am cărat cu mine, în sacul meu de zbor – tot ce a scris Julie şi tot ce am scris eu, toate bucăţelele de hârtie din dotarea hotelului şi portativele, şi Jurnalul meu de pilot, şi caietul de exerciţii al lui Etienne – nu i-am spus că exista o mărturie scrisă.

Sunt uimită ce mincinoasă abilă am devenit. Sau, nu exact o mincinoasă – că nu l-am minţit. Povestea pe care i-am spus-o e ca un pulover plin de găuri, fire duse care se vor deşira cu uşurinţă când vei începe să tragi de ele. Mai degrabă – sari unul, împleteşti unul, treci ochiul sărit dincolo de undrea. Între Penn şi Engel a existat destulă informaţie încât să nu mai fie nevoie să menţionez că aveam confesiunile scrise ale lui Julie în camera mea. Pentru că în niciun caz nu vreau să le cedez vreunui copist din Londra. Sunt *ale mele.*

Cât despre însemnările mele – ei bine, am nevoie de ele ca să pot întocmi un raport cum se cuvine pentru Comitetul de analiza a accidentelor.

Într-adevăr a durat mult, povestitul. Sergentul Silvey ne-a adus încă un ceainic plin, apoi încă unul. La sfârşit, Balliol m-a asigurat, liniştit:

— N-ai să fii spânzurată.

— Dar sunt responsabilă.

— Nu mai mult decât mine. Şi-a întors privirea. Torturată şi expediată să fie folosită ca specimen de laborator – Dumnezeule Mare. Fata aceea frumoasă, sclipitoare. Aş putea la fel de bine… sunt *distrus.* Nu, n-ai să fii spânzurată.

A tras adânc şi tremurător aer în piept.

— „Ucisă în acţiune”, asta ne-a informat prima telegramă şi „ucisă în acţiune” o să rămână verdictul, a zis el cu fermitate. Ea a fost ucisă în acţiune, după părerea generală, şi având în vedere numărul de persoane care au murit în schimbul de focuri din noaptea aceea, nu cred că

va trebui să dăm toate detaliile, cine a ucis pe cine. Povestea ta nu va ieşi din această clădire. N-ai mai spus nimănui ce s-a întâmplat, nu?

— I-am spus fratelui ei, am zis eu. Şi, oricum, aveţi microfoane în camera asta. Oamenii ascultă prin obloane din bucătărie. Va răsufla sigur.

S-a uitat la mine, gânditor, clătinând din cap.

— Mai e ceva despre noi pe care să nu-l ştii tu, Kittyhawk? Noi o să păstrăm secretul tău şi tu o să-l păstrezi pe al nostru. „Gura slobodă costă vieţi."

În Franţa, chiar costă. Nu e atât de amuzant pe cât sună.

— Uite, Maddie, hai să facem o pauză de o jumătate de oră – mă tem că sunt enorm de multe detalii pentru care voiam să te descos şi pe care nici măcar nu le-am pomenit în treacăt, deocamdată, iar eu simt că mi-am cam pierdut stăpânirea de sine.

A scos o batistă de mătase cu buline, s-a întors într-o parte şi şi-a suflat nasul. Când s-a întors din nou cu faţa la mine, mi-a întins mâna ca să mă ajute să mă ridic.

— De asemenea, cred că ai nevoie de un pui de somn.

Ce spunea Julie despre mine – sunt antrenată să reacţionez pozitiv la ordinele primite de la persoane cu autoritate. M-am întors în camera mea şi am dormit buştean vreo douăzeci de minute, visând că Julie mă învăţa foxtrot în bucătăria de la Castelul Craig. Bineînţeles că m-a învăţat foxtrot, dar a fost la una dintre serile dansante de la Maidsend şi nu în bucătăria de la Castelul Craig, însă visul a părut atât de real încât, trezindu-mă, nu mi-am putut da seama, pe moment, unde sunt. După care a fost ca şi când aş fi primit o lovitură în moalele capului, complet devastată din nou.

Numai că, în loc de *Ultima oară când am văzut Parisul,* acum rămăsesem cu *Visează puţin şi despre mine,* repetându-se la nesfârşit în mintea mea, adică exact ceea ce a cântat formaţia când am dansat noi la Maidsend. Şi nu mă deranjează deloc, căci sunt atât de *sătulă* de *Ultima oară când am văzut Parisul.* Dacă mai aud vreodată melodia asta cântată în vreun local, sunt sigură că o să

încep imediat să urlu.

Prin urmare, când Balliol şi cu mine ne-am întâlnit pentru o nouă discuţie, un pic mai tehnică, eu trebuind să-mi aduc aminte nume şi numere pe care habar n-avusesem că le ştiam numele de cod pentru fiecare agent din Rezistenţă pe care îl întâlnisem, Balliol verificându-le cu însemnările sale dintr-un carneţel îmbrăcat în piele de viţel, şi localizarea tuturor armelor, proviziilor sau *chachettes* de care aveam cunoştinţă. A fost un moment când m-am aplecat cu coatele pe genunchi şi m-am tras de păr până a început să mă doară pielea capului, încercând să precizez coordonatele corecte pe hartă ale hambarului familiei Thibaut şi ale garajului femeii cu trandafirii. Mi-am dat seama că stăteam acolo, smulgându-mi părul din cap, de vreo douăzeci de minute şi atunci m-am înfuriat brusc.

Mi-am săltat deodată capul şi am întrebat, mânioasă:

— *De ce?* De ce-ţi *pasă* dacă pot preciza coordonatele din amintiri? Pot *să inventez coordonate* la fel cum inventa Julie un cod! Dă-mi o hartă şi o să vi le indic, n-aveţi *nevoie* de mine să fac asta! Ce vrei *de fapt,* ticălos machiavelic afurisit ce eşti?

El n-a spus nimic, vreun minut.

— Mi s-a cerut să te pun puţin la încercare, a mărturisit el, în cele din urmă. Să cresc un pic presiunea, să văd cum reacţionezi. Pe cinstite, nu ştiu ce să mă fac cu tine. Ministrul Aviaţiei vrea să-ţi ridice licenţa, iar Direcţia de Operaţiuni Speciale vrea să te recomande pentru o Medalie George. Le-ar plăcea să rămâi la ei.

NICI ÎNTR-UN MILION DE ANI.

Dar, dar. Succesul meu ca agent neoficial pentru SOE va anula zborul meu în Franţa ca pilot neoficial pentru RAF. N-am să primesc o medalie şi de bună seamă că nu vreau sau nu merit vreuna, dar nici n-am să-mi pierd licenţa – adică, s-ar putea spune că deja mi-am pierdut-o pe a mea, dar ei mi-ar putea scoate din nou una. N-or să mi-o ia. N-or să-mi ia nici măcar slujba. *Ah* – ăsta e cu adevărat un bun motiv să plâng, lacrimi de uşurare. Or să mă lase să zbor din nou. Va trebui să mă înfăţişez Comitetului pentru

anchetarea accidentelor, dar aia va fi strict despre accidentul în sine – de parcă aş fi pilot din Escadrila Lunii însăşi, stricându-mi avionul meu. N-o să fiu acuzată pentru nimic altceva.

Şi unitatea Auxiliară de Transport Aerian o să transporte avioane în Franţa, când va începe invazia. Nu mai e mult – în primăvară. O să mă duc înapoi. Ştiu că o să mă duc înapoi.

Sunt epuizată. În afară de puiul de somn şi de vreo două ore, după ce am aterizat, n-am mai dormit de duminică noaptea şi acum e marţi seară. Încă un lucru, totuşi, înainte să mă culc:

Belliol mi-a dat o copie a mesajului pe care tocmai l-au primit şi l-au decodificat ca fiind de la operatoarea de radiotelegrafie Damask:

> RAPORTĂM BOMBARDAMENT ALIAT ÎNTEŢIT
> DEASUPRA ORMAIE NOAPTEA DE SÂM 11
> DEC AC SPRE DUM 12 DEC
> OP SUCCES DISTRUS CDB ACTUAL CARTIER
> GEN GESTAPO REGIONAL
> NICIO ARESTARE CUNOSCUTĂ TOATE BUNE
> SVP TRANSMITEŢI MSG LUI KITTYHAWK CĂ
> TATĂL ISOLDEI GĂSIT ÎMPUŞCAT ÎN CAP
> APARENT SINUCIDERE

— Cine e tatăl Isoldei? m-a întrebat Balliol, când mi-a dat mesajul.

— Ofiţerul Gestapo care… care a interogat-o pe Verity. Şi a condamnat-o.

— Sinucidere, a zis Balliol, încet. Încă un om distrus.

— Încă o fată distrusă, l-am corectat eu.

Iarăşi undele din lac – nu se opresc într-un singur loc. Toate acele vieţi care s-au intersectat puţin cu a mea – celor mai mulţi nu le ştiu nici măcar numele adevărate, ca surorii bunicii lui Julie sau şoferului lui Rosalie. Iar despre alţii nu ştiu nimic în afară de numele lor, ca Benjamin Zylberberg, doctorul evreu, şi Esther Lévi, a cărei muzică

de flaut i-a fost dată lui Julie să scrie deasupra. Şi pe unii dintre ei i-am întâlnit, pentru scurtă vreme, şi i-am plăcut, dar n-o să-i mai văd niciodată, ca fiul vicarului care pilota Spitfire-uri, şi Anna Engel, şi mitraliorul jamaican.

Iar pe de altă parte e Isolde von Linden, la şcoală în Elveţia, care încă n-a aflat că tatăl ei tocmai s-a împuşcat.

Isolde încă în tărâmul soarelui, încă în lumina tremurătoare a zilei, Isolde…

Am păstrat cutia de chibrituri pe care tatăl ei i-a dăruit-o lui Amélie.

Am făcut o baie şi am împrumutat o pijama de la frumoasa şoferiţă a maşinii de Prim Ajutor a Asistentelor Voluntare, care nu spune niciodată nimic. Cine ştie ce părere are ea despre mine. Nu mai sunt închisă sau sub pază. Cineva o să mă ducă înapoi în Manchester, cu avionul, mâine. În seara asta – în seara asta o să dorm în această cameră încă o dată, în patul ăsta unde Julie a plâns în braţele mele până a adormit, acum opt luni.

O să păstrez eşarfa ei de mătase cenuşie. Dar vreau să ia Jamie carneţelul ăsta, şi însemnările mele de pilot, şi confesiunile Juliei, şi să i le dea pe toate lui Esmé Beaufort-Stuart, pentru că se cuvine să i se spună şi mamei lui Julie. Dacă vrea să ştie, cred că e dreptul ei să ştie. Până *în cel mai mic detaliu.*

Sunt din nou în Anglia. Mă pot întoarce la muncă. N-am cuvinte să spun cât de uluită şi de recunoscătoare sunt că mi s-a îngăduit să-mi păstrez licenţa.

Dar o parte din mine zace îngropată în dantelă şi trandafiri, pe un mal de râu din Franţa – o parte din mine mi-a fost smulsa pentru totdeauna. O parte din mine va fi întotdeauna de nepilotat, blocată pe urcare.

Lady Beaufort-Stuart
Castelul Craig
Craig Castle
Aberdeenshire

26 dec. 1943

Draga mea Maddie,

Jamie mi-a trimis „scrisorile” voastre – şi ale tale, şi ale lui Julie, şi le-am citit. Or să rămână aici şi or să fie în siguranţă – Legea Secretelor Oficiale e mai puţin importantă într-o casă care absoarbe secretele ca pe umezeală. Câteva reţete şi formulare în plus vârâte printre nenumăratele lucruri pe care le conţin cele două biblioteci ale noastre cu siguranţă or să treacă neobservate.

Vreau să-ţi spun ce mi-a zis Jamie când mi-a dat aceste pagini:

„Maddie a făcut ce trebuia”.

Şi eu spun la fel.

Te rog, vino să mă vizitezi, scumpă Maddie, de îndată ce-ţi vor da voie. Băieţeii sunt toţi încă foarte mâhniţi de veşti şi tu o să le faci bine. Probabil şi ei or să-ţi facă bine ţie, deopotrivă. Ei sunt singura mea consolare, în momentul ăsta, şi am fost îngrozitor de ocupată încercând să pregătesc un Crăciun „fericit” pentru ei. Ross şi Jock şi-au pierdut acum ambii părinţi în bombardament, aşa că probabil o să-i ţin la mine şi după ce războiul va lua sfârşit.

Mi-ar plăcea să te „ţin” şi pe tine, dacă mă vei lăsa – vreau să spun, în inima mea, ca pe cea mai bună prietenă a singurei mele fiice. Ar fi ca şi când aş pierde două fiice, dacă ne-ai părăsi şi tu acum.

Te rog să te întorci curând. Fereastra e întotdeauna deschisă.

Să zbori teafără.
A ta iubitoare,
Esmé

P.S. Îţi mulţumesc pentru Eterpen. Este extraordinar – niciun cuvânt din scrisoarea asta nu s-a şters. Nimeni nu va şti vreodată câte lacrimi am vărsat când am scris-o!

Vorbesc serios, să zbori teafără. Şi vorbesc serios, să te întorci.

RAPORTUL AUTORULUI

Cum cineva a spus deja, „Rapoartele mele sunt atât de neimportante”. Sunt obligată legal să scriu această postfaţă şi sunt obligată legal să vă asigur că această carte nu încalcă Legile Secretelor Oficiale. Asta se vrea o notă istorică şi *mă doare* să admit că *Nume de cod: Verity* este o ficţiune – că Julia Beaufort-Stuart şi Maddie Brodatt nu sunt persoane adevărate, ci doar produse ale minţii mele obsedate de aventură.

Dar o să încerc. Cartea aceasta a început, simplu, ca un portret al unui pilot femeie din unitatea Auxiliară de Transport Aerian. Fiind eu însămi o femeie şi pilot, am vrut să explorez posibilităţile care mi s-ar fi deschis în timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Deja scrisesem o povestire de război despre o fată pilot („Something Worth Doing”, în *Firebirds Soaring,* editată de Sharyn November), dar voiam să scriu ceva mai amplu şi mai fidel detaliat şi, mai presus de toate, mai plauzibil.

Am început cu cercetările, sperând să găsesc idei de subiect, şi am citit *The Forgotten Pilots,* de Lettice Curtis. Aceasta este fără îndoială povestea unităţii Auxiliare de Transport Aerian, şi e scrisă de o femeie, aşa că mi s-a părut corect şi firesc ca pilotul meu ATA să fie o fată. Dar povestea ATA mi-a scăpat de sub control când (din întâmplare, în timp ce pregăteam cina) am dat peste modelul pentru *Nume de cod: Verity* şi l-am adăugat în persoana unui agent al Direcţiei de Operaţiuni Speciale.

Au urmat şi mai multe lecturi – în regulă, aş fi putut avea un pilot ŞI un spion, şi amândoi să fie fete. Şi tot ar fi fost plauzibil. Pentru că *au existat* femei care au avut aceste îndeletniciri. N-au fost multe. Dar au fost reale. Au lucrat şi au suferit şi au luptat la fel demult ca orice bărbat. Multe dintre ele au murit.

Reţineţi că, în pofida intenţiei mele de a respecta mai degrabă exhaustiv acurateţea istorică, această carte nu are intenţia să fie o istorie bună, ci mai degrabă *o poveste bună.* Aşadar există un salt major de încredere imaginativă, pe care cititorul trebuie să mi-l admită, şi anume zborul lui Maddie în Franţa. Femeilor pilot din ATA nu li s-a permis să zboare în Europa decât mult după invazia Normandiei, când teritoriul de sub ocupaţie germană a fost din nou înapoi, în siguranţă, în mâinile Aliaţilor. (Când Maddie e numită singura „aviatoare Aliată doborâtă în afara Rusiei", aceasta e o referire la femeile din Rusia care au fost efectiv piloţi combatanţi în timpul războiului.) Am muncit foarte mult să construiesc credibilul lanţ de evenimente care au condus la călătoria Lysander-ului lui Maddie în Franţa atuul ei e într-adevăr atuul meu, faptul că ea îşi poate autoriza propriul zbor.

Celălalt lucru pe care l-am născocit (ca un veritabil narator în care nu poţi avea încredere) sunt toate numele proprii. Cele mai multe dintre ele, în orice caz. Raţionamentul meu a fost că asta este o cale uşoară de a evita neconcordanţele istorice. De exemplu, Oakway e un foarte puţin mascat Ringway (azi, Aeroportul Manchester); dar spre deosebire de Oakway, Ringway nu a avut nicio escadrilă, în iarna anului 1940. Maidsend e un compozit din mai multe aerodromuri din Kent. Oraşul francez Ormaie nu există, dar a fost creat, vag, după modelul lui Poitiers.

La începutul cercetării mele plănuisem, de asemenea, să menţionez aici că am inventat funcţiile specifice de anchetator SOE şi de taxi pilot SOE. Dar am descoperit că a existat un pilot american ATA, Betty Lussier, care a îndeplinit aproximativ aceste funcţii, la momente diferite, în timpul războiului (deşi ea a lucrat pentru OSS, al americanilor, nu pentru SOE). De fiecare dată când am aflat povestea vieţii vreunei femei care a fost pilot în timpul războiului sau agent al Rezistenţei, am gândit: *Ai putea să-i evoci pe oamenii aceştia.*

Mi-ar plăcea să trec prin cartea mea, pagină cu pagină,

şi să spun sursele, de unde au provenit absolut toate detaliile până şi cel mai mic – cum am descoperit că poţi folosi kerosen ca să subţiezi cerneala, sau că infirmierele de la şcoală foloseau peniţe de tocuri ca să facă testele de sânge, sau unde am descoperit prima reţetă evreiască. Evident, nu pot face asta pentru absolut toate detaliile, dar de vreme ce hârtia şi cerneala constituie eşafodajul acestui roman, hai să vorbim despre PIX! Era foarte greu să le asigur tuturor personajelor mele scriitoare provizii de cerneală şi ar fi fost mai convenabil să le dau pixuri. Aşa că m-am gândit să verific şi să fiu sigură că existau pixuri în 1943.

A reieşit că au existat, dar abia apăruseră. Pixul a fost inventat de Lászlo Bíró, un jurnalist maghiar care a emigrat în Argentina ca să scape de ocupaţia germană din Europa. În 1943, a concesionat invenţia celor de la RAF, şi primele pixuri au fost fabricate în Reading, Anglia, de compania de avioane Miles, pentru a aproviziona piloţii cu rezerve de cerneală durabilă! A trebuit să folosesc un stilou eşantion în *Nume de cod: Verity* – pucurile nu erau pe piaţă încă. Dar a fost *plauzibil.* Asta a fost tot ce mi-am dorit – ca detaliile mele să fie plauzibile. Şi mi-a plăcut că pixul a fost fabricat iniţial pentru RAF. Cine ar fi ştiut?

Există câte o poveste reală, ca şi aceasta, în spatele fiecărui detaliu sau episod din carte. Cred că dintr-una din cărţile Horrible History, ale lui Terry Deary, am aflat despre agentul SOE care a fost prins pentru că s-a uitat în direcţia greşită înainte să traverseze o stradă în Franţa. Eu însămi era cât pe-aci să fiu ucisă, odată, când am făcut aceeaşi greşeală. Am petrecut de asemenea câteva după-amiezi rupându-mi spatele la eliberat o pistă de bolovani. Chiar şi avariile Lysander-ului şi al maşinii Citröen Rosalie sunt bazate pe fapte reale. Green Man este o tavernă reală, dacă o puteţi găsi. Nici măcar nu i-am inventat eu numele. Dar se numeşte altfel, acum.

Ştiu că trebuie să mai fie greşeli şi neconcordanţe presărate prin carte, dar în privinţa lor, rog permisiunea de mici licenţe poetice. Unele sunt conştiente, altele, nu.

Numele de cod „Verity” din titlu este cel mai bătător la ochi, pentru mine. Din câte ştiu eu, agentele SOE în Franţa au avut ca nume de cod, toate, nume franţuzeşti de fete, iar Verity este englezesc. Dar se traduce, foarte asemănător, ca *vérité*— cuvântul francez pentru *adevăr* – şi unele dintre numele de cod pentru îndeletniciri, ca operatoare radio, sunt atât de întâmplătoare („doică” de exemplu), încât am hotărât să-l păstrez. Un alt exemplu bun e folosirea denumirii de *Nacht und Nebel,* care se referă la tactica nazistă de a face să dispară anumiţi deţinuţi politici ca în „noapte şi ceaţă”. Denumirea a fost atât de secretă că e foarte puţin probabil ca Julie s-o fi auzit vreodată. Cu toate acestea, deţinuţii din lagărul de concentrare de la Ravensbrück ştiau că erau desemnaţi „NN”, iar pe la sfârşitul anului 1944, ştiau şi ce înseamnă. Ultimele cuvinte ale lui Nelson, de asemenea, sunt subiectul unei considerabile dezbateri. Dar indiferent ce a *spus,* în realitate, Hardy *chiar* l-a sărutat. Unde acurateţea lipseşte, sper să compensez prin plauzibilitate.

Sunt multe persoanele care m-au ajutat să fac această carte completă şi perfectă, şi toate merită infinite mulţumiri. Printre eroii nelăudaţi este trioul înrolat de îndrumători „culturali” şi lingvistici, scoţian, francez şi german: Iona O’Connor, Maire-Christine Graham şi Katja Kasri, care s-au angajat în misiunile solicitate cu entuziasmul unor voluntari din timpul războiului. Soţul meu, Tim Gatland, a fost consultantul meu tehnic şi de aviaţie (ca întotdeauna); iar Terry Charman, de la Muzeul Imperial de Război din Londra a examinat manuscrisul pentru acurateţea istorică. Jonathan Habicht de la The Shuttleworth Collection mi-a îngăduit să mă familiarizez îndeaproape şi personal cu un Lysander şi un Anson. Tori Tyrell şi Miriam Roberts au fost primii redactori ai cărţii, iar Tori a sugerat titlurile părţilor, care, deşi evidente, mie mi-au scăpat, la început. Fiica mea, Sara, a sugerat unele dintre cele mai complicate întorsături de situaţie. Cartea nu ar exista fără minunata Sharyn November, redactor-şef la Viking Children’s Book, care mi-a cerut s-o scriu; şi sub

orchestrarea agentei mele, Ginger Clark, echipele editoriale conduse de Stella Paskins, de la Egmont UK, Catherine Onder, de la Disney-Hyperion Books, şi Amy Black, de la Doubleday Canada, au reuşit să obţină *Nume de cod: Verity* în forma ei finală.

De asemenea, simt că ar trebui să mulţumesc, discret, multor persoane nenumite ale căror vieţi sunt împletite în a mea şi care m-au influenţat de-a lungul anilor: prieteni, familie, profesori şi colegi – germani, francezi, polonezi, americani, japonezi, scoţieni, englezi – iudei şi creştini – care în timpul conflictului mondial al celui de Al Doilea Război Mondial au fost diverşi luptători de rezistenţă, artişti în unităţile de camuflaj, piloţi RAF şi piloţi de transport USAF, copii evacuaţi, prizonieri în lagărele de concentrare americane la fel ca în cele germane, refugiaţi în clandestinitate, membri în Tineretul Hitlerist, în WAAC, soldaţi şi prizonieri de război. CA SĂ NU UITĂM.

SCURTĂ BIBLIOGRAFIE

(nu include atlasele rutiere, hărţile de evadare, însemnările piloţilor, listele de jargon RAF etc.)

Unitatea Auxiliară de Transport Aerian

Cărţi:

Curtis, Lettice, *The Forgotten Pilots: A Story of the Air Transport Auxiliary 1939–45,* Olney, UK: Nelson & Saunders, 1985. (Publicată prima oară în 1971, la ed. Go To Foulis.)

Du Cros, Rosemary, *ATA Girl: Memoirs of a Wartime Ferry Pilot,* London, Frederick Muller, 1983.

Lussier, Betty, *Intrepid Woman: Betty Lussier's Secret War, 1942–1945,* Annapolis, Md., Naval Institute Press, 2010. Whittell, Giles. *Spitfire Women of World War II,* London, Harperpress, 2007.

Filme:

Ferry Pilot, London, Trustees of the Imperial War Museum, 2004 (Crown Film Unit, 1941).

Expoziţii muzeale:

Grandma Flew Spitfires, The Air Transport Auxiliary Exhibition and Study Centre, Maidenhead Heritage Centre, 18 Park Street, Maidenhead, Berkshire, http://www.atamuseum.org

Direcţia de Operaţiuni Speciale

Cărţi:

Binney, Marcus, *The Women Who Lived for Danger: The Women Agents of SOE in the Second World War,* London, Hodder & Stoughton, 2002.
Escott, Beryl E, *Mission Improbable: A Salute to the RAF Women of SOE in Wartime France,* Sparkford, UK, Patrick Stephens, 1991.
Helm, Sarah, *A Life in Secrets: The Story of Vera Atkins and the Lost Agents of SOE,* London, Little Brown, 2005.
SOE Secret Operations Manual, Boulder, Colo., Paladin Press, 1993.
Verity, Hugh, *We Landed by Moonlight: Secret RAF Landings in France 1940–1944,* London, Ian Allan, 1978.

Filme:

Now It Can Be Told, London: Imperial War Museum, 2007 (RAF Film Production Unit, 1946).

Forţele Aviatice Auxiliare de Femei

Arnold, Gwen, *Radar Days: Wartime Memoir of a WAAF RDF Operator,* West Sussex, UK, Woodfield Publishing, 2000.
Escott, Beryl E, *The WAAF,* Shire Publications, 2001.

Franţa în timpul ocupaţiei germane

Caskie, Donald, *The Tartan Pimpernel,* Edinburgh, Berlinn, 2006 (Publicată prima oară în 1960, la ed. Fontana.)
Knaggs, Bill, *The Easy Trip: The Loss of 106 Squadron Lancaster LL 975 Pommeréval 24/25th June 1944*, Perth, Scotland, Perth & Kinross Libraries, 2001.
Némirovsky, Irène, *Suite Française*, London, Vintage Books, 2007.

Mitenele lui Maddie

http://www.vam.ac.uk/images/image/13026-popup.html
(Din *Essentials for the Forces,* scanate de Victoria and Albert Museum, London, sub „1940s Patterns to Knit” la http:// www.vam.ac.uk/images/image/13069-popup.html)